

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 18 april 2018
(OR. en)

7959/18
ADD 1

**Interinstitutionellt ärende:
2018/0092 (NLE)**

**WTO 63
SERVICES 12
COASI 80**

FÖRSLAG

från:	Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens generalsekreterare
inkom den:	18 april 2018
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2018) 193 final - ANNEX 1
Ärende:	BILAGA till Förslag till rådets beslut om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Europeiska unionen och Japan

För delegationerna bifogas dokument – COM(2018) 193 final - ANNEX 1.

Bilaga: COM(2018) 193 final - ANNEX 1

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.4.2018
COM(2018) 193 final

ANNEX 1

BILAGA

till

Förslag till rådets beslut

om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Europeiska unionen och Japan

AVTAL MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH JAPAN
OM ETT EKONOMISKT PARTNERSKAP

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INGRESS

KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER (artiklarna 1.1–1.9)

KAPITEL 2 HANDEL MED VAROR

AVSNITT A Allmänna bestämmelser (artiklarna 2.1–2.5)

AVSNITT B Nationell behandling och marknadstillträde för varor (artiklarna 2.6–2.22)

AVSNITT C Underlättande av export av vinprodukter (artiklarna 2.23–2.31)

AVSNITT D Övriga bestämmelser (artiklarna 2.32–2.35)

KAPITEL 3 REGLER OM URSPRUNG OCH URSPRUNGSFÖRFARANDEN

AVSNITT A Regler om ursprung (artiklarna 3.1–3.15)

AVSNITT B Ursprungsförfaranden (artiklarna 3.16–3.26)

AVSNITT C Övrigt (artiklarna 3.27–3.29)

KAPITEL 4 TULLFRÅGOR OCH HANDELSLÄTTNADER (artiklarna 4.1–4.14)

KAPITEL 5 HANDELSPOLITISKA SKYDDSINSTRUMENT

AVSNITT A Allmänna bestämmelser (artikel 5.1)

AVSNITT B Bilateral skyddsåtgärder (artiklarna 5.2–5.8)

AVSNITT C Globala skyddsåtgärder (artiklarna 5.9 och 5.10)

AVSNITT D Antidumpnings- och utjämningsåtgärder (artiklarna 5.11–5.14)

KAPITEL 6 SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER (artiklarna 6.1–6.16)

KAPITEL 7 TEKNISKA HANDELSHINDER (artiklarna 7.1–7.14)

KAPITEL 8 HANDEL MED TJÄNSTER, INVESTERINGSLIBERALISERING OCH
ELEKTRONISK HANDEL

AVSNITT A Allmänna bestämmelser (artiklarna 8.1–8.5)

AVSNITT B Investeringsliberalisering (artiklarna 8.6–8.13)

AVSNITT C Gränsöverskridande handel med tjänster (artiklarna 8.14–8.19)

AVSNITT D Inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer (artiklarna 8.20–8.28)

AVSNITT E Regelverk

UNDERAVSNITT 1 Inhemska regleringar (artiklarna 8.29–8.32)

UNDERAVSNITT 2 Bestämmelser med allmän tillämpning (artiklarna 8.33–8.35)

UNDERAVSNITT 3 Post- och budtjänster (artiklarna 8.36–8.40)

UNDERAVSNITT 4 Teletjänster (artiklarna 8.41–8.57)

UNDERAVSNITT 5 Finansiella tjänster (artiklarna 8.58–8.67)

UNDERAVSNITT 6 Internationella sjötransporttjänster (artiklarna 8.68–8.69)

AVSNITT F Elektronisk handel (artiklarna 8.70–8.81)

- KAPITEL 9 KAPITALRÖRELSER, BETALNINGAR, ÖVERFÖRINGAR OCH
TILLFÄLLIGA SKYDDSÅTGÄRDER (artiklarna 9.1–9.4)
- KAPITEL 10 OFFENTLIG UPPHANDLING (artiklarna 10.1–10.17)
- KAPITEL 11 KONKURRENSPOLITIK (artiklarna 11.1–11.9)
- KAPITEL 12 SUBVENTIONER (artiklarna 12.1–12.10)
- KAPITEL 13 STATSÄGDA FÖRETAG, FÖRETAG SOM BEVILJATS SÄRSKILDA
RÄTTIGHETER ELLER PRIVILEGIER OCH UTSEDDA MONOPOL
(artiklarna 13.1–13.8)
- KAPITEL 14 IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

AVSNITT A Allmänna bestämmelser (artiklarna 14.1–14.7)

AVSNITT B Standarder för immateriella rättigheter

UNDERAVSNITT 1 Upphovsrätt och närstående rättigheter (artiklarna 14.8–14.17)

UNDERAVSNITT 2 Varumärken (artiklarna 14.18–14.21)

UNDERAVSNITT 3 Geografiska beteckningar (artiklarna 14.22–14.30)

UNDERAVSNITT 4 Industriella formgivningar (artikel 14.31)

UNDERAVSNITT 5 Produkters oregistrerade utseende (artikel 14.32)

UNDERAVSNITT 6 Patent (artiklarna 14.33–14.35)

UNDERAVSNITT 7 Företagshemligheter och ej utlämnade testdata eller andra data
(artiklarna 14.36 och 14.37)

UNDERAVSNITT 8 Växtförädlingsprodukter (artikel 14.38)

UNDERAVSNITT 9 Illojal konkurrens (artikel 14.39)

AVSNITT C Säkerställande av skydd

UNDERAVSNITT 1 Allmänna bestämmelser (artiklarna 14.40 och 14.41)

UNDERAVSNITT 2 Säkerställande av skydd – civilrättsliga rättsmedel (artiklarna
14.42–14.49)

UNDERAVSNITT 3 Säkerställande av skydd mot förskingring av
företagshemligheter (artikel 14.50)

UNDERAVSNITT 4 Säkerställande av skydd – gränsåtgärder (artikel 14.51)

AVSNITT D Samarbete och institutionella arrangemang (artiklarna 14.52–14.55)

KAPITEL 15 RAMVERK FÖR FÖRETAGSSTYRNING (artiklarna 15.1–15.7)

KAPITEL 16 handel och hållbar utveckling (artiklarna 16.1–16.19)

KAPITEL 17 Transparens (artiklarna 17.1–17.8)

KAPITEL 18 GOD REGLERINGSPRAXIS OCH REGLERINGSSAMARBETE

AVSNITT A God regleringspraxis och regleringssamarbete

UNDERAVSNITT 1 Allmänna bestämmelser (artiklarna 18.1–18.3)

UNDERAVSNITT 2 GOD REGLERINGSPRAXIS (artiklarna 18.4–18.11)

UNDERAVSNITT 3 REGLERINGSSAMARBETE (artiklarna 18.12–18.13)

UNDERAVSNITT 4 Institutionella bestämmelser (artiklarna 18.14–18.16)

AVSNITT B Djurskydd (artikel 18.17)

AVSNITT C Slutbestämmelser (artiklarna 18.18–18.19)

KAPITEL 19 SAMARBETE PÅ JORDBRUKSOMRÅDET (artiklarna 19.1–19.8)

KAPITEL 20 SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG (artiklarna 20.1–20.4)

KAPITEL 21 TVISTLÖSNING

AVSNITT A MÅL, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER (artiklarna 21.1–21.3)

AVSNITT B Samråd och medling (artiklarna 21.4–21.6)

AVSNITT C Panelförfarande (artiklarna 21.7–21.24)

AVSNITT D Allmänna bestämmelser (artiklarna 21.25–21.30)

KAPITEL 22 INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER (artiklarna 22.1–22.6)

KAPITEL 23 SLUTBESTÄMMELSER (artiklarna 23.1–23.8)

BILAGOR (endast befintliga bilagor förtecknas)

BILAGA 2-A TULLAVVECKLING OCH TULLMINSKNING

BILAGA 2-B FÖRTECKNING ÖVER VAROR SOM AVSES I ARTIKEL 2.15 OCH 2.17

BILAGA 2-C MOTORFORDON OCH DELAR

Tillägg 2-C-1 FN-föreskrifter som tillämpas av båda parter

Tillägg 2-C-2 FN-föreskrifter som tillämpas av ena parten men ännu inte av den andra

BILAGA 2-D UNDERLÄTTANDE AV SHOCHU EXPORT

BILAGA 2-E UNDERLÄTTANDE AV EXPORT AV VINPRODUKTER

BILAGA 3-A INLEDANDE ANMÄRKNINGAR TILL PRODUKTSPECIFIKA
URSPRUNGSREGLER

BILAGA 3-B PRODUKTSPECIFIKA URSPRUNGSREGLER

Tillägg 3-B-1 Bestämmelser för vissa fordon och delar till fordon

BILAGA 3-C INFORMATION SOM AVSES I ARTIKEL 3.5

BILAGA 3-D TEXT TILL URSPRUNGSFÖRSÄKRAN

BILAGA 3-E OM FURSTENDÖMET ANDORRA

BILAGA 3-F OM REPUBLIKEN SAN MARINO

BILAGA 6 LIVSMEDELSTILLSATSER

BILAGA 8-A REGLERINGSSAMARBETE OM FINANSIELL REGLERING

BILAGA 8-B BINDNINGSLISTOR FÖR KAPITEL 8

BILAGA I FÖRBEHÅLL FÖR GÄLLANDE ÅTGÄRDER

BILAGA II FÖRBEHÅLL FÖR GÄLLANDE ÅTGÄRDER

BILAGA III AFFÄRSRESENÄRER FÖR ETABLERINGSÄNDAMÅL,
FÖRETAGSINTERN FÖRFLYTTNING AV PERSONAL,
INVESTERARE OCH AFFÄRSRESENÄRER PÅ KORTARE BESÖK-

BILAGA IV TJÄNSTELEVERANTÖRER PÅ KONTRAKTSBASIS OCH
OBEROENDE YRKESUTÖVARE

Tillägg IV Begränsningar av affärsverksamhet för tjänsteleverantörer som
tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare

BILAGA 8-C ÖVERENSKOMMELSE OM FYSISKA PERSONERS FÖRFLYTTNING FÖR
AFFÄRSÄNDAMÅL

BILAGA 10 OFFENTLIG UPPHANDLING

BILAGA 14-A PARTERNAS LAGAR OCH FÖRFATTNINGAR AVSEENDE
GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

BILAGA 14-B FÖRTECKNING ÖVER GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

BILAGA 23 GEMENSAM DEKLARATION

INGRESS

EUROPEISKA UNIONEN och JAPAN (nedan kallade *parterna*),

SOM ÄR MEDVETNA OM sitt långvariga och starka partnerskap, som bygger på gemensamma principer och värderingar, och sina betydande förbindelser när det gäller ekonomi, handel och investeringar,

SOM ÄR MEDVETNA OM vikten av att stärka sina ekonomiska förbindelser och handels- och investeringsförbindelser i enlighet med målet att uppnå en hållbar utveckling ur ekonomisk, social och miljömässig synvinkel, vikten av att främja handel och investeringar mellan parterna med hänsyn till behoven hos respektive parts näringsliv, i synnerhet de små och medelstora företagens behov, och vikten av att uppnå ett starkt miljö- och arbetarskydd genom de relevanta internationellt erkända standarder och internationella avtal i vilka de båda är parter,

SOM BEJAKAR att detta avtal bidrar till att stärka konsumenternas välfärd genom politik som säkerställer ett starkt konsumentskydd och högt ekonomiskt välstånd,

SOM INSER att de dynamiska och snabbt föränderliga globala förutsättningar som uppstår genom globalisering och närmare integrering av världens ekonomier innebär många nya ekonomiska utmaningar och möjligheter för parterna,

SOM KONSTATERAR att deras ekonomier har förutsättningar för att komplettera varandra och att denna komplementaritet bör bidra till ett ytterligare främjande av handel och investeringar mellan parterna genom att deras respektive ekonomiska styrkor tillvaratas via bilateral handel och bilaterala investeringar,

SOM ÄR ÖVERTYGAD om att inrättandet av ett tydligt och säkert ramverk för handel och investeringar genom ömsesidigt fördelaktiga regler för handel och investeringar mellan parterna kommer att stärka deras ekonomiers konkurrenskraft, göra deras marknader mer effektiva och livaktiga och säkerställa ett förutsägbart affärsklimat för ytterligare utvidgning av handel och investeringar mellan parterna,

SOM BEKRÄFTAR sitt åtagande att följa Förenta nationernas stadga och beaktar principerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

SOM ÄR MEDVETNA OM betydelsen av transparens när det gäller den internationella handeln och internationella investeringar till förmån för alla berörda parter,

SOM ÖNSKAR upprätta tydliga och ömsesidigt fördelaktiga regler för handel och investeringar mellan parterna och minska eller undanröja hindren för detta,

SOM HAR FÖRESATT SIG att bidra till en harmonisk utveckling och utvidgning av internationell handel och internationella investeringar genom att undanröja hinder för detta med hjälp av detta avtal, och att undvika att skapa nya hinder för handel eller investeringar mellan parterna som skulle kunna minska fördelarna med detta avtal,

SOM UTGÅR från sina respektive rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet och andra multilaterala, regionala och bilaterala avtal i vilka de båda är parter, och

SOM ÄR FAST BESLUTNA att upprätta ett regelverk för att stärka sitt ekonomiska partnerskap,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1.1

Mål

Målen med detta avtal är att liberalisera och underlätta handel och investeringar samt främja närmare ekonomiska förbindelser mellan parterna.

ARTIKEL 1.2

Allmänna definitioner

Om inte annat anges, gäller följande definitioner i detta avtal:

- a) *jordbruksavtalet*: det avtal om jordbruk som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

- b) *antidumpningsavtalet*: det avtal om tillämpning av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- c) *avtalet om importlicensförfaranden*: det avtal om importlicensförfaranden som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- d) *avtalet om skyddsåtgärder*: det avtal om skyddsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- e) *CPC*: den provisoriska centrala produktindelning som fastställs i *Statistical Papers*, serie M, nr 77, utgivet av avdelningen för internationella ekonomiska och sociala frågor, Förenta nationernas statistikbyrå, New York, 1991.
- f) *tullmyndighet*:
 - i) i fråga om Europeiska unionen, de avdelningar inom Europeiska kommissionen som ansvarar för tullfrågor och de tullförvaltningar och andra myndigheter som i Europeiska unionens medlemsstater har befogenhet att tillämpa tullagstiftningen och kontrollera att den efterlevs, och
 - ii) i fråga om Japan, finansministeriet.

- g) *tullagstiftning*: alla lagar och andra författningar i Europeiska unionen eller Japan som reglerar import, export och transitering av varor och hänförande av varor till något annat tullförfarande, inbegripet åtgärder för förbud, restriktioner och kontroller som ingår i tullmyndigheternas befogenhet.
- h) *tullområde*:
- i) i fråga om Europeiska unionen, det tullområde som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen¹, och
 - ii) i fråga om Japan, det territorium där Japans tullagstiftning gäller.
- i) *dagar*: kalenderdagar.
- j) *överenskommelsen om tvistlösning*: den överenskommelse om regler och förfaranden för tvistlösning som ingår i bilaga 2 till WTO-avtalet.
- k) *Gats*: det allmänna tjänstehandelsavtal som ingår i bilaga 1B till WTO-avtalet.

¹ EUT L 269, 10.10.2013, s. 1.

- l) *Gatt 1994*: det allmänna tull- och handelsavtal från 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet. Vid tillämpning av detta avtal inbegriper hänvisningar till artiklar i Gatt 1994 tolkningsanmärkningarna.
- m) *avtalet om offentlig upphandling*: det avtal om offentlig upphandling som ingår i bilaga 4 till WTO-avtalet¹.
- n) *Harmoniserade systemet* eller *HS*: systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, inbegripet dess allmänna tolkningsbestämmelser samt anmärkningar till avdelningar, kapitel och undernummer.
- o) *IMF*: Internationella valutafonden.
- p) *åtgärd*: varje åtgärd som vidtas, i form av lagar, andra författningar, regler, förfaranden, beslut, praxis, administrativa åtgärder eller i annan form.

¹ För tydlighetens skull påpekas att med *avtalet om offentlig upphandling* avses avtalet i dess ändrade lydelse genom protokollet om ändring av avtalet om offentlig upphandling, upprättat i Genève den 30 mars 2012.

- q) *fysisk person från en part*: för Europeiska unionens del, en medborgare eller varaktigt bosatt person i en av Europeiska unionens medlemsstater och, för Japans del, en medborgare eller varaktigt bosatt person i Japan, i enlighet med respektive parts tillämpliga lagar och andra författningar¹.
- r) *person*: en fysisk person eller en juridisk person.
- s) *subventionsavtalet*: det avtal om subventioner och utjämningsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- t) *SPS-avtalet*: det avtal om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- u) *TBT-avtalet*: det avtal om tekniska handelshinder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- v) *territorium*: det område på vilket detta avtal är tillämpligt i enlighet med artikel 1.3.
- w) *EUF-fördraget*: fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

¹ Vid tillämpningen av kapitel 8 innefattar begreppet *fysisk person från en part* även fysiska personer som är varaktigt bosatta i Lettland och som inte är medborgare i vare sig Lettland eller någon annan stat men som enligt Lettlands lagar och andra författningar har rätt till ett främlingspass.

- x) *Trips-avtalet*: det avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter som ingår i bilaga 1C till WTO-avtalet.
- y) *Wipo*: Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten.
- z) *WTO*: Världshandelsorganisationen.
- aa) *WTO-avtalet*: det avtal om upprättande av Världshandelsorganisationen som upprättades i Marrakech den 15 april 1994.

ARTIKEL 1.3

Territoriell tillämpning

1. Detta avtal ska tillämpas på följande områden:
 - a) I fråga om Europeiska unionen, de territorier där fördraget om Europeiska unionen och EUF-fördraget är tillämpliga, i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag.
 - b) I fråga om Japan, det landets territorium.

2. Om inte annat anges ska detta avtal också tillämpas på alla de områden utanför respektive parts territorialvatten, inbegripet havsbotten och dess underliggande jordlager, där den parten utövar sina suveräna rättigheter eller sin jurisdiktion i enlighet med internationell rätt, däribland Förenta nationernas havsrättskonvention upprättad i Montego Bay den 10 december 1982, och dess i enlighet med internationell rätt antagna lagar och andra författningar¹.
3. När det gäller bestämmelserna i detta avtal om tillämpning av förmånlig tullbehandling på varor samt artiklarna 2.9 och 2.10 ska detta avtal också tillämpas på de områden inom Europeiska unionens tullområde som inte omfattas av punkt 1 a och på de områden som anges i bilagorna 3-E och 3-F.
4. Varje part ska underrätta den andra parten i det fall det respektive område för den territoriella tillämpningen av detta avtal som avses i punkterna 1–3 ändras och, på begäran av den andra parten, omgående lämna kompletterande uppgifter eller klargöranden.

¹ För tydlighetens skull påpekas att med områden utanför respektive parts territorialvatten avses, i fråga om Europeiska unionen, de respektive områdena för Europeiska unionens medlemsstater.

ARTIKEL 1.4

Beskattning

1. I denna artikel gäller följande definitioner:

- a) *hemvist*: bosättningsort eller etableringsort för skatteändamål.
- b) *skatteavtal*: ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning eller varje annat internationellt avtal eller annan internationell överenskommelse som helt eller huvudsakligen rör beskattning och i vilket eller vilken Europeiska unionen eller dess medlemsstater eller Japan är part.
- c) *skatteåtgärd*: en åtgärd som vidtas för att tillämpa skattelagstiftningen i Europeiska unionen, dess medlemsstater eller Japan.

2. Detta avtal ska gälla skatteåtgärder endast i den utsträckning det krävs för att ge verkan åt bestämmelserna i detta avtal.

3. Inget i detta avtal ska inverka på de rättigheter och skyldigheter som Europeiska unionen, dess medlemsstater eller Japan har inom ramen för ett skatteavtal. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och ett sådant skatteavtal ska skatteavtalet ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller. När det gäller ett skatteavtal mellan Europeiska unionen eller dess medlemsstater och Japan ska de relevanta behöriga myndigheterna enligt det här avtalet och skatteavtalet gemensamt fastställa om bristande överensstämmelse råder mellan det här avtalet och skatteavtalet.
4. Några skyldigheter i fråga om behandling som mest gynnad nation i detta avtal ska inte gälla i fråga om förmåner som Europeiska unionen, dess medlemsstater eller Japan beviljar enligt ett skatteavtal.
5. Den gemensamma kommitté som inrättas enligt artikel 22.1 får när det gäller skatteåtgärder fastställa ett annat tillämpningsområde för tvistlösning enligt kapitel 21.

6. Med förbehåll för kravet att skatteåtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller otillbörlig diskriminering mellan parterna när likartade förhållanden råder eller en dold restriktion för handel eller investeringar, ska inget i detta avtal tolkas som ett hinder för Europeiska unionen, dess medlemsstater eller Japan att anta eller upprätthålla skatteåtgärder som syftar till att säkerställa en skälig eller effektiv beskattning eller uppbörd av skatter eller att se till att sådana åtgärder efterlevs, exempelvis åtgärder som

- a) skiljer mellan skattebetalare som inte befinner sig i samma situation, i synnerhet i fråga om hemvist eller den plats där deras kapital har investerats, eller
- b) förhindrar skatteundandragande eller skatteflykt i enlighet med bestämmelser i ett skatteavtal eller inhemsk skattelagstiftning.

ARTIKEL 1.5

Undantag i säkerhetssyfte

- 1. Inget i detta avtal ska tolkas så att det
 - a) ålägger en part att lämna ut upplysningar vars utlämnande parten anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen,

- b) hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och som
 - i) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas,
 - ii) avser tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel eller tillverkning av eller handel med andra varor och materiel, i syfte att direkt eller indirekt försörja en militär inrättning,
 - iii) avser ett tillhandahållande av tjänster som genomförs direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning, eller
 - iv) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna, eller
 - c) hindrar en part från att vidta åtgärder för att fullgöra sina förpliktelser enligt FN-stadgan i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 ska
- a) vid tillämpningen av kapitel 10 artikel III i avtalet om offentlig upphandling tillämpas, och
 - b) vid tillämpningen av kapitel 14 artikel 14.54 tillämpas.

ARTIKEL 1.6

Konfidentiella uppgifter

1. Om inte annat anges i detta avtal ska inget i detta avtal medföra en skyldighet för en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars utlämnande skulle hindra kontrollen av att dess lagar och andra författningar efterlevs, på annat sätt strida mot allmänintresset eller vara till skada för enskilda offentliga eller privata företags legitima kommersiella intressen.
2. Om en part inom ramen för detta avtal tillhandahåller den andra parten uppgifter som anses vara konfidentiella enligt dess lagar och andra författningar, ska den andra parten upprätthålla uppgifternas konfidentialitet, såvida inte den part som tillhandahåller uppgifterna medger något annat.

ARTIKEL 1.7

Fullgörande av skyldigheter och delegerad befogenhet

1. Varje part ska se till att alla nödvändiga åtgärder vidtas för att ge verkan åt bestämmelserna i detta avtal.

2. Om inte annat anges i detta avtal ska varje part se till att varje person eller enhet till vilken parterna har delegerat tillsynsrelaterad eller administrativ befogenhet att fullgöra partens skyldigheter enligt avtalet agerar i enlighet med dessa skyldigheter vid utövandet av denna delegerade befogenhet.

3. För tydlighetens skull påpekas att ingen part ska anses bli befriad från sina skyldigheter enligt detta avtal om något av dess statliga eller icke-statliga organ underlåter att iaktta bestämmelserna i detta avtal vid utövandet av befogenheter som parten delegerat till dem.

ARTIKEL 1.8

Lagar och andra författningar och ändringar av dem

När det i detta avtal hänvisas till en parts lagar och andra författningar ska dessa lagar och andra författningar anses inbegripa ändringar av dem, såvida annat inte anges.

ARTIKEL 1.9

Förhållande till andra avtal

1. De befintliga avtalen mellan Europeiska unionen eller dess medlemsstater och Japan ska inte ersättas av eller upphävas genom detta avtal.

2. Inget i detta avtal ska kräva att endera parten agerar på ett sätt som är oförenligt med dess skyldigheter enligt WTO-avtalet.
3. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och ett annat avtal, utom WTO-avtalet, i vilket båda parterna är parter, ska parterna omedelbart samråda med varandra för att finna en ömsesidigt tillfredsställande lösning.
4. När det hänvisas till internationella avtal¹ i detta avtal eller internationella avtal införlivas med detta avtal, helt eller delvis, ska sådana avtal anses inbegripa ändringar av dem eller efterföljande avtal till dem som träder i kraft för båda parterna på eller efter dagen för undertecknandet av detta avtal. Om det uppstår en fråga rörande genomförandet eller tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal till följd av sådana ändringar eller efterföljande avtal, får parterna på begäran av endera parten och vid behov samråda med varandra för att finna en ömsesidigt tillfredsställande lösning på denna fråga.

¹ De internationella avtal som det hänvisas till i detta avtal eller som införlivas med detta avtal ska anses inbegripa de senaste ändringar av dem som har trätt i kraft för båda parterna före den dag då detta avtal undertecknas.

KAPITEL 2

HANDEL MED VAROR

AVSNITT A

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 2.1

Mål

Målet med detta kapitel är att underlätta handeln med varor mellan parterna och att gradvis liberalisera varuhandeln i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 2.2

Tillämpningsområde

Om inte annat anges i detta avtal ska detta kapitel gälla för handel med varor mellan parterna.

ARTIKEL 2.3

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *exportlicensförfaranden*: administrativa förfaranden, oavsett om de uttryckligen avser licensiering, som en part använder vid tillämpning av exportlicenssystem och som kräver att en aktör i förväg lämnar en ansökan eller annan dokumentation, utöver vad som krävs för tullförfaranden, till ett berört administrativt organ som ett villkor för att få exportera från den parten.
- b) *icke-automatiska import- eller exportlicensförfaranden*: licensförfaranden där godkännande av ansökan inte beviljas för alla personer som uppfyller den berörda partens krav för att bedriva import- eller exportverksamhet med varor som omfattas av sådana licensförfaranden.
- c) *med ursprungsstatus*: att villkoren för att anses ha ursprung i en part enligt bestämmelserna i kapitel 3 är uppfyllda.

ARTIKEL 2.4

Tullar

Varje part ska sänka eller avskaffa tullar i enlighet med artikel 2.8.1. I detta kapitel avses med *tullar* varje form av tull eller annan avgift som påförs vid eller i samband med import av en vara, inbegripet varje form av extraskatt eller extraavgift som påförs vid eller i samband med sådan import, med undantag av

- a) avgifter som är likvärdiga med inre skatter påförda i enlighet med artikel III i Gatt 1994,
- b) tullar som tillämpas i enlighet med artiklarna VI och XIX i Gatt 1994, antidumpningsavtalet, subventionsavtalet, avtalet om skyddsåtgärder och artikel 22 i överenskommelsen om tvistlösning, och
- c) pålagor eller andra avgifter påförda i enlighet med artikel 2.16.

ARTIKEL 2.5

Skyddsåtgärder på jordbruksområdet

1. Jordbruksvaror som uppfyller villkoren för att betraktas som varor med ursprung i en part (nedan kallade *jordbruksvaror med ursprungsstatus*) får inte omfattas av några tullar som den andra parten tillämpar inom ramen för särskilda skyddsåtgärder i enlighet med jordbruksavtalet.
2. Skyddsåtgärder på jordbruksområdet beträffande jordbruksvaror med ursprungsstatus inom ramen för detta avtal får tillämpas i enlighet med del 3 avsnitt C i bilaga 2-A.

AVSNITT B

Nationell behandling och marknadstillträde för varor

ARTIKEL 2.6

Klassificering av varor

1. Klassificering av varor i handeln mellan parterna ska ske i överensstämmelse med Harmoniserade systemet.

2. Varje part ska säkerställa att dess lagar och andra författningar avseende klassificering enligt tulltaxan av varor med ursprung i den andra parten tillämpas konsekvent.

ARTIKEL 2.7

Nationell behandling

Varje part ska bevilja varor från den andra parten nationell behandling i enlighet med artikel III i Gatt 1994. För detta ändamål ska artikel III i Gatt 1994 i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal.

ARTIKEL 2.8

Sänkning och avskaffande av importtullar

1. Om inte annat anges i detta avtal ska varje part sänka eller avskaffa tullar på varor med ursprung i den andra parten i enlighet med bilaga 2-A.

2. Om en part sänker sin tillämpade mest-gynnad-nations-tullsats ska den tullsatsen gälla för varor med ursprung i den andra parten om och så länge som den är lägre än den i enlighet med bilaga 2-A beräknade tullsatsen för samma vara.
3. Parterna ska se över behandlingen av sådana varor med ursprung i en part som klassificeras i tullpositioner med beteckningen "S" i kolumnen "Anmärkning" i Europeiska unionens bindningslista i del 2 avsnitt B i bilaga 2-A eller i Japans bindningslista i del 3 avsnitt D i samma bilaga under det femte året efter ikraftträdandet av detta avtal eller under ett år som parterna på annat sätt överenskommer, beroende på vilket som infaller först. Översynen ska syfta till att förbättra villkoren för marknadstillträde genom exempelvis snabbare sänkning eller avskaffande av tullar, rationalisering av anbudsförfaranden och utökning av kvotvolymen och till att behandla frågor avseende avgifter.
4. Om en part beviljar ett tredjeland en större eller snabbare tullsänkning, en större kvot eller någon annan mer gynnsam behandling än vad som föreskrivs i detta avtal på grundval av ett internationellt avtal om varor som omfattas av punkt 3 och detta påverkar balansen på Europeiska unionens eller Japans marknad för sådana varor, ska parterna i syfte att säkerställa att den andra parten får minst samma förmån inleda en sådan översyn inom tre månader från den dag då det internationella avtalet mellan Europeiska unionen och det tredjelandet eller mellan Japan och det tredjelandet träder i kraft och med målet att översynen slutförs inom sex månader från den dagen.

ARTIKEL 2.9

Varor som återinförs efter reparation och ändring

1. En part får inte tillämpa en tull på en vara som oberoende av ursprung återinförs till dess tullområde efter att ha exporterats tillfälligt från dess tullområde till den andra partens tullområde i syfte att repareras eller ändras, oavsett om reparationen eller ändringen skulle ha kunnat utföras i den förstnämnda partens tullområde och förutsatt att den berörda varan återinförs till den förstnämnda partens tullområde inom den period som anges i partens lagar och andra författningar¹.
2. Punkt 1 får inte tillämpas på en vara i en parts tullområde som är under tullkontroll utan att importtullar och importskatter har betalats, som exporteras för reparation eller ändring och som inte återinförs till tullområdet under tullkontroll utan betalning av importtullar och importskatter.

¹ Vid tillämpning av denna punkt i Europeiska unionen används förfarandet för passiv förädling enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen.

3. En part får inte tillämpa en tull på en vara som oavsett ursprung importeras tillfälligt från den andra partens tullområde i syfte att repareras eller ändras, förutsatt att varan återexporteras från den importerande partens tullområde inom den period som anges i partens lagar och andra författningar¹.

4. Vid tillämpning av denna artikel avses med *reparation* eller *ändring* varje åtgärd eller process som utförs på en vara för att avhjälpa funktionsfel eller materiella skador och som medför att varan återställs till sin ursprungliga funktion, eller som utförs för att säkerställa att varan uppfyller de tekniska kraven för användning. En reparation eller ändring av en vara innefattar återställande och underhåll oavsett om varans värde potentiellt höjs, men innefattar inte en åtgärd eller process som

- a) förstör varans grundläggande egenskaper eller skapar en ny eller kommersiellt annorlunda vara,
- b) omvandlar en icke-färdigarbetad vara till en färdig vara, eller
- c) ändrar varans funktion.

¹ Vid tillämpning av denna punkt i Europeiska unionen används förfarandet för aktiv förädling enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen.

ARTIKEL 2.10

Tillfällig införsel av varor

Varje part ska bevilja tullfri tillfällig införsel till dess tullområde för följande varor i enlighet med dess lagar och andra författningar, förutsatt att varorna inte genomgår några andra förändringar utom normal värdeminskning till följd av deras användning och att de exporteras inom den tidsperiod som respektive part fastställer:

- a) Varor som ska visas eller användas på utställningar, mässor, möten eller liknande evenemang.
- b) Professionell utrustning, inbegripet utrustning för pressen eller för sändning av radio eller tv, filmfotografisk utrustning och hjälputrustning för och tillbehör till sådan utrustning.
- c) Varuprover för kommersiella ändamål, reklamfilmer och reklaminspelningar.
- d) Containerar och lastpallar som används eller ska användas för transport av varor i internationell trafik samt tillbehör till och utrustning för sådana.

- e) Valfärdsmateriel för sjöfolk.
- f) Varor som importeras uteslutande för vetenskapliga ändamål.
- g) Varor som importeras för internationella idrottstävlingar, demonstrationer eller träning.
- h) Personliga tillhörigheter som ägs av tillfälligt besökande resande.
- i) Material för turistreklam.

ARTIKEL 2.11

Fastställande av tullvärde

Vid fastställandet av tullvärde för varor som handlas mellan parterna ska bestämmelserna i del I i det avtal om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet gälla i tillämpliga delar.

ARTIKEL 2.12

Exporttullar

En part får inte införa eller upprätthålla några tullar, skatter, pålagor eller andra avgifter av några slag för varor som exporteras från den parten till den andra parten, eller några inre skatter eller andra avgifter för varor som exporteras till den andra parten vilka överskrider de skatter eller andra avgifter som skulle påföras på likadana varor avsedda för inhemsk förbrukning. Vid tillämpning av denna artikel ska pålagor eller andra avgifter av alla slag inte anses inbegripa pålagor eller andra avgifter som påförs i enlighet med artikel 2.16 och som inte överskrider den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster.

ARTIKEL 2.13

Frysning

1. Om inte annat anges i detta avtal får en part inte höja tullar på varor med ursprung i den andra parten utöver den sats som är tillämplig i enlighet med bilaga 2-A.
2. För tydlighetens skull påpekas att en part får höja en tull till den nivå som anges i Europeiska unionens bindningslista i del 2 avsnitt B i bilaga 2-A eller i Japans bindningslista i del 3 avsnitt D i bilaga 2-A för det respektive år som följer efter en ensidig sänkning av tullen.

ARTIKEL 2.14

Exportkonkurrens

1. Vid tillämpning av denna artikel avses med *exportsubventioner* sådana subventioner som avses i artikel 1 e i jordbruksavtalet och andra subventioner förtecknade i bilaga I till subventionsavtalet vilka kan tillämpas på de jordbruksvaror som förtecknas i bilaga 1 till jordbruksavtalet.
2. Parterna bekräftar sitt åtagande, uttryckt i WTO:s ministerbeslut av den 19 december 2015 om exportkonkurrens (WT/MIN(15)/45, WT/L/980), att visa största möjliga återhållsamhet när det gäller exportsubventioner och exportåtgärder med motsvarande verkan i enlighet med det beslutet.

ARTIKEL 2.15

Import- och exportrestriktioner

1. En part får inte införa eller upprätthålla förbud eller restriktioner, bortsett från tullar, vid import av en vara från den andra parten eller vid export eller försäljning för export av en vara avsedd för den andra partens tullområde, utom om det sker i enlighet med artikel XI i Gatt 1994. För detta ändamål ska artikel XI i Gatt 1994 i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal.

2. En part som avser att införa ett förbud eller en restriktion vid export eller försäljning för export av en vara som förtecknas i bilaga 2-B i enlighet med artiklarna XI.2 eller XX i Gatt 1994 ska
- a) sträva efter att begränsa förbudet eller restriktionen till den omfattning som är nödvändig, med vederbörlig hänsyn till åtgärdens potentiella negativa effekter för den andra parten,
 - b) lämna ett skriftligt meddelande till den andra parten, närhelst det är möjligt före införandet av förbudet eller restriktionen och så tidigt som det är praktiskt möjligt eller, om detta inte är möjligt, inom 15 dagar från införandedagen, varvid detta skriftliga meddelande ska innehålla en beskrivning av den berörda varan, det förbud eller den restriktion som införs, inbegripet dess karaktär och motivering, dagen för införande av förbudet eller restriktionen och åtgärdens förväntade varaktighet, och
 - c) på begäran ge den andra parten rimliga möjligheter till samråd rörande varje fråga som är relaterad till förbudet eller restriktionen.

ARTIKEL 2.16

Pålagor och formaliteter i samband med import och export

1. Varje part ska i enlighet med artikel VIII i Gatt 1994 se till att alla pålagor och avgifter oavsett karaktär, utom tullar, exporttullar och skatter i enlighet med artikel III i Gatt 1994, som påförs av parten vid eller i samband med import eller export, till sitt belopp begränsas till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster, varvid detta belopp inte får beräknas på grundval av värde och inte får utgöra ett indirekt skydd för inhemska varor eller en beskattning av import i statsfinansiellt syfte.
2. En part får inte kräva konsulära transaktioner, inbegripet relaterade pålagor och avgifter. Vid tillämpning av denna punkt avses med *konsulära transaktioner* krav som ställs av en importerande parts konsul, etablerad hos den exporterande parten, för att erhålla konsulära fakturor eller konsulära viseringar av fakturor, ursprungsintyg, fraktsedlar, avsändares exportdeklarationer eller någon annan tulldokumentation som krävs vid eller i samband med import.

ARTIKEL 2.17

Import- och exportlicensförfaranden

1. Parterna bekräftar sina befintliga rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om importlicensförfaranden.
2. Varje part ska införa eller upprätthålla exportlicensförfaranden i enlighet med artikel 1.1–1.9 och artikel 3 i avtalet om importlicensförfaranden. För detta ändamål ska de bestämmelserna i avtalet om importlicensförfaranden i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal, och tillämpas på exportlicensförfaranden mellan parterna. En part får införa eller upprätthålla exportlicensförfaranden i enlighet med artikel 2 i avtalet om importlicensförfaranden. Punkterna 2–8 ska tillämpas på alla varor som förtecknas i bilaga 2-B.
3. Varje part ska säkerställa att alla exportlicensförfaranden tillämpas neutralt och administreras på ett opartiskt, rättvist, icke-diskriminerande och transparent sätt.
4. En part ska införa eller upprätthålla import- eller exportlicensförfaranden enbart om det rimligen inte finns några andra lämpliga förfaranden för att uppnå det administrativa syftet.

5. En part får inte införa eller upprätthålla icke-automatiska import- eller exportlicensförfaranden såvida de inte är nödvändiga för att genomföra en åtgärd som är förenlig med avtalet. En part som inför icke-automatiska licensförfaranden ska tydligt ange vilken åtgärd som genomförs med hjälp av detta licensförfarande.
6. Varje part ska inom 60 dagar besvara en förfrågan från den andra parten avseende import- eller exportlicensförfaranden som den förstnämnda parten avser att införa, har infört eller upprätthåller och avseende kriterierna för att bevilja eller fördela import- eller exportlicenser.
7. En part som tillämpar exportrestriktioner på en vara i form av en kvot ska sträva efter en fördelning av handeln med den varan som ligger så nära som det är möjligt de andelar som skulle förväntas uppstå i avsaknad av den restriktionen.
8. En part som inför eller upprätthåller exportlicensförfaranden ska på begäran av den andra parten hålla samråd i varje fråga som rör genomförandet av dessa förfaranden och i tillbörlig mån beakta resultaten av dessa samråd.

ARTIKEL 2.18

Återtillverkade varor

1. Om inte annat anges i detta avtal ska varje part föreskriva att återtillverkade varor ska behandlas som nya varor. Varje part får kräva att återtillverkade varor identifieras som sådana vid distribution eller försäljning.
2. Vid tillämpning av denna artikel avses med *återtillverkade varor* sådana varor som klassificeras enligt nummer 40.12, kapitlen 84–90 eller nummer 94.02 i Harmoniserade systemet¹ och som
 - a) helt eller delvis består av delar från begagnade varor,
 - b) har en liknande livslängd och prestanda jämfört med sådana varor när de är nya, och
 - c) har en liknande fabriksgaranti som den som gäller för sådana varor när de är nya.

¹ För tydlighetens skull påpekas att hänvisningarna till nummer i Harmoniserade systemet i detta kapitel baseras på Harmoniserade systemet i dess ändrade lydelse per den 1 januari 2017.

ARTIKEL 2.19

Icke-tariffära åtgärder

1. I bilagorna 2-C och 2-D anges specifika åtaganden rörande icke-tariffära åtgärder som varje part gjort beträffande varor.
2. Efter en period på tio år från dagen för detta avtals ikraftträdande, eller på begäran av en part, ska parterna utvärdera om frågor till följd av icke-tariffära åtgärder beträffande varor kan hanteras ändamålsenligt inom ramen för detta avtal. Efter denna utvärdering ska parterna inleda samråd för att överväga om räckvidden för befintliga åtaganden bör utvidgas eller om ytterligare åtaganden av ömsesidigt intresse i fråga om icke-tariffära åtgärder beträffande varor bör göras, däribland när det gäller samarbete. På grundval av dessa samråd får parterna besluta att inleda förhandlingar av ömsesidigt intresse. Vid genomförandet av denna punkt ska parterna beakta erfarenheterna från den föregående genomförandeperioden för detta avtal.

ARTIKEL 2.20

Restriktioner till skydd för betalningsbalansen

1. Inget i detta avtal ska hindra en part från att vidta åtgärder av skäl som rör betalningsbalansen. En part ska vidta sådana åtgärder i enlighet med villkoren i artikel XII i Gatt 1994 och den överenskommelse om bestämmelserna avseende betalningsbalansåtgärder i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
2. Inget i detta avtal ska förhindra en part att tillämpa valutakontroller eller valutarestriktioner i enlighet med Internationella valutafondens stadga.

ARTIKEL 2.21

Ursprungsmärkning

Om inte annat anges i detta avtal och om en part tillämpar obligatoriska krav i fråga om märkning av ursprungsland på andra varor än livsmedel eller jordbruks- och fiskerivaror i enlighet med partens lagar och andra författningar ska, för Europeiska unionens del, märkningen ”Made in Japan” eller en liknande märkning på importlandets lokala språk och, för Japans del, märkningen ”Made in EU” eller en liknande märkning på japanska anses motsvara dessa krav. Kapitel 3 får inte tillämpas på denna artikel.

ARTIKEL 2.22

Allmänna undantag

1. Vid tillämpning av detta kapitel ska artikel XX i Gatt 1994 i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal.
2. En part som avser att vidta åtgärder i enlighet med leden i och j i artikel XX i Gatt 1994 ska
 - a) lämna all relevant information till den andra parten, och
 - b) på begäran ge den andra parten rimliga möjligheter till samråd rörande varje fråga som är relaterad till en sådan åtgärd, med målet att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.
3. Parterna kan överenskomma ett sätt att avsluta de frågor som är föremål för samråd enligt punkt 2 b.

4. Om exceptionella och kritiska omständigheter som kräver omedelbara åtgärder gör det omöjligt att lämna information eller företa en granskning i förväg, får den part som avser att vidta åtgärder omedelbart tillämpa de åtgärder som är nödvändiga för att hantera omständigheterna och ska omedelbart informera den andra parten härom.

AVSNITT C

Underlättande av export av vinprodukter

ARTIKEL 2.23

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta avsnitt får inte tillämpas på några andra varor än vinprodukter som klassificeras enligt nummer 22.04 i Harmoniserade systemet.

ARTIKEL 2.24

Allmän princip

Om inte annat anges i artiklarna 2.25–2.28 ska import och försäljning av vinprodukter som handlas mellan parterna och som omfattas av detta avsnitt ske i enlighet med den importerande partens lagar och andra författningar.

ARTIKEL 2.25

Auktorisering av oenologiska metoder – fas 1

1. Från och med den dag då detta avtal träder i kraft ska Europeiska unionen auktorisera import och försäljning av vinprodukter avsedda som livsmedel i Europeiska unionen med ursprung i Japan som har framställts i enlighet med
 - a) i Japan auktoriserade produktdefinitioner och oenologiska metoder och där tillämpade restriktioner för försäljning av japanskt vin enligt del 2 avsnitt A i bilaga 2-E, förutsatt att de motsvarar de produktdefinitioner, oenologiska metoder och restriktioner som avses i del 1 avsnitt A i bilaga 2-E, och
 - b) de oenologiska metoder som avses i del 2 avsnitt B i bilaga 2-E.
2. Från och med den dag då detta avtal träder i kraft ska Japan auktorisera import och försäljning av vinprodukter avsedda som livsmedel i Japan med ursprung i Europeiska unionen som har framställts i enlighet med
 - a) i Europeiska unionen auktoriserade produktdefinitioner och oenologiska metoder och där tillämpade restriktioner enligt del 1 avsnitt A i bilaga 2-E, förutsatt att de motsvarar de produktdefinitioner, oenologiska metoder och restriktioner som avses i del 2 avsnitt A i bilaga 2-E, och

b) de oenologiska metoder som avses i del 1 avsnitt B i bilaga 2-E.

3. Den dag då detta avtal träder i kraft ska parterna utbyta meddelanden som bekräftar att deras förfaranden för auktorisering av oenologiska metoder enligt del 1 avsnitt B respektive del 2 avsnitt B i bilaga 2-E har slutförts.

ARTIKEL 2.26

Auktorisering av oenologiska metoder – fas 2

1. Europeiska unionen ska skyndsamt vidta nödvändiga åtgärder i syfte att auktorisera de oenologiska metoder som avses i del 2 avsnitt C i bilaga 2-E och meddela Japan att dess förfaranden för sådan auktorisering har slutförts.

2. Japan ska skyndsamt vidta nödvändiga åtgärder i syfte att auktorisera de oenologiska metoder som avses i del 1 avsnitt C i bilaga 2-E och meddela Europeiska unionen att dess förfaranden för sådan auktorisering har slutförts.

3. De auktoriseringar som avses i punkterna 1 och 2 ska träda i kraft på dagen för det senaste meddelandet från endera parten.

ARTIKEL 2.27

Auktorisering av oenologiska metoder – fas 3

1. Europeiska unionen ska vidta nödvändiga åtgärder i syfte att auktorisera de oenologiska metoder som avses i del 2 avsnitt D i bilaga 2-E och meddela Japan att dess förfaranden för sådan auktorisering har slutförts.
2. Japan ska vidta nödvändiga åtgärder i syfte att auktorisera de oenologiska metoder som avses i del 1 avsnitt D i bilaga 2-E och meddela Europeiska unionen att dess förfaranden för sådan auktorisering har slutförts.
3. De auktoriseringar som avses i punkterna 1 och 2 ska träda i kraft på dagen för det senaste meddelandet från endera parten.

ARTIKEL 2.28

Självcertifiering

1. Ett intyg som bestyrkts i enlighet med Japans lagar och andra författningar, inbegripet ett egenutfärdat intyg upprättat av en producent som auktoriserats av den behöriga myndigheten i Japan, ska utgöra tillräcklig bevisning för att kraven för import till och försäljning i Europeiska unionen av vinprodukter med ursprung i Japan enligt artiklarna 2.25, 2.26 eller 2.27 är uppfyllda.

2. När detta avtal trätt i kraft ska den arbetsgrupp för vin som inrättas enligt artikel 22.4 genom ett beslut anta de närmare villkoren för

- a) genomförandet av punkt 1, i synnerhet de formulär som ska användas och de uppgifter som ska lämnas på intyget, och
- b) samarbetet mellan de kontaktpunkter som utsetts av Europeiska unionen för var och en av dess medlemsstater och av Japan.

3. Något intyg eller annan likvärdig dokumentation ska inte krävas som bevisning för att kraven för import till och försäljning i Japan av vinprodukter med ursprung i Europeiska unionen enligt artiklarna 2.25, 2.26 eller 2.27 är uppfyllda.

ARTIKEL 2.29

Översyn, samråd och tillfälligt avbrytande av självcertifiering

- 1. Parterna ska se över genomförandet av
 - a) artikel 2.26 med regelbundna mellanrum och minst en gång per år under de två åren efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal, och

b) artikel 2.27 senast tre år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal.

2. Om parterna under översynen av genomförandet av artikel 2.26 konstaterar att meddelandena enligt artikel 2.26 inte har utbytts inom två år från dagen för ikraftträdandet av detta avtal ska de inleda samråd för att överenskomma en praktisk lösning.

3. Om det meddelande som avses i artikel 2.26.2 inte har skickats inom två år från dagen för ikraftträdandet av detta avtal och det meddelande som avses i artikel 2.26.1 har skickats, får Europeiska unionen tillfälligt avbryta godtagandet av självcertifiering av vinprodukter enligt artikel 2.28 om en praktisk lösning enligt punkt 2 inte har överenskommits inom tre månader från inledandet av samråd enligt punkt 2.

4. Det tillfälliga avbrytande av godtagandet av självcertifiering som avses i punkt 3 ska omedelbart avslutas om Japan skickar ett sådant meddelande som avses i artikel 2.26.2 till Europeiska unionen.

5. Om parterna under den översyn av genomförandet av artikel 2.27 som avses i punkt 1 konstaterar att de meddelanden som föreskrivs i artikel 2.27 inte har utbytts inom fem år från dagen för ikraftträdandet av detta avtal, ska parterna inleda samråd.

6. Inget i denna artikel ska påverka en parts rättigheter och skyldigheter enligt SPS-avtalet.

ARTIKEL 2.30

Frysning

1. När det gäller de frågor som täcks av artiklarna 2.25–2.28 får en part inte införa mindre gynnsamma villkor än de som föreskrivs i detta avsnitt eller i de av partens lagar och andra författningar som är i kraft den dag då detta avtal undertecknas.
2. Punkt 1 ska inte påverka parternas rätt att vidta de sanitära och fytosanitära åtgärder som krävs för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, förutsatt att åtgärderna inte är oförenliga med SPS-avtalet.

ARTIKEL 2.31

Ändringar

Den gemensamma kommitté som inrättas enligt artikel 22.1 får anta beslut om ändring av bilaga 2-E för att lägga till, ta bort eller ändra hänvisningar till oenologiska metoder, restriktioner och andra inslag, i enlighet med artikel 23.2.3.

AVSNITT D

Övriga bestämmelser

ARTIKEL 2.32

Informationsutbyte

1. För övervakningen av detta avtals funktion och under en period på tio år efter detta avtals ikraftträdande ska parterna årligen utbyta importstatistik över en period som täcker det senast tillgängliga kalenderåret. Den kommitté för varuhandel som inrättas enligt artikel 22.3 får förlänga denna tioårsperiod med ytterligare fem år.
2. Utbytet av importstatistik enligt punkt 1 ska i största möjliga mån omfatta uppgifter för en period som täcker det senast tillgängliga kalenderåret, inklusive värdet och volymen, utifrån partens nomenklatur, av den import av varor från den andra parten som får förmånlig tullbehandling enligt detta avtal och av den import som inte får förmånlig tullbehandling.

ARTIKEL 2.33

Särskilda bestämmelser om förvaltning av förmånlig tullbehandling

1. Parterna är medvetna om att överträdelser av deras tullagstiftning i fråga om förmånlig tullbehandling enligt detta avtal kan inverka negativt på den inhemska industrin och är överens om att samarbeta för att förebygga, upptäcka och bekämpa sådana överträdelser i enlighet med relevanta bestämmelser i kapitel 3 och det avtal mellan Europeiska gemenskapen och Japan om samarbete och ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor som upprättades i Bryssel den 30 januari 2008 (nedan kallat *tullsamarbetsavtalet*).
2. En part får i enlighet med förfarandet i punkterna 4–7 tillfälligt avbryta förmånlig tullbehandling enligt detta avtal för sådana varor som berörs av de systematiska överträdelser som avses i led a, om parten på grundval av objektiv, vederhäftig och kontrollerbar information konstaterar att
 - a) systematiska överträdelser av dess tullagstiftning i fråga om förmånlig tullbehandling enligt detta avtal och avseende en viss vara har begåtts, och
 - b) den andra parten systematiskt och utan godtagbar motivering har vägrat eller på annat sätt underlåtit att bedriva det samarbete som avses i punkt 1 i fråga om de systematiska överträdelser som avses i led a.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får det tillfälliga avbrytandet inte gälla näringsidkare som iakttar de efterlevnadskriterier som parterna överenskommit via de samråd som avses i punkt 4.
4. Den part som har gjort det konstaterande som avses i punkt 2 ska utan onödigt dröjsmål meddela den andra parten detta konstaterande och lämna tillräckligt med uppgifter som motiverar att samråd inleds, inklusive en sammanfattning av väsentliga fakta rörande punkt 2 a och b, och inleda samråd med den andra parten i kommittén för varuhandel, med målet att nå en för båda parter godtagbar lösning och komma överens om efterlevnadskriterier avseende kraven i detta avtal och den relevanta tullagstiftningen.
5. Den part som har gjort det konstaterande som avses i punkt 2 ska innan ett slutligt beslut fattas informera alla intresserade parter om sin avsikt att införa ett tillfälligt avbrytande och ska säkerställa att alla intresserade parter ges möjlighet att till fullo förvara sina intressen. Ett tillfälligt avbrytande får inte gälla för intresserade parter som på ett objektivt och tillfredsställande sätt kan visa för den part som gjort konstaterandet att de inte är involverade i de systematiska överträdelser som avses i punkt 2 a.

6. Efter de förfaranden som avses i punkterna 4 och 5 och om parterna inte har nått en godtagbar lösning inom sex månader efter meddelandet får den part som gjort konstaterandet besluta att tillfälligt avbryta den förmånliga tullbehandlingen enligt detta avtal för de berörda varorna, med beaktande av det undantag som föreskrivs i punkt 3. Det tillfälliga avbrytandet ska meddelas den andra parten utan onödigt dröjsmål.
7. Ett tillfälligt avbrytande ska tillämpas enbart under den period som krävs för att motverka överträdelserna och får inte tillämpas längre än sex månader. En part som konstaterar att de förutsättningar som gav upphov till det ursprungliga avbrytandet fortfarande föreligger vid utgången av det tillfälliga avbrytandet får besluta att förnya det tillfälliga avbrytandet, efter att ha meddelat den andra parten detta konstaterande och lämnat tillräckligt med uppgifter som motiverar förnyelsen. Det tillfälliga avbrytandet ska avslutas senast två år från det ursprungliga avbrytandet, såvida det inte visas för kommittén för varuhandel att de förutsättningar som gav upphov till det ursprungliga avbrytandet fortfarande föreligger vid utgången av varje förnyelseperiod.
8. De tillfälliga avbrytanden som tillämpas ska bli föremål för regelbundna samråd i kommittén för varuhandel.
9. Den part som gjort ett konstaterande enligt punkterna 2 eller 7 ska i enlighet med sina interna förfaranden offentliggöra tillkännagivanden för importörer om alla meddelanden och beslut som rör tillfälliga avbrytanden enligt punkterna 4–7.

10. Ett tillfälligt avbrytande får inte gälla för andra näringsidkare än de näringsidkare som avses i punkt 3 och de intresserade parter som avses i punkt 5 om de på ett objektivt och tillfredsställande sätt kan visa för den part som gjort ett konstaterande enligt punkterna 2 eller 7 att de inte är involverade i de systematiska överträdelser som avses i punkt 2 a.

11. För tydlighetens skull påpekas att inget i denna artikel ska tolkas som att det förhindrar näringsidkare eller intresserade parter att i enlighet med sina lagar och andra författningar begära kompensation för den skada som i strid med reglerna vållats av de åtgärder som avses i punkt 6, från den part som gjort ett konstaterande enligt punkterna 2 eller 7.

ARTIKEL 2.34

Kommittén för varuhandel

1. Den kommitté för varuhandel som inrättas enligt artikel 22.3 (nedan i denna artikel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

2. Kommittén ska ha följande uppgifter:

a) Att se över och övervaka genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.

- b) Att rapportera kommitténs undersökningsresultat till Gemensamma kommittén.
 - c) Att utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.
3. Kommittén ska sammanträda på tider och platser eller på sätt som överenskoms av parternas företrädare.

ARTIKEL 2.35

Arbetsgruppen för vin

1. Den arbetsgrupp för vin som inrättas enligt artikel 22.4.1 ska ansvara för att avsnitt C och bilaga 2-E genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
2. Arbetsgruppen för vin ska ha följande funktioner:
 - a) Att anta de närmare villkoren för självcertifiering enligt artikel 2.28.2.

- b) Att övervaka genomförandet av artiklarna 2.25–2.29, inbegripet den översyn och de samråd som avses i artikel 2.29.
 - c) Att överväga ändringar av bilaga 2-E och lämna rekommendationer till Gemensamma kommittén angående antagandet av ett beslut om sådana ändringar.
3. Arbetsgruppen för vin ska hålla sitt första sammanträde samma dag då detta avtal träder i kraft.

KAPITEL 3

REGLER OM URSPRUNG OCH URSPRUNGSFÖRFARANDEN

AVSNITT A

Regler om ursprung

ARTIKEL 3.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *vattenbruk*: odling av vattenorganismer, inbegripet fisk, blötdjur, kräftdjur, andra ryggradslösa vattendjur och vattenväxter, från förökningsmaterial såsom ägg, yngel, ungfiskar, larver, stirr, smolt eller andra icke könsmogna fiskar efter larvstadiet, genom ingrepp i och styrning av tillväxtprocesser för att öka produktionen, till exempel regelbunden utsättning eller utfodring eller skydd mot rovdjur.

- b) *sändning*: produkter som antingen sänds samtidigt från en exportör till en mottagare eller omfattas av ett enda transportdokument för hela transporten från exportören till mottagaren eller, i avsaknad av ett sådant dokument, av en enda faktura.
- c) *exportör*: en i en part belägen person som i enlighet med kraven i den partens lagar och andra författningar exporterar eller producerar en ursprungsprodukt och upprättar en ursprungsförsäkran.
- d) *importör*: en person som importerar en ursprungsprodukt och ansöker om förmånlig tullbehandling för den.
- e) *material*: varje material eller ämne som används för att producera en produkt, inklusive beståndsdelar, ingredienser, råmaterial eller delar.
- f) *icke-ursprungsmaterial*: material som inte uppfyller villkoren för ursprungsstatus enligt detta kapitel, inbegripet material vars ursprungsstatus inte kan fastställas.
- g) *förmånlig tullbehandling*: den tullsats som är tillämplig på en ursprungsvara i enlighet med artikel 2.8.1.

- h) *produkt*: varje material eller ämne som är ett resultat av produktion, även om det är avsett för användning som material i produktionen av en annan produkt, och ska tolkas som en vara som avses i kapitel 2.
- i) *produktion*: varje slag av bearbetning eller behandling inbegripet sammansättning.

ARTIKEL 3.2

Krav på ursprungsprodukter

1. Vid en parts tillämpning av reglerna om förmånlig tullbehandling på en vara med ursprung i den andra parten i enlighet med artikel 2.8.1 ska följande produkter anses ha ursprung i den andra parten, om de uppfyller samtliga övriga tillämpliga krav enligt detta kapitel:
 - a) Helt framställda eller producerade produkter i enlighet med artikel 3.3.
 - b) Produkter som producerats uteslutande från material med ursprung i den andra parten.
 - c) Produkter som producerats med hjälp av icke-ursprungsmaterial, förutsatt att de uppfyller alla tillämpliga krav enligt bilaga 3-B.

2. Vid tillämpning av detta kapitel ska en parts territoriella tillämpningsområde inte innefatta havet, havsbotten och dess underliggande jordlager utanför dess territorialvatten.
3. Om en produkt har förvärvat ursprungsstatus ska de icke-ursprungsmaterial som använts vid produktionen av den produkten inte anses vara icke-ursprungsmaterial när produkten införlivas som material i en annan produkt.
4. Kraven i detta kapitel angående förvärv av ursprungsstatus ska uppfyllas utan avbrott i en part.

ARTIKEL 3.3

Helt framställda produkter

1. Vid tillämpning av artikel 3.2 ska en produkt anses som helt framställd i en part om den är
 - a) en växt eller växtprodukt som växt, odlats, skördats, plockats eller insamlats där,
 - b) ett levande djur som fötts och uppfötts där,
 - c) en produkt som har erhållits från ett levande djur som har uppfötts där,

- d) en produkt som har erhållits från ett slaktat djur som har fötts och uppfötts där,
- e) ett djur som erhållits genom jakt, fällfångst, fiske, insamling eller annan fångst där,
- f) en produkt som har erhållits från vattenbruk där,
- g) ett mineral eller ett annat naturligt förekommande ämne, som inte inbegrips i leden a–f och som utvunnits eller hämtats där,
- h) fisk, skaldjur eller andra marina organismer som av en parts fartyg hämtats ur havet, havsbotten eller dess underliggande jordlager utanför territorialvattnet för respektive part och, i enlighet med internationell rätt, utanför tredjeländers territorialvatten,
- i) en produkt som framställts uteslutande av produkter som avses i led h ombord på en parts fabriksfartyg utanför territorialvattnet för respektive part och, i enlighet med internationell rätt, utanför tredjeländers territorialvatten,
- j) en produkt, annan än fisk, skaldjur eller andra marina organismer, vilken hämtats av en part eller en person från en part från havsbotten eller dess underliggande jordlager utanför respektive parts territorialvatten samt utanför områden över vilka tredjeländer utövar jurisdiktion, förutsatt att den parten eller personen från den parten har rätt att exploatera denna havsbotten eller dess underliggande jordlager i enlighet med internationell rätt,

- k) en produkt som utgörs av
 - i) avfall eller skrot som är ett resultat av produktion där, eller
 - ii) avfall eller skrot från begagnade produkter som insamlats där, förutsatt att dessa produkter endast kan användas för återvinning av råmaterial, eller
 - l) en produkt som framställts där uteslutande av produkter som avses i leden a–k eller från produkter som utvunnits ur en sådan produkt.
2. Men *en parts fartyg* i punkt 1 h eller *en parts fabriksfartyg* i punkt 1 i avses ett fartyg respektive ett fabriksfartyg som
- a) är registrerat i en av Europeiska unionens medlemsstater eller i Japan,
 - b) seglar under en sådan medlemsstats eller Japans flagg, och
 - c) uppfyller ett av följande krav:
 - i) Det ägs till minst 50 % av en eller flera fysiska personer från en part, eller

ii) ägs av en eller flera juridiska personer¹

A) som har sitt huvudkontor och sin huvudsakliga verksamhet i en part, och

B) som till minst 50 % ägs av fysiska eller juridiska personer från en part.

ARTIKEL 3.4

Otillräcklig bearbetning eller behandling

1. Trots vad som sägs i artikel 3.2.1 c ska en produkt inte anses ha ursprung i en part om enbart en eller flera av följande åtgärder utförs på icke-ursprungsmaterial vid produktionen av den produkten i den parten:

a) Åtgärder för bevarande som torkning, frysning, lagring i saltlake och andra liknande åtgärder med enda syftet att säkerställa att produkten förblir i gott skick under transport och lagring.

¹ Vid tillämpning av detta kapitel avses med *juridisk person* ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och oavsett om det är privatägt eller statsägt, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare eller föreningar.

- b) Ompackning.
- c) Uppdelning eller sammanföring av kollin.
- d) Tvättning, rengöring eller avlägsnande av damm, oxid, olja, färg eller andra beläggningar.
- e) Strykning eller pressning av textilvaror.
- f) Enklare målning eller polering.
- g) Skalning, partiell eller fullständig blekning, polering eller glasering av spannmål eller ris.
- h) Tillsats av färg- eller smakämnen till socker eller formning av sockerbitar; partiell eller fullständig malning av socker i fast form.
- i) Skalning eller urkärning av frukter, nötter eller grönsaker.
- j) Vässning, enklare slipning eller enklare tillskärning.
- k) Siktning, sållning, sortering, klassificering, indelning i kategorier eller hoppassning, inbegripet sammanföring av artiklar i satser.

- l) Enklare förpackning i flaskor, burkar, säckar, fodral eller askar, enklare uppsättning på kartor eller skivor samt alla övriga enklare förpackningsåtgärder.
- m) Anbringande eller tryckande av märken, etiketter, logotyper eller annan liknande särskiljande märkning på produkter eller på deras förpackningar.
- n) Enklare blandning av produkter¹, även av olika slag.
- o) Enklare tillsats av vatten eller utspädning, dehydratisering eller denaturering² av produkter.
- p) Enklare samling eller sammansättning av delar av artiklar i avsikt att framställa en komplett eller färdigarbetad artikel, eller en artikel som ska klassificeras som komplett eller färdigarbetad enligt allmänna bestämmelsen 2 a för tolkning av Harmoniserade systemet; isärtagning av produkter i delar.
- q) Slakt av djur.

¹ Vid tillämpning av denna artikel inbegriper enklare blandning av produkter även blandning av socker.

² Vid tillämpning av denna artikel täcker begreppet denaturering i synnerhet att göra produkter olämpliga för konsumtion genom tillsats av giftiga eller illasmakade ämnen.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska åtgärder anses vara enklare när de kan vidtas utan specialkunskaper eller maskiner, apparater eller utrustning som framställts eller installerats särskilt för att utföra åtgärderna.

ARTIKEL 3.5

Ackumulering

1. En produkt som uppfyller villkoren för att anses ha ursprung i en part ska anses ha ursprung i den andra parten när den används som material vid produktionen av en annan produkt i den andra parten.
2. Produktionsåtgärder som utförts i en part i fråga om icke-ursprungsmaterial får beaktas vid fastställandet av huruvida en produkt har ursprung i den andra parten.
3. Punkterna 1 och 2 ska inte tillämpas om den produktion som utförts i den andra parten inte går utöver en eller flera av de åtgärder som avses i artikel 3.4.1 a–q.
4. För att en exportör ska kunna fylla i en ursprungsförsäkran enligt artikel 3.16.2 a för en produkt som avses i punkt 2 ska exportören från sin leverantör inhämta de uppgifter som föreskrivs i bilaga 3-C.

5. De uppgifter som avses i punkt 4 ska avse en enda sändning eller flera sändningar av samma material som levereras inom en period av högst tolv månader räknat från den dag då uppgifterna lämnas.

ARTIKEL 3.6

Toleranser

1. Om ett icke-ursprungsmaterial som används vid produktionen av en produkt inte motsvarar kraven i bilaga 3-B ska produkten på följande villkor anses ha ursprung i en part:

- a) När det gäller en produkt som klassificeras enligt kapitlen 1–49 eller kapitlen 64–97 i Harmoniserade systemet¹ överskrider värdet av alla dessa icke-ursprungsmaterial inte 10 % av produktens pris fritt fabrik eller fritt ombord.
- b) När det gäller en produkt som klassificeras enligt kapitlen 50–63 i Harmoniserade systemet ska toleranser tillämpas i enlighet med anmärkningarna 6–8 i bilaga 3-A.

¹ För tydlighetens skull påpekas att hänvisningarna till nummer i Harmoniserade systemet i detta kapitel baseras på Harmoniserade systemet i dess ändrade lydelse per den 1 januari 2017.

2. Punkt 1 ska inte gälla om värdet av de icke-ursprungsmaterial som använts vid produktionen av en produkt överstiger något av de procenttal för det högsta värdet på icke-ursprungsmaterial som anges i bilaga 3-B.

3. Punkt 1 ska inte gälla för produkter som är helt framställda i en part i den mening som avses i artikel 3.3. Om det i bilaga 3-B anges att de material som används i produktionen av en produkt ska vara helt framställda ska punkterna 1 och 2 gälla.

ARTIKEL 3.7

Bedömningsenhet

1. Bedömningsenheten för tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel ska vara den särskilda produkt som anses som grundenhet vid klassificeringen enligt Harmoniserade systemet.

2. När en sändning består av flera identiska produkter som klassificeras enligt samma HS-nummer ska varje enskild produkt beaktas för sig vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 3.8

Bokföringsmässig uppdelning

1. Fungibla ursprungsmaterial och fungibla icke-ursprungsmaterial ska under lagringen hållas fysiskt åtskilda, för att kunna behålla sin ursprungsstatus.
2. Vid tillämpning av denna artikel avses med *fungibla material* material som är av samma slag och har samma handelskvalitet och tekniska och fysiska egenskaper, och som inte kan skiljas från varandra när de införlivats med den färdiga produkten.
3. Trots vad som sägs i punkt 1 får fungibla ursprungsmaterial och fungibla icke-ursprungsmaterial användas i produktionen av en produkt utan att hållas fysiskt åtskilda under lagringen förutsatt att en metod med bokföringsmässig uppdelning används.
4. Den metod med bokföringsmässig uppdelning som avses i punkt 3 ska tillämpas i överensstämmelse med den lagerhanteringsmetod som används i enlighet med hos parten allmänt erkända redovisningsprinciper.

5. En part får i enlighet med villkoren i dess lagar och andra författningar föreskriva att användningen av en metod med bokföringsmässig uppdelning måste godkännas i förväg av partens tullmyndighet. Partens tullmyndighet ska övervaka användningen av ett sådant tillstånd och får återkalla tillståndet om innehavaren missbrukar metoden med bokföringsmässig uppdelning eller inte efterlever något av de andra villkoren i detta kapitel.

6. Med en metod med bokföringsmässig uppdelning avses varje metod som säkerställer att den kvantitet material som får ursprungsstatus inte vid någon tidpunkt överstiger den kvantitet som skulle fått sådan status om materialen hade hållits fysiskt åtskilda.

ARTIKEL 3.9

Satser

En sats som klassificeras enligt allmänna bestämmelserna 3 b och c för tolkning av Harmoniserade systemet ska anses ha ursprung i en part när samtliga av dess beståndsdelar har ursprungsstatus enligt detta kapitel. När satsen består av både beståndsdelar med ursprungsstatus och beståndsdelar utan ursprungsstatus ska satsen som helhet anses ha ursprung i en part, om värdet av beståndsdelarna utan ursprungsstatus inte överstiger 15 % av satsens pris fritt fabrik eller fritt ombord.

ARTIKEL 3.10

Oförändrat skick

1. En ursprungsprodukt som deklarerats för fri konsumtion i den importerande parten får, efter export och innan den deklarerats för fri konsumtion, inte ha ändrats eller omvandlats på något sätt eller ha varit föremål för andra åtgärder än sådana som vidtagits för att bevara den i gott skick eller för att anbringa märkning, etiketter eller förseglingar eller lägga till annan dokumentation för att säkerställa efterlevnaden av särskilda inhemska krav som gäller i den importerande parten.
2. Produkten får lagras eller ställas ut i ett tredjeland om den kvarstår under tullövervakning i det tredjelandet.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av avsnitt B får uppdelning av sändningar äga rum i ett tredjeland om den görs av exportören eller på dennes ansvar och förutsatt att varorna kvarstår under tullövervakning i det tredjelandet.
4. Om det finns tvivel rörande efterlevnad av kraven i punkterna 1–3 får den importerande partens tullmyndighet begära att importören uppvisar intyg på efterlevnad, vilka kan vara av alla slag, däribland transportavtalsdokument som konossement eller faktabevis eller konkret bevisning grundad på märkning eller numrering av kollin eller bevisning som rör själva produkten.

ARTIKEL 3.11

Återinförande av produkter

Om en produkt med ursprung i en part har exporterats från den parten till ett tredjeland och därefter återinförs till den parten ska den anses vara en icke-ursprungsprodukt, om det inte på ett tillfredsställande sätt kan visas för den partens tullmyndighet att den återinförda produkten

- a) är densamma som den som exporterades, och
- b) inte har blivit föremål för någon annan åtgärd än vad som krävts för att bevara den i gott skick under tiden i det tredjelandet eller under exporten.

ARTIKEL 3.12

Tillbehör, reservdelar, verktyg och instruktionsmaterial eller annat informationsmaterial

1. Vid tillämpning av denna artikel ska tillbehör, reservdelar, verktyg och instruktionsmaterial eller annat informationsmaterial omfattas, om

- a) tillbehören, reservdelarna, verktygen, instruktionsmaterialet eller det andra informationsmaterialet klassificeras och levereras med produkten och inte faktureras separat från den, och

- b) typen, volymen och värdet av dessa tillbehör, reservdelar och verktyg och detta instruktionsmaterial eller annat informationsmaterial är av sedvanlig karaktär och storlek för produkten i fråga.
2. Vid fastställandet av huruvida en produkt är helt framställd eller uppfyller ett krav rörande en produktionsprocess eller ändring av klassificeringen enligt tulltaxan som anges i bilaga 3-B ska det bortses från tillbehör, reservdelar, verktyg och instruktionsmaterial eller annat informationsmaterial.
3. Vid fastställandet av huruvida en produkt uppfyller ett värdekrav som anges i bilaga 3-B ska värdet av tillbehör, reservdelar, verktyg och instruktionsmaterial eller annat informationsmaterial beaktas som ursprungsmaterial eller icke-ursprungsmaterial, beroende på vad som är tillämpligt, vid beräkningen för tillämpningen av värdekravet för produkten i fråga.
4. En produkts tillbehör, reservdelar, verktyg och instruktionsmaterial eller annat informationsmaterial ska ha samma ursprungsstatus som den produkt de levereras tillsammans med.

ARTIKEL 3.13

Neutrala element

Vid fastställandet av huruvida en produkt har ursprung i en part behöver ursprungsstatusen för följande element inte fastställas:

- a) Bränsle, energi, katalysatorer och lösningsmedel.
- b) Utrustning, anordningar och material som används för att testa eller inspektera produkten.
- c) Handskar, glasögon, skodon, kläder, säkerhetsutrustning och liknande material.
- d) Maskiner, verktyg, matriser och formar.
- e) Reservdelar och material som används vid underhåll av utrustning och byggnader.
- f) Smörjmedel, fetter, kompositmaterial och andra material som används vid produktion eller vid drift av utrustning och byggnader.
- g) Allt annat material som inte införlivats med produkten men vars användning vid produktionen av produkten på ett rimligt sätt kan visas vara en naturlig del av produktionen.

ARTIKEL 3.14

Förpackningsmaterial och behållare för transport

Förpackningsmaterial och behållare för transport som används för att skydda en produkt under transporten ska inte beaktas vid fastställandet av en produkts ursprungsstatus.

ARTIKEL 3.15

Emballagematerial och behållare för detaljhandelsförsäljning

1. Vid fastställandet av huruvida samtliga icke-ursprungsmaterial som använts i produktionen av en produkt har blivit föremål för den tillämpliga ändringen av klassificeringen enligt tulltaxan eller en produktionsprocess enligt beskrivningen i bilaga 3-B eller huruvida produkten är helt framställd ska det bortses från emballagematerial och behållare i vilka en produkt förpackats för detaljhandelsförsäljning, om detta emballagematerial och dessa behållare klassificeras tillsammans med produkten.
2. Om en produkt omfattas av ett värdekrav enligt bilaga 3-B ska värdet av de emballagematerial och behållare i vilka produkten förpackats för detaljhandelsförsäljning, om detta material och dessa behållare klassificeras tillsammans med produkten, beaktas som ursprungsmaterial eller icke-ursprungsmaterial, beroende på vad som är tillämpligt, vid beräkningen för tillämpningen av värdekravet för produkten.

AVSNITT B

Ursprungsförfaranden

ARTIKEL 3.16

Ansökan om förmånlig tullbehandling

1. Vid import ska den importerande parten bevilja en produkt som har ursprung i den andra parten förmånlig tullbehandling på grundval av den ansökan om förmånlig tullbehandling som inlämnas av importören. Importören ska ansvara för att ansökan om förmånlig tullbehandling är korrekt och att kraven i detta kapitel efterlevs.
2. En ansökan om förmånlig tullbehandling ska baseras på
 - a) en av exportören upprättad ursprungsförsäkran om att produkten är en ursprungsprodukt, eller
 - b) importörens kunskap om att produkten är en ursprungsprodukt.

3. En ansökan om förmånlig tullbehandling och dess grund enligt punkt 2 a eller b ska inbegripas i tulldeklarationen för import i enlighet med den importerande partens lagar och andra författningar. Den importerande partens tullmyndighet får begära att importören som en del av tulldeklarationen för import eller som en åtföljande del av den lämnar en förklaring om att produkten uppfyller kraven i detta kapitel, i den omfattning som importören kan lämna en sådan förklaring.
4. En importör som ansöker om förmånlig tullbehandling på grundval av en ursprungsförsäkran enligt punkt 2 a ska behålla ursprungsförsäkran och på begäran av den importerande partens tullmyndighet lämna en kopia av den till den myndigheten.
5. Punkterna 2–4 ska inte tillämpas i de fall som anges i artikel 3.20.

ARTIKEL 3.17

Ursprungsförsäkran

1. En ursprungsförsäkran får upprättas av en exportör av en produkt på grundval av uppgifter som visar att produkten har ursprungsstatus, däribland uppgifter om ursprungsstatusen för de material som använts i produktionen av produkten. Exportören ska ansvara för att ursprungsförsäkran är riktig och att de lämnade uppgifterna är korrekta.
2. En ursprungsförsäkran ska upprättas i en av de språkversioner som anges i bilaga 3-D på en faktura eller någon annan kommersiell handling där ursprungsprodukten beskrivs tillräckligt noggrant för att kunna identifieras. Den importerande parten får inte kräva att importören inger en översättning av ursprungsförsäkran.
3. Den importerande partens tullmyndighet får inte avvisa en ansökan om förmånlig tullbehandling till följd av smärre fel eller avvikelser i ursprungsförsäkran eller av det enda skälet att en faktura utfärdats i ett tredjeland.
4. En ursprungsförsäkran ska vara giltig i tolv månader från och med den dag då den upprättas.

5. En ursprungsförsäkran får gälla för
- a) en enda sändning av en eller flera produkter som importeras till en part, eller
 - b) flera sändningar av identiska produkter som importeras till en part inom en period som anges i ursprungsförsäkran och som inte överskrider tolv månader.
6. Om produkter som föreligger i delar avsedda att sättas ihop enligt den allmänna bestämmelsen 2 a för tolkning av Harmoniserade systemet och som klassificeras enligt avdelningarna XV–XXI i Harmoniserade systemet importeras i delleveranser på begäran av importören, får en enda ursprungsförsäkran för dessa produkter användas i enlighet med de krav som anges av den importerande partens tullmyndighet.

ARTIKEL 3.18

Importörens kunskap

Importörens kunskap om att en produkt har ursprung i den exporterande parten ska baseras på uppgifter som visar att produkten har ursprungsstatus och uppfyller kraven i detta kapitel.

ARTIKEL 3.19

Krav avseende dokumentation

1. En importör som ansöker om förmånlig tullbehandling för en produkt som importeras till en importerande part ska under minst tre år efter dagen för import av produkten bevara
 - a) om ansökan baseras på en ursprungsförsäkran, den ursprungsförsäkran som exportören upprättat, eller
 - b) om ansökan baseras på importörens kunskap, samtliga dokument som visar att produkten uppfyller kraven för att erhålla ursprungsstatus.
2. En exportör som har upprättat en ursprungsförsäkran ska under minst fyra år efter upprättandet av den bevara ett exemplar av den och alla andra dokument som visar att produkten uppfyller kraven för att erhålla ursprungsstatus.
3. De dokument som ska bevaras i enlighet med denna artikel får bevaras i elektronisk form.
4. Punkterna 1–3 ska inte tillämpas i de fall som anges i artikel 3.20.

ARTIKEL 3.20

Små sändningar och undantag

1. Produkter som sänds som småpaket mellan privatpersoner eller ingår i resandes personliga bagage ska godtas som ursprungsprodukter, om produkterna inte importeras i kommersiellt syfte¹, om produkterna har deklarerats uppfylla kraven i detta kapitel och om det inte finns något tvivel om att denna deklaration är riktig.
2. Förutsatt att importen inte utgör en del av en import som rimligen kan anses ha skett separat i syfte att undvika kravet på en ursprungsförsäkran, får det totala värdet av de produkter som avses i punkt 1 inte överstiga följande belopp:
 - a) I fråga om Europeiska unionen, 500 euro för småpaket eller 1 200 euro för produkter som ingår i resandes personliga bagage. De belopp som ska användas i en annan valuta för en medlemsstat i Europeiska unionen ska vara motsvarande i den valutan till beloppen i euro per den första arbetsdagen i oktober varje år. Dessa belopp ska vara de som Europeiska centralbanken offentliggör för den dagen, såvida inte ett annat belopp meddelas Europeiska kommissionen senast den 15 oktober varje år, och ska tillämpas från och med den 1 januari påföljande år. Europeiska kommissionen ska meddela Japan de berörda beloppen.

¹ Import av tillfällig karaktär som uteslutande består av produkter för mottagarnas, de resandes eller deras familjers personliga bruk ska inte anses ha kommersiellt syfte, om det på grund av produkternas beskaffenhet och kvantitet är uppenbart att syftet inte är kommersiellt.

b) I fråga om Japan, 100 000 yen eller ett annat belopp som Japan fastställer.

3. Varje part får föreskriva att någon grund för den ansökan som avses i artikel 3.16.2 inte ska krävas för import av en produkt för vilken den importerande parten har beviljat undantag från kraven.

ARTIKEL 3.21

Kontroll

1. För att verifiera om en produkt som importeras till en part har ursprung i den andra parten eller om de övriga kraven i detta kapitel är uppfyllda får den importerande partens tullmyndighet utföra en kontroll baserad på riskbedömningsmetoder som kan inbegripa ett slumpmässigt urval, genom att begära uppgifter från den importör som har lämnat ansökan enligt artikel 3.16. Den importerande partens tullmyndighet får utföra kontrollen vid tidpunkten för tulldeklarationen för import eller före eller efter det att produkterna frigörs.

2. De uppgifter som begärs i enlighet med punkt 1 får inte omfatta mer än följande:
- a) Om en ursprungsförsäkran utgjorde grunden för ansökan enligt artikel 3.16.2 a, denna ursprungsförsäkran.
 - b) Produktens nummer i Harmoniserade systemet och de ursprungskriterier som tillämpats.
 - c) En kort beskrivning av produktionsprocessen.
 - d) Om ursprungskriteriet baserades på en särskild produktionsprocess, en specifik beskrivning av den processen.
 - e) I tillämpliga fall, en beskrivning av de ursprungsmaterial och icke-ursprungsmaterial som använts i produktionsprocessen.
 - f) Om ursprungskriteriet var ”helt framställd”, den tillämpliga kategorin (exempelvis skörd, gruvsdrift, fiske och platsen för produktion).
 - g) Om ursprungskriteriet baserades på en värdemetod, värdet av produkten samt av samtliga icke-ursprungsmaterial eller, vid behov för att fastställa efterlevnad av värdekravet, ursprungsmaterial som använts i produktionen.

- h) Om ursprungskriteriet baserades på vikt, produktens vikt samt vikten av de relevanta icke-ursprungsmaterial eller, vid behov för att fastställa efterlevnad av viktkravet, ursprungsmaterial som använts i produkten.
 - i) Om ursprungskriteriet baserades på en ändring av klassificeringen enligt tulltaxan, en förteckning över samtliga icke-ursprungsmaterial inbegripet deras nummer i Harmoniserade systemet (två-, fyr- eller sexställt format beroende på ursprungskriteriet).
 - j) Uppgifter som rör efterlevnaden av bestämmelsen om oförändrat skick enligt artikel 3.10.
3. Vid inlämningen av de begärda uppgifterna får importören lägga till alla övriga uppgifter som denne anser relevanta för kontrollen.
4. Om ansökan om förmånlig tullbehandling baserades på en ursprungsförsäkran enligt artikel 3.16.2 a, ska importören informera den importerande partens tullmyndighet när de begärda uppgifterna kan tillhandahållas, till fullo eller i fråga om ett eller flera dataelement, av exportören direkt.

5. Om ansökan om förmånlig tullbehandling baserades på importörens kunskap enligt artikel 3.16.2 b får den tullmyndighet i den importerande parten som utför kontrollen, efter att först ha begärt uppgifter i enlighet med punkt 1 i denna artikel, begära ytterligare uppgifter från importören om tullmyndigheten anser att de behövs för att verifiera produktens ursprungsstatus. Den importerande partens tullmyndighet kan vid behov begära specifika dokument och uppgifter från importören.

6. Om den importerande partens tullmyndighet beslutar att avbryta förmånlig tullbehandling för den berörda produkten i avvaktan på resultaten av kontrollen, ska importören erbjudas att produkten frigörs med förbehåll för lämpliga säkerhetsåtgärder, däribland garantier. Avbrytandet av förmånlig tullbehandling ska avslutas så snart som möjligt efter det att den importerande partens tullmyndighet har fastställt vilken ursprungsstatus den berörda produkten har eller att de övriga kraven i detta kapitel är uppfyllda.

ARTIKEL 3.22

Administrativt samarbete

1. För att säkerställa en korrekt tillämpning av detta kapitel ska parterna via respektive parts tullmyndighet samarbeta vid kontrollen av huruvida en produkt har ursprungsstatus och uppfyller de övriga villkoren i detta kapitel.
2. Om ansökan om förmånlig tullbehandling baserades på en ursprungsförsäkran enligt artikel 3.16.2 a får den tullmyndighet i den importerande parten som utför kontrollen, efter att först ha begärt uppgifter i enlighet med artikel 3.21.1, även begära uppgifter från den exporterande partens tullmyndighet inom en period av två år efter importen av produkterna, om den tullmyndighet i den importerande parten som utför kontrollen anser att ytterligare uppgifter behövs för att verifiera produktens ursprungsstatus. Begäran om uppgifter bör innehålla följande information:
 - a) Ursprungsförsäkran.
 - b) Uppgift om den tullmyndighet som lämnar begäran.
 - c) Exportörens namn.

d) Uppgift om föremålet för och omfattningen av kontrollen.

e) I tillämpliga fall, all relevant dokumentation.

Utöver dessa uppgifter kan den importerande partens tullmyndighet vid behov begära specifika dokument och uppgifter från den exporterande partens tullmyndighet.

3. Den exporterande partens tullmyndighet får i enlighet med sina lagar och andra författningar begära dokumentation eller granskning genom att begära in alla slags underlag eller besöka exportörens lokaler för att granska dokument och de anläggningar som används för att producera produkten.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 5 ska den tullmyndighet i den exporterande parten som mottar en sådan begäran som avses i punkt 2 lämna följande uppgifter till den importerande partens tullmyndighet:

a) Om den är tillgänglig, den dokumentation som begärts.

b) Ett yttrande om produktens ursprungsstatus.

c) En beskrivning av den produkt som är föremål för granskning och den klassificering enligt tulltaxan som är relevant för tillämpningen av detta kapitel.

d) En beskrivning och förklaring av produktionsprocessen som i tillräcklig mån styrker produktens ursprungsstatus.

e) Uppgifter om hur granskningen genomförts.

f) I tillämpliga fall, styrkande dokumentation.

5. Den exporterande partens tullmyndighet får inte lämna de uppgifter som avses i punkt 4 till den importerande partens tullmyndighet om exportören anser att uppgifterna är konfidentiella.

6. Varje part ska meddela den andra parten sina tullmyndigheters kontaktuppgifter, inbegripet postadresser, e-postadresser och telefon- och faxnummer, och ska meddela den andra parten varje ändring av sådana uppgifter senast 30 dagar från dagen för ändringen.

ARTIKEL 3.23

Ömsesidigt bistånd för bedrägeribekämpning

Om det misstänks att bestämmelserna i detta kapitel har överträtts ska parterna ge varandra ömsesidigt bistånd i enlighet med tullsamarbetsavtalet.

ARTIKEL 3.24

Vägran att bevilja förmånlig tullbehandling

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 får den importerande partens tullmyndighet vägra att bevilja förmånlig tullbehandling om

a) inom tre månader från den dag då uppgifter begärts enligt artikel 3.21.1

i) inget svar lämnas, eller

ii) om ansökan om förmånlig tullbehandling baserades på importörens kunskap enligt artikel 3.16.2 b, de uppgifter som lämnats inte är tillräckliga för att bekräfta produktens ursprungsstatus,

b) inom tre månader från den dag då uppgifter begärts enligt artikel 3.21.5

i) inget svar lämnas, eller

ii) de uppgifter som lämnats inte är tillräckliga för att bekräfta produktens ursprungsstatus,

- c) inom tio månader från den dag då uppgifter begärts enligt artikel 3.22.2
 - i) inget svar lämnas, eller
 - ii) de uppgifter som lämnats inte är tillräckliga för att bekräfta produktens ursprungsstatus, eller
 - d) efter en tidigare begäran om bistånd enligt artikel 3.23 och inom en ömsesidigt överenskommen period i fråga om produkter som har varit föremål för en ansökan enligt artikel 3.16.1
 - i) den exporterande partens tullmyndighet inte lämnar det bistånd som begärts, eller
 - ii) resultaten av det biståndet inte är tillräckliga för att bekräfta produktens ursprungsstatus.
2. Den importerande partens tullmyndighet får vägra att bevilja förmånlig tullbehandling för en produkt för vilken en importör ansökt om förmånlig tullbehandling, om importören inte efterlever de andra krav i detta kapitel som inte har att göra med produkters ursprungsstatus.

3. Om den importerande partens tullmyndighet har tillräcklig motivering för att vägra att bevilja förmånlig tullbehandling enligt punkt 1 ska den tullmyndigheten, i de fall där den exporterande partens tullmyndighet har lämnat ett yttrande enligt artikel 3.22.4 b som bekräftar produkters ursprungsstatus, meddela den exporterande partens tullmyndighet sin avsikt att vägra att bevilja förmånlig tullbehandling senast två månader från dagen för mottagande av det yttrandet. Om ett sådant meddelande skickas ska samråd hållas på begäran av endera parten senast tre månader från dagen för meddelandet. Tidsperioden för samråd kan förlängas från fall till fall genom överenskommelse mellan parterna. Samrådet får äga rum i enlighet med ett förfarande som fastställts av den kommitté för ursprungsregler och tullrelaterade frågor som inrättas enligt artikel 22.3. Vid utgången av samrådsperioden får den importerande partens tullmyndighet vägra att bevilja förmånlig tullbehandling enbart på basis av tillräcklig motivering och efter att ha gett importören möjlighet att höras.

ARTIKEL 3.25

Konfidentialitet

1. Varje part ska i enlighet med sina lagar och andra författningar bevara konfidentialiteten för de uppgifter som lämnats till den av den andra parten i enlighet med detta kapitel och ska skydda denna information från att lämnas ut.

2. Information som den importerande partens myndigheter erhåller i enlighet med detta kapitel får bara användas av dessa myndigheter vid tillämpning av detta kapitel.
3. Konfidentiell affärsinformation som den exporterande partens eller den importerande partens tullmyndighet erhåller från exportören genom tillämpning av artiklarna 3.21 och 3.22 får inte lämnas ut, om inte annat föreskrivs i detta kapitel.
4. Information som den importerande partens tullmyndighet erhåller i enlighet med detta kapitel får inte användas av den importerande parten i några straffrättsliga förfaranden som genomförs av en domstol eller en domare, såvida inte tillstånd till detta beviljas av den exporterande parten i enlighet med dess lagar och andra författningar.

ARTIKEL 3.26

Administrativa åtgärder och sanktioner

Varje part ska i enlighet med sina lagar och andra författningar införa administrativa åtgärder och, i tillämpliga fall, sanktioner gentemot varje person som upprättar eller låter upprätta ett dokument innehållande oriktiga uppgifter som lämnas i syfte att erhålla förmånlig tullbehandling för en produkt och varje person som inte efterlever kraven i artikel 3.19 eller som inte tillhandahåller de underlag eller godtar det besök som avses i artikel 3.22.3.

AVSNITT C

Övrigt

ARTIKEL 3.27

Tillämpning av detta kapitel på Ceuta och Melilla

1. Vid tillämpning av detta kapitel ska, när det gäller Europeiska unionen, begreppet *part* inte omfatta Ceuta och Melilla.
2. Produkter med ursprung i Japan ska när de importeras till Ceuta eller Melilla i alla avseenden omfattas av samma tullbehandling enligt detta avtal som den som tillämpas på produkter med ursprung i Europeiska unionens tullområde enligt protokoll 2 i akten för anslutning av Konungariket Spanien och Portugisiska republiken till Europeiska unionen. Japan ska på import av produkter som omfattas av detta avtal och som har ursprung i Ceuta och Melilla tillämpa samma tullbehandling enligt detta avtal som den som tillämpas på produkter som importeras från och har ursprung i Europeiska unionen.
3. De regler och förfaranden för ursprung som anges i detta kapitel ska i tillämpliga delar gälla för produkter som exporteras från Japan till Ceuta och Melilla och produkter som exporteras från Ceuta och Melilla till Japan.

4. Artikel 3.5 ska tillämpas på import och export av produkter mellan Europeiska unionen, Japan och Ceuta och Melilla.
5. Ceuta och Melilla ska anses som ett enda territorium.
6. Konungariket Spaniens tullmyndighet ska ansvara för tillämpningen av denna artikel i Ceuta och Melilla.

ARTIKEL 3.28

Kommitté för ursprungsregler och tullrelaterade frågor

1. Den kommitté för ursprungsregler och tullrelaterade frågor som inrättas enligt artikel 22.3 (nedan i detta kapitel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt, utöver de andra ansvarsområden som anges i artikel 4.14.1.

2. Vid tillämpning av detta kapitel ska kommittén ha följande uppgifter:
- a) Att se över och, vid behov, lämna rekommendationer till den gemensamma kommitté som inrättas enligt artikel 22.1 angående
 - i) genomförandet och tillämpningen av detta kapitel, och
 - ii) de ändringar av bestämmelserna i detta kapitel som föreslås av en part.
 - b) Att anta förklarande anmärkningar för att underlätta genomförandet av detta kapitel.
 - c) Att fastställa det samrådsförfarande som avses i artikel 3.24.3.
 - d) Att överväga varje annan fråga relaterad till detta kapitel som företrädare för parterna kommer överens om.

ARTIKEL 3.29

Övergångsbestämmelser för produkter under transitering eller i lager

Bestämmelserna i detta avtal får tillämpas på produkter som uppfyller kraven i detta kapitel och som på den dag då detta avtal träder i kraft transiteras från den exporterande parten till den importerande parten eller är under tullkontroll i den importerande parten utan att importtullar och importskatter betalats, om en ansökan om förmånlig tullbehandling enligt artikel 3.16 lämnas till den importerande partens tullmyndighet inom tolv månader från den dagen.

KAPITEL 4

TULLFRÅGOR OCH HANDELSLÄTTNADER

ARTIKEL 4.1

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) främja handelslättnader för varor som handlas mellan parterna samtidigt som ändamålsenliga tullkontroller säkerställs och med beaktande av handelsbrukets utveckling,

- b) säkerställa transparens hos respektive parts tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar och författningar och det regelverkets förenlighet med tillämpliga internationella standarder,
- c) säkerställa att varje part tillämpar sin tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar och författningar på ett förutsägbart, konsekvent och icke-diskriminerande sätt,
- d) främja förenkling och modernisering av respektive parts tullförfaranden och tullpraxis,
- e) ytterligare utveckla riskhanteringstekniker för att underlätta lagenlig handel samtidigt som den internationella leveranskedjan för handel säkerställs, och
- f) stärka samarbetet mellan parterna när det gäller tullfrågor och handelslättnader.

ARTIKEL 4.2

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på frågor rörande varje parts tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar, författningar och allmänna administrativa förfaranden, inbegripet hur de tillämpas på varor som handlas mellan parterna, och på samarbete mellan parterna.

2. Inget i detta kapitel ska påverka en parts rättigheter och skyldigheter enligt kapitlen 6 och 7.
3. Vid bristande överensstämmelse mellan detta kapitel och kapitel 6 eller 7 ska kapitel 6 eller 7 ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.
4. Detta kapitels tillämpning ska inte inverka på uppnåendet av respektive parts legitima politiska mål och skyldigheter enligt internationella avtal i vilka den är part, när det gäller att skydda
 - a) allmän moral,
 - b) människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
 - c) nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde, eller
 - d) miljön.
5. Varje part ska genomföra detta kapitel i enlighet med sina lagar och andra författningar. Vid genomförandet av detta kapitel ska varje part använda sina tillgängliga medel på ett lämpligt sätt.

ARTIKEL 4.3

Transparens

1. Varje part ska säkerställa att dess tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar, författningar och allmänna administrativa förfaranden samt relevant information med allmän tillämpning i fråga om handel offentliggörs och blir tillgänglig för varje berörd person på ett enkelt sätt, inbegripet vid behov på internet.
2. Varje part ska offentliggöra sin tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar, författningar och allmänna administrativa förfaranden och göra detta regelverk och dessa förfaranden tillgängliga på ett enkelt sätt så tidigt som möjligt före ikraftträdandet, så att varje berörd person får möjlighet att sätta sig in i detta regelverk och dessa förfaranden, utom
 - a) vid brådskande omständigheter,
 - b) när det rör sig om smärre ändringar av sådana lagar, författningar eller allmänna administrativa förfaranden,
 - c) när ändamålsenligheten hos sådana lagar och författningar eller kontrollen av att de efterlevs skulle undergrävas till följd av ett tidigt offentliggörande, eller
 - d) i fråga om åtgärder för som medger undantag från skyldigheter.

3. Varje part ska utse ett eller flera informationsställen som ska besvara rimliga förfrågningar från alla berörda personer på de områden som omfattas av punkt 1. Informationsställena ska besvara sådana förfrågningar och tillhandahålla alla relevanta formulär och dokument inom en rimlig tid som anges av respektive part.
4. Varje part ska föreskriva om regelbundna samråd vid behov mellan dess tullmyndighet och andra handelsrelaterade organ och näringsidkare eller andra intressenter belägna inom dess territorium.
5. Information om pålagor och avgifter ska offentliggöras i enlighet med punkterna 1 och 2. Denna information ska inbegripa de pålagor och avgifter som kommer att tillämpas, anledningen till dessa pålagor och avgifter, ansvarig myndighet och när och hur betalningen ska göras. Sådana pålagor och avgifter får inte tillämpas förrän information om dem har offentliggjorts.

ARTIKEL 4.4

Förfaranden för import, export och transitering

1. Varje part ska tillämpa sin tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar och författningar på ett förutsägbart, konsekvent, transparent och icke-diskriminerande sätt.

2. Varje part ska säkerställa att dess tullförfaranden
- a) är förenliga med internationella standarder och internationell rekommenderad praxis som gäller för varje part på området för tullförfaranden, exempelvis vad som fastställts under överinseende av Världstullorganisationen¹ (nedan kallad *WCO*), däribland de materiella delarna i ändringsprotokollet till internationella konventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, upprättat i Bryssel den 26 juni 1999, den internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, upprättad i Bryssel den 14 juni 1983, och WCO:s ramverk av standarder för att säkra och underlätta världshandeln (nedan kallat *Safe-ramverket*),
 - b) syftar till att underlätta lagenlig handel, med beaktande av handelsbrukets utveckling, samtidigt som de säkerställer att partens lagar och andra författningar efterlevs,
 - c) innehåller regler som möjliggör en ändamålsenlig efterlevnadskontroll vid överträdelser av partens lagar och andra författningar avseende tullförfaranden, däribland undandragande av tull och smuggling, och
 - d) inte innebär en obligatorisk användning av tullombud eller kontroller före skeppning.

¹ För tydlighetens skull påpekas att WCO inrättades 1952 som Tullsamarbetsrådet.

3. Varje part ska införa eller upprätthålla åtgärder som beviljar näringsidkare eller andra aktörer som uppfyller kriterier angivna i dess lagar och andra författningar en förmånlig behandling i fråga om tullkontroller före frigörandet av varor.
4. Varje part ska främja utveckling och användning av avancerade system, inklusive sådana som baseras på informations- och kommunikationsteknik, för att underlätta utbytet av elektroniska data mellan näringsidkare eller andra aktörer och partens tullmyndighet och andra handelsrelaterade organ.
5. Varje part ska sträva efter ytterligare förenkling och standardisering i fråga om de data och dokument som krävs av dess tullmyndighet och andra handelsrelaterade organ.

ARTIKEL 4.5

Frigörande av varor

Varje part ska införa eller upprätthålla tullförfaranden som säkerställer följande:

- a) Att varor frigörs skyndsamt och inom en period som inte är längre än nödvändigt för att säkerställa efterlevnad av partens lagar och andra författningar.

- b) Att elektronisk inlämning och behandling i förväg av dokumentation och annan begärd information möjliggörs före varornas ankomst.
- c) Att varor kan frigöras före det slutliga fastställandet av tullar, skatter, pålagor och avgifter, med förbehåll för att en garanti ställs om det krävs enligt partens lagar och andra författningar för att säkerställa slutlig betalning.

ARTIKEL 4.6

Förenkling av tullförfaranden

1. Varje part ska sträva efter förenkling av dess krav och formaliteter för tullförfaranden, i syfte att spara tid och kostnader för näringsidkare eller andra aktörer, däribland små och medelstora företag.
2. Varje part ska införa eller upprätthålla åtgärder som gör det möjligt för näringsidkare eller andra aktörer som uppfyller kriterier angivna i dess lagar och andra författningar att dra nytta av ytterligare förenkling av tullförfaranden. En sådan förenkling kan medge periodiska deklarationer för fastställande och betalning av tullar och skatter som täcker flera importtransaktioner inom en viss period och efter det att varorna frigjorts.

3. Varje part ska införa eller upprätthålla program som möjliggör för aktörer som uppfyller kriterier angivna i dess lagar och andra författningar att dra ytterligare nytta av eller få enklare tillgång till den förenkling som avses i punkt 2.

ARTIKEL 4.7

Förhandsbesked

1. Varje part ska se till att det via dess tullmyndighet utfärdas förhandsbesked som beskriver hur berörda varor kommer att behandlas. Sådana förhandsbesked ska utfärdas på ett skäligt och tidsbundet sätt till sökande som har ingett en skriftlig begäran, inbegripet i elektronisk form, som innehåller alla nödvändiga uppgifter i enlighet med den utfärdande partens lagar och andra författningar.
2. Förhandsbesked ska täcka varors klassificering enligt tulltaxan, varors ursprung inklusive huruvida de uppfyller villkoren för ursprungsvaror enligt kapitel 3 och alla andra frågor som parterna överenskommer, i synnerhet angående lämpliga metoder eller kriterier för fastställande av varors tullvärde.
3. Med förbehåll för de krav på konfidentialitet som anges i dess lagar och andra författningar får en part offentliggöra sina förhandsbesked, bland annat på internet.

ARTIKEL 4.8

Överklagande och omprövning

1. Varje part ska garantera en rätt till överklagande eller omprövning för varje person till vilken ett förvaltningsbeslut har riktats av tullmyndigheten eller ett annat handelsrelaterat organ i den parten.
2. Ett överklagande eller en omprövning ska inbegripa
 - a) ett överklagande av ett förvaltningsbeslut till eller en omprövning av en förvaltningsmyndighet som är överordnad eller oberoende i förhållande till den tjänsteman eller myndighet som utfärdat beslutet, eller
 - b) ett överklagande eller en omprövning av beslutet i domstol.
3. Varje part ska säkerställa, för det fall att beslutet om ett överklagande eller en omprövning som avses i punkt 2 a inte utfärdas inom en tid som föreskrivits i partens lagar och andra författningar eller inte utfärdas utan onödigt dröjsmål, att den person som avses i punkt 1 har rätt till ett ytterligare administrativt eller rättsligt överklagande eller en ytterligare omprövning.
4. Varje part ska säkerställa att den person som avses i punkt 1 får tillgång till skälen till ett förvaltningsbeslut, så att personen vid behov kan använda överklagande- eller omprövningsförfaranden.

ARTIKEL 4.9

Riskhantering

1. Varje part ska införa eller upprätthålla ett riskhanteringssystem som gör det möjligt för dess tullmyndighet att koncentrera kontrollverksamheten på högrisksändningar och som påskyndar frigörandet av lågrisksändningar.
2. Varje part ska basera riskhanteringen på en riskbedömning som utförs med hjälp av lämpliga urvalskriterier.
3. En part får även inom ramen för sin riskhantering och på slumpmässig basis välja ut sändningar för den kontrollverksamhet som avses i punkt 1.
4. Varje part ska utforma och tillämpa riskhanteringen på ett sådant sätt att godtycklig eller otillbörlig diskriminering eller dolda restriktioner för den internationella handeln undviks.

ARTIKEL 4.10

Revision efter klarering

1. För att påskynda varors frigörande ska varje part införa eller upprätthålla revisioner efter klarering för att se till att dess tullagstiftning och andra handelsrelaterade lagar och författningar efterlevs. Respektive parts tullmyndighet ska vid tillämpningen av den riskhantering som avses i artikel 4.9 använda resultaten av de revisioner efter klarering som de utfört. En part får föreskriva att dess tullmyndighet vid tillämpningen av riskhantering ska använda resultaten av revisioner efter klarering som utförts av andra handelsrelaterade organ och vice versa.
2. Varje part ska välja ut personer eller sändningar för revision efter klarering på ett riskbaserat sätt, vilket kan innefatta lämpliga urvalskriterier. Varje part ska utföra revisioner efter klarering på ett transparent sätt. I de fall personen är involverad i revisionsprocessen och slutliga resultat har fastställts ska parten utan dröjsmål underrätta den person vars bokföring reviderats om resultaten av revisionen, personens rättigheter och skyldigheter och resonemangen bakom de slutliga resultaten.

ARTIKEL 4.11

Transitering och omlastning

Varje part ska införa eller upprätthålla förfaranden som underlättar att varor som transiteras genom eller omlastas i dess tullområde befordras från eller till den andra parten, samtidigt som tillbörlig kontroll upprätthålls.

ARTIKEL 4.12

Tullsamarbete

1. Trots vad som sägs i artikel 1.6 och utan att det påverkar de andra former av samarbete som föreskrivs i detta avtal ska parternas tullmyndigheter samarbeta, inbegripet via informationsutbyte, och tillhandahålla ömsesidigt administrativt bistånd i de frågor som avses i detta kapitel i enlighet med tullsamarbetsavtalet.

2. Parternas tullmyndigheter ska stärka samarbetet i de frågor som avses i detta kapitel i syfte att vidareutveckla handelslättnader samtidigt som det säkerställs att deras respektive tullagstiftning efterlevs och att säkerheten i leveranskedjan förbättras, när det gäller följande:

- a) Samarbete om ytterligare förenkling av tullförfaranden, med beaktande av handelsbrukets utveckling.
- b) Samarbete om harmonisering av datakrav för tulländamål, i linje med tillämpliga internationella standarder som WCO:s standarder.
- c) Samarbete om vidareutveckling av tullrelaterade aspekter av att trygga och underlätta den internationella försörjningskedjan för handel i enlighet med Safe-ramverket.
- d) Samarbete om förbättring av deras riskhanteringsmetoder, inbegripet utbyte av bästa praxis och, vid behov, riskinformation och kontrollresultat.
- e) Samarbete för att vidareutveckla de åtgärder som avses i artiklarna 4.4.3 och 4.6.2 eller de program som avses i artikel 4.6.3, inbegripet potentiellt samarbete i syfte att näringsidkare eller andra aktörer från en part ska kunna omfattas av den andra partens åtgärder eller program.

- f) Samarbete och samordning i internationella organisationer som WTO och WCO i frågor av gemensamt intresse, bland annat om klassificering enligt tulltaxan, fastställande av tullvärde och ursprung, med tanke på att om möjligt fastställa gemensamma ståndpunkter.
 - g) Samarbete om åtgärder för att kontrollera efterlevnaden av reglerna om handel med förbjudna varor.
3. Parternas tullmyndigheter ska säkerställa det informationsutbyte som krävs för tillämpning av punkt 2.

ARTIKEL 4.13

Tillfällig införsel

För tillfällig införsel av sådana varor som avses i artikel 2.10 och oavsett deras ursprung ska varje part, i enlighet med de förfaranden som lagts fast i internationella överenskommelser om tillfällig införsel och som tillämpas av parten, godta ATA-carneter¹ som utfärdats hos den andra parten.

¹ Begreppet *ATA-carnet* har samma betydelse som i tullkonventionen om ATA-carnet för tillfällig införsel av varor, upprättad i Bryssel den 6 december 1961, eller konventionen om temporär import, upprättad i Istanbul den 26 juni 1990.

ARTIKEL 4.14

Kommitté för ursprungsregler och tullrelaterade frågor

1. Den kommitté för ursprungsregler och tullrelaterade frågor som inrättas enligt artikel 22.3 (nedan i detta kapitel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel, de tullrelaterade frågor som tas upp i kapitel 2 och artikel 14.51 genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt, utöver de andra ansvarsområden som anges i artikel 3.28.1¹.
2. Kommittén ska hålla gemensamma sammanträden med den gemensamma tullsamarbetskommitté som inrättats enligt tullsamarbetsavtalet, om inte sådana gemensamma sammanträden inte är nödvändiga för att säkerställa att de bestämmelser som avses i punkt 1 och bestämmelserna i tullsamarbetsavtalet genomförs och tillämpas på ett konsekvent sätt².
3. Parterna ska säkerställa att sammansättningen av deras delegationer till sammanträden i kommittén motsvarar punkterna på dagordningen.

¹ För tydlighetens skull påpekas att inget i denna artikel ska inverka på parternas rättigheter och skyldigheter när det gäller kommittén för varuhandel rörande kapitel 2 eller kommittén för immateriella rättigheter rörande kapitel 14.

² För tydlighetens skull påpekas att inget i denna artikel ska tolkas som att det hindrar Gemensamma tullsamarbetskommittén från att hålla ett sammanträde enbart inom ramen för tullsamarbetsavtalet.

4. Utan att det påverkar Gemensamma tullsamarbetskommitténs funktion ska kommittén ha följande uppgifter:

- a) Att ta upp alla frågor som uppstår till följd av genomförandet och tillämpningen av de bestämmelser som avses i punkt 1.
- b) Att identifiera områden där genomförandet och tillämpningen av de bestämmelser som avses i punkt 1 kan förbättras.
- c) Att fungera som en mekanism för att skyndsamt nå ömsesidigt överenskomna lösningar i alla frågor som täcks av de bestämmelser som avses i punkt 1.
- d) Att utarbeta resolutioner, rekommendationer eller yttranden avseende insatser eller åtgärder som den anser nödvändiga för att uppnå målen i detta kapitel och för att kapitlet ska tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
- e) Att på de områden som avses i artikel 4.12.2 besluta om de insatser som ska göras eller åtgärder som ska vidtas av en part eller parterna och som kommittén anser nödvändiga för att uppnå målen i detta kapitel och för att kapitlet ska tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
- f) Att utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.

KAPITEL 5

HANDELSPOLITISKA SKYDDSinSTRUMENT

AVSNITT A

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 5.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *inhemsk industri*: samtliga producenter av likadana eller direkt konkurrerande varor som bedriver verksamhet i en part eller vars sammanlagda produktion av likadana eller direkt konkurrerande varor motsvarar en betydande del av den sammanlagda inhemska produktionen av dessa varor.
- b) *allvarlig skada*: en betydande allmän försämring av den inhemska industrins ställning.

- c) *risk för allvarlig skada*: en allvarlig skada som är klart nära förestående i enlighet med den undersökning som avses i artikel 5.4.3. Ett fastställande av risk för allvarlig skada ska grundas på fakta och inte endast på påståenden, förmodanden eller avlägsna möjligheter.
- d) *övergångsperiod*: när det gäller en särskild ursprungsvara, en period som inleds den dag då detta avtal träder i kraft och som upphör tio år efter slutförandet av sänkningen eller avskaffandet av tullar på den varan i enlighet med bilaga 2-A.

AVSNITT B

Bilaterala skyddsåtgärder

ARTIKEL 5.2

Tillämpning av bilaterala skyddsåtgärder

1. Om avskaffandet eller sänkningen av en tull i enlighet med artikel 2.8 leder till att en ursprungsvara från en part importeras till den andra parten i sådana ökade volymer, i absoluta tal eller i förhållande till inhemsk produktion, och på sådana villkor att det vållar eller hotar att vålla en inhemsk industri allvarlig skada, får den andra parten anta de åtgärder som föreskrivs i punkt 2 och i den omfattning som krävs för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada för sin inhemska industri och för att underlätta dess anpassning.

2. Bilateral skyddsåtgärder kan bestå av endera av följande:
- a) Ett avbrytande av de ytterligare sänkningar av tullsatsen för ursprungsvaran som föreskrivs i kapitel 2.
 - b) En ökning av tullsatsen för ursprungsvaran till en nivå som inte överstiger den lägre av
 - i) den mest-gynnad-nations-tullsats som är i kraft den dag då den bilaterala skyddsåtgärden tillämpas, och
 - ii) den mest-gynnad-nations-tullsats som är i kraft den dag som föregår dagen för detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 5.3

Villkor och begränsningar

1. En bilateral skyddsåtgärd får bara upprätthållas i den omfattning och för den period som kan krävas för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och underlätta den inhemska industrins anpassning, förutsatt att perioden inte överstiger två år. En bilateral skyddsåtgärd får dock förlängas, förutsatt att åtgärdens totala varaktighet inklusive förlängningar inte överstiger fyra år.
2. Bilateral skyddsåtgärder får bara tillämpas under övergångsperioden.
3. För att underlätta anpassningen i en situation där en bilateral skyddsåtgärds förväntade varaktighet överstiger ett år ska den part som upprätthåller åtgärden gradvis och regelbundet liberalisera åtgärden under tillämpningsperioden.
4. En bilateral skyddsåtgärd får inte tillämpas på import av en ursprungsvara som redan har varit föremål för en sådan bilateral skyddsåtgärd under perioden motsvarande varaktigheten av den föregående bilateral skyddsåtgärden eller ett år, beroende på vilken period som är längst.

5. När en bilateral skyddsåtgärd avslutas ska tullsatsen för den ursprungsvara som omfattats av åtgärden motsvara den sats som skulle ha gällt om skyddsåtgärden inte hade tillämpats.

ARTIKEL 5.4

Undersökning

1. En part får tillämpa en bilateral skyddsåtgärd först efter det att dess behöriga myndighet¹ har utfört en undersökning i enlighet med samma förfaranden som föreskrivs i artiklarna 3 och 4.2 c i avtalet om skyddsåtgärder.
2. Undersökningen ska i samtliga fall avslutas inom ett år efter det att den inletts.

¹ Vid tillämpning av detta avsnitt ska för Japans del begreppet *behörig myndighet* innefatta landets berörda myndigheter.

3. I sin undersökning för att fastställa om den ökade importen av en ursprungsvara har vållat eller riskerar att vålla en inhemsk industri allvarlig skada ska den behöriga myndighet som utför undersökningen utvärdera alla relevanta faktorer av objektiv och kvantifierbar karaktär som har betydelse för den inhemska industrins situation. Dessa faktorer innefattar i synnerhet takten i och storleken på ökningen av importen av ursprungsvaran, i absoluta tal och relativt sett, den andel av den inhemska marknaden som den ökade importen av ursprungsvaran har erövrat och förändringarna i nivåerna på försäljning, produktion, produktivitet, kapacitetsutnyttjande, resultat och antal anställda.

4. Fastställandet att den ökade importen av en ursprungsvara har vållat eller riskerar att vålla en inhemsk industri allvarlig skada får bara göras om undersökningen visar att det på grundval av objektiv bevisning finns ett orsakssamband mellan den ökade importen av ursprungsvaran och den allvarliga skadan eller risken för allvarlig skada för den inhemska industrin. För detta fastställande ska hänsyn tas till andra faktorer än den ökade importen av ursprungsvaran som samtidigt också vållar den inhemska industrin skada.

ARTIKEL 5.5

Anmälan

1. En part ska omedelbart lämna en skriftlig anmälan till den andra parten när den
 - a) inleder en undersökning enligt artikel 5.4.1 angående allvarlig skada eller risk för allvarlig skada och skälen till denna,
 - b) kommer fram till ett undersökningsresultat om att den ökade importen vållar eller riskerar att vålla allvarlig skada, och
 - c) fattar ett beslut om att tillämpa eller förlänga en bilateral skyddsåtgärd.
2. Den part som gör en anmälan enligt punkt 1 ska lämna all relevant information till den andra parten, vilket ska inbegripa följande:
 - a) Vid en anmälan enligt punkt 1 a, skälen till att undersökningen inleds, en noggrann beskrivning av den ursprungsvara som är föremål för undersökning och dess undernummer i Harmoniserade systemet, undersökningens förväntade varaktighet och datumet för inledande av undersökningen.

- b) Vid en anmälan enligt punkt 1 b och c, bevisning för den allvarliga skada eller den risk för allvarlig skada som vållas av den ökade importen av ursprungsvaran, en noggrann beskrivning av den ursprungsvara som omfattas av den föreslagna bilaterala skyddsåtgärden och dess undernummer i Harmoniserade systemet, en noggrann beskrivning av den föreslagna bilaterala skyddsåtgärden, det föreslagna datumet för införande och skyddsåtgärdens förväntade varaktighet.

ARTIKEL 5.6

Samråd och kompensation

1. En part som avser att tillämpa eller förlänga en bilateral skyddsåtgärd ska ge den andra parten tillräckliga möjligheter till samråd i förväg, med tanke på att granska den information som fåtts fram genom undersökningen enligt artikel 5.4.1, att utbyta synpunkter om den bilaterala skyddsåtgärden och nå en överenskommelse om kompensation i enlighet med denna artikel.
2. En part som avser att tillämpa eller förlänga en bilateral skyddsåtgärd ska ge den andra parten ömsesidigt överenskomna och tillräckliga sätt för handelskompensation i form av tullmedgivanden, vilkas värde är väsentligen likvärdigt med värdet av de ytterligare tullar som väntas tas ut till följd av den bilaterala skyddsåtgärden.

3. Om parterna inte kan komma överens om en kompensation inom 30 dagar efter inledandet av samråd får den part vars ursprungsvara omfattas av den bilaterala skyddsåtgärden avbryta tillämpningen av tullmedgivanden enligt detta avtal, till ett värde som är väsentligen likvärdigt med värdet av de ytterligare tullar som tas ut till följd av den bilaterala skyddsåtgärden. Den part som utövar denna rätt till avbrytande får avbryta tillämpningen av tullmedgivanden enbart under den minimiperiod som krävs för att uppnå den väsentligen likvärdiga effekten och bara så länge som den bilaterala skyddsåtgärden upprätthålls.

4. Trots vad som sägs i punkt 3 får den rätt till avbrytande som avses i den punkten inte utövas under de första 24 månader under vilka en bilateral skyddsåtgärd är i kraft, om den bilaterala skyddsåtgärden har vidtagits till följd av en absolut ökning av importen och en sådan skyddsåtgärd är förenlig med bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 5.7

Provisoriska bilaterala skyddsåtgärder

1. Under kritiska omständigheter och när ett dröjsmål skulle vålla skada som det skulle vara svårt att avhjälpa får en part tillämpa en provisorisk bilateral skyddsåtgärd i form av en åtgärd som beskrivs i artikel 5.2.2 a eller b, efter ett preliminärt fastställande av att det finns tydlig bevisning för att en ökad import av en ursprungsvara från den andra parten har vållat eller riskerar att vålla allvarlig skada för en inhemsk industri i den part som avser att tillämpa den provisoriska bilaterala skyddsåtgärden.
2. Parten ska skriftligen anmäla till den andra parten den provisoriska bilaterala skyddsåtgärd som den avser att införa, senast den dag då den börjar tillämpas. Ett samråd mellan parterna angående tillämpningen av den provisoriska bilaterala skyddsåtgärden ska inledas omedelbart efter det att åtgärden börjar tillämpas. Anmälan ska innehålla bevisning för förekomsten av kritiska omständigheter, bevisning för den allvarliga skada eller risk för allvarlig skada som vållas av den ökade importen av ursprungsvaran, en noggrann beskrivning av den ursprungsvara som är föremål för den provisoriska bilaterala skyddsåtgärden samt dess undernummer i Harmoniserade systemet och en noggrann beskrivning av den föreslagna provisoriska bilaterala skyddsåtgärden.

3. Den provisoriska bilaterala skyddsåtgärdens varaktighet får inte överstiga 200 dagar. Under den perioden ska de tillämpliga kraven i artikel 5.4 uppfyllas. Varaktigheten av den provisoriska bilaterala skyddsåtgärden ska räknas med i den period som avses i artikel 5.3.1.

4. Artikel 5.3.5 ska i tillämpliga delar gälla för en provisorisk bilateral skyddsåtgärd. Den tull som tas ut till följd av den provisoriska bilaterala skyddsåtgärden ska återbetalas om det i den efterföljande undersökning som avses i artikel 5.4.1 inte fastställs att den ökade importen av den ursprungsvara som omfattas av den provisoriska bilaterala skyddsåtgärden har vållat eller riskerat att vålla en inhemsk industri allvarlig skada.

ARTIKEL 5.8

Övrigt

Språket i de anmälningar som avses i artiklarna 5.5.1 och 5.7.2 och all annan kommunikation mellan parterna inom ramen för detta avsnitt ska vara engelska.

AVSNITT C

Globala skyddsåtgärder

ARTIKEL 5.9

Allmänna bestämmelser

1. Inget i detta kapitel ska förhindra en part att tillämpa skyddsåtgärder mot en ursprungsvara från den andra parten i enlighet med artikel XIX i Gatt 1994 och avtalet om skyddsåtgärder.
2. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte vara föremål för tvistlösning enligt kapitel 21.

ARTIKEL 5.10

Tillämpning av skyddsåtgärder

En part får inte, för samma vara och samtidigt, tillämpa eller upprätthålla

- a) en bilateral skyddsåtgärd enligt avsnitt B,
- b) en åtgärd enligt artikel XIX i Gatt 1994 och avtalet om skyddsåtgärder, eller
- c) en skyddsåtgärd enligt del 3 avsnitt C i bilaga 2-A.

AVSNITT D

Antidumpnings- och utjämningsåtgärder

ARTIKEL 5.11

Allmänna bestämmelser

1. Parterna ska behålla sina rättigheter och skyldigheter enligt antidumpningsavtalet och subventionsavtalet.

2. Bestämmelserna i detta avsnitt ska inte vara föremål för tvistlösning enligt kapitel 21.
3. Kapitel 3 ska inte tillämpas på antidumpnings- och utjämningsåtgärder inom ramen för detta avtal.

ARTIKEL 5.12

Transparens och utlämnande av de viktigaste omständigheterna

1. Varje part ska genomföra undersökningar avseende antidumpnings- och utjämningsstull på ett rättvist och transparent sätt och på grundval av antidumpningsavtalet och subventionsavtalet.
2. Varje part ska, före eller omedelbart efter införandet av provisoriska åtgärder enligt artikel 7 i antidumpningsavtalet och artikel 17 i subventionsavtalet och under alla omständigheter innan ett slutligt fastställande görs, säkerställa att de viktigaste omständigheter som ligger till grund för beslutet om huruvida provisoriska och slutgiltiga åtgärder ska tillämpas lämnas ut i sin helhet. Det fullständiga utlämnandet av de viktigaste omständigheterna påverkar inte tillämpningen av kraven på konfidentiell behandling enligt artikel 6.5 i antidumpningsavtalet och artikel 12.4 i subventionsavtalet. Ett sådant utlämnande ska ske skriftligen och bör ske i tillräckligt god tid så att berörda parter kan försvara sina intressen.

3. Utlämnandet av de viktigaste omständigheterna i enlighet med punkt 2 ska särskilt omfatta följande:

- a) I fråga om en undersökning avseende antidumpningstull, de fastställda dumpningsmarginalerna, en tillräckligt detaljerad redogörelse för grunden och metoden för fastställande av normalvärden och exportpriser och metoden för jämförelse mellan normalvärden och exportpriser, inbegripet justeringar.
- b) I fråga om en undersökning avseende utjämningstull, fastställandet av utjämningsbar subventionering, inbegripet tillräckliga uppgifter om beräkningen av subventionsbeloppet och metoden för att fastställa förekomsten av subventionering.
- c) Uppgifter som är relevanta för fastställandet av skada, inklusive uppgifter om volymen av dumpad import och effekten av den dumpade importen på priserna på den inhemska marknaden för likadana varor, den detaljerade metoden för att beräkna prisunderskridandet, den dumpade importens därav följande inverkan på den inhemska industrin och fastläggandet av ett orsakssamband inbegripet undersökning av andra faktorer än den dumpade importen enligt artikel 3.5 i antidumpningsavtalet.

4. En parts undersökande myndighet¹ som avser att använda tillgängliga uppgifter enligt artikel 6.8 i antidumpningsavtalet ska informera den berörda parten om sin avsikt och tydligt redogöra för de skäl som kan leda till att tillgängliga uppgifter används. Om, efter det att den berörda parten getts möjlighet att lämna ytterligare förklaringar inom en rimlig tid, dessa förklaringar inte anses vara tillräckliga av den undersökande myndigheten, ska utlämnandet av de viktigaste omständigheterna innehålla en tydlig redogörelse för de tillgängliga uppgifter som den undersökande myndigheten har använt i stället.

ARTIKEL 5.13

Beaktande av allmänintresset

Vid genomförandet av undersökningar avseende antidumpnings- och utjämningstull på en vara ska den importerande partens undersökande myndighet i enlighet med sina lagar och andra författningar ge producenter av likadana varor i den importerande parten, importörer och industriella användare av varan och, i de fall varan vanligen säljs i detaljhandeln, representativa konsumentorganisationer möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på undersökningen avseende antidumpnings- och utjämningstull, inklusive hur en tull kan påverka deras situation.

¹ Vid tillämpning av detta avsnitt ska för Japans del begreppet *undersökande myndighet* innefatta landets berörda undersökande myndigheter.

ARTIKEL 5.14

Antidumpningsundersökning

Om en importerande parts undersökande myndighet har fått en skriftlig ansökan av sin inhemska industri eller på dess vägnar angående inledandet av en antidumpningsundersökning avseende en vara från den exporterande parten, ska den importerande parten minst tio dagar innan undersökningen inleds underrätta den exporterande parten om denna ansökan.

KAPITEL 6

SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER

ARTIKEL 6.1

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa genom att utarbeta och anta sanitära och fytosanitära åtgärder och se till att dessa efterlevs, samtidigt som åtgärdernas negativa effekter för handeln mellan parterna minimeras,

- b) främja samarbete mellan parterna angående genomförandet av SPS-avtalet, och
- c) tillhandahålla medel för att förbättra kommunikationen och samarbetet mellan parterna, en ram för att ta upp frågor angående genomförandet av sanitära och fytosanitära åtgärder och metoder för att uppnå ömsesidigt godtagbara lösningar.

ARTIKEL 6.2

Tillämpningsområde

Detta kapitel ska tillämpas på alla sanitära och fytosanitära åtgärder som parterna vidtar inom ramen för SPS-avtalet och som direkt eller indirekt kan påverka handeln mellan parterna.

ARTIKEL 6.3

Definitioner

1. I detta kapitel ska definitionerna i bilaga A till SPS-avtalet gälla.

2. I detta kapitel avses med

- a) *importvillkor*: alla sanitära eller fytosanitära åtgärder som måste efterlevas för import av produkter, och
- b) *skyddad zon*: en officiellt definierad geografisk del av respektive parts territorium där en specifik reglerad skadegörare inte har etablerats trots gynnsamma villkor för dess etablering och dess närvaro i andra delar av partens territorium.

3. Dessutom får den kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder som inrättas enligt artikel 22.3 överenskomma andra definitioner för tillämpningen av detta kapitel, med beaktande av de ordlistor och definitioner som utarbetats av relevanta internationella organisationer, såsom Codex Alimentarius-kommissionen (nedan kallad *Codex Alimentarius*) och Världsorganisationen för djurhälsa (nedan kallad *OIE*), och de relevanta internationella organisationer som arbetar inom ramen för Internationella växtskyddskonventionen (nedan kallad *IPPC*). Om det finns inkonsekvens mellan de definitioner som överenskommits av kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder och definitionerna i SPS-avtalet, ska de sistnämnda definitionerna ha företräde.

ARTIKEL 6.4

Förhållande till WTO-avtalet

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter avseende sanitära och fytosanitära åtgärder enligt SPS-avtalet. Inget i detta kapitel ska påverka respektive parts rättigheter och skyldigheter enligt SPS-avtalet.

ARTIKEL 6.5

Behöriga myndigheter och kontaktpunkter

1. Från och med den dag då detta avtal träder i kraft ska varje part meddela den andra parten de behöriga myndigheterna för genomförandet av detta kapitel och en kontaktpunkt för kommunikation rörande alla frågor som täcks av detta kapitel.
2. Varje part ska informera den andra parten om betydande ändringar av deras behöriga myndigheters struktur, organisation och interna ansvarsfördelning och säkerställa att uppgifterna om kontaktpunkter är uppdaterade.

ARTIKEL 6.6

Riskbedömning

Parterna ska säkerställa att deras sanitära och fytosanitära åtgärder är grundade på en riskbedömning i enlighet med artikel 5 och andra relevanta bestämmelser i SPS-avtalet.

ARTIKEL 6.7

Importvillkor, importförfaranden och handelslättnader

1. Den importerande parten ska fastställa importvillkor för att uppnå en skälig skyddsnivå, med förbehåll för och med beaktande av erforderliga samråd mellan parterna.
2. Utan att det påverkar respektive parts rättigheter och skyldigheter enligt SPS-avtalet bör den importerande parten på begäran av den exporterande parten tillämpa importvillkoren för produkter på hela den exporterande partens territorium på ett konsekvent sätt.
3. Punkterna 1 och 2 ska inte inverka på befintliga importvillkor mellan parterna den dag då detta avtal träder i kraft. Parterna ska överväga varje begäran om översyn av dessa importvillkor.

4. Varje part ska, i fråga om importförfaranden för att kontrollera och säkerställa efterlevnaden av sanitära eller fytosanitära åtgärder, inbegripet de som rör godkännande och klarering, säkerställa att

- a) sådana förfaranden är förenklade, snabba och kan fullbordas utan onödigt dröjsmål, i enlighet med SPS-avtalet,
- b) sådana förfaranden inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra en godtycklig eller otillbörlig diskriminering av den andra parten,
- c) den normala handläggningstiden för varje förfarande har offentliggjorts eller att den förväntade handläggningstiden meddelas den sökande på begäran, och
- d) informationskraven är begränsade till vad som krävs för ändamålsenliga kontroll-, inspektions- och godkännandeförfaranden, inbegripet för godkännande av användning av tillsatser eller för fastställande av toleranser för bekämpningsmedel och smittämnen i livsmedel, drycker eller foder.

5. Med hänsyn till de tillämpliga standarder som utarbetats inom ramen för IPPC ska parterna upprätthålla tillräcklig information om sin skadegörarstatus, inbegripet program för övervakning, utrotning och begränsning och deras resultat, i syfte att stödja kategorisering av skadegörare och motivera fytosanitära importvillkor.

6. Varje part ska fastställa förteckningar över reglerade skadegörare för varor¹ där växtskyddsproblem kan föreligga. Förteckningarna ska, beroende på vad som är tillämpligt, innehålla

- a) de karantänsskadegörare som inte har påvisats förekomma på någon del av dess territorium,
- b) de karantänsskadegörare som har påvisats förekomma på någon del av dess territorium men inte i stor utsträckning och under officiell kontroll, och
- c) andra reglerade skadegörare för vilka fytosanitära åtgärder får vidtas.

I fråga om varor där växtskyddsproblem kan föreligga ska importvillkoren vara begränsade till åtgärder som säkerställer frånvaro av reglerade skadegörare för den importerande parten. Den importerande parten ska tillgängliggöra sin förteckning över reglerade varor och de fytosanitära importkraven för samtliga reglerade varor. Dessa uppgifter ska innefatta, i tillämpliga fall, de specifika karantänsskadegörarna och de ytterligare förklaringar på sundhetscertifikat för växter som krävs av den importerande parten.

¹ Vid tillämpning av detta kapitel ska begreppet *varor* förstås i enlighet med den ordlista över termer på växtskyddsområdet (*Glossary of phytosanitary terms*) (internationell standard för växtskyddsåtgärd nr 5) som utarbetats av IPPC-sekretariatet.

7. Om det är nödvändigt att fastställa importvillkor som ett svar på en begäran från den exporterande parten

- a) ska den importerande parten vidta alla nödvändiga åtgärder för att tillåta import av berörda produkter utan onödigt dröjsmål,
- b) ska den exporterande parten
 - i) lämna all relevant information som begärs av den importerande parten, och
 - ii) ge den importerande parten rimlig tillgång för revision och andra relevanta förfaranden.

8. När en rad olika sanitära eller fytosanitära åtgärder finns tillgängliga för att uppnå en skälig skyddsnivå hos den importerande parten, ska parterna på begäran av den exporterande parten överväga att välja en mer praktiskt genomförbar och mindre handelsbegränsande lösning.

9. När det för sanitära eller fytosanitära ändamål krävs ett certifikat som utfärdats av den exporterande parten ska formatet på detta certifikat och dess innehåll överenskommas av parterna, med hänsyn till de internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer som fastlagts av Codex Alimentarius eller OIE eller inom ramen för IPPC.

10. Varje part ska främja genomförandet av elektronisk certifiering och andra tekniker för att underlätta handeln.

11. Syftet med de kontroller som tjänstemän från den importerande parten utför på den exporterande partens territorium bör vara att underlätta ny handel. Dessa kontroller bör inte få permanent karaktär. Den importerande parten ska ersätta en befintlig kontrollåtgärd med en alternativ åtgärd som bekräftar att den exporterande parten efterlever överenskomna krav för fytosanitära åtgärder, om det begärs av den exporterande parten och godtas utan onödigt dröjsmål av den importerande parten.

12. Sändningar med reglerade varor ska godtas på grundval av tillräckliga försäkringar av den exporterande parten, utan krav på särskilda importtillstånd i form av en licens eller ett annat tillstånd, utom när det på grundval av relevanta standarder, riktlinjer och rekommendationer enligt IPPC är nödvändigt med ett officiellt samtycke till import.

13. En riskanalys rörande skadegörare ska påbörjas så snabbt som möjligt och slutföras utan onödigt dröjsmål.

14. Alla pålagor som införs för förfaranden beträffande produkter som importeras från den exporterande parten ska vara skäligen i jämförelse med de eventuella pålagor som tas ut för likadana inhemska produkter och bör inte överskrida den faktiska kostnaden för tjänsten i enlighet med punkt 1 f i bilaga C till SPS-avtalet.

ARTIKEL 6.8

Revision

1. För att få och upprätthålla förtroende för att detta kapitel genomförs på ett ändamålsenligt sätt ska parterna bistå varandra vid utförandet av revisioner av

- a) hela eller delar av den exporterande partens inspektions- och certifieringssystem, och
- b) resultatet av de kontroller som utförts inom ramen för den exporterande partens inspektions- och certifieringssystem.

Parterna ska utföra dessa revisioner i enlighet med bestämmelserna i SPS-avtalet och med hänsyn till de relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer som fastlagts av Codex Alimentarius eller OIE eller inom ramen för IPPC.

2. Den importerande parten får utföra revisioner genom att begära uppgifter från den exporterande parten eller genom att göra revisionsbesök hos den exporterande parten.

3. Revisionsbesök ska genomföras på de villkor som överenskoms i förväg av parterna.

4. Den importerande parten ska ge den exporterande parten möjlighet att skriftligen kommentera resultaten av en revision. Den importerande parten ska beakta dessa kommentarer innan den fastställer sina slutsatser och vidtar åtgärder till följd av slutsatserna. Den importerande parten ska utan onödigt dröjsmål ge den exporterande parten en skriftlig rapport där dess slutsatser beskrivs.
5. Kostnaderna för ett revisionsbesök ska bäras av den importerande parten, såvida annat inte överenskommits av parterna.

ARTIKEL 6.9

Förfarande för fastställande av förteckningar över inrättningar eller anläggningar

1. På begäran av den importerande parten ska den exporterande partens behöriga myndigheter säkerställa att förteckningar över inrättningar och anläggningar som iakttar den importerande partens importvillkor upprättas, hålls uppdaterade och meddelas den importerande parten.
2. Den importerande parten får begära att den exporterande parten lämnar de uppgifter som krävs för att de förteckningar som avses i punkt 1 ska kunna användas. Såvida ytterligare uppgifter inte behövs för kontroll av uppgifterna i förteckningarna ska den importerande parten vidta nödvändiga åtgärder för att tillåta import från förtecknade inrättningar och anläggningar utan onödigt dröjsmål. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6.13 ska sådana åtgärder inte inbegripa inspektioner i förväg, såvida sådana inspektioner inte krävs enligt respektive parts lagar och andra författningar eller på annat sätt överenskomits av parterna.

3. Den importerande parten får utföra revisioner i enlighet med artikel 6.8.
4. Den importerande parten ska vid behov göra de förteckningar som avses i punkt 1 offentligt tillgängliga.
5. En part ska underrätta den andra parten om sin avsikt att införa nya lagar och andra författningar som ingår i tillämpningsområdet för denna artikel och ge den andra parten möjlighet att lämna synpunkter.

ARTIKEL 6.10

Anpassning till regionala förhållanden

1. När det gäller djur, animaliska produkter och animaliska biprodukter erkänner parterna begreppen zoner och delområden i enlighet med OIE:s kodex för landlevande djurs hälsa och OIE:s kodex för vattenlevande djurs hälsa.
2. Vid införandet eller upprätthållandet av sanitära importvillkor på begäran av den exporterande parten ska den importerande parten erkänna de zoner eller delområden som fastställts av den exporterande parten som en grund för övervägandet av huruvida import ska tillåtas eller upprätthållas.

3. Den exporterande parten ska identifiera de av dess zoner eller delområden som avses i punkt 2 och på begäran av den importerande parten tillhandahålla en fullständig beskrivning och styrkande uppgifter på grundval av OIE:s kodex för landlevande djurs hälsa eller OIE:s kodex för vattenlevande djurs hälsa, eller på annat sätt som bedöms lämpligt av parterna utifrån de kunskaper som den exporterande partens behöriga myndigheter förvärvat genom erfarenhet.
4. Varje part ska säkerställa att de förfaranden och skyldigheter som anges i punkterna 2 och 3 fullgörs utan onödigt dröjsmål.
5. Såvida parterna inte överenskommer annat kommer parterna via kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder att utbyta information om en metod för att införa och upprätthålla ett ömsesidigt erkännande av hälsostatus på grundval av OIE:s kodex för landlevande djurs hälsa och de rekommendationer som antagits av OIE.
6. Varje part får inrätta zoner eller delområden som avses i punkt 2 för sjukdomar som inte omfattas av OIE:s kodex för landlevande djurs hälsa eller OIE:s kodex för vattenlevande djurs hälsa och komma överens med den andra parten om att tillämpa sådana zoner eller delområden i handeln mellan parterna.
7. När det gäller växter eller växtprodukter erkänner parter begreppen skadegörfria områden, skadegörfria produktionsplatser, skadegörfria produktionsställen och områden med låg förekomst av skadegörare i enlighet med de internationella standarder för växtskyddsåtgärder som utarbetats inom ramen för IPPC, samt begreppet skyddade zoner som parterna är överens om att tillämpa i handeln dem emellan.

8. Vid införandet eller upprätthållandet av fytosanitära importvillkor på begäran av den exporterande parten ska den importerande parten erkänna de skadegörfria områden, skadegörfria produktionsplatser, skadegörfria produktionsställen, områden med låg förekomst av skadegörare och skyddade zoner som fastställts av den exporterande parten som en grund för övervägandet av huruvida import ska tillåtas eller upprätthållas.
9. Den exporterande parten ska identifiera sina skadegörfria områden, skadegörfria produktionsplatser, skadegörfria produktionsställen och områden med låg förekomst av skadegörare eller skyddade zoner. På begäran av den importerande parten ska den exporterande parten tillhandahålla en fullständig beskrivning och styrkande uppgifter på grundval av de relevanta internationella standarder för växtskyddsåtgärder som utarbetats inom ramen för IPPC, eller på annat sätt som bedöms lämpligt av parterna utifrån de kunskaper som den exporterande partens relevanta växtskyddsmyndigheter förvärvat genom erfarenhet.
10. Vid genomförandet av punkterna 7–9 får tekniska samråd och revisioner genomföras. Tekniska samråd ska äga rum i enlighet med artikel 6.12. Revisioner ska utföras i enlighet med artikel 6.8 och med hänsyn till skadegörarens biologi och den berörda varan.
11. Varje part ska säkerställa att de förfaranden och skyldigheter som anges i punkterna 8–10 fullgörs utan onödigt dröjsmål.

12. Om en karantänsskadegörare upptäcks i en skyddad zon ska den exporterande parten omedelbart underrätta den importerande parten och på begäran av denne omedelbart avbryta exporten i fråga. Den exporterande parten får återuppta exporten när den importerande parten har godtagit den exporterande partens försäkringar.

ARTIKEL 6.11

Transparens och informationsutbyte

1. Varje part ska i enlighet med artikel 7 i SPS-avtalet och bilagorna B och C till SPS-avtalet
 - a) säkerställa transparens i fråga om
 - i) sanitära och fytosanitära åtgärder, inklusive importvillkor, och
 - ii) kontroll-, inspektions- och godkännandeförfaranden, inbegripet fullständiga uppgifter om obligatoriska administrativa förfaranden, förväntade tidsramar och de myndigheter som är behöriga för att motta och behandla importansökningar,

- b) öka den ömsesidiga förståelsen av respektive parts sanitära och fytosanitära åtgärder och tillämpningen av dem, och
- c) på en rimlig begäran av den andra parten och snarast möjligt, lämna uppgifter om sina sanitära och fytosanitära åtgärder och tillämpningen av dem, däribland om
 - i) de importvillkor som tillämpas för import av specifika produkter,
 - ii) det aktuella läget för ansökningar om tillstånd för specifika produkter,
 - iii) frekvensen av de importkontroller som utförs i fråga om produkter från den andra parten, och
 - iv) frågor som rör utveckling och tillämpning av dess sanitära och fytosanitära åtgärder, inbegripet framsteg i fråga om ny tillgänglig vetenskaplig bevisning, och som påverkar eller kan påverka handeln mellan parterna, i syfte att minimera deras negativa följder.

2. När de uppgifter som avses i punkt 1 a och c har blivit tillgängliga genom en underrättelse från en part inom ramen för SPS-avtalet, eller när sådana uppgifter har gjorts tillgängliga på en för allmänheten tillgänglig officiell och kostnadsfri webbplats för den parten, ska de uppgifter som avses i punkt 1 a och c anses ha tillhandahållits.

ARTIKEL 6.12

Tekniska samråd

1. Om en part har betydande betänkligheter avseende människors, djurs eller växters liv eller hälsa eller avseende åtgärder som den andra parten föreslagit eller genomfört, får parten begära tekniska samråd.
2. Den andra parten ska svara på en sådan begäran utan onödigt dröjsmål och delta i de tekniska samråden för att ta itu med dessa betänkligheter.
3. Varje part ska sträva efter att lämna de uppgifter som behövs för att undvika störningar i handeln eller för att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning.
4. Om parterna redan har infört andra mekanismer än de som avses i denna artikel för att ta itu med sådana betänkligheter ska de använda dessa i den utsträckning som är möjlig i syfte att undvika onödigt dubbelarbete.
5. Varje part ska försöka lösa alla betänkligheter avseende sanitära och fytosanitära åtgärder hos den andra parten enligt punkt 1 med hjälp av tekniska samråd enligt denna artikel innan den inleder tvistlösningsförfaranden inom ramen för detta avtal.

6. Varje part får när som helst avsluta de tekniska samråden genom att skriftligen underrätta den andra parten minst 90 dagar efter mottagandet av svaret från den andra parten enligt punkt 2 eller vid en annan tidpunkt som överenskoms av parterna.

ARTIKEL 6.13

Nödåtgärder

1. En part får införa de nödåtgärder som krävs för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa. När sådana nödåtgärder införs ska den partens behöriga myndighet
 - a) omedelbart underrätta den andra partens behöriga myndigheter om dessa nödåtgärder,
 - b) ge den andra parten möjlighet att lämna skriftliga synpunkter,
 - c) vid behov delta i tekniska samråd enligt artikel 6.12, och
 - d) beakta de synpunkter som avses i led b och resultaten av de tekniska samråd som avses i led c.

2. För att undvika onödiga störningar i handeln ska den importerande parten beakta uppgifter som lämnats i god tid av den exporterande parten när den fattar beslut om sändningar som vid tidpunkten för införandet av nödåtgärderna håller på att transporteras mellan parterna.

3. Den importerande parten ska säkerställa att nödåtgärder enligt punkt 1 inte upprätthålls utan vetenskaplig bevisning. Om den vetenskapliga bevisningen är otillräcklig får den importerande parten införa provisoriska nödåtgärder på grundval av tillgänglig relevant information, inbegripet information från den relevanta internationella organisationen. Den importerande parten ska se över nödåtgärderna i syfte att minimera deras negativa inverkan på handeln genom att antingen upphäva dem eller ersätta dem med permanenta åtgärder.

ARTIKEL 6.14

Likvärdighet

1. Den importerande parten ska godkänna den exporterande partens sanitära och fytosanitära åtgärder som likvärdiga om den exporterande parten på ett objektivet sätt visar för den importerande parten att dess åtgärder uppnår den skäligen skyddsnivå som gäller hos den importerande parten. För detta ändamål ska den importerande parten på begäran få ett rimligt tillträde för att kunna utföra inspektioner, tester och andra relevanta förfaranden.

2. Parterna ska på begäran av endera parten inleda samråd för att överenskomma arrangemang för fastställande av huruvida specifika sanitära och fytosanitära åtgärder är likvärdiga.
3. Vid fastställandet av sanitära och fytosanitära åtgärders likvärdighet ska parterna beakta relevant vägledning från WTO:s kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder, särskilt dess beslut om genomförandet av artikel 4 i SPS-avtalet¹, och internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer som fastlagts av Codex Alimentarius eller OIE eller inom ramen för IPPC.
4. När likvärdighet har fastställts får parterna överenskomma alternativa importvillkor och förenklade certifikat, med beaktande av internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer som fastlagts av Codex Alimentarius eller OIE eller inom ramen för IPPC.

ARTIKEL 6.15

Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder

1. Den kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder som inrättas enligt artikel 22.3 ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

¹ WTO-dokument G/SPS/19/Rev. 2 av den 23 juli 2004.

2. Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska ha som mål att
 - a) förbättra respektive parts genomförande av detta kapitel,
 - b) överväga sanitära och fytosanitära problem av gemensamt intresse, och
 - c) förstärka kommunikationen och samarbetet i fråga om sanitära och fytosanitära problem av gemensamt intresse.
3. Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder
 - a) ska utgöra ett forum för att förbättra parternas förståelse av sanitära och fytosanitära problem i samband med genomförandet av SPS-avtalet,
 - b) ska utgöra ett forum för en förstärkt ömsesidig förståelse av respektive parts sanitära och fytosanitära åtgärder och därmed förbundna regleringsprocesser,
 - c) ska övervaka, se över och utbyta information om genomförandet och tillämpningen av detta kapitel,

- d) ska utgöra ett forum för att ta upp sådana betänkligheter som avses i artikel 6.12.1 i syfte att nå ömsesidigt godtagbara lösningar, förutsatt att parterna först har försökt lösa dem med hjälp av tekniska samråd i enlighet med artikel 6.12, och sådana andra frågor som överenskomms av parterna,
 - e) ska fastställa lämpliga sätt, vilket kan innefatta tillfälliga arbetsgrupper, att utföra specifika uppgifter som rör kommitténs arbetsområde,
 - f) får identifiera och överväga projekt för tekniskt samarbete mellan parterna när det gäller utarbetande, genomförande och tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder, och
 - g) får samråda när det gäller frågor och ståndpunkter inför sammanträden i WTO:s kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder och de sammanträden som hålls under överinseende av Codex Alimentarius, OIE och IPPC.
4. Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska bestå av företrädare för parterna som har ansvar för sanitära och fytosanitära åtgärder och som har relevant sakkunskap.
5. Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska fastställa sin arbetsordning och får vid behov ändra denna arbetsordning.

6. Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska hålla sitt första sammanträde inom ett år från den dag då detta avtal träder i kraft.

ARTIKEL 6.16

Twistlösning

1. Artiklarna 6.6, 6.7.4 b–d, 6.14.1 och 6.14.2 ska inte vara föremål för twistlösning enligt kapitel 21.

2. Vid en twist inom ramen för detta kapitel som rör vetenskapliga eller tekniska frågor och om parterna inte beslutar annat ska en panel inhämta råd från experter som valts ut av panelen i samråd med parterna. För detta ändamål ska på begäran av en part panelen inrätta en rådgivande expertgrupp för tekniska frågor eller samråda med relevanta internationella organisationer.

KAPITEL 7

TEKNISKA HANDELSHINDER

ARTIKEL 7.1

Mål

Målen med detta kapitel ska vara att underlätta och öka handeln med varor mellan parterna genom att

- a) säkerställa att tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse inte skapar onödiga handelshinder,
- b) stärka det ömsesidiga samarbetet mellan parterna, inbegripet i fråga om genomförandet av TBT-avtalet, och
- c) söka lämpliga sätt att minska onödiga negativa effekter för handeln till följd av åtgärder som ingår i tillämpningsområdet för detta kapitel.

ARTIKEL 7.2

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på de tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som utarbetas, fastställs och tillämpas av statliga myndighetsorgan, enligt definitionen i TBT-avtalet, och som kan påverka handeln med varor mellan parterna.
2. Varje part ska vidta sådana rimliga åtgärder som den har tillgång till och som uppmuntrar de lokala myndighetsorgan på dess territorium som befinner sig på nivån direkt under den statliga nivån och som ansvarar för utarbetandet, fastställandet och tillämpningen av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, att iaktta bestämmelserna i artiklarna 7.5–7.11.
3. Detta kapitel får inte tillämpas på
 - a) inköpsspecifikationer som utarbetas av myndighetsorgan för dess produktion eller förbrukning, eller
 - b) sanitära och fytosanitära åtgärder enligt definitionen i bilaga A till SPS-avtalet.

ARTIKEL 7.3

Införlivande av vissa bestämmelser från TBT-avtalet

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt TBT-avtalet.
2. Artiklarna 2–9 i TBT-avtalet och bilagorna 1 och 3 till TBT-avtalet ska i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal.
3. Om en tvist uppstår angående en särskild åtgärd som vidtas av en part och som enligt den andra parten enbart överträder de bestämmelser i TBT-avtalet som avses i punkt 2, ska den andra parten trots vad som sägs i artikel 21.27.1 välja tvistlösningsmekanismen inom ramen för WTO-avtalet.

ARTIKEL 7.4

Definitioner

I detta kapitel ska begreppen och definitionerna i bilaga 1 till TBT-avtalet gälla.

ARTIKEL 7.5

Tekniska föreskrifter

1. Parterna erkänner vikten av god regleringspraxis i fråga om utarbetande, fastställande och tillämpning av tekniska föreskrifter, i synnerhet det arbete som utförs av WTO:s kommitté för tekniska handelshinder när det gäller god regleringspraxis. I detta sammanhang åtar sig varje part följande:

- a) Att vid utarbetandet av en teknisk föreskrift
 - i) i enlighet med sina lagar och andra författningar eller administrativa riktlinjer utvärdera de tillgängliga alternativ, vare sig det handlar om reglering eller andra åtgärder än reglering, till den föreslagna tekniska föreskriften som kan uppfylla dess legitima mål, så att det i enlighet med artikel 2.2 i TBT-avtalet säkerställs att den föreslagna tekniska föreskriften inte begränsar handeln mer än vad som krävs för att uppnå dess legitima mål, varvid inget i denna bestämmelse ska inverka på respektive parts rätt att utan dröjsmål utarbeta, fastställa och tillämpa åtgärder när brådskande problem avseende bland annat säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller riskerar att uppstå,
 - ii) sträva efter att systematiskt utföra konsekvensbedömningar för sådana tekniska föreskrifter som har betydande inverkan på handeln, inbegripet en bedömning av deras inverkan på handeln, och

iii) i tillämpliga fall fastställa tekniska föreskrifter grundade på produktkrav rörande prestanda snarare än krav på en viss utformning eller i form av beskrivande egenskaper.

b) Att, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.3 i TBT-avtalet, se över fastställda tekniska föreskrifter med lämpliga intervall som helst inte överstiger fem år, särskilt med tanke på att öka deras samstämmighet med relevanta internationella standarder. Vid sådana översyner ska varje part bland annat beakta all utveckling avseende relevanta internationella standarder och huruvida de omständigheter som gav upphov till skillnader mellan partens tekniska föreskrifter och relevanta internationella standarder fortfarande föreligger. Resultatet av sådana översyner ska på begäran meddelas och förklaras för den andra parten.

2. Om en part anser att dess tekniska föreskrift och en teknisk föreskrift hos den andra parten som har samma mål och produktomfattning är likvärdiga, får parten skriftligen och med angivande av detaljerade skäl begära att den andra parten erkänner denna tekniska föreskrift som likvärdig. Den part som mottagit begäran ska i positiv anda överväga att godta denna tekniska föreskrift som likvärdig, även om den inte är likadan och förutsatt att parten är övertygad om att den begärande partens tekniska föreskrift i tillräcklig grad uppfyller målet med dess egna tekniska föreskrift. Om den part som mottagit begäran inte godtar en teknisk föreskrift hos den begärande parten som likvärdig, ska den förstnämnda parten på begäran av den begärande parten redogöra för skälen till sitt beslut.

3. På begäran av en part som har ett intresse av att utarbeta en teknisk föreskrift som liknar en teknisk föreskrift hos den andra parten ska den anmodade parten i den utsträckning det är praktiskt möjligt lämna relevant information, inklusive studier eller dokument, till den begärande parten, med undantag av konfidentiella uppgifter, som har legat till grund för utarbetandet av dess tekniska föreskrift.

4. Varje part ska på ett enhetligt och konsekvent sätt tillämpa de krav rörande produkters utsläppande på marknaden som ingår i dess tekniska föreskrifter vilka är tillämpliga på hela dess territorium. Om en part har underbyggda skäl att anta att något av dessa krav inte tillämpas på ett enhetligt och konsekvent sätt på den andra partens territorium och att denna situation i betydande mån inverkar på den bilaterala handeln, får parten underrätta den andra parten om dessa underbyggda skäl i syfte att klargöra frågan och, i tillämpliga fall, ta upp den i lämplig tid via den kontaktpunkt som avses i artikel 7.14 eller via andra lämpliga organ som inrättats inom ramen för detta avtal.

ARTIKEL 7.6

Internationella standarder

1. Vid tillämpning av detta kapitel och TBT-avtalet ska de standarder som utfärdats av internationella organisationer som Internationella standardiseringsorganisationen (ISO), Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC), Internationella teleunionen (ITU), Codex Alimentarius, Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao), världsförbundet för harmonisering av fordonsföreskrifter (WP.29) inom ramen för FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece), FN:s underkommitté med experter på det globalt harmoniserade systemet för klassificering och märkning av kemikalier (GHS) och internationella konferensen om harmonisering av tekniska krav för registrering av humanläkemedel (ICH) betraktas som relevanta internationella standarder enligt detta kapitel och artiklarna 2 och 5 i och bilaga 3 till TBT-avtalet, förutsatt att man vid utarbetandet har iakttagit de principer och förfaranden som anges i det beslut som WTO:s kommitté för tekniska handelshinder har fattat om principer för utarbetande av internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer med koppling till artiklarna 2 och 5 i och bilaga 3 till TBT-avtalet¹, utom när sådana standarder eller relevanta delar av dem skulle vara resultatlösa eller olämpliga för att uppnå de eftersträlvade legitima målen.

¹. Bilaga 4 till WTO-dokument G/TBT/9 av den 13 november 2000.

2. Med tanke på att harmonisera standarder på bredast möjliga grund ska parterna uppmuntra regionala eller nationella standardiseringsorgan inom deras territorier att
- a) inom ramen för sina resurser till fullo delta i de relevanta internationella standardiseringsorganens utarbetande av internationella standarder,
 - b) använda relevanta internationella standarder som en grund för de standarder de själva utarbetar, utom när sådana internationella standarder skulle vara resultatlösa eller olämpliga till följd av exempelvis en otillräcklig skyddsnivå eller grundläggande klimatrelaterade eller geografiska faktorer eller grundläggande tekniska problem,
 - c) undvika duplicering av eller överlappning med de internationella standardiseringsorganens arbete, och
 - d) med lämpliga intervall som helst inte överstiger fem år se över de av deras standarder som inte baseras på relevanta internationella standarder, med tanke på att öka deras samstämmighet med relevanta internationella standarder.

3. Vid utarbetandet av tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse

- a) ska varje part använda relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer, eller relevanta delar av dem, i den utsträckning som föreskrivs i artiklarna 2.4 och 5.4 i TBT-avtalet som en grund för sina tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse och undvika avvikelser från relevanta internationella standarder eller krav som går utöver dem som anges i dessa standarder, utom när den part som utarbetar en teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse på grundval av relevant information, inklusive tillgänglig vetenskaplig eller teknisk bevisning, kan visa att sådana internationella standarder skulle vara resultatlösa eller olämpliga för att uppnå de eftersträlvade legitima mål som avses i artiklarna 2.2 och 5.4 i TBT-avtalet, och
- b) om en part inte använder relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer, eller relevanta delar av dem, i enlighet med punkt 1 som en grund för sina tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse, ska den parten på begäran av den andra parten ange skälen till att den anser att sådana internationella standarder är resultatlösa eller olämpliga för att uppnå de eftersträlvade legitima mål som avses i artiklarna 2.2 och 5.4 i TBT-avtalet, samt lämna den relevanta information inklusive tillgänglig vetenskaplig eller teknisk bevisning som ligger till grund för denna bedömning och identifiera de delar av dess berörda tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse som materiellt avviker från relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer.

4. Varje part ska uppmuntra sina regionala eller nationella standardiseringsorgan inom dess territorium att samarbeta med den andra partens relevanta standardiseringsorgan när det gäller internationell standardiseringsverksamhet. Ett sådant samarbete kan ske i internationella standardiseringsorgan i vilka båda parter eller standardiseringsorgan från båda parter är medlemmar. Detta bilaterala samarbete skulle bland annat kunna syfta till att främja utveckling av internationella standarder, underlätta utvecklingen av för båda parter gemensamma standarder inom områden av ömsesidigt intresse där det inte finns några internationella standarder, i synnerhet i fråga om nya produkter eller tekniker, eller ytterligare stärka informationsutbytet mellan parternas standardiseringsorgan.

ARTIKEL 7.7

Standarder

1. Parterna bekräftar sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i TBT-avtalet angående att säkerställa att regionala eller nationella standardiseringsorgan inom deras territorier ansluter sig till och följer den uppförandekod för utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder som anges i bilaga 3 till TBT-avtalet.

2. Parterna erinrar om att efterlevnaden av en standard enligt definitionen i bilaga 1 till TBT-avtalet inte är obligatorisk. När efterlevnaden av en standard krävs i en part genom ett införlivande av eller en hänvisning till denna standard i en teknisk föreskrift eller i ett förfarande för bedömning av överensstämmelse, ska den parten vid utarbetandet av utkastet till teknisk föreskrift eller förfarande för bedömning av överensstämmelse iaktta de krav på transparens som anges i artiklarna 2.9 eller 5.6 i TBT-avtalet och i artikel 7.9 i det här avtalet.
3. Varje part ska med förbehåll för sina lagar och andra författningar uppmuntra sina regionala eller nationella standardiseringsorgan att säkerställa att intresserade personer inom dess territorium i tillräcklig mån medverkar i standardutvecklingsprocessen och att personer från den andra parten kan medverka i samrådsförfaranden som är öppna för allmänheten på villkor som inte är mindre gynnsamma än dem som beviljas partens egna personer.
4. Parterna åtar sig att utbyta information om
 - a) respektive parts användning av standarder som ett stöd för att visa eller underlätta efterlevnad av tekniska föreskrifter,
 - b) sina processer för fastställande av standarder, i synnerhet hur och i vilken omfattning internationella eller regionala standarder används som grund för deras regionala eller nationella standarder, och

- c) samarbetsavtal eller överenskommelser om standardisering med tredje parter eller internationella organisationer.

ARTIKEL 7.8

Förfaranden för bedömning av överensstämmelse

1. När det gäller utarbetande, fastställande och tillämpning av tekniska föreskrifter ska artikel 7.5.1 a i och ii samt artikel 7.5.1 b i tillämpliga delar också gälla för förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
2. I överensstämmelse med artikel 5.1.2 i TBT-avtalet ska varje part säkerställa att dess förfaranden för bedömning av överensstämmelse inte är striktare eller tillämpas mer strikt än vad som krävs för att den importerande parten ska vara tillräckligt förvissad om att produkterna överensstämmer med tillämpliga tekniska föreskrifter eller standarder, med beaktande av de risker som är förknippade med dessa produkter, inbegripet de risker som icke-överensstämmelse skulle medföra.

3. Parterna erkänner att det finns en bred spännvidd av mekanismer för att underlätta godtagandet av resultaten av förfaranden för bedömning av överensstämmelse. Det kan bland annat röra sig om följande:

- a) Avtal om ömsesidigt erkännande av resultaten av sådana förfaranden för bedömning av överensstämmelse avseende specifika tekniska föreskrifter som genomförts av organ belägna på den andra partens territorium.
- b) Samarbetsavtal och frivilliga överenskommelser mellan organ för bedömning av överensstämmelse belägna på parternas territorier.
- c) Plurilaterala och multilaterala avtal eller överenskommelser om erkännande i vilka båda parter deltar.
- d) Användning av ackreditering som krav för organ för bedömning av överensstämmelse.
- e) Offentliga myndigheters utnämmande av organ för bedömning av överensstämmelse, inklusive sådana organ belägna på den andra partens territorium.
- f) En parts erkännande av resultaten av sådana förfaranden för bedömning av överensstämmelse som genomförts på den andra partens territorium.
- g) Tillverkares eller leverantörers försäkran om överensstämmelse.

4. Parterna ska utbyta information om de mekanismer som omfattas av punkt 3.

På begäran av en part ska den andra parten lämna information om följande:

- a) De mekanismer som avses i punkt 3 och liknande mekanismer i syfte att underlätta godtagandet av resultaten av förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
- b) De faktorer, inbegripet riskbedömning och riskhantering, som beaktas vid valet av lämpliga förfaranden för bedömning av överensstämmelse för specifika produkter.
- c) Ackrediteringspolitik, inbegripet avseende internationella standarder för ackreditering, och internationella avtal och överenskommelser på området för ackreditering, inklusive de som rör International Laboratory Accreditation Cooperation (Ilac) och Internationella ackrediteringsforumet (IAF), i den utsträckning som är möjlig och i den omfattning de används av en part på ett specifikt område.

5. När det gäller sådana mekanismer ska varje part

- a) närhelst det är möjligt och i enlighet med sina lagar och andra författningar använda leverantörers försäkringar om överensstämmelse som ett intyg om överensstämmelse med tillämpliga tekniska föreskrifter,

- b) använda ackreditering med befogenhet från myndigheter eller, i tillämpliga fall, som utförts av myndigheter, som ett sätt att visa teknisk kompetens för att få verka som organ för bedömning av överensstämmelse,
- c) om ackreditering enligt lag har fastställts som ett nödvändigt separat steg för att få verka som ett organ för bedömning av överensstämmelse, säkerställa att ackreditering är oberoende av verksamheter för bedömning av överensstämmelse och att det inte finns några intressekonflikter mellan ackrediteringsorganen och de organ för bedömning av överensstämmelse som de ska ackreditera, varvid parterna kan fullgöra denna skyldighet genom åtskillnad mellan organ för bedömning av överensstämmelse och ackrediteringsorgan¹,
- d) överväga att ansluta sig till eller, i tillämpliga fall, inte förbjuda provnings-, kontroll- och certifieringsorgan att ansluta sig till internationella avtal eller överenskommelser för att underlätta godtagandet av resultat av bedömningar av överensstämmelse, och
- e) om två eller fler organ för bedömning av överensstämmelse har auktoriserats av en part att genomföra de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som krävs för utsläppandet av en produkt på marknaden, inte förbjuda ekonomiska aktörer att välja mellan olika organ för bedömning av överensstämmelse.

¹ Led c är inte tillämpligt på verksamheter för bedömning av överensstämmelse som utförs av parten själv, i de fall parten har den slutliga befogenheten att fatta beslut om en produkts överensstämmelse.

6. Parterna ska samarbeta på området för ömsesidigt erkännande i enlighet med det avtal om ömsesidigt erkännande mellan Europeiska gemenskapen och Japan som upprättades i Bryssel den 4 april 2001. Parterna får också i enlighet med relevanta bestämmelser i det avtalet besluta att utvidga dess omfattning när det gäller produkter, tillämpliga föreskrifter och erkända organ för bedömning av överensstämmelse.

ARTIKEL 7.9

Transparens

1. Vid utarbetandet av en teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse som kan ha betydande inverkan på handeln ska varje part
 - a) genomföra samrådsförfaranden i enlighet med dess lagar och andra författningar vilka är tillgängliga för allmänheten, och göra resultaten av sådana samrådsförfaranden och befintliga konsekvensbedömningar tillgängliga för allmänheten,
 - b) låta personer från den andra parten medverka i samrådsförfaranden som är öppna för allmänheten på villkor som inte är mindre gynnsamma än dem som beviljas partens egna personer,

- c) beakta den andra partens synpunkter vid genomförandet av samrådsförfaranden som är öppna för allmänheten och, på begäran av den andra parten, lämna skriftliga svar i läglig tid på den partens synpunkter,
- d) utöver vad som sägs i artikel 7.5.1 a ii, offentliggöra resultaten av utförda konsekvensbedömningar för föreslagna tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse, inklusive i fråga om inverkan på handeln, och
- e) sträva efter att på begäran av den andra parten tillhandahålla en sammanfattning på engelska av sådana konsekvensbedömningar som avses i led d.

2. När en part lämnar sådana anmälningar som avses i artiklarna 2.9.2 eller 5.6.2 i TBT-avtalet ska den

- a) medge en frist på i princip minst 60 dagar från dagen för anmälan inom vilken den andra parten kan lämna skriftliga synpunkter på förslaget, utom när brådskande problem avseende säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller riskerar att uppstå, och, om det är praktiskt möjligt, i vederbörlig mån beakta rimliga önskemål om förlängning av perioden för inlämning av synpunkter,

- b) lämna en elektronisk version av hela den anmälda texten tillsammans med anmälan,
- c) om den anmälda texten inte är på något av de officiella WTO-språken, lämna en detaljerad och heltäckande beskrivning av åtgärdens innehåll i anmälningsformatet och, om den är tillgänglig, en översättning av den anmälda texten till något av de officiella WTO-språken,
- d) skriftligen besvara skriftliga synpunkter från den andra parten angående förslaget inte senare än dagen för offentliggörande av den slutliga tekniska föreskriften eller det slutliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse,
- e) lämna information om den antagna slutliga texten via ett tillägg till den ursprungliga anmälan,
- f) medge ett rimligt intervall¹ mellan offentliggörandet av tekniska föreskrifter och deras ikraftträdande så att den andra partens ekonomiska aktörer kan anpassa sig, och

¹ Vid tillämpning av detta led avses med *rimligt intervall* normalt en period på minst sex månader, såvida detta inte skulle vara resultatlöst för att uppnå de eftersträlvade legitima målen.

- g) säkerställa att upplysningscentraler som inrättats i enlighet med artikel 10 i TBT-avtalet på något av de officiella WTO-språken lämnar information om och besvarar rimliga förfrågningar från den andra parten eller från intresserade personer från den andra parten angående fastställda tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
3. Varje part ska på begäran av den andra parten lämna information om målen med och resonemanget bakom en teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse som parten har fastställt eller avser att fastställa.
4. Varje part ska säkerställa att samtliga fastställda tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse är allmänt och kostnadsfritt tillgängliga på officiella webbplatser och, om tillgängligt, på engelska.

ARTIKEL 7.10

Marknadsövervakning

1. Vid tillämpning av denna artikel avses med *marknadsövervakning* en offentlig myndighetsfunktion som är avskild från och utförs efter förfaranden för bedömning av överensstämmelse och som utgörs av offentliga myndigheters aktiviteter och åtgärder för att på grundval av förfaranden hos en part möjliggöra för den parten att övervaka eller åtgärda problem med produkters efterlevnad av krav som anges i partens lagar och andra författningar.

2. Varje part ska bland annat
- a) utbyta information med den andra parten om insatser för marknadsövervakning och efterlevnadskontroll, exempelvis angående vilka myndigheter som ansvarar för marknadsövervakning och efterlevnadskontroll, eller angående åtgärder som vidtagits mot farliga produkter,
 - b) säkerställa att marknadsövervakningsfunktionerna är oberoende av funktionerna för bedömning av överensstämmelse, med tanke på att undvika intressekonflikter¹, och
 - c) säkerställa att det inte finns några intressekonflikter mellan marknadsövervakningsmyndigheter och berörda personer som är föremål för kontroll eller tillsyn, däribland tillverkare, importörer och distributörer.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta led inte är tillämpligt på auktoriseringsfunktioner som utförs av parten själv, i de fall parten har den slutliga befogenheten att fatta beslut om en produkts överensstämmelse. En part kan fullgöra denna skyldighet genom åtskillnad mellan marknadsövervakningsmyndigheter och organ för bedömning av överensstämmelse.

ARTIKEL 7.11

Märkning och etikettering

1. Parterna noterar att en teknisk föreskrift kan innefatta eller enbart behandla krav på märkning eller etikettering. Om en part utarbetar krav på märkning eller etikettering i form av en teknisk föreskrift ska parten följaktligen säkerställa att sådana krav inte utarbetas, fastställs eller tillämpas med avsikt eller med verkan att skapa onödiga hinder för internationell handel och att kraven inte begränsar handeln mer än vad som är nödvändigt för att uppnå legitima mål, i enlighet med artikel 2.2 i TBT-avtalet.
2. Om en part föreskriver märkning eller etikettering av en produkt i form av en teknisk föreskrift är parterna i synnerhet överens om följande:
 - a) Den information som krävs vid sådan märkning eller etikettering av produkter ska begränsas till vad som är relevant för berörda personer, inklusive konsumenter, användare av produkten eller myndigheter, och för att visa att produkten efterlever reglerna.
 - b) En part får inte kräva ett godkännande eller en registrering eller certifiering av märkning eller etiketter på en produkt som ett förhandsvillkor för utsläppande på dess marknad av produkter som i övrigt motsvarar partens bindande tekniska krav, såvida det inte krävs för att uppnå ett legitimt mål.

- c) Om den parten kräver användning av ett unikt identifieringsnummer vid märkning eller etikettering av produkter, ska den utfärda sådana nummer till berörda personer, däribland tillverkare, importörer och distributörer, utan onödigt dröjsmål och på icke-diskriminerande grund.
- d) När det gäller den information som krävs i varornas destinationsland ska parten tillåta följande, förutsatt att det inte leder till vilseledande, motstridande eller förvirrande information eller att partens legitima mål inte äventyras:
 - i) Information på andra språk utöver det språk som krävs i varornas destinationsland.
 - ii) Internationella nomenklaturer, piktogram, symboler eller bilder.
 - iii) Information utöver den som krävs i varornas destinationsland.
- e) Parterna ska godta att etikettering och korrigering av etiketter äger rum i tullager vid platsen för import som ett alternativ till etikettering hos den exporterande parten, såvida det inte av folkhälso- eller säkerhetsskäl krävs att sådan etikettering utförs av godkända personer.

- f) Såvida parten inte anser att legitima mål enligt TBT-avtalet därigenom äventyras ska den sträva efter att godta icke-permanenta eller avtagbara etiketter eller att märkning eller etikettering sker i den åtföljande dokumentationen snarare än att den anbringas fysiskt på produkten.

ARTIKEL 7.12

Samarbete

1. Parterna ska stärka sitt samarbete på området för tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen av deras respektive system och underlätta tillträdet till deras respektive marknader. Parterna erkänner att befintliga dialoger om regleringssamarbete är ett viktigt sätt att stärka detta samarbete.
2. Parterna ska söka identifiera, utveckla och främja initiativ för handelsunderlättande av ömsesidigt intresse.
3. De initiativ som avses i punkt 2 kan inbegripa
 - a) en förbättring av kvaliteten på och ändamålsenligheten hos deras respektive tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, och ett främjande av god regleringspraxis genom regleringssamarbete mellan parterna, inklusive utbyte av information, erfarenheter och data,

- b) vid behov, en förenkling av deras respektive tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,
- c) en ökad samstämmighet mellan deras respektive tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse och relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer,
- d) ett säkerställande av ett effektivt samspel och samarbete från deras respektive tillsynsmyndigheters sida på internationell, regional eller nationell nivå,
- e) ett främjat eller stärkt samarbete mellan sådana organisationer i parterna som har ansvar för standardisering, ackreditering och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, och
- f) ett informationsutbyte, i största möjliga utsträckning, om internationella avtal och överenskommelser rörande tekniska handelshinder i vilka en eller båda parter är part.

ARTIKEL 7.13

Kommittén för tekniska handelshinder

1. Den kommitté för tekniska handelshinder som inrättas enligt artikel 22.3 ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

2. Kommittén för tekniska handelshinder ska ha följande uppgifter:
- a) Att se över genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.
 - b) Att se över det samarbete rörande utarbetande och förbättring av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som föreskrivs i artikel 7.12.
 - c) Att se över detta kapitel mot bakgrund av utvecklingen inom ramen för den WTO-kommitté för tekniska handelshinder som inrättats enligt artikel 13 i TBT-avtalet och, vid behov, utarbeta rekommendationer till ändringar av detta kapitel.
 - d) Att vidta alla åtgärder som enligt parterna kan stödja deras genomförande av detta kapitel och TBT-avtalet och underlätta handeln mellan parterna.
 - e) Att på begäran av en part diskutera alla frågor som omfattas av detta kapitel.
 - f) Att omgående behandla alla frågor som en part väcker när det gäller utarbetande, fastställande eller tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse hos den andra parten inom ramen för detta kapitel och TBT-avtalet.
 - g) Att, om det krävs för att uppnå målen i detta kapitel, inrätta tillfälliga tekniska arbetsgrupper för att behandla specifika frågor eller sektorer, med målet att identifiera lösningar.

- h) Att utbyta information om arbetet i de regionala och multilaterala forum som sysslar med tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse och om genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.
 - i) Att utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.
 - j) Att, enligt vad den finner lämpligt, rapportera till Gemensamma kommittén om genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.
3. Kommittén för tekniska handelshinder och alla tillfälliga tekniska arbetsgrupper som arbetar under dess överinseende ska samordnas av
- a) i fråga om EU, Europeiska kommissionen, och
 - b) i fråga om Japan, utrikesministeriet.
4. De myndigheter som avses i punkt 3 ska ansvara för samordningen med relevanta institutioner och personer på deras respektive territorier och för säkerställandet av att sådana institutioner och personer vid behov bjuds in till sammanträden i kommittén för tekniska handelshinder.

5. På begäran av en part ska kommittén för tekniska handelshinder och tillfälliga tekniska arbetsgrupper under dess överinseende sammanträda vid de tidpunkter och på de platser som överenskoms mellan parternas företrädare. Sammanträden kan äga rum via videokonferens eller på annat sätt.

ARTIKEL 7.14

Kontaktpunkter

1. Varje part ska när detta avtal trätt i kraft utse en kontaktpunkt för genomförandet av detta kapitel och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska omgående underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.
2. Kontaktpunkterna ska bland annat ha följande uppgifter:
 - a) Att utbyta information om tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse hos respektive part eller om alla andra frågor som täcks av detta kapitel.
 - b) Att tillhandahålla alla uppgifter eller förklaringar som begärs av en part enligt detta kapitel, i tryckt eller elektronisk form, inom en rimlig tid som överenskoms mellan parterna och som om möjligt inte överskrider 60 dagar från dagen för mottagandet av begäran.

- c) Att omgående klargöra och behandla, om möjligt, alla frågor som en part väcker när det gäller utarbetande, fastställande eller tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse inom ramen för detta kapitel och TBT-avtalet.

KAPITEL 8

HANDEL MED TJÄNSTER, INVESTERINGSLIBERALISERING OCH ELEKTRONISK HANDEL

AVSNITT A

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 8.1

Tillämpningsområde

1. Parterna, som bekräftar sina respektive åtaganden enligt WTO-avtalet och sitt åtagande att skapa ett bättre klimat för utveckling av handeln och investeringarna mellan parterna, fastställer härmed de nödvändiga ordningarna för en gradvis och ömsesidig liberalisering av handeln med tjänster och investeringar samt för samarbete om elektronisk handel.

2. Vid tillämpning av detta kapitel bekräftar parterna att de bibehåller sin rätt att lagstifta inom sina egna territorier för att uppnå legitima politiska mål, till exempel i fråga om folkhälsa, säkerhet, miljö, allmän moral, socialt skydd, konsumentskydd och främjande och värnande av den kulturella mångfalden.
3. Detta kapitel ska inte tillämpas på åtgärder som berör fysiska personer från en part som söker tillträde till den andra partens arbetsmarknad eller på åtgärder som rör nationalitet eller medborgarskap, bosättning eller fast anställning.
4. Detta kapitel ska inte hindra en part från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse i parten, inbegripet sådana åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och säkerställa att fysiska personers förflyttning över dessa sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att de upphäver eller inskränker de förmåner som tillkommer den andra parten enligt villkoren i detta kapitel. Enbart det faktum att visering krävs för fysiska personer från vissa länder, men inte från andra, ska inte anses upphäva eller inskränka förmåner enligt detta kapitel.

ARTIKEL 8.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift*: sådan verksamhet som utförs på ett luftfartyg eller en del av detta när luftfartyget tagits ur drift och som alltså inte är så kallat linjeunderhåll.
- b) *tjänster som rör datoriserade bokningssystem*: tjänster som tillhandahålls av datoriserade system som innehåller information om lufttrafikföretagets tidtabeller, bokningsläget, biljettpriser och resevillkor, och genom vilka reservationer kan göras eller biljetter utfärdas.
- c) *omfattat företag*: ett företag på en parts territorium som etablerats i enlighet med led i, direkt eller indirekt, av en företagare från den andra parten och som existerade på dagen för detta avtals ikraftträdande eller som etablerats därefter, i enlighet med tillämplig lagstiftning.

- d) *gränsöverskridande handel med tjänster*: tillhandahållande av en tjänst
 - i) från en parts territorium till den andra partens territorium, eller
 - ii) inom en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten.
- e) *direkta skatter*: alla skatter som utgår på inkomst eller förmögenhet i dess helhet eller på delar av inkomst eller förmögenhet, inbegripet skatter på vinst på grund av överlåtelse av egendom, skatter på fastigheter, arv och gåva, skatter på sammanlagda beloppet av företags löneutbetalningar samt skatter på värdestegring.
- f) *näringsverksamhet*: all verksamhet inom industri, handel och hantverk och inom de fria yrkena, med undantag av tjänster som tillhandahålls eller verksamhet som bedrivs i samband med utövandet av statliga befogenheter.
- g) *företag*: en juridisk person, en filial eller ett representationskontor.
- h) *företagare från en part*: en fysisk eller juridisk person från en part som avser att etablera, håller på att etablera eller har etablerat ett företag i enlighet med led i, i den andra partens territorium.

- i) *etablering*: bildande eller förvärv av en juridisk person, inbegripet genom kapitalplacering, eller inrättande av en filial eller ett representationskontor i Europeiska unionen respektive i Japan, i syfte att upprätta eller upprätthålla varaktiga ekonomiska förbindelser¹.
- j) *gällande*: som gäller den dag då detta avtal träder i kraft.
- k) *markttjänster*: tjänster som tillhandahålls vid en flygplats på arvodes- eller kontraktbasis för följande tjänster: representation, administration och övervakning av flygbolag, passagerarhantering, bagagehantering, ramptjänster, catering förutom livsmedelsberedning, gods- och posthantering, bränslepåfyllning av luftfartyg, service och städning av luftfartyg, transport på marken, flygverksamhet, administration av besättningar och färdplanering. Markttjänster omfattar inte egenhantering, säkerhet, linjeunderhåll, reparation och underhåll av luftfartyg eller förvaltning eller drift av väsentlig centraliserad flygplatsinfrastruktur, såsom avisningssystem, bränsledistributionssystem, bagagehanteringssystem eller fasta system för transporter inom flygplatser.
- l) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller statsägt, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare eller föreningar.

¹ Parterna anser att expansion omfattas av definitionen av etablering i form av etablerandet av ett omfattat företag.

m) en juridisk person

- i) ägs av fysiska eller juridiska personer från en part, om mer än 50 % av aktiekapitalet ägs av nyttjandeberättigade fysiska eller juridiska personer från den parten, och
- ii) *kontrolleras* av fysiska eller juridiska personer från en part om dessa fysiska eller juridiska personer har befogenhet att utse en majoritet av styrelseledamöterna eller på annat sätt lagenligt leda verksamheten.

n) *juridisk person från en part:*

- i) för Europeiska unionen, en juridisk person som bildats eller organiserats enligt lagar och författningar i Europeiska unionen eller en av dess medlemsstater och som bedriver betydande affärsverksamhet¹ på Europeiska unionens territorium, och

¹ I överensstämmelse med anmälan av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen till WTO (WT/REG39/1) betraktar Europeiska unionen begreppet *faktisk och fortlöpande anknytning* till ekonomin i en medlemsstat i Europeiska unionen i enlighet med artikel 54 i fördraget som likvärdigt med begreppet *betydande affärsverksamhet*.

- ii) för Japan, en juridisk person som bildats eller organiserats enligt lagar och författningar i Japan och som bedriver betydande affärsverksamhet i Japan.

Trots vad som sägs i leden i och ii ska rederier som är etablerade utanför Europeiska unionen eller Japan och som kontrolleras av medborgare eller varaktigt bosatta personer i en av Europeiska unionens medlemsstater eller i Japan också omfattas av bestämmelserna i detta kapitel, om deras fartyg är registrerade i enlighet med deras respektive lagstiftning i en medlemsstat i Europeiska unionen eller i Japan, och seglar under den medlemsstatens eller Japans flagg.

- o) *åtgärder av en part*: åtgärder vidtagna eller upprätthållna av
 - i) centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar eller myndigheter, och
 - ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar eller myndigheter har delegerat till dem.
- p) *drift*: drift, ledning, upprätthållande, användning, utnyttjande och försäljning eller annan form av avyttring av ett företag.

- q) *försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster*: möjligheten för det berörda lufttrafikföretaget att fritt sälja och marknadsföra sina lufttransporttjänster, vilket inbegriper alla aspekter av marknadsföring, såsom marknadsundersökningar, reklam och distribution. Denna verksamhet innefattar varken prissättning av lufttransporttjänster eller tillämpliga villkor.
- r) *tjänster*: varje tjänst inom vilken sektor som helst utom tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter.
- s) *tjänster som tillhandahålls eller verksamhet som bedrivs i samband med utövandet av statliga befogenheter*: tjänster eller verksamhet som inte tillhandahålls respektive bedrivs vare sig i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera ekonomiska aktörer.
- t) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person som erbjuder sig att tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst.
- u) *tjänsteleverantör från en part*: varje fysisk eller juridisk person från en part som erbjuder sig att tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst.

ARTIKEL 8.3

Allmänna undantag

1. Vid tillämpning av avsnitt B ska artikel XX i Gatt 1994 i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal¹.
2. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan länder i fall då likadana förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av etablering eller tjänstehandel, ska inget i avsnitten B–F tolkas så att det hindrar en part från att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder som är
 - a) nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten eller moralen eller för att upprätthålla allmän ordning²,

¹ Parterna anser att de åtgärder som avses i artikel XX b i Gatt 1994 omfattar miljöåtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa. Parterna anser att artikel XX g i Gatt 1994 är tillämplig på åtgärder för bevarandet av levande och icke-levande uttömliga naturtillgångar.

² Undantag med hänsyn till den allmänna säkerheten och allmänna ordningen får endast åberopas när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.

- b) nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa¹,
- c) nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta kapitel, inbegripet sådana som hänför sig till
 - i) förhindrandet av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller åtgärder vid ett bristande fullgörande av avtalsförpliktelser,
 - ii) skyddet av enskildas privatliv i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och konton, eller
 - iii) säkerhet, eller

¹ Parterna anser att de åtgärder som avses i led b omfattar miljöåtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa.

- d) oförenliga med artiklarna 8.8.1 och 8.16.1, förutsatt att olikheten i behandling syftar till att säkerställa en skälig eller effektiv¹ beskattning eller uppbörd av direkta skatter med avseende på näringsverksamhet, företagare, tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten.

¹ Åtgärder som syftar till att säkerställa en skälig eller effektiv beskattning eller uppbörd av direkta skatter omfattar åtgärder som en part vidtar inom ramen för sitt skattesystem och som

- a) är tillämpliga på företagare och tjänsteleverantörer med annan hemvist än i parten, eftersom deras skattskyldighet bestäms med hänsyn till vilka beskattningsbara poster som härrör från eller är belägna på partens territorium,
- b) är tillämpliga på personer med annan hemvist än i parten för att säkra beskattning eller uppbörd av skatt på partens territorium,
- c) är tillämpliga på personer med eller utan hemvist i parten, för att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande, inklusive indrivningsåtgärder,
- d) är tillämpliga på konsumenter av tjänster som tillhandahålls i eller från den andra partens territorium för att säkerställa beskattning av eller uppbörd av den skatt på sådana konsumenter som härrör från källor inom partens territorium,
- e) särskiljer företagare och tjänsteleverantörer som beskattas för globala beskattningsbara poster från andra företagare och tjänsteleverantörer på grund av skillnaden i typen av skattebas, eller
- f) fastställer, tilldelar eller fördelar inkomst, avkastning, vinst, förlust, avdrag eller tillgodohavande vad avser personer eller filialer med hemvist i parten, eller mellan närstående personer eller filialer till samma person, för att skydda partens skattebas.

Skattetermer eller begrepp i punkt 2 d, och i denna fotnot, fastställs i enlighet med skattedefinitioner och begrepp, eller likvärdiga eller liknande definitioner och begrepp, som används i inhemsk lagstiftning i den part som vidtar åtgärden.

ARTIKEL 8.4

Kommittén för handel med tjänster, investeringsliberalisering och elektronisk handel

1. Kommittén för handel med tjänster, investeringsliberalisering och elektronisk handel som inrättas enligt artikel 22.3 (nedan i detta kapitel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
2. Kommittén ska ha följande uppgifter:
 - a) Att se över och övervaka genomförandet och tillämpningen av detta kapitel och de icke-överensstämmande åtgärder som anges i varje parts listor i bilagorna I–IV till bilaga 8-B.
 - b) Att utbyta information om alla frågor som rör detta kapitel.
 - c) Att undersöka möjliga förbättringar av detta kapitel.
 - d) Att diskutera alla frågor som rör detta kapitel och som parternas företrädare kan enas om.
 - e) Att utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.

3. Kommittén ska bestå av företrädare för parterna, inbegripet tjänstemän från berörda ministerier eller organ med ansvar för de frågor som ska behandlas. Kommittén får bjuda in företrädare för andra berörda enheter än parternas centrala statsförvaltningar med den sakkunskap som krävs för de frågor som ska diskuteras.

ARTIKEL 8.5

Översyn

1. Varje part ska sträva efter att om lämpligt minska eller undanröja de icke-överensstämmande åtgärder som anges i deras respektive listor i bilagorna I–IV till bilaga 8-B.
2. I syfte att införa möjliga förbättringar av bestämmelserna i detta kapitel, och i överensstämmelse med deras åtaganden enligt internationella avtal, ska parterna se över sina regelverk avseende handel med tjänster, investeringsliberalisering, elektronisk handel och investeringsklimatet, inklusive detta avtal, i enlighet med artikel 23.1.

AVSNITT B

Investeringsliberalisering

ARTIKEL 8.6

Tillämpningsområde

1. Detta avsnitt ska tillämpas på åtgärder som vidtas av en part och som avser etablering eller drift av näringsverksamhet av
 - a) företagare från den andra parten,
 - b) omfattade företag, och
 - c) vid tillämpning av artikel 8.11, varje företag som befinner sig på den parts territorium som antar eller upprätthåller åtgärden.

2. Detta avsnitt är inte tillämpligt på
- a) cabotage inom sjötransporttjänster¹,
 - b) luftfartstjänster eller därmed sammanhängande tjänster till stöd för luftfartstjänster², utom
 - i) reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift,

¹ För Europeiska unionens del och utan att det påverkar vilken verksamhet som kan betraktas som cabotage enligt relevant nationell lagstiftning, omfattar nationellt cabotage inom sjötransporttjänster enligt detta avsnitt transport av passagerare eller varor mellan en hamn eller plats i en av Europeiska unionens medlemsstater och en annan hamn eller plats i samma medlemsstat, inklusive på dess kontinentalsockel, i enlighet med FN:s havsrättskonvention, och trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i en av Europeiska unionens medlemsstater.

² För tydlighetens skull påpekas att detta avsnitt inte är tillämpligt på en tjänst som använder ett luftfartyg och vars främsta syfte inte är transport av varor eller passagerare, såsom brandbekämpning från luften, flygutbildning, sightseeing, besprutning, övervakning, kartering, fotografering, fallskärms hoppning, bogsering av segelflygplan, helikopterlyft för avverkning och byggnadsarbeten samt andra luftburna jordbruks-, industri- och inspektionstjänster.

- ii) försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster,
 - iii) tjänster som rör datoriserade bokningssystem,
 - iv) markttjänster, och
- c) audiovisuella tjänster.

ARTIKEL 8.7

Marknadstillträde

En part får inte, när det gäller marknadstillträde genom etablering eller drift av en företagare från den andra parten eller av ett omfattat företag, antingen på grundval av en territoriell underindelning eller på hela dess territorium, upprätthålla eller införa åtgärder som

- a) begränsar¹
 - i) antalet företag, vare sig genom numeriska kvoter, monopol, ensamrätt eller genom krav på prövning av det ekonomiska behovet,

¹ Leden a i–iii omfattar inte åtgärder som vidtas för att begränsa produktionen av en jordbruksprodukt.

- ii) det totala värdet av transaktioner eller tillgångar genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet,
 - iii) det totala antalet transaktioner eller den totala produktionskvantiteten uttryckt i angivna numeriska enheter i form av kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet,
 - iv) deltagandet av utländskt kapital genom fastställande av en högsta procentuell gräns för utländskt aktieäggande eller det totala värdet av enskilda eller sammanlagda utländska investeringar, eller
 - v) det totala antal fysiska personer som får vara sysselsatta i en viss sektor eller som ett företag får sysselsätta och som är nödvändiga för, och har direkt anknytning till, bedrivandet av näringsverksamhet, genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet, eller
- b) begränsar de eller ställer krav på vilka typer av associationsformer eller samriskföretag genom vilka en företagare från den andra parten får bedriva näringsverksamhet.

ARTIKEL 8.8

Nationell behandling

1. Varje part ska medge företagare från den andra parten och omfattade företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten i likadana situationer medger sina egna företagare och deras företag, med avseende på etablering på dess territorium.
2. Varje part ska medge företagare från den andra parten och omfattade företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten i likadana situationer medger sina egna företagare och deras företag, med avseende på drift på dess territorium.
3. För tydlighetens skull påpekas att punkterna 1 och 2 inte ska tolkas så att det hindrar en part att föreskriva statistiska formaliteter eller informationskrav i samband med de omfattade företagen, under förutsättning att dessa formaliteter eller krav inte utgör ett sätt att kringgå den partens skyldigheter enligt denna artikel.

ARTIKEL 8.9

Behandling som mest gynnad nation

1. Varje part ska medge företagare från den andra parten och omfattade företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten i likadana situationer medger företagare från ett tredjeland och deras företag, med avseende på etablering på dess territorium.
2. Varje part ska medge företagare från den andra parten och omfattade företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten i likadana situationer medger företagare från ett tredjeland och deras företag, med avseende på drift på dess territorium.
3. Punkterna 1 och 2 ska inte tolkas som att en part är skyldig att låta företagare från den andra parten och omfattade företag omfattas av en behandling som är ett resultat av
 - a) ett internationellt avtal för att undvika dubbelbeskattning eller ett internationellt avtal eller en internationell ordning som helt eller huvudsakligen avser beskattning, eller
 - b) gällande eller framtida åtgärder för erkännande av kvalifikationer, licenser eller åtgärder som vidtas av försiktighetsskäl i enlighet med artikel VII i Gats eller punkt 3 i dess bilaga om finansiella tjänster.

4. För tydlighetens skull påpekas att den behandling som avses i punkterna 1 och 2 inte omfattar de förfaranden för tvistlösning mellan investerare och stat som anges i andra internationella avtal.

5. Materiella skyldigheter i andra internationella avtal som ingåtts av en part med ett tredjeland¹ utgör inte i sig behandling enligt denna artikel. För tydlighetens skull påpekas att en parts åtgärder eller passivitet i förhållande till dessa bestämmelser kan utgöra behandling² och därför kan ge upphov till en överträdelse av denna artikel i den mån överträdelsen inte enbart grundas på dessa bestämmelser.

¹ För tydlighetens skull påpekas att det blotta införlivandet av dessa bestämmelser i inhemsk lagstiftning inte ändrar deras status som bestämmelser enligt internationell rätt och följaktligen deras omfattning enligt denna punkt.

² För tydlighetens skull påpekas att företagare från den andra parten eller deras omfattade företag skulle vara berättigade till denna behandling även i avsaknad av företag som etablerats av företagare från tredjelandet vid tidpunkten för jämförelsen.

ARTIKEL 8.10

Företagsledning och styrelse

En part får inte kräva att ett omfattat företag ska utse individer av viss nationalitet till företagsledningen eller som chefer eller styrelseledamöter.

ARTIKEL 8.11

Förbud mot prestationskrav

1. En part får inte införa eller upprätthålla, eller genomdriva ett åtagande om, något av följande krav i samband med etablering eller drift av företag på dess territorium¹:
 - a) Att exportera en viss mängd eller procentandel av en vara eller tjänst,

¹ För tydlighetens skull påpekas att ett villkor för mottagandet eller fortsatt mottagande av en förmån som avses i punkt 2 inte utgör ett krav eller ett åtagande i den mening som avses i punkt 1.

- b) att det ska finnas en viss mängd eller procentandel av inhemskt innehåll,
- c) att köpa, använda eller bevilja en förmån för varor som tillverkas eller tjänster som tillhandahålls på dess territorium, eller köpa varor eller tjänster från fysiska eller juridiska personer eller någon annan enhet på dess territorium,
- d) att på något sätt knyta mängden eller värdet av importen till mängden eller värdet av exporten eller storleken på det inflöde av utländsk valuta som ett sådant företag genererar,
- e) att begränsa försäljningen på dess territorium av en vara eller tjänst som ett sådant företag producerar eller tillhandahåller, genom att på något sätt knyta denna försäljning till mängden eller värdet av dess export eller inflödet av utländsk valuta,
- f) att införa restriktioner för export eller försäljning för export,
- g) att överföra teknik, en produktionsprocess eller någon annan äganderättsligt skyddad kunskap till en fysisk eller juridisk person eller någon annan enhet på dess territorium,
- h) att förlägga ett sådant företags huvudkontor för en viss region eller världsmarknaden på sitt territorium,

- i) att anställa ett visst antal eller en viss procentandel av dess medborgare eller varaktigt bosatta personer,
- j) att uppnå en viss nivå eller ett visst värde av forskning och utveckling inom dess territorium,
- k) att leverera en eller flera av de varor som produceras eller tjänster som tillhandahålls av företaget till en viss region eller till världsmarknaden uteslutande från sitt eget territorium,
- l) att fastställa
 - i) en royaltysats eller royaltyavgift under en viss nivå, eller
 - ii) en given giltighetstid för ett licensavtal¹,

när det gäller befintliga licensavtal vid den tidpunkt då kravet införs eller upprätthålls, eller åtagandet genomdrivs, eller framtida licensavtal som företaget och en fysisk eller juridisk person eller någon annan enhet på dess territorium frivilligt ingår, om kravet införs eller upprätthålls eller åtagandet genomdrivs på ett sätt som utgör ett direkt ingrepp i licensavtalet genom att en part utövar en icke-juridisk statlig befogenhet².

¹ Med *licensavtal* avses i detta led varje avtal om licensiering av teknik, en produktionsprocess eller någon annan äganderättsligt skyddad kunskap.

² För tydlighetens skull påpekas att led l inte ska tillämpas om licensavtal ingås mellan företaget och en part.

2. En part får inte som ett villkor för ett mottagande eller fortsatt mottagande av en förmån i samband med etableringen eller driften av ett företag på dess territorium ange

- a) att det måste finnas en viss mängd eller procentandel av inhemskt innehåll,
- b) att företaget måste köpa, använda eller bevilja en förmån för varor som tillverkas på dess territorium, eller köpa varor från fysiska eller juridiska personer eller någon annan enhet på dess territorium,
- c) att mängden eller värdet av importen på något sätt måste knytas till mängden eller värdet av exporten eller storleken på det inflöde av utländsk valuta som ett sådant företag genererar,
- d) att försäljningen på dess territorium av en vara eller tjänst som ett sådant företag tillverkar eller tillhandahåller måste begränsas, genom att på något sätt knyta denna försäljning till mängden eller värdet av dess export eller inflödet av utländsk valuta, eller
- e) att restriktioner för export eller försäljning för export måste gälla.

3. Inget i punkt 2 ska tolkas så att det hindrar en part från att villkora mottagandet eller det fortsatta mottagandet av en förmån i samband med etableringen eller driften av ett företag på dess territorium med ett krav på att förlägga tillverkning, tillhandahålla en tjänst, utbilda eller anställa personal, bygga eller bygga till vissa anläggningar eller bedriva forskning och utveckling på dess territorium.
4. Punkterna 1 a–c och 2 a och b får inte tillämpas på de krav varor eller tjänster måste uppfylla i samband med program för exportfrämjande och utländskt bistånd.
5. Punkt 1 g och l är inte tillämplig om
- a) kravet införs eller upprätthålls eller åtagandet genomdrivs till följd av ett avgörande från en domstol, förvaltningsdomstol eller konkurrensmyndighet i syfte att avhjälpa en överträdelse av konkurrenslagstiftningen, eller
 - b) en part ger tillstånd till användning av en immateriell rättighet i enlighet med artiklarna 31 eller 31a i Trips-avtalet eller åtgärder som kräver utlämnande av uppgifter eller äganderättsligt skyddad information som omfattas av och är förenliga med artikel 39.3 i Trips-avtalet.

6. Punkt 1 l är inte tillämplig om kravet införs eller upprätthålls eller åtagandet genomdrivs av en domstol såsom en skälig ersättning enligt den partens upphovsrättslagstiftning.
7. Punkt 2 a och b är inte tillämplig på de krav som en importerande part inför eller upprätthåller på en varas innehåll för att den ska vara berättigad till förmånstull eller förmånskvoter.
8. Denna artikel påverkar inte en parts skyldigheter enligt WTO-avtalet.

ARTIKEL 8.12

Icke-överensstämmande åtgärder och undantag

1. Artiklarna 8.7–8.11 är inte tillämpliga på följande:
 - a) En gällande icke-överensstämmande åtgärd som upprätthålls av en part på någon av följande förvaltningsnivåer:
 - i) I fråga om Europeiska unionen:
 - A) Europeiska unionen, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B,

- B) den centrala förvaltningen i en av Europeiska unionens medlemsstater, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B,
- C) en regional förvaltning i en av Europeiska unionens medlemsstater, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B, eller
- D) en lokal förvaltning som inte avses i led C.

ii) I fråga om Japan:

- A) Den centrala förvaltningen, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B,
- B) en prefektur, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B, eller
- C) en lokal förvaltning förutom prefekturer.

b) En förlängning eller direkt förnyelse av en icke-överensstämmande åtgärd som avses i led a.

- c) En ändring eller modifiering av en icke-överensstämmande åtgärd som avses i leden a och b, förutsatt att ändringen eller modifieringen inte minskar åtgärdens överensstämmelse med artiklarna 8.7–8.11 i förhållande till vad som var fallet omedelbart före ändringen eller modifieringen.
2. Artiklarna 8.7–8.11 är inte tillämpliga på en parts åtgärder med avseende på sektorer, undersektorer eller verksamheter som anges i dess lista i bilaga II till bilaga 8-B.
3. En part får inte kräva att en företagare från den andra parten, enligt en åtgärd som antas efter dagen för detta avtals ikraftträdande och som omfattas av dess lista i bilaga II till bilaga 8-B, på grund av sin nationalitet måste sälja eller på annat sätt avyttra ett företag som finns vid den tidpunkt då åtgärden börjar gälla.
4. Artiklarna 8.8 och 8.9 är inte tillämpliga på en åtgärd som utgör ett undantag till eller en avvikelse från artiklarna 3 eller 4 i Trips-avtalet och som särskilt föreskrivs i artiklarna 3–5 i Trips-avtalet.
5. Artiklarna 8.7–8.11 är inte tillämpliga på en parts åtgärder när det gäller offentlig upphandling.
6. Artiklarna 8.7–8.10 är inte tillämpliga på subventioner som beviljas av parterna.

ARTIKEL 8.13

Förvägran av förmåner

En part får förvägra en företagare från den andra parten som är en juridisk person i den andra parten och dennes omfattade företag att ta del av de förmåner som följer av detta avsnitt, om denna juridiska person ägs eller kontrolleras av en fysisk eller juridisk person från ett tredjeland och den förvägrande parten antar eller upprätthåller åtgärder gentemot det berörda tredjelandet som

- a) avser bevarande av internationell fred och säkerhet, inbegripet skydd av de mänskliga rättigheterna, och
- b) förbjuder transaktioner med denna juridiska person eller dess omfattade företag, eller som skulle överträdas eller kringgå om de förmåner som följer av detta avsnitt beviljades dem.

AVSNITT C

Gränsöverskridande handel med tjänster

ARTIKEL 8.14

Tillämpningsområde

1. Detta avsnitt är tillämpligt på en parts åtgärder som berör gränsöverskridande handel med tjänster som utförs av tjänsteleverantörer från den andra parten. Dessa åtgärder omfattar bland annat åtgärder som berör
 - a) produktionen, distributionen, marknadsföringen, försäljningen och leveransen av en tjänst,
 - b) förvärvet eller användningen av eller betalningen för en tjänst, och
 - c) tillgången till och användningen av tjänster som erbjuds allmänheten generellt i samband med tillhandahållande av en tjänst.

2. Detta avsnitt är inte tillämpligt på
- a) cabotage inom sjötransporttjänster¹,
 - b) luftfartstjänster eller därmed sammanhängande tjänster till stöd för luftfartstjänster², utom
 - i) reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift,

¹ För Europeiska unionens del och utan att det påverkar vilken verksamhet som kan betraktas som cabotage enligt relevant nationell lagstiftning, omfattar nationellt cabotage inom sjötransporttjänster enligt detta avsnitt transport av passagerare eller varor mellan en hamn eller plats i en av Europeiska unionens medlemsstater och en annan hamn eller plats i samma medlemsstat, inklusive på dess kontinentalsockel, i enlighet med FN:s havsrättskonvention, och trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i en av Europeiska unionens medlemsstater.

² För tydlighetens skull påpekas att detta avsnitt inte är tillämpligt på en tjänst som använder ett luftfartyg och vars främsta syfte inte är transport av varor eller passagerare, såsom brandbekämpning från luften, flygutbildning, sightseeing, besprutning, övervakning, kartering, fotografering, fallskärms hoppning, bogsering av segelflygplan, helikopterlyft för avverkning och byggnadsarbeten samt andra luftburna jordbruks-, industri- och inspektionstjänster.

- ii) försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster,
 - iii) tjänster som rör datoriserade bokningssystem, och
 - iv) markttjänster,
- c) offentlig upphandling,
 - d) audiovisuella tjänster, och
 - e) subventioner som definieras och anges i kapitel 12.

ARTIKEL 8.15

Marknadstillträde

En part får inte upprätthålla eller införa, vare sig regionalt eller på hela sitt territorium, följande åtgärder:

- a) Begränsningar av
 - i) antalet tjänsteleverantörer, vare sig genom numeriska kvoter, monopol, tjänsteleverantörer med ensamrätt eller genom krav på prövning av det ekonomiska behovet¹,
 - ii) det totala värdet av tjänstetransaktioner eller av tillgångar genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet,
 - iii) det totala antalet tjänster som tillhandahålls eller den totala kvantiteten tjänsteproduktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet². eller

¹ Led a i omfattar åtgärder av en part som kräver att en tjänsteleverantör från den andra parten etablerar eller upprätthåller någon form av företag eller har hemvist på partens territorium som ett villkor för gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster.

² Led a iii omfattar inte åtgärder som en part vidtar och som begränsar vilka insatsvaror som kan användas för tillhandahållande av tjänster.

- b) Begränsningar av eller krav på vissa typer av bolagsformer eller samriskföretag för att en tjänsteleverantör ska få tillhandahålla en tjänst.

ARTIKEL 8.16

Nationell behandling

1. Varje part ska medge tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten medger sina egna likadana tjänster och tjänsteleverantörer.
2. En part kan uppfylla kravet i punkt 1 genom att medge tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling i förhållande till den som parten medger sina egna likadana tjänster och tjänsteleverantörer.
3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling ska anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för tjänster eller tjänsteleverantörer från parten i jämförelse med likadana tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten.
4. Inget i denna artikel ska tolkas så att en part måste kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på de aktuella tjänsternas eller tjänsteleverantörernas utländska natur.

ARTIKEL 8.17

Behandling som mest gynnad nation

1. Varje part ska medge tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten medger likadana tjänster och tjänsteleverantörer från ett tredjeland.
2. Punkt 1 ska inte tolkas som att en part är skyldig att låta tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten omfattas av en behandling som är ett resultat av
 - a) ett internationellt avtal för att undvika dubbelbeskattning eller ett internationellt avtal eller en internationell ordning som helt eller huvudsakligen avser beskattning, eller
 - b) gällande eller framtida åtgärder för erkännande av kvalifikationer, licenser eller åtgärder som vidtas av försiktighetsskäl i enlighet med artikel VII i Gats eller punkt 3 i dess bilaga om finansiella tjänster.

ARTIKEL 8.18

Icke-överensstämmande åtgärder

1. Artiklarna 8.15–8.17 är inte tillämpliga på följande:
 - a) En gällande icke-överensstämmande åtgärd som upprätthålls av en part på någon av följande förvaltningsnivåer:
 - i) I fråga om Europeiska unionen:
 - A) Europeiska unionen, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B,
 - B) den centrala förvaltningen i en av Europeiska unionens medlemsstater, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B,
 - C) en regional förvaltning i en av Europeiska unionens medlemsstater, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B, eller
 - D) en lokal förvaltning som inte avses i led C.

ii) I fråga om Japan:

A) Den centrala förvaltningen, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B,

B) en prefektur, såsom anges i dess lista i bilaga I till bilaga 8-B, eller

C) en lokal förvaltning förutom prefekturer.

b) En förlängning eller direkt förnyelse av en icke-överensstämmande åtgärd som avses i led a.

c) En ändring eller modifiering av en icke-överensstämmande åtgärd som avses i leden a och b, förutsatt att ändringen eller modifieringen inte minskar åtgärdens överensstämmelse med artiklarna 8.15–8.17 i förhållande till vad som var fallet omedelbart före ändringen eller modifieringen.

2. Artiklarna 8.15–8.17 är inte tillämpliga på en parts åtgärder med avseende på sektorer, undersektorer eller verksamheter som anges i dess lista i bilaga II till bilaga 8-B.

ARTIKEL 8.19

Förvägran av förmåner

En part får förvägra en tjänsteleverantör från den andra parten som är en juridisk person i den andra parten och tjänster från denna tjänsteleverantör att omfattas av de förmåner som följer av detta avsnitt, om denna juridiska person ägs eller kontrolleras av en fysisk eller juridisk person från ett tredjeland och den förvägrande parten antar eller upprätthåller åtgärder gentemot det berörda tredjelandet som

- a) avser bevarande av internationell fred och säkerhet, inbegripet skydd av de mänskliga rättigheterna, och
- b) förbjuder transaktioner med tjänsteleverantören, eller som skulle överträdas eller kringgå om de förmåner som följer av detta avsnitt beviljades tjänsteleverantören eller dess tjänster.

AVSNITT D

Inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer

ARTIKEL 8.20

Allmänna bestämmelser och räckvidd

1. Detta avsnitt återspeglar de stärkta handelsförbindelserna mellan parterna samt parternas önskan att för affärsändamål underlätta inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer på ömsesidig grund, och att säkerställa insyn i processen.
2. Detta avsnitt är tillämpligt på en parts åtgärder som berör fysiska personer från den andra parten avseende deras inresa till den parten, när dessa personer är affärsresenärer för etableringsändamål, personer som är föremål för företagsintern förflyttning, investerare, tjänsteleverantörer på kontraktbasis, oberoende yrkesutövare och affärsresenärer på kortare besök, och åtgärder som berör deras affärsverksamhet under deras tillfälliga vistelse i den förstnämnda parten.
3. I de fall inga åtaganden görs i detta avsnitt, ska alla andra bestämmelser i parternas lagar och andra författningar om inresa och tillfällig vistelse fortsätta att tillämpas, däribland bestämmelser om vistelsens längd.

4. Utan hinder av bestämmelserna i detta avsnitt ska alla bestämmelser i parternas lagar och andra författningar på arbetslivets område och om social trygghet fortsätta att tillämpas, däribland bestämmelser om minimilön och kollektivavtal.

5. Åtaganden avseende inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer för affärsändamål är inte tillämpliga i fall där avsikten med eller följden av deras inresa och tillfälliga vistelse är att ingripa i eller på annat sätt påverka resultatet av en arbets- eller ledningstvist eller förhandling, eller anställningen av fysiska personer som är inblandade i en sådan tvist.

ARTIKEL 8.21

Definitioner

I detta avsnitt gäller följande definitioner:

- a) *affärsresenärer för etableringsändamål*: fysiska personer från en part som arbetar i ledande ställning och ansvarar för en företagsetablering och som inte erbjuder eller tillhandahåller tjänster eller bedriver näringsverksamhet som inte krävs för etableringen och som inte får ersättning på den andra partens territorium.

b) *tjänsteleverantörer på kontraktbasis:*

- i) När det gäller inresa och tillfällig vistelse i Europeiska unionen: fysiska personer som är anställda av en juridisk person från Japan som inte är en byrå för rekrytering och förmedling av personal eller agerar genom en sådan byrå, som inte är etablerad på Europeiska unionens territorium, och som i god tro har tecknat ett kontrakt för att tillhandahålla tjänster till en slutkonsument i Europeiska unionen, vilket kräver att dess anställda tillfälligt uppehåller sig i Europeiska unionen för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster¹.
- ii) När det gäller inresa och tillfällig vistelse i Japan: fysiska personer från Europeiska unionen som är anställda av en juridisk person från Europeiska unionen som inte är etablerad i Japan, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
 - A) Ett tjänstekontrakt mellan en juridisk person från Japan och en juridisk person från Europeiska unionen som inte är etablerad i Japan har ingåtts.
 - B) En behörig immigrationsmyndighet i Japan fastställer, inom ramen för det tjänstekontrakt som avses i led A, att ett anställningskontrakt har ingåtts mellan den fysiska personen från Europeiska unionen och den juridiska personen från Japan.

¹ Det kontrakt om tillhandahållande av tjänster som avses i led b i ska vara förenligt med de bestämmelser i lagar och andra författningar som är tillämpliga på den plats där kontraktet genomförs.

C) Det tjänstekontrakt som avses i led A anses inte vara ett tjänstekontrakt för rekrytering och förmedling av personal (CPC 872), och det anställningskontrakt som avses i led B överensstämmer med tillämpliga lagar och andra författningar i Japan.

c) *oberoende yrkesutövare:*

- i) När det gäller inresa och tillfällig vistelse i Europeiska unionen: fysiska personer som medverkar vid tillhandahållandet av en tjänst och som är etablerade som egenföretagare på japanskt territorium, som inte är etablerade på Europeiska unionens territorium och som i god tro har tecknat ett kontrakt (annat än genom en byrå för rekrytering och förmedling av personal) för att tillhandahålla tjänster till en slutkonsument i Europeiska unionen, vilket kräver att de tillfälligt uppehåller sig i Europeiska unionen för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster¹, och
- ii) när det gäller inresa och tillfällig vistelse i Japan: fysiska personer från Europeiska unionen som kommer att delta i affärsverksamhet för att tillhandahålla tjänster under deras tillfälliga vistelse i Japan på grundval av ett personligt kontrakt med en juridisk person i Japan.

¹ Det kontrakt om tillhandahållande av tjänster som avses i led c i ska vara förenligt med de bestämmelser i lagar och andra författningar som är tillämpliga på den plats där kontraktet genomförs.

- d) *personer som är föremål för företagsintern förflyttning*: fysiska personer som har varit anställda hos eller delägare i en juridisk person från en part under en period på minst ett år som omedelbart föregår deras ansökan om inresa till och tillfällig vistelse i den andra parten, och som tillfälligt förflyttas till ett företag på den andra partens territorium som ingår i samma grupp som den förstnämnda juridiska personen, däribland dess representationskontor, dotterbolag, filialer eller moderföretag, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
- i) Den berörda fysiska personen måste tillhöra en av följande kategorier:
- A) *chefer*: personer i ledande ställning som i första hand leder företaget och som står under allmänt överinseende av eller får instruktioner främst från styrelsen eller bolagets aktieägare eller motsvarande, och som bland annat åtminstone
- 1) leder företaget eller en avdelning av det,
 - 2) övervakar och kontrollerar det arbete som utförs av annan tillsyns- eller ledningspersonal eller personal med särskilda fackkunskaper, eller
 - 3) har behörighet att personligen anställa och säga upp personal eller tillstyrka anställning, uppsägning och andra personalåtgärder.

B) *specialister*: personer som har specialkunskaper som är av väsentlig betydelse för företagets produktion, forskningsutrustning, teknik, processer, rutiner eller ledning.

ii) I fråga om Europeiska unionen, vid bedömningen av sådana kunskaper som avses i led i B ska inte endast kunskaper som är specifika för företaget beaktas, utan även om personen har en hög kvalifikationsnivå för en typ av arbete eller en bransch som kräver särskilt tekniskt kunnande, inbegripet en officiellt godkänd yrkestillhörighet.

e) *investerare*: fysiska personer som i en övervakande eller verkställande roll etablerar ett företag och som utvecklar eller driver det företaget i den andra parten, och till vilket denna person eller den juridiska person som anställt personen har anförtrott, eller är i färd med att anförtro, ett betydande kapitalbelopp.

ARTIKEL 8.22

Allmänna skyldigheter

1. En part ska för affärsändamål bevilja inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer från den andra parten i enlighet med detta avsnitt, och bilagorna III och IV till bilaga 8-B, förutsatt att dessa personer följer de utlänningsrättsliga lagar och andra författningar i den förstnämnda parten som är tillämpliga på inresa och tillfällig vistelse.
2. Varje part ska tillämpa sina åtgärder som berörs av bestämmelserna i detta avsnitt i enlighet med parternas önskemål som anges i artikel 8.20.1, och ska i synnerhet tillämpa dessa åtgärder så att de inte otillbörligt hindrar eller fördröjer handeln med varor eller tjänster, eller etablering eller drift enligt detta avtal.
3. De åtgärder som varje part vidtar för att underlätta och påskynda förfarandena i samband med inresa och tillfällig vistelse för affärsändamål för fysiska personer från den andra parten ska vara förenliga med bilaga 8-C.

ARTIKEL 8.23

Transparens

1. En part ska offentliggöra uppgifter om inresa och tillfällig vistelse för sådana fysiska personer från den andra parten som avses i artikel 8.20.2.
2. De uppgifter som avses i punkt 1 ska i tillämpliga fall innehålla information om
 - a) kategorier av viseringar, uppehållstillstånd eller liknande tillstånd avseende inresa och tillfällig vistelse,
 - b) vilken dokumentation som krävs och vilka villkor som ska uppfyllas,
 - c) sätt för att lämna in en ansökan och alternativ om var den ska lämnas in, såsom konsulära kontor eller via internet,
 - d) ansökningsavgifter och en preliminär tidsplan för behandlingen av en ansökan,
 - e) den maximala vistelseperioden för varje typ av tillstånd som avses i led a,

- f) villkoren för möjlig förlängning eller förnyelse,
- g) bestämmelser om medföljande personer i beroendeställning,
- h) förfaranden för överprövning eller överklagande, och
- i) relevanta lagar med allmän tillämpning som hänför sig till inresa och tillfällig vistelse för fysiska personer.

3. När det gäller de uppgifter som avses i punkterna 1 och 2 ska varje part sträva efter att snarast informera den andra parten om införandet av nya krav och förfaranden eller om ändringar av krav och förfaranden som berör den faktiska tillämpningen av reglerna om beviljande av inresa, tillfällig vistelse och, i tillämpliga fall, tillstånd att arbeta i den förstnämnda parten.

ARTIKEL 8.24

Skyldigheter i andra avsnitt

1. Detta avtal innebär ingen skyldighet för någon part vad gäller deras invandringsåtgärder, förutom såsom särskilt anges i detta avsnitt.

2. Utan att det påverkar ett eventuellt beslut att bevilja inresa för en fysisk person från den andra parten i enlighet med detta avsnitt, inbegripet den vistelselängd som medges enligt ett sådant beslut, ska

a) de skyldigheter som avses i artiklarna 8.7–8.11, med förbehåll för

i) artikel 8.6, och

ii) artikel 8.12 i den mån som åtgärden berör behandlingen av fysiska personer som för affärsändamål befinner sig på den andra partens territorium,

härmed införlivas med och utgöra en del av detta avsnitt och tillämpas på åtgärder som berör behandlingen av fysiska personer som för affärsändamål befinner sig på den andra partens territorium och som ingår i någon av kategorierna affärsresenärer för etableringsändamål, personer som är föremål för företagsintern förflyttning och investerare, enligt definitionerna i artikel 8.21,

b) de skyldigheter som avses i artiklarna 8.15 och 8.16, med förbehåll för

i) artikel 8.14, och

ii) artikel 8.18 i den mån som åtgärden berör behandlingen av fysiska personer som för affärsändamål befinner sig på den andra partens territorium,

härmed införlivas med och utgöra en del av detta avsnitt och tillämpas på åtgärder som berör behandlingen av fysiska personer som för affärsändamål befinner sig på den andra partens territorium och som ingår i någon av kategorierna

i) tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare, enligt definitionerna i artikel 8.21, för samtliga sektorer som förtecknas i bilaga IV till bilaga 8-B, och

ii) affärsresenärer på kortare besök, som avses i artikel 8.27 och i enlighet med bilaga III till bilaga 8-B, och

c) den skyldighet som avses i artikel 8.17, med förbehåll för

i) artikel 8.14, och

ii) artikel 8.18 i den mån som åtgärden berör behandlingen av fysiska personer som för affärsändamål befinner sig på den andra partens territorium,

härmed införlivas med och utgöra en del av detta avsnitt och tillämpas på åtgärder som berör behandlingen av fysiska personer som för affärsändamål befinner sig på den andra partens territorium och som ingår i någon av kategorierna

i) tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare, enligt definitionerna i artikel 8.21, och

ii) affärsresenärer på kortare besök, som avses i artikel 8.27.

3. För tydlighetens skull påpekas att de skyldigheter som avses i punkt 2 inte är tillämpliga på åtgärder som rör beviljande av inresa till en part för fysiska personer från den parten eller från ett tredjeland.

ARTIKEL 8.25

Affärsresenärer för etableringsändamål, personer som är föremål för företagsintern förflyttning och investerare

1. Varje part ska bevilja inresa och tillfällig vistelse för affärsresenärer för etableringsändamål, personer som är föremål för företagsintern förflyttning och investerare från den andra parten i enlighet med bilaga III till bilaga 8-B.
2. En part får inte införa eller upprätthålla begränsningar av det totala antalet fysiska personer som beviljas inresa i enlighet med punkt 1 inom en viss sektor eller undersektor, i form av numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet, varken på grundval av regional underindelning eller på hela sitt territorium.

ARTIKEL 8.26

Tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare

1. Varje part ska bevilja inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare från den andra parten i enlighet med bilaga IV till bilaga 8-B.

2. Om inte annat anges i bilaga IV till bilaga 8-B får en part inte införa eller upprätthålla begränsningar av det totala antal tjänsteleverantörer på kontraktbasis eller oberoende yrkesutövare från den andra parten som beviljas inresa, i form av numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

ARTIKEL 8.27

Affärsresenärer på kortare besök

1. Varje part ska bevilja inresa och tillfällig vistelse för affärsresenärer på kortare besök från den andra parten i enlighet med bilaga III till bilaga 8-B, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
 - a) Affärsresenärerna på kortare besök ägnar sig inte åt att sälja sina varor eller tillhandahålla tjänster till allmänheten.
 - b) Affärsresenärerna på kortare besök tar inte för egen räkning emot någon ersättning från någon i den part där de vistas tillfälligt.
 - c) Affärsresenärerna på kortare besök ägnar sig inte åt tillhandahållande av en tjänst inom ramen för ett kontrakt som ingåtts mellan en juridisk person som inte är etablerad på den partens territorium där affärsresenären på kortare besök uppehåller sig tillfälligt och en konsument inom det territoriet, med undantag för vad som föreskrivs i bilaga III till bilaga 8-B.

2. Om inte annat anges i bilaga III till bilaga 8-B, ska varje part bevilja inresa för affärsresenärer på kortare besök utan att kräva arbetstillstånd, prövning av det ekonomiska behovet eller annat förhandsgodkännandeförfarande med liknande syfte.

ARTIKEL 8.28

Kontaktpunkter

Varje part ska vid ikraftträdandet av detta avtal utse en kontaktpunkt för ett ändamålsenligt genomförande och en ändamålsenlig tillämpning av detta avsnitt och underrätta den andra parten om kontaktuppgifterna, inbegripet information om berörda tjänstemän. Parterna ska skyndsamt underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.

AVSNITT E

Regelverk

UNDERAVSNITT 1

Inhemska regleringar

ARTIKEL 8.29

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta underavsnitt är tillämpligt på åtgärder som en part vidtar avseende licensieringskrav och licensieringsförfaranden, kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden samt tekniska standarder¹ som berör
 - a) gränsöverskridande handel med tjänster enligt definitionen i artikel 8.2 d,
 - b) etablering enligt definitionen i artikel 8.2 i eller drift enligt definitionen i artikel 8.2 p, eller

¹ För tydlighetens skull påpekas att när det gäller åtgärder som rör tekniska standarder, ska detta underavsnitt endast tillämpas på sådana åtgärder som berör handeln med tjänster.

c) tillhandahållandet av en tjänst genom närvaro av en fysisk person från en part på den andra partens territorium, i enlighet med artikel 8.24.

2. Detta underavsnitt är inte tillämpligt på licensieringskrav och licensieringsförfaranden, kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden samt tekniska standarder som införs

a) enligt en åtgärd som inte överensstämmer med artiklarna 8.7 eller 8.8 och som avses i artikel 8.12.1 a–c eller inte överensstämmer med artiklarna 8.15 eller 8.16 och som avses i artikel 8.18.1 a–c, eller

b) enligt en åtgärd som avses i artiklarna 8.12.2 eller 8.18.2.

3. Vid tillämpning av detta underavsnitt avses med *behöriga myndigheter* alla centrala, regionala eller lokala förvaltningar eller myndigheter, eller icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala förvaltningar eller myndigheter, som har rätt att fatta beslut om tillstånd att tillhandahålla en tjänst, inbegripet genom etablering, eller att etablera ett företag i syfte att bedriva annan näringsverksamhet än tjänsteverksamhet.

ARTIKEL 8.30

Villkor för licensiering och kvalifikationer

Åtgärder som rör licensieringskrav och licensieringsförfaranden, kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden hos respektive part ska grunda sig på följande kriterier:

- a) Tydlighet.
- b) Objektivitet.
- c) Transparens.
- d) Offentliggörande i förväg.
- e) Tillgänglighet.

ARTIKEL 8.31

Licensierings- och kvalifikationsförfaranden

1. Licensierings- och kvalifikationsförfaranden ska vara tydliga, offentliggöras i förväg och vara utformade så att de garanterar att ansökningar behandlas objektivt och opartiskt.
2. Licensierings- och kvalifikationsförfaranden ska vara så enkla som möjligt och får inte i sig utgöra en inskränkning i tillhandahållandet av en tjänst eller utövandet av någon annan näringsverksamhet. Eventuella tillståndsavgifter¹ som de sökande kan ådra sig genom sin ansökan bör vara rimliga och transparenta och får inte i sig begränsa tillhandahållandet av en tjänst eller utövandet av någon annan näringsverksamhet.
3. Den behöriga myndighetens förfaranden och beslut i tillståndsförfarandet ska vara opartiska i förhållande till samtliga sökande. Den behöriga myndigheten bör fatta sina beslut på ett oberoende sätt och bör inte vara ansvarig inför någon person som tillhandahåller den tjänst eller utövar den näringsverksamhet för vilken ett tillstånd krävs.

¹ Tillståndsavgifter omfattar inte avgifter för utnyttjandet av naturresurser, betalningar vid auktioner, upphandlingar eller andra icke-diskriminerande sätt att tilldela koncessioner eller obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

4. Om det finns en särskild tidsfrist för ansökningar ska den behöriga myndigheten ge sökande en rimlig tidsperiod för att lämna in en ansökan. Den behöriga myndigheten ska börja behandla ansökningar utan onödigt dröjsmål. När så är möjligt bör den behöriga myndigheten godta ansökningar i elektronisk form enligt samma villkor för äkthet som ansökningar på papper.
5. Den behöriga myndigheten ska slutföra behandlingen av en ansökan, inklusive fattandet av ett slutligt beslut, inom rimlig tid från det att en fullständig ansökan inlämnats. Varje part ska sträva efter att fastställa en vägledande tidsplan för handläggningen av en ansökan och ska offentliggöra tidsramen, när den har fastställts.
6. Den behöriga myndigheten ska inom en rimlig tid efter mottagandet av en ansökan som den anser vara ofullständig underrätta den sökande, och i den mån det är möjligt, fastställa vilka ytterligare uppgifter som krävs för att ansökan ska vara fullständig och ge den sökande tillfälle att rätta till bristerna.
7. Den behöriga myndigheten bör, om möjligt, godta bestyrkta kopior i stället för originalhandlingar.

8. Om den behöriga myndigheten avslår en sökandes ansökan ska den underrätta den sökande, i princip skriftligen, och utan onödigt dröjsmål. På begäran av den sökande ska den även underrätta den sökande om skälen till att ansökan avslagits och om tidsfristen för överklagande av beslutet.
9. Den behöriga myndigheten ska bevilja ett tillstånd så snart det på grundval av en lämplig undersökning fastställts att den sökande uppfyller villkoren för att erhålla det.
10. Den behöriga myndigheten ska se till att ett tillstånd när det väl har beviljats träder i kraft utan onödigt dröjsmål i enlighet med de bestämmelser och villkor som anges däri.

ARTIKEL 8.32

Tekniska standarder

Varje part ska uppmuntra sina behöriga myndigheter att vid antagandet av tekniska standarder anta tekniska standarder som utarbetats genom öppna och transparenta förfaranden, och uppmuntra organ som utsetts att utarbeta tekniska standarder att använda öppna och transparenta förfaranden.

UNDERAVSNITT 2

Bestämmelser med allmän tillämpning

ARTIKEL 8.33

Förvaltning av åtgärder med allmän tillämpning

1. Varje part ska se till att alla åtgärder med allmän tillämpning som berör handeln med tjänster förvaltas på ett rimligt, objektivt och opartiskt sätt.
2. Punkt 1 får inte tillämpas på
 - a) de aspekter av en åtgärd som inte överensstämmer med artiklarna 8.7 eller 8.8 och som avses i artikel 8.12.1 a–c eller inte överensstämmer med artiklarna 8.15 eller 8.16 och som avses i artikel 8.18.1 a–c, eller
 - b) en åtgärd som avses i artiklarna 8.12.2 eller 8.18.2.

ARTIKEL 8.34

Förfaranden för omprövning av förvaltningsbeslut

1. Varje part ska upprätthålla domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden som, på begäran av en berörd företagare eller tjänsteleverantör från den andra parten, snabbt kan ompröva och när så är motiverat vidta åtgärder i fråga om förvaltningsbeslut som berör
 - a) gränsöverskridande handel med tjänster enligt definitionen i artikel 8.2 d,
 - b) etablering enligt definitionen i artikel 8.2 i eller drift enligt definitionen i artikel 8.2 p, eller
 - c) tillhandahållandet av en tjänst genom närvaro av en fysisk person från en part på den andra partens territorium, i enlighet med artikel 8.24.
2. Om de förfaranden som avses i punkt 1 inte är oberoende av det organ som svarar för förvaltningsbeslutet i fråga, ska varje part garantera att förfarandena verkligen sörjer för en objektiv och opartisk omprövning.

ARTIKEL 8.35

Ömsesidigt erkännande

1. Inget i detta avsnitt ska hindra en part från att kräva att fysiska personer måste ha de kvalifikationer eller den yrkeserfarenhet som krävs för näringsgrenen i fråga på det territorium där tjänsten tillhandahålls.
2. Varje part ska uppmuntra de relevanta företrädande yrkesorganisationerna inom sina respektive territorier att lämna gemensamma rekommendationer om ömsesidigt erkännande till kommittén, med tanke på att företagare och tjänsteleverantörer helt eller delvis ska kunna uppfylla de kriterier som den parten anger för tillstånd, licensiering, drift och certifiering av företagare och tjänsteleverantörer, särskilt sektorn för yrkesmässiga tjänster.
3. När kommittén mottar en gemensam rekommendation enligt punkt 2 ska den inom rimlig tid efter mottagandet granska rekommendationen för att avgöra om den är förenlig med detta avtal, och på grundval av innehållet särskilt bedöma
 - a) i vilken mån de standarder och kriterier som varje part tillämpar för tillstånd, licensiering, drift och certifiering som avses i punkt 2 sammanfaller, och

- b) det potentiella ekonomiska värdet av ett avtal om ömsesidigt erkännande när det gäller tillstånd, licensiering, drift och certifiering som avses i punkt 2.
4. Om dessa krav är uppfyllda ska kommittén fastställa nödvändiga åtgärder inför förhandlingarna. Parterna ska därefter inleda förhandlingar genom sina behöriga myndigheter om ett avtal om ömsesidigt erkännande för tillstånd, licensiering, drift och certifiering som avses i punkt 2.
5. Om parterna ingår ett avtal om ömsesidigt erkännande ska detta vara förenligt med de relevanta bestämmelserna i WTO-avtalet och särskilt artikel VII i Gats.

UNDERAVSNITT 3

Post- och budtjänster

ARTIKEL 8.36

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta underavsnitt fastställer principerna för regelverket avseende tillhandahållande av post- och budtjänster, och är tillämpligt på åtgärder som vidtas av en part och som berör handeln med post- och budtjänster.

2. I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *licens*: ett tillstånd som en parts oberoende regleringsmyndighet får kräva av en enskild leverantör, i enlighet med partens lagar och andra författningar, för att leverantören ska få tillhandahålla post- och budtjänster.
- b) *samhällsomfattande tjänst*: permanent tillhandahållande av en posttjänst av en viss angiven kvalitet överallt på en parts territorium till rimliga priser för alla användare.

ARTIKEL 8.37

Samhällsomfattande tjänster

1. Varje part har rätt att bestämma vilket slags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster den önskar upprätthålla. En sådan skyldighet kommer inte i sig att anses konkurrensbegränsande, förutsatt att den administreras på ett transparent, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som fastställts av parten, beträffande alla leverantörer som omfattas av skyldigheten.

2. Inom ramen för sin postlagstiftning eller genom andra vanliga sätt ska varje part fastställa omfattningen av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, med fullständig hänsyn till användarnas behov och nationella förutsättningar, inbegripet marknadskrafterna i den parten.
3. Varje part ska säkerställa att en leverantör av post- och budtjänster inom dess territorium som omfattas av en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt dess lagar och andra författningar inte bedriver något av följande:
- a) Med undantag för affärsverksamhet som bedrivs av andra företag genom korssubventionering med inkomster som härrör från tillhandahållande av samhällsomfattande tjänster, expresstjänster¹ eller icke-samhällsomfattande tjänster på ett sätt som utgör ett privat monopol i strid med artikel 3 i Japans lag *Law Concerning Prohibition of Private Monopoly and Maintenance of Fair Trade* (lag nr 54 från 1947) eller som utgör ett missbruk av en dominerande ställning i strid med Europeiska unionens konkurrensrätt².

¹ Vid tillämpning av detta led avses med *expresstjänster* sådana tjänster som avses i artikel 1.3.1 i Världspostkonventionen, upprättad i Istanbul den 6 oktober 2016.

² För tydlighetens skull påpekas att kontrollen av efterlevnaden av respektive parts konkurrensrätt och relaterade beslut av konkurrensmyndigheter ska omfattas av bestämmelserna i kapitel 11.

- b) Otillbörlig differentiering mellan kunder, såsom storkunder eller samlastare, där likadana förhållanden råder när det gäller avgifter och bestämmelserna om mottagande, utdelning, omdirigering, återsändande och antal dagar för utdelning i samband med tillhandahållande av en tjänst som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

ARTIKEL 8.38

Gränsförfaranden

1. Gränsförfaranden för internationella posttjänster och internationella budtjänster¹ verkställs i enlighet med berörda internationella avtal och varje parts lagar och andra författningar.

¹ Vid tillämpning av denna artikel avses med *internationella posttjänster* sådana tjänster som utsedda leverantörer enligt artikel 1.1.12 i Världspostkonventionen tillhandahåller i enlighet med Världspostförbundets bestämmelser.
Med *internationella budtjänster* avses tjänster som utgörs av insamling, sortering, transport och utdelning av dokument, trycksaker, paket och gods till utländska destinationer och som inte regleras i Världspostförbundets bestämmelser.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 får en part inte otillbörligt medge internationella budtjänster en mindre fördelaktig behandling i fråga om gränsförfaranden än den behandling som den medger internationella posttjänster.

ARTIKEL 8.39

Licenser

1. Varje part får kräva en licens för tillhandahållande av en tjänst som omfattas av detta underavsnitt.
2. Om licens krävs ska parten offentliggöra
 - a) samtliga kriterier för licensiering samt uppgift om hur lång tid det normalt tar att fatta ett beslut om en licensansökan, och
 - b) licensvillkoren.

3. Om en licensansökan avslås av den behöriga myndigheten, ska den på begäran underrätta sökanden om skälen till att ansökan avslagits. Varje part ska fastställa ett överklagandeförfarande genom ett oberoende organ för sökande vars ansökningar avslås. Ett sådant förfarande ska vara transparent, icke-diskriminerande och grundat på objektiva kriterier.

ARTIKEL 8.40

Tillsynsorganens oberoende

Varje part ska säkerställa

- a) att dess tillsynsorgan¹ för tjänster som omfattas av detta underavsnitt är juridiskt fristående från, och inte ansvariga inför, någon leverantör av sådana tjänster, och
- b) att, i enlighet med varje parts lagar och andra författningar, beslut som fattas och förfaranden som tillämpas av dess tillsynsorgan är opartiska.

¹ De tillsynsorgan som avses i denna artikel omfattar inte parternas tullmyndigheter.

UNDERAVSNITT 4

Teletjänster

ARTIKEL 8.41

Tillämpningsområde

1. Detta underavsnitt anger principerna för regelverket avseende alla teletjänster och är tillämpligt på åtgärder som vidtas av en part och som berör handel med teletjänster, som består av överföring av signaler, bland annat överföring av video- och ljudsignaler (oavsett vilken typ av protokoll och teknik som används) via allmänt tillgängliga telenät.
2. Detta underavsnitt är inte tillämpligt på åtgärder som berör
 - a) sändningstjänster enligt definitionen i varje parts lagar och andra författningar, och
 - b) tjänster som tillhandahåller, eller utövar redaktionellt ansvar över, innehåll som överförs med hjälp av telenät och teletjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 a ska en leverantör av sändningstjänster anses vara en leverantör av allmänt tillgängliga teletjänster och dess nät anses vara ett allmänt tillgängligt telenät, när och i den utsträckning sådana nät också används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga teletjänster.
4. Ingenting i detta underavsnitt ska tolkas så att en part måste
- a) ge tillstånd till en tjänsteleverantör från den andra parten för etablering, uppförande, förvärv, hyra, drift eller tillhandahållande av telenät och teletjänster av annat slag än vad som anges i detta avtal, eller
 - b) etablera, uppföra, förvärva, hyra, driva eller tillhandahålla telenät eller teletjänster som inte erbjuds generellt till allmänheten, eller ålägga en tjänsteleverantör under dess jurisdiktion att göra detta.

ARTIKEL 8.42

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *tillhörande faciliteter*: tjänster och infrastrukturer som hör till allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster och som är nödvändiga för tillhandahållandet av tjänster via dessa nät eller tjänster, såsom fastigheter (inklusive tillträde till byggnader och kablar), kanaler och kopplingsskåp samt master och antenner.
- b) *kostnadsorienterad*: baserad på kostnad, vilket kan inbegripa en skälig vinst och kan omfatta olika kostnadsberäkningsmetoder för olika faciliteter eller tjänster.
- c) *slutanvändare*: en slutkonsument av eller abonnent på allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster, inbegripet en tjänsteleverantör som inte är en leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster.

- d) *nödvändiga faciliteter*: faciliteter i allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster som
- i) endast eller till övervägande del tillhandahålls av en enda leverantör eller ett begränsat antal leverantörer, och
 - ii) av ekonomiska eller tekniska skäl inte kan ersättas på ett genomförbart sätt för att en tjänst ska kunna tillhandahållas.
- e) *samtrafik*: sammankoppling¹ med leverantörer som tillhandahåller allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster för att göra det möjligt för användare av en leverantörs tjänster att kommunicera med användare av en annan leverantörs tjänster och att få tillgång till tjänster som tillhandahålls av en annan leverantör som har tillgång till nätet.
- f) *internationell roamingtjänst*: en kommersiell mobiltjänst som tillhandahålls i enlighet med ett kommersiellt avtal mellan leverantörer av allmänt tillgängliga teletjänster och som gör det möjligt för slutanvändare att använda sin mobiltelefon eller annan utrustning från hemlandet för röst-, data- eller meddelandetjänster utanför det territorium där slutanvändarens inhemska allmänt tillgängliga telenät är beläget.

¹ För tydlighetens skull påpekas att sammankoppling kan inbegripa fysisk och logisk sammankoppling, beroende på vad som är tillämpligt.

- g) *hyrda förbindelser*: telekommunikationsfaciliteter mellan två eller flera angivna platser som har avdelats för särskild användning av en viss användare eller särskild tillgång för en viss användare, oavsett vilken teknik som används.
- h) *betydande leverantör*: en leverantör som i väsentlig grad kan påverka villkoren för deltagande, med avseende på pris och utbud, på den berörda marknaden för allmänt tillgängliga teletjänster till följd av
 - i) kontroll över nödvändiga faciliteter, eller
 - ii) utnyttjande av sin ställning på marknaden.
- i) *icke-diskriminerande*: behandling som inte är mindre förmånlig än den som under likadana omständigheter beviljas andra tjänsteleverantörer och användare av likadana allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster.
- j) *nummerportabilitet*: möjlighet för slutanvändare av allmänt tillgängliga teletjänster att på begäran och på samma plats få behålla samma telefonnummer utan försämring av kvalitet eller tillförlitlighet när de byter mellan samma kategori av leverantörer av likadana allmänt tillgängliga teletjänster.

- k) *allmänt tillgängligt telenät*: en allmänt tillgänglig telekommunikationsinfrastruktur som möjliggör telekommunikation mellan och inom definierade nätanslutningspunkter.
- l) *allmänt tillgängliga teletjänster*: alla teletjänster som generellt erbjuds till allmänheten, däribland telegrafi, telefoni, telex och dataöverföring, och som vanligtvis involverar överföring av från kunder tillhandahållen information mellan två eller flera punkter utan någon förändring av denna information, vare sig till form eller innehåll, mellan ändpunkterna.
- m) *regleringsmyndighet*: det eller de organ i en part som ansvarar för regleringen av telekommunikation.
- n) *telekommunikation*: sändning och mottagning av signaler med hjälp av ledningar, radiovågor, optisk teknik eller andra elektromagnetiska medel.
- o) *användare*: slutanvändare, eller leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster som är konsumenter av eller abonnenter till allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster.

ARTIKEL 8.43

Förhållningssätt till reglering

1. Parterna erkänner värdet av konkurrensutsatta marknader för att tillhandahålla ett brett urval av teletjänster och för att öka konsumenternas välfärd, och erkänner att ekonomisk reglering kanske inte behövs om det råder effektiv konkurrens. Parterna erkänner således att regleringsbehovet och förhållningssätten skiljer sig åt, marknad för marknad, och att en part får bestämma hur den ska genomföra sina skyldigheter enligt detta underavsnitt.
2. I detta sammanhang erkänner parterna att en part får
 - a) använda direkt reglering antingen inför en fråga som parten förväntar sig kan uppstå eller för att lösa ett problem som redan har uppstått på marknaden, eller
 - b) förlita sig på marknadskrafternas roll, särskilt med avseende på marknadssegment som är konkurrensutsatta eller som har låga hinder för tillträde, till exempel tjänster som tillhandahålls av leverantörer av teletjänster som inte äger egna nätfaciliteter.
3. För tydlighetens skull påpekas att en part som avstår från att reglera i enlighet med punkt 2 b ändå omfattas av skyldigheterna i detta underavsnitt. Inget i denna artikel ska hindra en part från att tillämpa reglering på teletjänster.

ARTIKEL 8.44

Tillgång och användning

1. Varje part ska säkerställa att en tjänsteleverantör från den andra parten ges tillgång till och kan använda allmänt tillgängliga telenät och teletjänster på villkor som är rimliga, icke-diskriminerande och inte mindre förmånliga än de villkor som leverantören av dessa allmänt tillgängliga telenät och teletjänster tillhandahåller för sina egna likadana tjänster under likadana omständigheter. Denna skyldighet ska fullgöras bland annat genom tillämpning av punkterna 2–6.
2. Varje part ska säkerställa att en tjänsteleverantör från den andra parten ges tillgång till och kan använda allmänt tillgängliga telenät och teletjänster som erbjuds inom eller över den förstnämnda partens gränser, inbegripet privata hyrda förbindelser, och ska i detta syfte säkerställa, med förbehåll för punkterna 5 och 6, att sådana tjänsteleverantörer tillåts att
 - a) köpa eller hyra och ansluta terminalutrustning eller annan utrustning som gränssnitt mot nätet och som är nödvändig för att tillhandahålla deras tjänster,
 - b) sammankoppla privata hyrda förbindelser eller förbindelser som de äger med allmänt tillgängliga telenät och teletjänster eller med förbindelser som hyrs eller ägs av andra tjänsteleverantörer, och

- c) använda valfritt driftsprotokoll vid tillhandahållandet av andra tjänster än sådana som är nödvändiga för att säkerställa att telenät och teletjänster är allmänt tillgängliga.
3. Varje part ska säkerställa att tjänsteleverantörer från den andra parten får använda allmänt tillgängliga telenät och teletjänster för att förflytta information inom och över den förstnämnda partens gränser, inbegripet för dessa tjänsteleverantörers företagsinterna kommunikation, samt för att få tillgång till information i databaser eller lagrad i annat maskinläsbart skick i någon av parterna eller i någon annan WTO-medlem.
4. Trots bestämmelserna i punkt 3 får en part vidta åtgärder som är nödvändiga för att garantera meddelandens säkerhet och förtrolighet, med reservation för att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering eller en förtäckt inskränkning av tjänstehandel.
5. Varje part ska säkerställa att tillgången till och användningen av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster inte omfattas av villkor utöver dem som är nödvändiga för att
- a) trygga det samhällsansvar som åvilar leverantörerna av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster, särskilt deras förmåga att göra sina nät eller tjänster tillgängliga för allmänheten, eller

- b) skydda den tekniska integriteten hos allmänt tillgängliga telenät och teletjänster.
6. Under förutsättning att kriterierna i punkt 5 uppfylls får villkoren för tillgång till och användning av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster innefatta
- a) restriktioner för återförsäljning eller delad användning av dessa tjänster,
 - b) krav på att använda specificerade tekniska gränssnitt, inklusive gränssnittsprotokoll, för sammankoppling med allmänt tillgängliga telenät och teletjänster,
 - c) vid behov, krav på driftskompatibilitet mellan allmänt tillgängliga teletjänster och att främja de mål som anges i artikel 8.55,
 - d) typgodkännande av terminalutrustning eller annan utrustning som utgör gränssnitt mot allmänt tillgängliga telenät och tekniska krav som rör anslutning av sådan utrustning till näten i fråga,
 - e) restriktioner för sammankoppling av privata hyrda förbindelser eller förbindelser som ägs med allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster, eller med förbindelser som hyrs eller ägs av andra tjänsteleverantörer, eller
 - f) krav på anmälan, tillstånd, registrering och licensiering.

ARTIKEL 8.45

Nummerportabilitet

Varje part ska se till att leverantörer av allmänt tillgängliga teletjänster på dess territorium erbjuder nummerportabilitet för mobiltjänster och andra tjänster som anges av den parten, i god tid och på rimliga villkor.

ARTIKEL 8.46

Återförsäljning

Om en part kräver att en leverantör av allmänt tillgängliga teletjänster ska erbjuda sina allmänt tillgängliga teletjänster till återförsäljning, ska den parten se till att leverantören inte ålägger några orimliga eller diskriminerande villkor eller restriktioner för återförsäljningen av dess allmänt tillgängliga teletjänster.

ARTIKEL 8.47

Möjliggörande av utnyttjande av nätfaciliteter och samtrafik

1. Parterna erkänner att ett möjliggörande av utnyttjande av nätfaciliteter¹ och samtrafik i princip bör överenskommas på basis av kommersiella förhandlingar mellan leverantörerna av de berörda allmänt tillgängliga telenäten eller teletjänsterna.
2. Varje part ska se till att alla leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster på dess territorium har rätt att, och på begäran från en leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten, en skyldighet att förhandla om samtrafik i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster. Varje part ska ge sin regleringsmyndighet befogenhet att vid behov kräva att en leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster tillhandahåller samtrafik med leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten.

¹ Vid tillämpning av denna artikel avses med *ett möjliggörande av utnyttjande av nätfaciliteter* att göra faciliteter eller tjänster tillgängliga för en annan leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster på fastställda villkor, för tillhandahållande av allmänt tillgängliga teletjänster. Det kan inbegripa användning av aktiva eller passiva nätelement och tillhörande faciliteter, virtuella nättjänster, samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter, användning av hyrda förbindelser och användning av särskilt angivna nätfaciliteter eller nätelement, inklusive accessnät, genom tillträde till enskilda förbindelser.

3. En part får inte anta eller upprätthålla åtgärder som ålägger leverantörer av sådana allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster som möjliggör ett utnyttjande av nätfaciliteter eller tillhandahåller samtrafik att erbjuda olika villkor för olika leverantörer i fråga om likadana tjänster eller att ställa krav som inte är relaterade till de tillhandahållna tjänsterna.

ARTIKEL 8.48

Skyldigheter för betydande leverantörer

1. Varje part ska införa eller upprätthålla lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer som på egen hand eller tillsammans är betydande leverantörer börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder. Sådana konkurrensbegränsande metoder inbegriper i synnerhet
 - a) deltagande i konkurrensbegränsande korssubventionering,
 - b) utnyttjande av upplysningar från konkurrenter med konkurrensbegränsning som följd, och
 - c) underlåtenhet att för andra tjänsteleverantörer i tid tillgängliggöra teknisk information om nödvändiga faciliteter och kommersiellt relevanta uppgifter som är nödvändiga för att dessa andra tjänsteleverantörer ska kunna tillhandahålla tjänster.

2. Varje part ska ge sin regleringsmyndighet befogenhet att i tillämpliga fall kräva att betydande leverantörer på dess territorium medger leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som den betydande leverantören i fråga under likadana omständigheter medger sina dotterbolag eller andra närstående företag, i fråga om

a) tillgänglighet eller utbud av eller priser eller kvalitet på likadana teletjänster, och

b) tillgänglighet av tekniska gränssnitt som krävs för samtrafik.

3. Varje part ska säkerställa att betydande leverantörer på dess territorium tillhandahåller samtrafik med leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten på alla punkter i nätet där detta är tekniskt möjligt i den berörda betydande leverantörens nät, och att den betydande leverantören tillhandahåller sådan samtrafik

a) på villkor och förhållanden (däribland avseende tekniska standarder, specifikationer, kvalitet och underhåll) och till priser som är icke-diskriminerande och som inte är mindre förmånliga än de som tillhandahålls för deras egna likadana tjänster under likadana omständigheter, och med en kvalitet som är minst lika hög som den som tillhandahålls för egna likadana tjänster eller för likadana tjänster som tillhandahålls av icke närstående tjänsteleverantörer, eller för dess dotterbolag eller andra närstående företag,

- b) i god tid samt på villkor och förhållanden (däribland avseende tekniska standarder, specifikationer, kvalitet och underhåll) och till kostnadsorienterade priser som är transparenta, skäliga, fastställda med hänsyn till vad som är ekonomiskt rimligt och som är tillräckligt separerade för att leverantörerna inte ska behöva betala för de delar av nätet eller de faciliteter som de inte behöver för att tjänsten ska kunna tillhandahållas, och
 - c) på begäran, i punkter förutom de nätanslutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, mot avgifter som återspeglar kostnaderna för att uppföra nödvändiga ytterligare faciliteter.
4. Varje part ska säkerställa att betydande leverantörer på dess territorium ger leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten möjlighet att koppla samman sina faciliteter och sin utrustning med dem från en betydande leverantör
- a) genom ett referensanbud om samtrafik eller ett annat standardanbud om samtrafik som innehåller de priser och villkor som den betydande leverantören i allmänhet erbjuder leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster, eller
 - b) på samma villkor som anges i ett gällande samtrafikavtal.
5. Varje part ska säkerställa att tillämpliga förfaranden för samtrafik med betydande leverantörer på dess territorium offentliggörs.

6. Varje part ska säkerställa att betydande leverantörer på dess territorium offentliggör antingen sina samtrafikavtal eller referensanbud om samtrafik.
7. Varje part ska se till att betydande leverantörer på dess territorium som får information från en annan leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster under förhandlingar om, och som ett resultat av, användning av nätfaciliteter eller samtrafik, endast använder denna information för det avsedda syftet och alltid respekterar de överförda eller lagrade uppgifternas konfidentiella karaktär.
8. Varje part ska säkerställa att betydande leverantörer på dess territorium möjliggör utnyttjande av nätfaciliteter, vilket bland annat kan innefatta nätelement och tillhörande faciliteter, för leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten, på villkor (inklusive avseende priser, tekniska standarder, specifikationer, kvalitet och underhåll) som är transparenta, skäliga, icke-diskriminerande (även när det gäller aktualitet) och inte är mindre förmånliga än dem som tillhandahålls för deras egna likadana tjänster under likadana omständigheter¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ingenting i denna punkt ska tolkas så att det hindrar en part från att tillåta en betydande leverantör på dess territorium att avvisa samlokalisering om det finns rimliga skäl för avslag, särskilt med beaktande av den tekniska genomförbarheten.

ARTIKEL 8.49

Regleringsmyndighet

1. Varje part ska säkerställa att dess regleringsmyndighet är juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende¹ av alla leverantörer av teletjänster, telenät eller utrustning till telenät.
2. En part som behåller äganderätten till eller kontrollen över en leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster ska säkerställa att en faktisk organisatorisk åtskillnad görs mellan regleringsfunktionen i telekommunikationsverksamheten och sådan verksamhet som rör ägande eller kontroll.
3. Varje part ska ge sin regleringsmyndighet befogenhet att reglera telesektorn, samt att fullgöra den uppgift som den har tilldelats, vilket inbegriper kontroll av att de åtgärder som rör skyldigheterna i detta underavsnitt efterlevs. De uppgifter som ska utföras av regleringsmyndigheten ska offentliggöras på ett tydligt och lättillgängligt sätt.

¹ För tydlighetens skull påpekas att en parts regleringsmyndighet inte ska anses sakna funktionellt oberoende endast på grund av att en myndighet i den parten (annan än regleringsmyndigheten) innehar aktier eller annat intresse i eget kapital i en leverantör av teletjänster, telenät eller utrustning till telenät.

4. Varje part ska säkerställa att regleringsmyndighetens beslut och de förfaranden som den tillämpar är opartiska i förhållande till alla aktörer på marknaden.
5. Varje part ska säkerställa att dess regleringsmyndighet utför sina uppgifter på ett transparent sätt och, i den mån detta är möjligt, utan onödigt dröjsmål.
6. Varje part ska ge sin regleringsmyndighet befogenhet att från leverantörer av telenät och teletjänster få begära all information, även ekonomisk information, som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter i enlighet med detta underavsnitt. Regleringsmyndigheten ska inte begära mer information än vad som krävs för att den ska kunna utföra sina uppgifter och ska behandla den information som erhållits från dessa leverantörer i enlighet med partens lagar och andra författningar om affärshemligheter.

ARTIKEL 8.50

Samhällsomfattande tjänster

1. Varje part har rätt att bestämma vilket slags skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster den önskar upprätthålla. Sådana skyldigheter kommer inte i sig att anses motverka konkurrens förutsatt att de administreras på ett transparent, objektiva, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som fastställts av parten.

2. Alla leverantörer av teletjänster bör kunna väljas ut för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Leverantörer av samhällsomfattande tjänster ska utses genom en transparent, icke-diskriminerande och inte otillbörligt betungande mekanism.
3. Regleringsmyndigheten i en part får avgöra om det behövs en mekanism för att kompensera nettokostnaderna för de leverantörer som har utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster med hänsyn till de eventuella marknadsfördelar som dessa leverantörer får, eller för att fördela nettokostnaden för skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

ARTIKEL 8.51

Tillstånd att tillhandahålla telenät och teletjänster

1. Varje part ska ge tillstånd till tillhandahållande av telenät eller teletjänster, i den mån det är möjligt, efter en enkel anmälan eller registrering utan att det krävs ett uttryckligt beslut i förväg av dess regleringsmyndighet. De rättigheter och skyldigheter som följer av tillståndet ska offentliggöras i en lättillgänglig form.
2. Vid behov får en part kräva licens för nyttjanderätten till radiofrekvenser och nummer, i synnerhet för att
 - a) undvika skadliga störningar,

- b) säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, och
 - c) garantera en effektiv spektrumanvändning.
3. Om parten kräver en licens krävs ska den parten offentliggöra
- a) samtliga kriterier för licensiering samt uppgift om hur lång tid det normalt tar att besluta om en licens, och
 - b) villkoren för individuella licenser.
4. Varje part ska underrätta en sökande om resultatet av ansökan utan onödigt dröjsmål efter att ett beslut om licens har fattats. Om ett beslut har fattats om att avslå en licensansökan eller att återkalla en licens, ska varje part på begäran upplysa den sökande, i princip skriftligen, om skälen för att ansökan avslagits eller licensen återkallats. I sådana fall ska sökanden ha möjlighet att begära omprövning vid en överklagandeinstans i enlighet med artikel 8.54.
5. Varje part ska se till att administrativa avgifter som åläggs leverantörer av telenät eller teletjänster är objektiva, transparenta samt står i proportion till dess regleringsmyndighets administrativa kostnader. Dessa administrativa avgifter omfattar inte betalningar för rättigheter att använda knappa resurser och obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

ARTIKEL 8.52

Tilldelning och utnyttjande av knappa resurser

1. Varje part ska hantera sina förfaranden för fördelning eller utnyttjande av knappa resurser för telekommunikation, däribland frekvenser, nummer och ledningsrätter, på ett öppet, objektivet, lägligt, transparent, icke-diskriminerande och inte otillbörligt betungande sätt.
2. Varje part ska offentliggöra den rådande situationen i fråga om tilldelade frekvensband, men är inte skyldig att lämna detaljerade angivelser om vilka frekvenser som tilldelats för särskild statlig användning.
3. De åtgärder som en part vidtar för att tilldela eller avdela spektrum och hantera frekvenser strider inte i sig mot artiklarna 8.7 och 8.15. Varje part behåller därför rätten att fastställa och tillämpa åtgärder för spektrum- och frekvenshantering som kan leda till begränsningar av antalet leverantörer av allmänt tillgängliga teletjänster, förutsatt att parten gör detta på ett sätt som är förenligt med övriga bestämmelser i detta avtal. Denna rätt omfattar även möjligheten att tilldela frekvensband med hänsyn till nuvarande och framtida behov och spektrumtillgång.

ARTIKEL 8.53

Transparens

Varje part ska säkerställa att dess åtgärder avseende tillgång till och användning av allmänt tillgängliga telenät och teletjänster offentliggörs, inbegripet åtgärder som rör

- a) taxor och andra villkor för tjänsterna,
- b) specifikationer för tekniska gränssnitt,
- c) organ med ansvar för utarbetande, ändring och godkännande av standarder som berör tillgång och användning,
- d) villkor för anslutning av terminalutrustning eller annan utrustning till de allmänt tillgängliga telenäten, och
- e) i förekommande fall, anmälnings-, tillstånds-, registrerings- eller licensieringskrav.

ARTIKEL 8.54

Lösning av tvister på telekommunikationsområdet

1. Varje part ska, i enlighet med sina lagar och andra författningar, säkerställa att leverantörer av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster från den andra parten har möjlighet att i god tid vända sig till regleringsmyndigheten i den förstnämnda parten för att lösa tvister i fråga om deras rättigheter och skyldigheter i enlighet med detta underavsnitt. I sådana fall ska regleringsmyndigheten ha som målsättning att i tillämpliga fall avge ett bindande beslut i syfte att lösa tvisten utan onödigt dröjsmål.
2. Om regleringsmyndigheten väljer att inte vidta åtgärder efter en begäran om att lösa en tvist ska den, på begäran och inom en rimlig tidsperiod, lägga fram en skriftlig förklaring till sitt beslut.
3. Regleringsmyndigheten ska offentliggöra sitt beslut för att lösa en tvist i enlighet med partens tillämpliga lagar och andra författningar, varvid eventuella affärshemligheter ska respekteras.
4. Varje part ska säkerställa att en leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster som anser sig ha lidit skada till följd av ett avgörande eller beslut av dess regleringsmyndighet kan få avgörandet eller beslutet prövat av antingen regleringsmyndigheten eller en oberoende överklagandeinstans, som kan vara en rättslig myndighet.

5. Varje part ska säkerställa att en leverantör av allmänt tillgängliga telenät eller teletjänster som berörs av ett beslut som fattats av dess regleringsmyndighet eller dess oberoende överklagandeinstans, om den sistnämnda inte är någon rättslig myndighet, kan få ytterligare omprövning av detta beslut genom en oberoende rättslig myndighet, utom om leverantören har godtagit ett förfarande där regleringsmyndigheten eller den oberoende överklagandeinstansen kan fatta ett slutgiltigt beslut i enlighet med partens lagar och andra författningar.
6. En part får inte tillåta att en begäran om prövning av en överklagandeinstans eller en rättslig myndighet kan utgöra ett skäl för att inte följa regleringsmyndighetens avgörande eller beslut, såvida inte den behöriga överklagandeinstansen eller den rättsliga myndigheten inhiberar, upphäver eller återkallar avgörandet eller beslutet.
7. Det förfarande som avses i punkterna 1–3 får inte hindra någon av de berörda parterna från att väcka talan vid de rättsliga myndigheterna.

ARTIKEL 8.55

Förhållande till internationella organisationer

Parterna erkänner betydelsen av internationella standarder för att nå global kompatibilitet och samverkan mellan telenät och teletjänster och förbinder sig att verka för sådana standarder inom berörda internationella organ, inklusive Internationella teleunionen och Internationella standardiseringsorganisationen.

ARTIKEL 8.56

Konfidentiella uppgifter

Varje part ska garantera konfidentiell behandling av den telekommunikation som sker och de relaterade trafikuppgifter avseende användare som överförs via allmänt tillgängliga telenät och teletjänster, utan att otillbörligt begränsa handeln med tjänster.

ARTIKEL 8.57

Internationell roaming¹

1. Varje part ska sträva efter att samarbeta för att främja transparenta och rimliga priser för internationella roamingtjänster i syfte att främja ökad handel mellan parterna och förbättra konsumenternas välfärd.
2. Varje part kan välja att vidta åtgärder för att förbättra transparensen och konkurrensen när det gäller priser för internationella roamingtjänster och tekniska alternativ till roamingtjänster, till exempel genom att
 - a) säkerställa att information om slutkundspriser är lättillgänglig för konsumenterna, och
 - b) minska hindren för att använda tekniska alternativ till roaming, där konsumenterna när de besöker en parts territorium från den andra partens territorium kan få tillgång till teletjänster via valfri anordning.

¹ Denna artikel är inte tillämplig på roamingtjänster inom Europeiska unionen, vilka är kommersiella mobiltjänster som tillhandahålls i enlighet med ett kommersiellt avtal mellan leverantörer av allmänt tillgängliga teletjänster som gör det möjligt för slutanvändare att använda sin mobiltelefon eller annan utrustning för röst-, data- eller meddelandetjänster i en annan av Europeiska unionens medlemsstater än den där slutanvändarens inhemska allmänt tillgängliga telenät är beläget.

3. Varje part ska uppmuntra leverantörer av allmänt tillgängliga teletjänster på dess territorium att offentliggöra information om de slutkundspriser för internationella roamingtjänster för röst-, data- och textmeddelanden som gäller för deras slutanvändare när de besöker den andra partens territorium.

4. Ingenting i denna artikel ska innebära en skyldighet för en part att reglera priser eller villkor för internationella roamingtjänster.

UNDERAVSNITT 5

Finansiella tjänster

ARTIKEL 8.58

Tillämpningsområde

1. Detta underavsnitt är tillämpligt på åtgärder som vidtas av en part och som berör handeln med finansiella tjänster.

2. Vid tillämpning av artikel 8.2 r i detta underavsnitt ska med *tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter* följande avses:

- a) Aktiviteter som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av något annat offentligt organ som ett led i penning- eller valutapolitiken.
- b) Aktiviteter som utgör en del av ett lagstadgat socialförsäkringssystem eller av allmänna pensionssystem.
- c) Andra aktiviteter som utförs av ett offentligt organ för en parts eller dess offentliga organs räkning eller med partens eller dess offentliga organs garanti eller med användning av partens eller dess offentliga organs finansiella resurser.

3. Vid tillämpning av artikel 8.2 r i detta underavsnitt ska, om en part tillåter att någon av de aktiviteter som anges i punkt 2 b eller c utförs av dess egna leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med ett offentligt organ eller en annan leverantör av finansiella tjänster, ska begreppet *tjänster* inbegripa sådana aktiviteter.

4. Artikel 8.2 s är inte tillämplig på tjänster som omfattas av detta underavsnitt.

ARTIKEL 8.59

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *finansiell tjänst*: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en leverantör av finansiella tjänster från en part. Finansiella tjänster inbegriper alla försäkrings- och försäkringsrelaterade tjänster samt alla banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster). Finansiella tjänster innefattar följande verksamheter:
 - i) Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:
 - A) direkt försäkring (även koassurans), såsom
 - 1) livförsäkring,
 - 2) skadeförsäkring,
 - B) återförsäkring och retrocession,
 - C) försäkringsförmedling, såsom mäklari och verksamhet som ombud,

- D) försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster,
- ii) banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster):
- A) mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten,
 - B) utlåning av alla slag, inbegripet konsumentkrediter, hypotekslån, factoring och finansiering av affärstransaktioner,
 - C) finansiell leasing,
 - D) alla betalnings- och penningförmedlingstjänster, inbegripet kredit-, betal- och bankkort, resecheckar och bankväxlar,
 - E) garantier och åtaganden,
 - F) handel för egen eller annans räkning, på en börs, på en OTC-marknad eller på annat sätt, med
 - 1) penningmarknadsinstrument (inbegripet checkar, växlar och bankcertifikat),

- 2) utländsk valuta,
 - 3) derivatinstrument som omfattar men inte är begränsade till terminer och optioner,
 - 4) valuta- och ränteinstrument, inbegripet produkter som swappar och ränteterminskontrakt,
 - 5) överlåtbara värdepapper,
 - 6) andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inklusive guld- och silvertackor,
- G) medverkan vid emissioner av alla slags värdepapper, däribland emissionsgarantier och placering såsom mellanhand (offentligt eller privat) och serviceverksamhet i samband med sådana emissioner,
- H) penningmarknadsmäkling,
- I) förvaltning av tillgångar, såsom medels- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariattjänster,

- J) betalnings- och clearingtjänster avseende finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument,
- K) tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och tillhörande programvara genom leverantörer av andra finansiella tjänster, och
- L) rådgivnings- och förmedlingstjänster och andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende all verksamhet enligt leden A–K, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, tillhandahållande av investeringsunderlag, investeringsrådgivning samt rådgivning om företagsförvärv, omstrukturering av företag och affärsstrategi.

- b) *leverantör av finansiella tjänster*: en fysisk eller juridisk person från en part, dock inte ett offentligt organ, som avser att tillhandahålla eller tillhandahåller finansiella tjänster.
- c) *ny finansiell tjänst*: tjänst av finansiell natur, inbegripet tjänster med anknytning till befintliga och nya produkter eller till det sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på den ena partens territorium men däremot tillhandahålls på den andra partens territorium.
- d) *försäkringsorgan knutet till ett postorgan*: ett organ som tecknar och säljer försäkringar till allmänheten och som ägs eller kontrolleras, direkt eller indirekt, av ett postorgan i en part.

e) *offentligt organ*:

i) en regering, en centralbank eller en penningpolitisk myndighet i en part, eller ett organ som ägs eller kontrolleras av en part och som huvudsakligen har offentliga uppgifter eller bedriver verksamhet för offentliga ändamål, med undantag av organ som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller

ii) ett privat institut som utför uppgifter som vanligen utförs av en centralbank eller en penningpolitisk myndighet, när det utför dessa uppgifter.

f) *självreglerande organisation*: ett icke-statligt organ, inbegripet börser eller marknader för värdepapper eller terminer, clearingorgan eller andra organisationer eller sammanslutningar, som utövar reglerings- eller tillsynsbefogenhet över leverantörer av finansiella tjänster genom delegation från en part.

ARTIKEL 8.60

Finansiella tjänster som är nya på en parts territorium

1. En part ska tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten, som är etablerade på dess territorium, att på dess territorium erbjuda nya finansiella tjänster.

2. Trots vad som sägs i artikel 8.7 b får en part fastställa i vilken juridisk form den nya finansiella tjänsten får tillhandahållas och ställa krav på tillstånd för tillhandahållande av tjänsten. Om en part kräver tillstånd får den vägra tillstånd av försiktighetsskäl men inte enbart av skälet att den tjänsten inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på dess territorium.

ARTIKEL 8.61

Betalnings- och clearingsystem

Enligt bestämmelser och villkor som medger nationell behandling ska varje part ge leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten som är etablerade på dess territorium tillgång till betalnings- och clearingsystem som drivs av offentliga organ och till officiella kredit- och refinansieringstjänster som är tillgängliga i samband med normal affärsverksamhet. Denna artikel syftar inte till att ge tillgång till partens faciliteter som erbjuds av långivare i sista hand.

ARTIKEL 8.62

Självreglerande organisationer

Om en part kräver medlemskap eller deltagande i, eller tillgång till, en självreglerande organisation för att leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten ska få tillhandahålla finansiella tjänster på samma villkor som partens egna leverantörer av finansiella tjänster, eller om den parten direkt eller indirekt ger den självreglerande organisationen privilegier eller fördelar vid tillhandahållandet av finansiella tjänster, ska parten se till att den självreglerande organisationen iakttar skyldigheterna enligt artikel 8.8.

ARTIKEL 8.63

Överföring och bearbetning av information

1. En part får inte vidta åtgärder som hindrar överföring av information eller bearbetning av finansiell information, inbegripet överföring av data på elektronisk väg, eller som, med förbehåll för importregler som är förenliga med internationella avtal, hindrar överföring av utrustning, när sådan överföring av information, bearbetning av finansiell information eller överföring av utrustning är nödvändig för att bedriva sådan affärsverksamhet som är normal för leverantörer av finansiella tjänster.

2. Inget i punkt 1 inskränker en parts rätt att skydda personuppgifter, privatliv och konfidentiella uppgifter om enskildas register och konton så länge denna rätt inte används för att kringgå avsnitten B–D och detta underavsnitt.

ARTIKEL 8.64

Ändamålsenlig och transparent reglering

1. Om en part kräver licens för tillhandahållande av en finansiell tjänst ska den offentliggöra kraven och förfarandena för en sådan licens.
2. Om en part kräver ytterligare information från sökanden för att behandla en ansökan ska den underrätta sökanden om detta utan onödigt dröjsmål.
3. En part ska sträva efter att se till att bestämmelser med allmän tillämpning som införs eller upprätthålls av självreglerande organisationer inom den partens territorium omedelbart offentliggörs eller görs tillgängliga på annat sätt, så att berörda personer kan få kännedom om dem.

ARTIKEL 8.65

Försiktighetsklausul

1. Ingenting i detta avtal ska hindra att en part inför eller upprätthåller åtgärder av försiktighetsskäl, inbegripet för att
 - a) skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer för vilka en leverantör av finansiella tjänster utför ett förvaltaruppdrag, eller
 - b) säkerställa integriteten och stabiliteten i partens finansiella system.
2. Om sådana åtgärder inte överensstämmer med detta avtal, får de inte användas som ett sätt att undvika partens skyldigheter enligt detta avtal.
3. Inget i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådana konfidentiella uppgifter eller sådan äganderättsligt skyddad information som innehas av offentliga organ.

ARTIKEL 8.66

Tillhandahållande av försäkringstjänster genom försäkringsorgan knutna till ett postorgan

1. I denna artikel fastställs regler som ska tillämpas om en part tillåter sitt försäkringsorgan knutet till ett postorgan att teckna och tillhandahålla direkta försäkringstjänster till allmänheten. De tjänster som omfattas av denna artikel omfattar inte tillhandahållande av försäkringstjänster avseende hämtning, transport och utdelning av brev eller paket av en parts försäkringsorgan knutet till ett postorgan.
2. En part får inte införa eller upprätthålla en åtgärd som skapar konkurrensvillkor som med avseende på tillhandahållande av försäkringstjänster enligt punkt 1 är förmånligare för ett försäkringsorgan knutet till ett postorgan än för en privat leverantör av likadana försäkringstjänster på dess marknad, inklusive genom att
 - a) införa strängare villkor för en privat leverantörs licens för att tillhandahålla försäkringstjänster än de villkor som parten ställer på ett försäkringsorgan knutet till ett postorgan för att leverera likadana tjänster, eller
 - b) tillgängliggöra en distributionskanal för försäljning av försäkringstjänster för ett försäkringsorgan knutet till ett postorgan på villkor som är mer gynnsamma än dem som gäller för privata leverantörer av likadana tjänster.

3. Med avseende på tillhandahållandet av försäkringstjänster enligt punkt 1 av ett försäkringsorgan knutet till ett postorgan ska en part tillämpa samma reglering och regelefterlevnadskontroll som den tillämpar för privata leverantörers tillhandahållande av likadana försäkringstjänster.
4. Vid genomförandet av sina skyldigheter enligt punkt 3 ska en part kräva att ett försäkringsorgan knutet till ett postorgan som tillhandahåller försäkringstjänster enligt punkt 1 offentliggör en årsredovisning för tillhandahållandet av dessa tjänster. Redovisningen ska vara så detaljerad som nödvändigt och uppfylla de revisionsstandarder som krävs enligt allmänt vedertagna principer för redovisning och revision, internationellt erkända redovisnings- och revisionsstandarder eller likvärdiga bestämmelser som tillämpas på partens territorium när det gäller börsnoterade privata företag som tillhandahåller likadana tjänster.
5. Punkterna 1–4 är inte tillämpliga på försäkringsorgan knutna till ett postorgan på en parts territorium
- a) som den parten varken äger eller kontrollerar, direkt eller indirekt, så länge som parten inte upprätthåller någon fördel som ändrar konkurrensvillkoren till förmån för det till ett postorgan knutna försäkringsorganet vid tillhandahållandet av försäkringstjänster jämfört med privata leverantörer av likadana försäkringstjänster på dess marknad, eller
 - b) om försäljning av direkta livförsäkringar och skadeförsäkringar som tecknas av det till ett postorgan knutna försäkringsorganet inte står för mer än 10 %, vardera, av de totala årliga premieinkomsterna från direkta liv- och skadeförsäkringar på partens marknad.

ARTIKEL 8.67

Regleringssamarbete om finansiell reglering

Parterna ska främja regleringssamarbete om finansiell reglering i enlighet med bilaga 8-A.

UNDERAVSNITT 6

Internationella sjötransporttjänster

ARTIKEL 8.68

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta underavsnitt anger principerna för regelverket avseende tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster i enlighet med avsnitten B–D i detta kapitel och är tillämpligt på åtgärder som vidtas av en part och som berör handeln på området internationella sjötransporttjänster.

2. I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *containerterminal- och depåtjänster*: verksamhet som består i lagerhållning av containrar, i hamnområden eller inne i landet, i syfte att fylla/tömma, reparera och tillhandahålla dem för transport.
- b) *tullklareringstjänster*: verksamhet som består i att för en annan parts räkning fullgöra tullformaliteter i samband med import, export eller genomgående transport av gods, oavsett om denna tjänst är tjänsteleverantörens huvudsakliga verksamhet eller ett vanligt komplement till den huvudsakliga verksamheten.
- c) *transporter från dörr till dörr eller kombinerade transporter*: godstransporter med fler än ett transportsätt som omfattas av ett enda transportdokument, där ett av transportsätten är internationell sjötransport.
- d) *fraktspeditionstjänster*: verksamhet som består i att organisera och övervaka sändningar för avlastares räkning, genom upphandling av transport och därtill relaterade tjänster, framtagning av dokumentation och tillhandahållande av företagsinformation.

- e) *internationella sjötransporttjänster*: transport av passagerare eller gods av sjögående fartyg mellan en hamn i en part och en hamn i den andra parten eller i ett tredjeland, inbegripet direkt kontraktering av leverantörer av andra transporttjänster för att säkerställa transporter från dörr till dörr eller kombinerade transporter som omfattas av ett enda transportdokument, men inte rätten att tillhandahålla sådana andra transporttjänster.
- f) *agenttjänster inom sjöfart*: verksamhet som utgörs av att en agent i ett visst geografiskt område företräder ett eller flera linjerederiers eller rederiers affärsintressen, i syfte att
 - i) marknadsföra och sälja sjötransporttjänster och därtill relaterade tjänster, från lämnande av offerter till fakturering, utfärdande av konossement för företagens räkning, upphandling och vidareförsäljning av nödvändiga relaterade tjänster, framtagning av dokumentation samt tillhandahållande av företagsinformation, och
 - ii) representera företagen när det gäller organisationen av fartygets hamnanlöp eller övertagandet av gods när så krävs.
- g) *kompletterande sjöfartstjänster*: godshantering i samband med sjötransporter, lagrings- och magasineringstjänster, tullklareringstjänster, containerterminal- och depåttjänster, agenttjänster inom sjöfart samt fraktspeditionstjänster.

- h) *godshantering i samband med sjötransporter*: verksamhet som bedrivs av stuveriföretag, inbegripet terminaloperatörer, men inte arbete som utförs av hamnarbetare när dessa organiseras oberoende av stuveriföretagen eller terminaloperatörerna. I den verksamhet som omfattas ingår organisation och övervakning av
 - i) lastning eller lossning av ett fartyg,
 - ii) surrning/avsurrning av gods, och
 - iii) mottagande eller leverans och förvaring av gods före transport eller efter lossning.
- i) *lagrings- och magasineringstjänster*: lagring av frysta eller kylda varor, lagring i bulk av vätskor eller gaser samt lagring och magasinering av andra varor, bland annat bomull, spannmål, ull, tobak, andra jordbruksprodukter och andra hushållsartiklar.

ARTIKEL 8.69

Skyldigheter

Utan att det påverkar tillämpningen av icke-överensstämmande åtgärder eller andra åtgärder som avses i artiklarna 8.12 och 8.18, ska varje part

- a) respektera principen om oinskränkt tillträde till den internationella sjöfartsmarknaden och sjöfartshandeln på affärsmässig och icke-diskriminerande grund,
- b) medge fartyg som seglar under den andra partens flagg eller som drivs av tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges de egna fartygen, vad gäller bland annat tillträde till hamnar, användning av hamnarnas infrastruktur och tjänster, användning av kompletterande sjöfartstjänster, relaterade pålagor och avgifter, tullfaciliteter, tilldelning av kajplatser och faciliteter för lastning och lossning¹,

¹ Vid tillämpning av de principer som anges i leden a och b får en part inte anta eller upprätthålla lastdelningsarrangemang i något avtal om internationella sjötransporttjänster. Varje part ska säga upp sådana arrangemang i alla avtal som är i kraft eller undertecknats före dagen för ikraftträdandet av detta avtal, när detta avtal träder i kraft.

- c) tillåta leverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten att etablera och driva ett företag på dess territorium på etablerings- och driftsvillkor som inte är mindre förmånliga än dem som parterna medger sina egna tjänsteleverantörer, och
- d) på rimliga och icke-diskriminerande villkor ge leverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten tillgång till följande hamntjänster: lotsning, bogsering, proviantering, påfyllning av bränsle och vatten, sophämtning och hämtning av ballastavfall, hamnkaptenstjänster, navigationshjälpmedel, reparationsmöjligheter för nödsituationer, ankrings-, kajplats- och förtöjningstjänster samt landbaserade operativa tjänster som är nödvändiga för sjöfart, däribland kommunikation, vatten- och elförsörjning.

AVSNITT F

Elektronisk handel

ARTIKEL 8.70

Syfte och allmänna bestämmelser

1. Parterna erkänner att den elektroniska handeln bidrar till ekonomisk tillväxt och ökar möjligheterna till handel inom många sektorer. Parterna erkänner också vikten av att underlätta användningen och utvecklingen av elektronisk handel.

2. Syftet med detta avsnitt är att bidra till att skapa ett klimat av tillit till och förtroende för användningen av elektronisk handel och att främja elektronisk handel mellan parterna.
3. Parterna erkänner vikten av principen om teknisk neutralitet i fråga om elektronisk handel.
4. Detta avsnitt är tillämpligt på åtgärder som vidtas av en part och som berör elektronisk handel.
5. Detta avsnitt inte tillämpligt på spel- och vadhållningstjänster, sändningstjänster, audiovisuella tjänster, notarietjänster eller motsvarande yrken och juridisk representation.
6. Vid bristande överensstämmelse mellan bestämmelserna i detta avsnitt och övriga bestämmelser i detta avtal ska de övriga bestämmelserna gälla beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.

ARTIKEL 8.71

Definitioner

I detta avsnitt gäller följande definitioner:

- a) *elektronisk autentisering*: processen för att verifiera identiteten eller själva verifieringen av identiteten på en part i en elektronisk kommunikation eller en transaktion eller för att garantera integriteten i en elektronisk kommunikation.
- b) *elektronisk signatur*: uppgifter i elektronisk form som är bifogade eller logiskt knutna till andra elektroniska uppgifter och som uppfyller kraven
 - i) att de används av en person för att bekräfta att de elektroniska uppgifter som de hör till har skapats eller undertecknats, i enlighet med varje parts lagar och andra författningar, av den personen, och
 - ii) att de bekräftar att informationen i de elektroniska uppgifterna inte har ändrats.

ARTIKEL 8.72

Tullar

Parterna får inte införa tull på elektroniska överföringar.

ARTIKEL 8.73

Källkod

1. En part får inte kräva överföring av eller tillgång till källkoden för programvara som ägs av en person från den andra parten¹. Inget i denna punkt ska hindra införande eller genomförande av villkor i på affärsbasis förhandlade kontrakt som rör överföring av eller beviljande av tillgång till källkod, eller frivillig överföring av eller beviljande av tillgång till källkoden i samband med exempelvis offentlig upphandling.
2. Inget i denna artikel ska påverka
 - a) krav från en domstol, förvaltningsdomstol eller konkurrensmyndighet i syfte att avhjälpa en överträdelse av konkurrenslagstiftningen,

¹ För tydlighetens skull påpekas att ”källkoden för programvara som ägs av en person från den andra parten” inbegriper källkoden för programvara som ingår i en produkt.

- b) krav från en domstol, förvaltningsdomstol eller administrativ myndighet när det gäller skydd och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter, i den mån källkoder skyddas av dessa rättigheter, och
 - c) rätten för en part att vidta åtgärder i enlighet med artikel III i avtalet om offentlig upphandling.
3. För tydlighetens skull påpekas att ingenting i denna artikel ska hindra en part från att i enlighet med artiklarna 1.5, 8.3 och 8.65 införa eller upprätthålla åtgärder¹ som inte är förenliga med punkt 1.

ARTIKEL 8.74

Inhemska regleringar

Varje part ska se till att alla dess åtgärder med allmän tillämpning som berör elektronisk handel förvaltas på ett rimligt, objektivet och opartiskt sätt.

¹ Dessa åtgärder inbegriper åtgärder för att garantera säkerhet och skydd, exempelvis inom ramen för ett certifieringsförfarande.

ARTIKEL 8.75

Princip om inget förhandstillstånd

1. Parterna kommer att sträva efter att inte införa krav på förhandstillstånd eller andra krav med motsvarande verkan för att få tillhandahålla tjänster på elektronisk väg.
2. Punkt 1 ska inte påverka tillämpningen av tillståndsordningar som inte särskilt och uteslutande avser tjänster som tillhandahålls på elektronisk väg och bestämmelser på telekommunikationsområdet.

ARTIKEL 8.76

Ingående av avtal på elektronisk väg

Såvida inte annat föreskrivs i dess lagar och andra författningar får en part inte införa eller upprätthålla åtgärder som reglerar elektroniska transaktioner och som

- a) bestrider ett kontrakts rättsliga verkan, giltighet eller verkställbarhet, enbart på grund av att det har ingåtts på elektronisk väg, eller

- b) på annat sätt skapar hinder för användningen av kontrakt som ingåtts på elektronisk väg.

ARTIKEL 8.77

Elektronisk autentisering och elektroniska signaturer

1. Om inte annat föreskrivs i dess lagar och andra författningar får en part inte bestrida en signaturers rättsliga giltighet enbart på grund av att signaturen är i elektronisk form.
2. En part får inte införa eller upprätthålla åtgärder som reglerar elektronisk autentisering och elektroniska signaturer och som skulle
 - a) förbjuda parterna i en elektronisk transaktion att gemensamt fastställa lämpliga elektroniska autentiseringsmetoder för deras transaktion, eller
 - b) hindra parterna i en elektronisk transaktion från att ha möjlighet att inför rättsliga eller administrativa myndigheter klargöra att deras elektroniska transaktioner uppfyller alla rättsliga krav när det gäller elektronisk autentisering och elektroniska signaturer.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får varje part begära att autentiseringsmetoden, för en viss kategori av transaktioner, uppfyller vissa prestandakrav eller är certifierad av en myndighet som ackrediterats i enlighet med dess lagar och andra författningar.

ARTIKEL 8.78

Konsumentskydd

1. Parterna erkänner vikten av att anta och upprätthålla transparenta och ändamålsenliga konsumentskyddsåtgärder som är tillämpliga på elektronisk handel samt åtgärder som kan bidra till att utveckla konsumenternas förtroende för elektronisk handel.
2. Parterna erkänner vikten av samarbete mellan sina respektive behöriga myndigheter som ansvarar för konsumentskydd om aktiviteter relaterade till elektronisk handel i syfte att stärka konsumentskyddet.
3. Parterna erkänner vikten av att anta eller upprätthålla åtgärder i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar för att skydda e-handelsanvändares personuppgifter.

ARTIKEL 8.79

Icke-begärda kommersiella elektroniska meddelanden

1. Varje part ska införa eller upprätthålla åtgärder vad gäller icke-begärda kommersiella elektroniska meddelanden som
 - a) kräver att leverantörer av icke-begärda kommersiella elektroniska meddelanden underlättar för mottagarna att förhindra ett fortsatt mottagande av dessa meddelanden, och
 - b) kräver samtycke i förväg, i enlighet med sina lagar och andra författningar, från mottagarna av kommersiella elektroniska meddelanden.
2. Varje part ska säkerställa att kommersiella elektroniska meddelanden är tydligt identifierbara som sådana, tydligt visar för vems räkning de skickas och innehåller den information som behövs för att mottagarna kostnadsfritt och när som helst ska kunna begära att de upphör att skickas.
3. Varje part ska tillhandahålla rättsmedel mot leverantörer av sådana icke-begärda kommersiella elektroniska meddelanden som inte överensstämmer med åtgärder som införs eller upprätthålls i enlighet med punkterna 1 och 2.

ARTIKEL 8.80

Samarbete om elektronisk handel

1. Parterna ska, när så är lämpligt, samarbeta och delta aktivt i multilaterala forum för att främja utvecklingen av elektronisk handel.
2. Parterna är överens om att föra en dialog om regleringsfrågor avseende elektronisk handel, i syfte att vid behov utbyta information och erfarenheter i fråga om bland annat lagar och andra författningar och genomförandet av dessa, samt bästa praxis när det gäller elektronisk handel, däribland när det gäller
 - a) konsumentskydd,
 - b) cybersäkerhet,
 - c) bekämpning av icke-begärda kommersiella elektroniska meddelanden,
 - d) erkännande av certifikat för elektroniska signaturer som utfärdas till allmänheten,

- e) utmaningar för små och medelstora företag när det gäller användning av elektronisk handel,
- f) underlättande av certifieringstjänster över gränserna,
- g) immateriella rättigheter, och
- h) e-förvaltning.

ARTIKEL 8.81

Fritt uppgiftsflöde

Parterna ska inom tre år från dagen för detta avtals ikraftträdande ompröva behovet av att införa bestämmelser om det fria flödet av uppgifter i detta avtal.

KAPITEL 9

KAPITALRÖRELSER, BETALNINGAR OCH ÖVERFÖRINGAR OCH TILLFÄLLIGA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 9.1

Bytesbalans

Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i detta avtal ska varje part tillåta alla betalningar och överföringar, i fritt konvertibel valuta¹ och där så är tillämpligt i enlighet med Internationella valutafondens stadga, som avser bytesbalanstransaktioner som faller inom ramen för detta avtal.

¹ I detta kapitel avses med *fritt konvertibel* valuta en valuta som är fritt växlingsbar med valutor som normalt handlas på internationella valutamarknader och som normalt används vid internationella transaktioner. För tydlighetens skull påpekas att valutor som normalt handlas på internationella valutamarknader och som normalt används vid internationella transaktioner omfattar valutor som av IMF angivits vara fritt användbara i enlighet med Internationella valutafondens stadga.

ARTIKEL 9.2

Kapitalrörelser

1. Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i detta avtal ska varje part när det gäller transaktioner som avser kapitalbalansen och den finansiella balansen i betalningsbalansen tillåta fri rörlighet för kapital i syfte att genomföra liberalisering av investeringar och andra transaktioner i enlighet med kapitel 8.
2. Parterna ska samråda i syfte att underlätta kapitalrörelser sig emellan i syfte att främja handel och investeringar.

ARTIKEL 9.3

Tillämpning av lagar och andra författningar rörande kapitalrörelser, betalningar och överföringar

1. Artiklarna 9.1 och 9.2 ska inte tolkas som ett hinder för en part att tillämpa sina lagar och andra författningar rörande
 - a) konkurs, insolvens eller skydd av fordringsägares rättigheter,

- b) emission av eller handel med värdepapper, terminer, optioner och andra derivat,
- c) ekonomisk rapportering eller redovisning av kapitalrörelser, betalningar eller överföringar som behövs för att bistå brottsbekämpande myndigheter eller finanstillsynsmyndigheter,
- d) straffrättsliga brott och vilseledande eller bedrägliga förfaranden,
- e) säkerställande av att förelägganden och domar utfärdade i rättsliga förfaranden efterlevs,
- f) system för social trygghet, offentliga pensionssystem eller obligatoriska sparprogram.

2. De lagar och andra författningar som avses i punkt 1 ska inte tillämpas på ett orättvist, godtyckligt eller diskriminerande sätt, eller på annat sätt utgöra en förtäckt restriktion för kapitalrörelser, betalningar eller överföringar.

ARTIKEL 9.4

Tillfälliga skyddsåtgärder

1. Om det under exceptionella förhållanden finns allvarliga svårigheter eller risk för allvarliga svårigheter för den ekonomiska och monetära unionens funktion får Europeiska unionen införa eller upprätthålla skyddsåtgärder med avseende på kapitalrörelser, betalningar och överföringar för en period av högst sex månader. Dessa åtgärder ska begränsas till den utsträckning som är absolut nödvändig och får inte utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering mellan Japan och ett tredjeland i likadana situationer.
2. En part får införa eller upprätthålla restriktiva åtgärder med avseende på kapitalrörelser, betalningar och överföringar¹
 - a) vid allvarliga betalningsbalansproblem eller externa finansiella svårigheter, eller om det finns risk för sådana problem eller svårigheter², eller

¹ Vad gäller Europeiska unionen får sådana åtgärder vidtas av en medlemsstat i Europeiska unionen även i andra situationer än de som anges i punkt 1 om dessa situationer inverkar negativt på den medlemsstatens ekonomi.

² Parterna konstaterar att allvarliga betalningsbalansproblem eller externa finansiella svårigheter, eller risk för sådana problem eller svårigheter, i enlighet med punkt 2 a kan orsakas av bland annat allvarliga makroekonomiska svårigheter i samband med penning- eller valutapolitiken, eller risk för sådana svårigheter, i enlighet med punkt 2 b.

- b) om kapitalrörelser, betalningar eller överföringar under exceptionella förhållanden orsakar eller hotar att orsaka allvarliga makroekonomiska svårigheter i samband med penning- eller valutapolitiken.

3. De åtgärder som avses i punkt 2 ska

- a) i tillämpliga delar vara förenliga med Internationella valutafondens stadga,
- b) inte gå utöver vad som är nödvändigt för att åtgärda de omständigheter som beskrivs i punkt 2,
- c) vara tillfälliga och gradvis avvecklas allteftersom den situation som anges i punkt 2 förbättras,
- d) inte orsaka onödig skada för den andra partens kommersiella, ekonomiska och finansiella intressen,
- e) vara icke-diskriminerande i förhållande till tredjeländer i likadana situationer.

4. När det gäller varuhandel får varje part införa restriktiva åtgärder i enlighet med artikel 2.20 av betalningsbalansskäl.

5. När det gäller tjänstehandel får varje part införa restriktiva åtgärder för att skydda sin finansiella utlandsställning eller betalningsbalans. Sådana åtgärder måste stå i överensstämmelse med de villkor som anges i artikel XII i Gats.
6. En part som upprätthåller eller har infört sådana åtgärder som avses i punkterna 1–3 ska omedelbart anmäla detta till den andra parten.
7. Om restriktioner införs eller upprätthålls i enlighet med denna artikel ska parterna omedelbart samråda i den kommitté för handel med tjänster, investeringsliberalisering och elektronisk handel som inrättas enligt artikel 22.3, såvida samråd inte hålls i något annat forum. Vid samråden ska en bedömning göras av betalningsbalansproblemen eller de externa finansiella svårigheter alternativt andra makroekonomiska svårigheter som lett till de berörda åtgärderna, med beaktande av bland annat
- a) svårigheternas karaktär och omfattning,
 - b) den externa ekonomiska situationen och handelssituationen, och
 - c) möjliga alternativa korrigerande åtgärder.

8. De samråd som avses i punkt 7 ska behandla frågan om huruvida eventuella restriktiva åtgärder är förenliga med punkterna 1–3. Samråden ska grundas på alla relevanta tillgängliga uppgifter av statistisk natur och andra faktauppgifter som tillhandahålls av IMF och de slutsatser man når fram till ska ta hänsyn till IMF:s bedömning av den berörda partens betalningsbalans och externa finansiella situation eller andra makroekonomiska svårigheter.

KAPITEL 10

OFFENTLIG UPPHANDLING

ARTIKEL 10.1

Införlivande av avtalet om offentlig upphandling

Avtalet om offentlig upphandling ska i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta kapitel.

ARTIKEL 10.2

Ytterligare tillämpningsområde

De regler och förfaranden som anges i de bestämmelser i avtalet om offentlig upphandling som specificeras i del 1 i bilaga 10 är tillämpliga i tillämpliga delar på sådan upphandling som omfattas av del 2 i bilaga 10.

ARTIKEL 10.3

Kompletterande bestämmelser

Varje part ska tillämpa artiklarna 10.4–10.12 både på sådan upphandling som omfattas av dess underbilagor till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling och sådan upphandling som omfattas av del 2 i bilaga 10.

ARTIKEL 10.4

Offentliggörande av tillkännagivanden

Tillkännagivanden om planerad upphandling i enlighet med artikel VII i avtalet om offentlig upphandling ska kostnadsfritt vara direkt tillgängliga i elektronisk form via en enda åtkomstpunkt på internet.

ARTIKEL 10.5

Villkor för deltagande

1. Enligt artikel VIII i avtalet om offentlig upphandling ska en parts upphandlande enheter inte utesluta en leverantör etablerad i den andra parten från att delta i ett anbudsförfarande med hänvisning till ett rättsligt krav som innebär att leverantören måste vara

- a) en fysisk person, eller
- b) en juridisk person.

Denna bestämmelse är inte tillämplig på sådan upphandling som faller inom ramen för Japans lag om främjande av privata finansieringsalternativ (Act on Promotion of Private Finance Initiative of Japan) (lag nr 117 från 1999).

2. Även om en parts upphandlande enhet när den fastställer sina villkor för deltagande får ställa krav på relevant tidigare erfarenhet om detta är nödvändigt för att uppfylla upphandlingsvillkoren i enlighet med artikel VIII.2 b i avtalet om offentlig upphandling, får den inte kräva att denna tidigare erfarenhet ska ha förvärvats på den partens territorium.

ARTIKEL 10.6

Kvalificering av leverantörer

1. Om en part har ett system för registrering av leverantörer i vilket intresserade leverantörer måste registrera sig och lämna vissa uppgifter får dessa leverantörer när som helst ansöka om registrering i detta system. En upphandlande enhet bör inom en rimlig tid underrätta dem om huruvida de beviljats registrering.
2. När det måste göras en företagsvärdering (Keieijikoshinsa) (även kallat *Keishin*) enligt Japans byggföretagslag (lag nr 100 från 1949) av en leverantör etablerad i Europeiska unionen för att företaget ska få rätt att lämna ett anbud i en upphandling som avser ett byggarbete i Japan ska Japan se till att dess myndighet vid denna värdering
 - a) på ett icke-diskriminerande sätt gör en bedömning av, och där så är lämpligt, erkänner som likvärdiga med dem i Japan, leverantörens indikatorer utanför Japan, vilka kan omfatta bland annat
 - i) antalet teknisk personal,
 - ii) arbetsmiljöförhållanden,

- iii) antal år i byggbranschen,
 - iv) redovisningsprinciper i byggbranschen,
 - v) storleken på forsknings- och utvecklingsutgifterna,
 - vi) beviljad ISO9001-certifiering eller ISO14001-certifiering,
 - vii) anställnings- och utvecklingspolitik när det gäller unga ingenjörer och yrkesarbetare,
 - viii) försäljningsbelopp för färdiga byggnadsarbeten,
 - ix) försäljningsbelopp för färdiga byggnadsarbeten i egenskap av huvudentreprenör, och
- b) tar hänsyn till leverantörens indikatorer utanför Japan, vilka kan omfatta bland annat
- i) storleken på det egna kapitalet,
 - ii) storleken på Ebitda (vinst före räntor, skatt, av- och nedskrivningar),

- iii) nettoräntekostnader i relation till omsättningen,
- iv) omsättningshastighet,
- v) bruttovinst vid försäljning i förhållande till totalt kapital,
- vi) återkommande vinst (keijo-rieki) i relation till omsättningen,
- vii) eget kapital i förhållande till anläggningstillgångar,
- viii) soliditet,
- ix) kassaflöde från den löpande verksamheten,
- x) storleken på de ansamlade vinstmedlen.

ARTIKEL 10.7

Selektiv upphandling

1. Om en upphandlande enhet i enlighet med artikel IX.4 och IX.5 i avtalet om offentlig upphandling begränsar antalet leverantörer för en viss upphandling ska antalet leverantörer som får möjlighet att lämna anbud vara tillräckligt stort för att säkerställa konkurrens utan att effektiviteten i upphandlingssystemet påverkas.
2. För Japans del är denna artikel endast tillämplig på offentliga enheter på central nivå.

ARTIKEL 10.8

Tekniska specifikationer

Om en upphandlande enhet tillämpar miljövänliga tekniska specifikationer som krävs för miljömärkning eller i enlighet med gällande relevanta lagar och andra författningar i Europeiska unionen eller Japan, ska varje part se till att dessa specifikationer

- a) är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor eller tjänster som är föremål för upphandlingen,

- b) grundar sig på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier, och
- c) är tillgängliga för alla intresserade leverantörer.

ARTIKEL 10.9

Provningsrapporter

1. Varje part, inklusive dess upphandlande enheter, får begära att intresserade leverantörer tillhandahåller en provningsrapport utfärdad av ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg utfärdat av ett sådant organ som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, utvärderingskriterierna eller andra villkor.
2. När en part kräver att en provningsrapport eller ett intyg utfärdat av ett organ för bedömning av överensstämmelse lämnas ska den parten, inklusive dess upphandlande enheter,
 - a) godta resultaten av bedömningar av överensstämmelse utförda av registrerade organ för bedömning av överensstämmelse i den andra parten i enlighet med artikel 2.1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Japan om ömsesidigt erkännande av den 4 april 2000¹, och

- b) ta hänsyn till alla eventuella framtida utvidgningar av tillämpningsområdet för det avtal som avses i led a eller alla nya avtal som kan komma att ingås mellan parterna på området ömsesidigt erkännande av förfaranden för bedömning av överensstämmelse, så snart de trätt i kraft.

ARTIKEL 10.10

Miljökrav

Upphandlande enheter får ställa miljökrav när de utför en upphandling, förutsatt att dessa är förenliga med de bestämmelser som fastställs i detta kapitel och att de anges i tillkännagivandet om planerad upphandling eller något annat tillkännagivande som används som tillkännagivande om planerad upphandling eller upphandlingsdokument.

ARTIKEL 10.11

Behandling av anbud och tilldelning av kontrakt

1 I enlighet med artikel XV.5 i avtalet om offentlig upphandling och de villkor som fastställs i varje parts lagar och andra författningar ska varje part se till att dess upphandlande enheter har rätt att välja mellan de två kriterier som anges i artikel XV.5 a och b i avtalet om offentlig upphandling samt att de är medvetna om dessa kriteriers för- och nackdelar.

2 I enlighet med artikel XV.6 i avtalet om offentlig upphandling får en upphandlande enhet som mottar ett anbud vars pris är onormalt lågt i förhållande till övriga inlämnade anbud kontrollera med leverantören om prissättningen påverkats av förekomsten av subventioner.

ARTIKEL 10.12

Nationella överprövningsförfaranden

1. När en part utser en opartisk administrativ myndighet i enlighet med artikel XVIII.4 i avtalet om offentlig upphandling ska den parten se till
 - a) att den utsedda myndighetens medlemmar är oberoende, opartiska och står fria från utomstående påverkan under sin tjänstgöringsperiod,
 - b) att den utsedda myndighetens medlemmar inte sägs upp mot sin vilja så länge de innehar sin befattning, såvida uppsägningen inte krävs enligt de bestämmelser som gäller för den utsedda myndigheten, och
 - c) när det gäller upphandlande enheter som omfattas av underbilagorna 1 och 3 för varje part till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling samt de offentliga enheter på central nivå och alla andra enheter, utom de offentliga enheter på regional och lokal nivå som omfattas av del 2 i bilaga 10, att ordföranden eller minst en medlem av den utsedda myndigheten har samma juridiska och yrkesmässiga meriter som dem som krävs för domare, jurister och andra juridiska experter enligt den partens lagar och andra författningar.

2. Varje part ska införa eller upprätthålla förfaranden som föreskriver snabba temporära åtgärder för att bevara leverantörens möjligheter att delta i upphandlingen. Sådana temporära åtgärder som föreskrivs i artikel XVIII.7 a i avtalet om offentlig upphandling kan leda till att upphandlingsprocessen tillfälligt avbryts eller, om ett kontrakt redan ingåtts av den upphandlande enheten och om en part föreskriver detta, till att kontraktets fullgörande tillfälligt avbryts. Det kan i förfarandena föreskrivas att hänsyn får tas till negativa konsekvenser som är av överordnad betydelse för berörda intressen, bland annat allmänintresset, när beslut ska fattas om huruvida sådana åtgärder ska tillämpas. Beslut om att inte agera ska motiveras skriftligt.

3. Om en intresserad eller deltagande leverantör lämnat in en begäran om överprövning till den utsedda myndighet som avses i punkt 1 ska varje part, i princip, se till att en upphandlande enhet inte ingår något kontrakt förrän den myndigheten har fattat ett beslut eller avgivit en rekommendation om begäran om överprövning vad gäller temporära åtgärder, korrigerande åtgärder eller ersättning för förlust eller skada som uppstått enligt punkterna 2, 5 och 6 i enlighet med sina egna regler, föreskrifter och förfaranden. Varje part får föreskriva att kontraktet ändå får ingås i tvingande och motiverade fall.

4. Varje part får föreskriva

- a) en frysningsperiod mellan beslutet om tilldelning av kontrakt och ingåendet av ett kontrakt för att de leverantörer vars anbud inte antagits ska få tillräckligt med tid för att bedöma om det är lämpligt att inleda ett överprövningsförfarande, eller

- b) en rimlig tidsfrist för en intresserad leverantör att lämna in en begäran om överprövning som kan utgöra grund för ett tillfälligt avbrytande av fullgörandet av ett kontrakt.
5. Korrigering åtgärder enligt artikel XVIII.7 b i avtalet om offentlig upphandling kan omfatta en eller flera av följande åtgärder:
- a) Undanröjande av diskriminerande tekniska, ekonomiska eller finansiella specifikationer i anbudsinfördrarna, kontraktshandlingarna eller något annat dokument som avser anbudsförfarandet och genomförande av ett nytt upphandlingsförfarande.
 - b) Uppprepning av upphandlingsförfarandet med oförändrade villkor.
 - c) Upphävande av beslutet om kontraktstilldelning och antagande av ett nytt kontraktstilldelningsbeslut.
 - d) Uppsägning eller ogiltigförklaring av ett kontrakt.
 - e) Införande av andra åtgärder som syftar till att avhjälpa överträdelser av detta kapitel, till exempel ett åläggande att betala en viss summa till dess att överträdelsen avhjälpes.

6. I enlighet med artikel XVIII.7 b i avtalet om offentlig upphandling får varje part föreskriva att det ska ges ersättning för förlust eller skada som uppstått. I detta hänseende gäller att om partens översynsorgan inte är en domstol och en leverantör anser att inhemska lagar och andra författningar som genomför de skyldigheter som följer av detta kapitel har överträtts kan leverantören hänskjuta ärendet till en domstol, inbegripet för att begära ersättning, i enlighet med partens rättsliga förfaranden.

7. Varje part ska införa eller upprätthålla de förfaranden som är nödvändiga för att genomföra översynsorganens beslut och rekommendationer eller för att se till att de beslut som fattats inom ramen för en rättslig prövning verkställs.

ARTIKEL 10.13

Insamling och rapportering av statistik

Varje part ska meddela den andra parten de tillgängliga och jämförbara statistiska uppgifter som är relevanta för sådan upphandling som omfattas av del 2 i bilaga 10.

ARTIKEL 10.14

Ändringar och rättelser av omfattningen

1. En part får ändra eller rätta sina åtaganden enligt del 2 i bilaga 10.
2. Om en ändring eller rättelse av en parts bilagor till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling träder i kraft i enlighet med artikel XIX i avtalet om offentlig upphandling ska denna automatiskt träda i kraft även vid tillämpningen av det här avtalet.
3. Om en part avser att ändra sina åtaganden enligt del 2 i bilaga 10 ska den
 - a) underrätta den andra parten skriftligen om detta, och
 - b) i underrättelsen föreslå den andra parten lämpliga kompenserande justeringar för att upprätthålla en nivå av omfattning som är jämförbar med den som rådde före ändringen.
4. Trots vad som sägs i punkt 3 b behöver en part inte göra kompenserande justeringar, om ändringen avser en upphandlande enhet över vars upphandling parten inte längre har kontroll eller inflytande.

5. Om den kommitté för offentlig upphandling som inrättats genom artikel XXI i avtalet om offentlig upphandling antar kriterier i enlighet med artikel XIX.8 b och c i avtalet om offentlig upphandling ska dessa kriterier vara tillämpliga även inom ramen för den här artikeln.

6. Om den andra parten bestrider att

- a) den justering som föreslås enligt punkt 3 b är tillräcklig för att upprätthålla en jämförbar nivå av ömsesidigt överenskommen omfattning, eller
- b) den avsedda ändring som det hänvisas till i punkt 4 avser en upphandlande enhet över vars upphandling parten inte längre har kontroll eller inflytande,

ska den lämna en skriftlig invändning till den andra part som avser att ändra sina åtaganden inom 45 dagar från mottagandet av den underrättelse som avses i punkt 3 a eller annars anses ha godtagit justeringen eller ändringen.

7. Följande ändringar av en parts åtaganden enligt del 2 i bilaga 10 ska anses utgöra en rättelse:

- a) En ändring av en upphandlande enhets namn.
- b) En sammanslagning av två eller flera upphandlande enheter som förtecknas i samma punkt i del 2 i bilaga 10.

- c) Uppsplittning av en upphandlande enhet som förtecknas i del 2 i bilaga 10 i två eller flera upphandlande enheter, vilka läggs till de upphandlande enheter som förtecknas i samma punkt i den delen.
- d) Uppdateringar av vägledande förteckningar såsom de som anges i del 2 avsnitt A punkt 3 i bilaga 10, del 2 avsnitt B punkt 1.b i bilaga 10 och bilagorna 2 och 3 för Europeiska unionen i tillägg I till avtalet om offentlig upphandling.

8. Vad gäller planerade rättelser ska parten skriftligen underrätta den andra parten vartannat år, i enlighet med den anmälningssykel som föreskrivs i kommittén för offentlig upphandlings beslut av den 30 mars 2012 (GPA/113) om anmälningskrav enligt artiklarna XIX och XXII i avtalet, efter det här avtalets ikraftträdande.

9. Den andra parten kan, inom 45 dagar från mottagandet av den underrättelse som avses i punkt 8, lämna en skriftlig invändning till den part som avser att rätta sina åtaganden. Den part som lämnar en invändning ska ange skälen till att den anser att den planerade rättelsen inte är en ändring som föreskrivs i punkt 7 och beskriva den föreslagna rättelsens inverkan på den ömsesidigt överenskomna omfattning som föreskrivs i avtalet. Om någon invändning inte lämnats skriftligen inom 45 dagar från mottagandet av underrättelsen ska den planerade rättelsen anses ha godtagits.

10. Om parten invänder mot den planerade ändringen eller rättelsen, eller den föreslagna kompenserande justeringen, ska parterna försöka lösa frågan genom samråd. Om parterna inte kan nå en överenskommelse inom 150 dagar från dagen för mottagandet av anmälan av invändningen får den part som avser att ändra eller rätta sina åtaganden använda sig av tvistlösning enligt kapitel 21 för att fastställa huruvida invändningen är befogad. En planerad ändring eller rättelse som det inkommit en invändning mot ska anses ha godtagits endast om det nåtts en överenskommelse därom genom samråd eller om den panel som inrättats i enlighet med artikel 21.7 har fattat beslut om detta.

ARTIKEL 10.15

Samarbete

Parterna ska sträva efter att samarbeta i syfte att förbättra sin förståelse av varandras marknader för offentlig upphandling. Parterna konstaterar att det för detta ändamål är viktigt att parternas företag inom berörda sektorer deltar, till exempel genom dialoger.

ARTIKEL 10.16

Kommittén för offentlig upphandling

1. Den kommitté för offentlig upphandling som inrättas enligt artikel 22.3 (i denna artikel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
2. Kommittén ska ha följande uppgifter:
 - a) Lämna rekommendationer till Gemensamma kommittén när det gäller antagandet av beslut om ändring av del 2 i bilaga 10 för att ta hänsyn till ändringar och rättelser som godtagits i enlighet med artikel 10.14 eller överenskomna kompenserande justeringar.
 - b) Vid behov fastställa närmare bestämmelser för meddelandet av statistiska uppgifter i enlighet med artikel 10.13.
 - c) Behandla frågor om offentlig upphandling som en part hänskjuter till kommittén.
 - d) Utbyta information om möjligheter till offentlig upphandling i varje part, inbegripet på regional och lokal nivå.

ARTIKEL 10.17

Kontaktpunkter

Varje part ska vid detta avtals ikraftträdande utse en kontaktpunkt för genomförandet av detta kapitel och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.

KAPITEL 11

KONKURRENSPOLITIK

ARTIKEL 11.1

Principer

Parterna erkänner vikten av rättvis och fri konkurrens i sina handels- och investeringsförbindelser. Parterna är medvetna om att konkurrensbegränsande förfaranden kan störa marknaderna och motverka fördelarna med handels- och investeringsliberaliseringen.

ARTIKEL 11.2

Konkurrensbegränsande förfaranden

Varje part ska, i enlighet med sina egna lagar och andra författningar, vidta de åtgärder mot konkurrensbegränsande förfaranden som den anser vara lämpliga i syfte att uppnå målen för detta avtal.

ARTIKEL 11.3

Lagstiftnings- och regleringsram

1. Varje part ska upprätthålla sin konkurrenslagstiftning, vilken gäller för alla företag i alla ekonomiska sektorer och på ett ändamålsenligt sätt reglerar följande konkurrensbegränsande förfaranden:

a) För Europeiska unionen:

- i) Avtal mellan företag, beslut av intresseorganisationer för företag och samordnade förfaranden som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrider konkurrensen.
- ii) Ett eller flera företags missbruk av dominerande ställning.

iii) Sammanslagningar och företagskoncentrationer som väsentligt hämmar en effektiv konkurrens.

b) För Japan:

i) Privata monopol.

ii) Oskäligen begränsning av handeln.

iii) Illojala handelsmetoder.

iv) Sammanslagningar och förvärv som väsentligt begränsar konkurrensen inom en viss bransch.

2. Varje part ska tillämpa sin konkurrenslagstiftning på alla företag, oavsett om de är offentliga eller privata, som bedriver ekonomisk verksamhet. Detta ska inte hindra en part från att medge undantag från sin konkurrenslagstiftning, förutsatt att undantagen är transparenta och begränsade till vad som är nödvändigt för att skydda allmänintresset. Undantagen ska inte gå utöver vad som är absolut nödvändigt för att uppnå de mål av allmänintresse som fastställts av den parten.

3. I detta kapitel avses med *ekonomisk verksamhet* sådan verksamhet som avser utbudande av varor och tjänster på en marknad.

ARTIKEL 11.4

Operativt oberoende

Varje part ska upprätthålla en operativt oberoende myndighet som ansvarar för och har behörighet när det gäller att kontrollera efterlevnaden av konkurrenslagstiftningen.

ARTIKEL 11.5

Icke-diskriminering

Varje part ska vid tillämpningen av sin konkurrenslagstiftning iaktta principen om icke-diskriminering för alla företag, oavsett vilken nationalitet och ägandeform företagen har.

ARTIKEL 11.6

Rättvisa förfaranden

Varje part ska vid tillämpningen av sin konkurrenslagstiftning iaktta principen om rättvisa förfaranden för alla företag, oavsett vilken nationalitet och ägandeform företagen har.

ARTIKEL 11.7

Transparens

Varje part ska tillämpa sin konkurrenslagstiftning på ett transparent sätt. Varje part ska främja transparens i sin konkurrenspolitik.

ARTIKEL 11.8

Samarbete vad gäller efterlevnadskontroll

1. För att göra det möjligt att uppnå målen för detta avtal och bidra till att parternas respektive konkurrenslagstiftning efterlevs konstaterar parterna att det ligger i deras gemensamma intresse att främja samarbete och samordning mellan sina respektive konkurrensmyndigheter när det gäller utveckling på området konkurrenspolitik och efterlevnadskontrollåtgärder inom ramen för avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Japans regering om samarbete i fråga om konkurrensbegränsande verksamhet, utfärdat i Bryssel den 10 juli 2003 (i detta kapitel kallat *avtalet om samarbete i fråga om konkurrensbegränsande verksamhet*).
2. I syfte att underlätta det samarbete och den samordning som avses i punkt 1 får parternas konkurrensmyndigheter utbyta, eller på annat sätt meddela, information inom ramen för avtalet om samarbete i fråga om konkurrensbegränsande verksamhet.

ARTIKEL 11.9

Tvistlösning

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte omfattas av tvistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 12

SUBVENTIONER

ARTIKEL 12.1

Principer

Parterna konstaterar att en part får bevilja subventioner om detta är nödvändigt för att uppnå mål för den offentliga politiken. Vissa subventioner kan emellertid störa marknaderna och motverka fördelarna med handels- och investeringsliberaliseringen. I princip ska en part inte bevilja en subvention som den konstaterar har eller kan ha en betydande negativ inverkan på handeln eller investeringarna mellan parterna.

ARTIKEL 12.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *ekonomisk verksamhet*: verksamhet som avser utbudande av varor och tjänster på en marknad.
- b) *subvention*: en åtgärd som i tillämpliga delar uppfyller villkoren i artikel 1.1 i subventionsavtalet, oavsett om subventionens mottagare handlar med varor eller med tjänster.
- c) *selektiv subvention*: en subvention som i tillämpliga delar bedöms vara selektiv enligt artikel 2 i subventionsavtalet.

ARTIKEL 12.3

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på selektiva subventioner i den utsträckning som dessa avser en ekonomisk verksamhet¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att utbildning som tillhandahålls inom ramen för vardera partens nationella utbildningssystem inte ska anses utgöra ekonomisk verksamhet.

2. Detta kapitel är inte tillämpligt på subventioner som beviljas företag som fått i uppdrag av staten att tillhandahålla tjänster till allmänheten för att uppnå mål för den offentliga politiken. Detta slags undantag från subventionsbestämmelserna ska vara transparenta och inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de avsedda målen för den offentliga politiken.
3. Detta kapitel är inte tillämpligt på subventioner som beviljas som kompensation för skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.
4. Artiklarna 12.5 och 12.6 är inte tillämpliga på subventioner vars sammanlagda belopp eller budgetar uppgår till ett värde av mindre än 450 000 särskilda dragningsrätter (nedan kallade *SDR*) per mottagare under en period av tre på varandra följande år.
5. Artiklarna 12.6 och 12.7 är inte tillämpliga på subventioner som avser handel med varor som omfattas av bilaga I till jordbruksavtalet eller subventioner som avser handel med fisk och fiskeriprodukter.
6. Artikel 12.7 är inte tillämplig på subventioner som beviljas tillfälligt för att hantera en nationell eller global ekonomisk nödsituation¹. Sådana subventioner ska vara riktade och på ett ekonomiskt, effektivt och verkningsfullt sätt åtgärda den konstaterade tillfälliga nationella eller globala nödsituationen.

¹ För tydlighetens skull påpekas att med en nödsituation avses en situation som påverkar en parts hela ekonomi. För Europeiska unionens del avses med en parts hela ekonomi Europeiska unionens hela ekonomi eller hela ekonomin i minst en av Europeiska unionens medlemsstater.

7. Detta kapitel är inte tillämpligt på audiovisuella tjänster.
8. Artikel 12.7 är inte tillämplig på subventioner som beviljas av en myndighet på regional eller lokal nivå hos någon av parterna. Vid fullgörandet av sina skyldigheter enligt detta kapitel ska varje part vidta sådana rimliga åtgärder som står till dess förfogande för att säkerställa att partens myndigheter på regional och lokal nivå iakttar bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 12.4

Förhållande till WTO-avtalet

Inget i detta kapitel ska påverka någon av parternas rättigheter och skyldigheter enligt subventionsavtalet, artikel XVI i Gatt 1994 och artikel XV i Gats.

ARTIKEL 12.5

Anmälan

1. Efter detta avtals ikraftträdande ska varje part vartannat år på engelska till den andra parten anmäla den rättsliga grunden, formen, beloppet eller budgeten och, om möjligt, namnet på mottagaren när det gäller alla selektiva subventioner som den beviljar eller upprätthåller¹. Den första anmälan ska göras senast tre år efter detta avtals ikraftträdande.
2. Om en part på en officiell webbplats offentliggör de uppgifter som avses i punkt 1 ska anmälan enligt punkt 1 anses ha skett. Om en part anmäler subventioner enligt artikel 25.2 i subventionsavtalet ska den parten anses ha uppfyllt kraven i punkt 1 vad gäller dessa subventioner.

¹ Vid tillämpning av denna punkt gäller för sådana subventioner som tidigare anmälts att de uppgifter som lämnas i en uppdaterad anmälan kan begränsas till att endast omfatta uppgift om eventuella ändringar, eller om avsaknad av sådana, i förhållande till den föregående anmälan.

3. Vad gäller subventioner avseende tjänster är denna artikel endast tillämplig på följande sektorer: arkitekt- och ingenjörstjänster, banktjänster, datatjänster, byggtjänster, energitjänster, miljötjänster, expressbudtjänster, försäkringstjänster, teletjänster och transporttjänster.

ARTIKEL 12.6

Samråd

1. Om en part anser att en av den andra partens subventioner har eller skulle kunna ha en betydande negativ inverkan på dess handels- eller investeringsintressen enligt detta kapitel får den förstnämnda parten lämna en skriftlig begäran om samråd. Parterna ska inleda ett samråd i syfte att lösa frågan, under förutsättning att begäran innehåller en förklaring av hur subventionen har eller skulle kunna ha en betydande negativ inverkan på handeln eller investeringarna mellan parterna.
2. Under samrådet ska den part som mottar begäran om samråd överväga att lämna uppgifter om subventionen, om den andra parten så begär, till exempel om
 - a) subventionens rättsliga grund och dess politiska mål eller syfte,

- b) subventionens form, till exempel bidrag, lån, garanti, återbetalningspliktigt förskott, kapitaltillskott eller skattelättnad,
 - c) subventionens datum och varaktighet och andra eventuella tidsfrister kopplade till den,
 - d) villkoren för att vara berättigad till subventionen,
 - e) subventionens totala belopp eller det årliga belopp som budgeterats för subventionen och möjligheterna att begränsa subventionen,
 - f) subventionens mottagare, om möjligt, och
 - g) alla andra uppgifter, inbegripet statistiska uppgifter, som kan användas för att bedöma subventionens inverkan på handeln och investeringarna.
3. För att underlätta samråden ska den anmodade parten skriftligen lämna relevanta uppgifter om subventionen i fråga inom 90 dagar från mottagandet av den begäran som avses i punkt 1.
4. Om den anmodade parten inte lämnar de uppgifter som avses i punkt 2 ska den parten förklara varför den inte lämnat dessa i sitt skriftliga svar.

5. Om den begärande parten, efter samrådet, fortfarande anser att subventionen har eller skulle kunna ha en betydande negativ inverkan på dess handels- eller investeringsintressen enligt detta kapitel ska den anmodade parten välvilligt beakta den begärande partens farhågor. Den anmodade parten måste anse att en lösning är genomförbar och godtagbar.

ARTIKEL 12.7

Förbjudna subventioner

Följande subventioner som tillämpas av en part, och som har eller skulle kunna ha en betydande negativ inverkan på handeln eller investeringarna mellan parterna, ska vara förbjudna:

- a) Rättsliga eller andra arrangemang genom vilka en myndighet eller ett offentligt organ påtar sig ansvaret för att garantera ett företags skulder eller åtaganden utan några begränsningar vad gäller garantins belopp eller varaktighet.

- b) Subventioner för omstrukturering av företag i svårigheter eller som är insolventa, om företaget inte har utarbetat en trovärdig omstruktureringsplan. En sådan omstruktureringsplan ska utarbetas inom en rimlig tid efter det att företaget erhållit tillfälligt likviditetsstöd¹. Omstruktureringsplanen ska grunda sig på realistiska antaganden i syfte att se till att företaget i svårigheter eller som är insolvent ska kunna bli långsiktigt bärkraftigt inom en rimlig tid. Företaget självt eller dess ägare ska i betydande utsträckning tillskjuta medel eller tillgångar för att täcka kostnaderna för omstruktureringen.

ARTIKEL 12.8

Användning av subventioner

Varje part ska säkerställa att företagen endast använder subventionerna för de särskilda mål de beviljats för.

¹ För tydlighetens skull påpekas att inget i denna artikel hindrar att en part beviljar subventioner som utgörs av ett tillfälligt likviditetsstöd i form av lånegarantier eller lån begränsade till vad som behövs för att hålla företaget igång under den tid som behövs för att utarbeta en omstruktureringsplan eller likvidationsplan.

ARTIKEL 12.9

Allmänna undantag

Vid tillämpning av detta kapitel ska artikel XX i Gatt 1994 och artikel XIV i Gats i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal.

ARTIKEL 12.10

Twistlösning

Artikel 12.6.5 ska inte vara föremål för twistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 13

STATSÄGDA FÖRETAG, FÖRETAG SOM BEVILJATS SÄRSKILDA RÄTTIGHETER ELLER PRIVILEGIER OCH UTSEDDA MONOPOL

ARTIKEL 13.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *konsensusöverenskommelsen*: den överenskommelse om riktlinjer för statsstödda exportkrediter som utarbetats inom ramen för organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (nedan kallad *OECD*) eller någon annan överenskommelse som ersätter denna, oavsett om den utarbetats inom ramen för OECD eller inte, och som antagits av minst 12 ursprungliga WTO-medlemmar som varit parter i konsensusöverenskommelsen från och med den 1 januari 1979.

- b) *kommersiell verksamhet*: verksamhet som ett företag bedriver i vinstsyfte¹ och som leder till tillverkning av en vara eller tillhandahållande av en tjänst som ska säljas till konsumenterna på den relevanta marknaden i volymer och till priser som fastställs av företaget.
- c) *affärsmässiga överväganden*: pris, kvalitet, tillgänglighet, säljbarhet, transport och andra villkor för köpet eller försäljningen, eller övriga faktorer som normalt beaktas när privatägda företag i den berörda branschen som drivs enligt marknadsekonomiska principer fattar affärsbeslut.
- d) *utse ett monopol*: att inrätta eller godkänna ett monopol, eller att utvidga omfattningen av ett monopol till ytterligare en vara eller en tjänst.
- e) *utsett monopol*: en enhet, inbegripet konsortier och statliga organ, som på en relevant marknad inom en parts territorium utses som enda leverantör eller köpare av en vara eller tjänst, men inte en enhet som har beviljats en exklusiv immateriell rättighet enbart på grund av ett sådant beviljande.

¹ För tydlighetens skull påpekas att verksamhet som ett företag bedriver utan vinstsyfte eller på kostnadstäckningsbasis inte utgör verksamhet i vinstsyfte.

- f) *företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier*: alla statliga eller privata företag, inbegripet dotterbolag till dessa, som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier av en part. Särskilda rättigheter eller privilegier beviljas av en part när den utser ett begränsat antal företag med tillstånd av tillhandahålla en vara eller en tjänst enligt kriterier som inte är objektiva, proportionella och icke-diskriminerande, och detta i betydande utsträckning inverkar på andra företags möjligheter att tillhandahålla samma vara eller tjänst i samma geografiska område på i allt väsentligt likvärdiga villkor.
- g) *en tjänst som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning*: en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter enligt definitionen i Gats och, om tillämpligt, i bilagan om finansiella tjänster till Gats.
- h) *statsägt företag*: ett företag som bedriver kommersiell verksamhet och i vilket en part
- i) direkt äger mer än 50 % av aktiekapitalet,
 - ii) kontrollerar, direkt eller indirekt genom ägarintressen, mer än 50 % av rösterna,

- iii) har rätt att utse majoriteten av styrelseledamöterna eller medlemmarna av ett annat motsvarande ledningsorgan, eller
- iv) har laglig rätt att leda företagets verksamhet eller på annat sätt utöva en motsvarande grad av kontroll i enlighet med den partens lagar och andra författningar.

ARTIKEL 13.2

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol som bedriver kommersiell verksamhet. När sådana företag ägnar sig åt både kommersiell och icke-kommersiell verksamhet omfattas endast den kommersiella verksamheten av detta kapitel.
2. Detta kapitel är tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol på alla förvaltningsnivåer.

3. Detta kapitel är inte tillämpligt på situationer där statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol är upphandlande enheter som omfattas av antingen en parts bilagor till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling eller del 2 i bilaga 10 och utför upphandlingar för offentliga ändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för användning i tillverkningen av en vara eller tillhandahållandet av en tjänst för kommersiell försäljning.

4. Detta kapitel är inte tillämpligt på tjänster som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning.

5. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol, om de årliga intäkterna från den kommersiella verksamheten under något av de tre föregående räkenskapsåren understeg 200 miljoner SDR.

6. Artikel 13.5 är inte tillämplig på ett statsägt företags tillhandahållande av finansiella tjänster som sker på offentligt uppdrag om detta tillhandahållande av finansiella tjänster

a) stöder export eller import, under förutsättning att tjänsterna

i) inte är avsedda att ersätta kommersiell finansiering, eller

ii) tillhandahålls på villkor som inte är förmånligare än de som skulle kunna fås för jämförbara finansiella tjänster på den kommersiella marknaden,

- b) stöder privata investeringar utanför partens territorium, under förutsättning att tjänsterna
 - i) inte är avsedda att ersätta kommersiell finansiering, eller
 - ii) tillhandahålls på villkor som inte är förmånligare än de som skulle kunna fås för jämförbara finansiella tjänster på den kommersiella marknaden, eller
 - c) sker på villkor som är förenliga med konsensusöverenskommelsen, under förutsättning att detta faller inom ramen för konsensusöverenskommelsens tillämpningsområde.
7. Artikel 13.5 är inte tillämplig på de sektorer som anges i artikel 8.6.2.
8. Artikel 13.5 är inte tillämplig i den utsträckning som ett statsägt företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol i en part köper eller säljer en vara eller en tjänst i enlighet med
- a) en gällande icke-överensstämmande åtgärd enligt artikel 8.12.1 och artikel 8.18.1 som den parten upprätthåller, fortsätter, förnyar, ändrar eller modifierar, i enlighet med vad som anges i dess bindningslista i bilaga I till bilaga 8-B, eller
 - b) en parts icke-överensstämmande åtgärd enligt artikel 8.12.2 och artikel 8.18.2 med avseende på sektorer, undersektorer och verksamhet i enlighet med vad som anges i dess bindningslista i bilaga II till bilaga 8-B.

ARTIKEL 13.3

Förhållande till WTO-avtalet

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel XVII.1–XVII.3 i Gatt 1994, överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Gatt 1994 samt enligt artikel VIII.1, VIII.2 och VIII.5 i Gats.

ARTIKEL 13.4

Allmänna bestämmelser

1. Utan att det påverkar parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta kapitel hindrar ingenting i detta kapitel en part från att inrätta eller upprätthålla ett statsägt företag, att bevilja ett företag särskilda rättigheter eller privilegier eller att utse ett monopol.
2. Ingen av parterna ska begära att ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol ska agera på ett sätt som är oförenligt med detta kapitel eller uppmuntra sådana företag eller monopol att agera på ett sådant sätt.

ARTIKEL 13.5

Icke-diskriminerande behandling och affärsmässiga överväganden

1. Varje part ska se till att vart och ett av dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol när de bedriver kommersiell verksamhet
 - a) agerar i enlighet med affärsmässiga överväganden vid köp och försäljning av varor och tjänster, med undantag för fullgörandet av sådana krav som följer av dess public service-uppdrag och som inte är oförenliga med led b eller led c,
 - b) vid köp av varor eller tjänster
 - i) ger varor och tjänster som tillhandahålls av den andra partens företag en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges likadana varor och tjänster som tillhandahålls av partens egna företag, och
 - ii) ger varor och tjänster som tillhandahålls av ett omfattat företag enligt definitionen i artikel 8.2 c en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges likadana varor och tjänster som tillhandahålls av företag som tillhör partens egna företagare på den relevanta marknaden i parten, och

c) vid köp av varor eller tjänster

- i) ger den andra partens företag en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges partens egna företag, och
- ii) ger ett omfattat företag enligt definitionen i artikel 8.2 c en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges företag som tillhör partens egna företagare på den relevanta marknaden i parten¹.

2. Punkt 1 b och c hindrar inte statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol från att

- a) köpa eller sälja varor och tjänster på olika villkor, bland annat vad gäller priset, under förutsättning att dessa villkor har fastställts på grundval av affärsmässiga överväganden, eller
- b) vägra köpa eller sälja varor och tjänster, under förutsättning att en sådan vägran sker på grundval av affärsmässiga överväganden.

¹ För tydlighetens skull påpekas att denna punkt inte är tillämplig på sådana köp och försäljningar av aktier, andelar eller andra former av eget kapital som ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol gör när det gäller dess kapitalandel i ett annat företag.

ARTIKEL 13.6

Regelverk

1. Parterna iakttar relevanta internationella normer, bland annat OECD:s riktlinjer för styrning av statligt ägda företag, och ser till att tillämpa dessa på bästa möjliga sätt.
2. Varje part ska se till att alla regleringsorgan, eller varje annat organ som har regleringsfunktioner, som parten inrättar eller upprätthåller är oberoende från och inte ansvarigt inför något av de företag som regleras av det organet samt agerar opartiskt¹ vid likadana omständigheter med avseende på alla företag som regleras av det organet, bland annat statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol².
3. Varje part ska tillämpa sina lagar och andra författningar för statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol på ett konsekvent och icke-diskriminerande sätt.

¹ För tydlighetens skull påpekas att bedömningen av i vilken mån organet är opartiskt vid utövandet av sina regleringsfunktioner ska göras utifrån det allmänna mönster och den praxis som organet uppvisar.

² För tydlighetens skull påpekas att när det gäller de sektorer där parterna i kapitel 8 enats om särskilda skyldigheter för ett sådant organ ska de relevanta bestämmelserna i kapitel 8 ha företräde.

ARTIKEL 13.7

Informationsutbyte

1. En part som har anledning att tro att dess intressen inom ramen för detta kapitel påverkas negativt av kommersiell verksamhet som bedrivs av ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol (i denna artikel kallat *enheten*) från den andra parten kan skriftligen begära att den andra parten lämnar information, i enlighet med punkt 2, om enhetens kommersiella verksamhet med avseende på genomförandet av bestämmelserna i detta kapitel.
2. Den anmodade parten ska lämna följande uppgifter, under förutsättning att begäran innehåller en förklaring av hur enhetens verksamhet kan påverka den begärande partens intressen inom ramen för detta kapitel och anger vilka av följande uppgifter som ska lämnas:
 - a) Enhetens organisationsstruktur och sammansättningen av dess styrelse eller något annat motsvarande ledningsorgan.

- b) Vilken andel av aktierna i enheten som sammantaget ägs av den anmodade parten, dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol och det sammantagna röstetalet för dessa.
- c) En beskrivning av eventuella särskilda aktier eller särskilda rösträtter eller andra rättigheter som innehas av den anmodade parten, dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol, om dessa skiljer sig från de rättigheter som gäller för enhetens ordinarie aktier.
- d) En beskrivning av de myndigheter eller offentliga organ som reglerar enheten, en beskrivning av dessa myndigheters eller offentliga organs rapporteringskrav och, om möjligt, av dessa myndigheters eller offentliga organs rättigheter och praxis med avseende på tillsättning, uppsägning av och ersättning till högre chefer och styrelsemedlemmar eller medlemmar av ett annat motsvarande ledningsorgan.
- e) Enhetens årliga intäkter och totala tillgångar under den senaste treårsperiod som det finns uppgifter för.

- f) Eventuella undantag, immuniteter och därmed sammanhängande åtgärder som enheten åtnjuter enligt den anmodade partens lagar och andra författningar.
- g) Alla eventuella ytterligare uppgifter om enheten som är offentligt tillgängliga, bland annat årliga finansiella rapporter och revisioner utförda av tredje part.

ARTIKEL 13.8

Allmänna undantag

Vid tillämpning av detta kapitel ska artikel XX i Gatt 1994 och artikel XIV i Gats i tillämpliga delar införlivas med och göras till en del av detta avtal.

KAPITEL 14

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

AVSNITT A

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 14.1

Inledande bestämmelser

1. För att underlätta produktion och kommersialisering av innovativa och kreativa produkter samt tillhandahållande av tjänster mellan parterna och för att öka nyttan av handel och investeringar, ska parterna bevilja och garantera ett fullgott, effektivt och icke-diskriminerande skydd av immateriella rättigheter, och föreskriva åtgärder för säkerställande av skyddet mot intrång i immateriella rättigheter, inbegripet varumärkesförfalskning och piratkopiering, i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel och med de internationella avtal i vilka båda är parter.

2. En part får men är inte skyldig att föreskriva ett mer omfattande skydd för eller ett mer omfattande säkerställande av skydd för immateriella rättigheter enligt dess lagstiftning än vad som krävs enligt detta kapitel, under förutsättning att sådant skydd eller säkerställande inte strider mot bestämmelserna i det här kapitlet.

3. Vid tillämpning av detta kapitel avses med *immateriella rättigheter* alla kategorier av immateriella rättigheter som omfattas av artiklarna 14.8–14.39 i detta kapitel eller avsnitten 1–7 i del II av Trips-avtalet. Skyddet av immateriella rättigheter inbegriper skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten, upprättad i Paris den 20 mars 1883 (nedan kallad *Pariskonventionen*)¹.

4. De mål och principer som fastställs i del I i Trips-avtalet, särskilt artiklarna 7 och 8, ska tillämpas för detta kapitel, i tillämpliga delar.

ARTIKEL 14.2

Överenskomna principer

Med beaktande av de underliggande offentligpolitiska målen i inhemska system erkänner parterna behovet av att

a) främja innovation och kreativitet,

¹ För tydlighetens skull avses med *Pariskonventionen* Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten av den 20 mars 1883, reviderad i Bryssel den 14 december 1900, i Washington den 2 juni 1911, i Haag den 6 november 1925, i London den 2 juni 1934, i Lissabon den 31 oktober 1958 och i Stockholm den 14 juli 1967 och ändrad den 28 september 1979.

- b) underlätta spridningen av information, kunskap, teknik, kultur och konst, och
- c) främja konkurrensen och öppna och väl fungerande marknader,

genom sina respektive system för immateriella rättigheter, med bibehållen respekt för principerna om bland annat transparens och icke-diskriminering samt beaktande av intressena hos berörda parter, inbegripet rättighetshavare och användare.

ARTIKEL 14.3

Internationella avtal

1. Bestämmelserna i detta kapitel ska komplettera parternas rättigheter och skyldigheter enligt andra internationella avtal om immateriella rättigheter som de båda är parter i.
2. Parterna bekräftar sitt åtagande att uppfylla de skyldigheter som anges i de internationella avtal om immateriella rättigheter i vilka båda är parter¹ på dagen för ikraftträdandet av detta avtal, inbegripet
 - a) Trips-avtalet,

¹ De internationella avtal om immateriella rättigheter som avses i denna punkt inbegriper dem som medlemsstaterna i Europeiska unionen är parter i.

- b) Pariskonventionen,
- c) Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag, upprättad i Rom den 26 oktober 1961 (nedan kallad *Romkonventionen*),
- d) Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk, upprättad i Bern den 9 september 1886 (nedan kallad *Bernkonventionen*)¹,
- e) Wipos fördrag om upphovsrätt, antaget i Genève den 20 december 1996,
- f) Wipos fördrag om framföranden och fonogram, antaget i Genève den 20 december 1996,
- g) Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deposition av mikroorganismer för patentändamål, upprättad i Budapest den 28 april 1977,
- h) Internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter, upprättad i Paris den 2 december 1961 (nedan kallad *1991 års UPOV-konvention*)²,

¹ För tydlighetens skull avses med *Bernkonventionen* Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886, kompletterad i Paris den 4 maj 1896, reviderad i Berlin den 13 november 1908, kompletterad i Bern den 20 mars 1914, reviderad i Rom den 2 juni 1928, i Bryssel den 26 juni 1948, i Stockholm den 14 juli 1967 och i Paris den 24 juli 1971 och ändrad den 28 september 1979.

² För tydlighetens skull avses med *1991 års UPOV-konvention* den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter av den 2 december 1961, reviderad i Genève den 19 mars 1991.

- i) protokollet till Madridöverenskommelsen om den internationella registreringen av varumärken, som antogs i Madrid den 27 juni 1989, och
 - j) konventionen om patentsamarbete, upprättad i Washington den 19 juni 1970.
3. Varje part ska göra alla rimliga ansträngningar för att ratificera eller ansluta sig till följande multilaterala avtal om den på dagen för ikraftträdandet av det här avtalet inte redan är part i det avtalet¹:
- a) Patenträttskonventionen, antagen i Genève den 1 juni 2000.
 - b) Fördraget om varumärkesrätt, antaget i Genève den 27 oktober 1994.
 - c) Singaporekonventionen om varumärkesrätt, antagen i Singapore den 27 mars 2006.
 - d) Genèveakten till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar, antagen i Genève den 2 juli 1999.

¹ För Europeiska unionens del omfattar detta att medlemsstaterna ratificerar eller ansluter sig till de multilaterala avtal som avses i denna punkt.

- e) Pekingfördraget om audiovisuella framföranden, antaget i Peking den 24 juni 2012.
- f) Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp, antaget i Marrakech den 27 juni 2013.

ARTIKEL 14.4

Nationell behandling

1. Med avseende på alla kategorier av immateriella rättigheter som omfattas av detta kapitel ska varje part bevilja den andra partens medborgare¹ en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som parten beviljar sina egna medborgare med avseende på skydd² av immateriella rättigheter, med förbehåll för de undantag som redan fastställs i Pariskonventionen, Bernkonventionen, Romkonventionen och Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter, som antogs i Washington den 26 maj 1989. Beträffande utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radio- och televisionsföretag är denna skyldighet endast tillämplig på de rättigheter som föreskrivs i detta avtal.

¹ Vid tillämpning av denna artikel och artikel 14.5 ska begreppet *medborgare* ha samma innebörd som i Trips-avtalet.

² Vid tillämpning av denna artikel och artikel 14.5 ska begreppet *skydd* inbegripa frågor om tillgång till, erhållande, omfattning, upprätthållande och säkerställande av skydd för immateriella rättigheter samt även sådana frågor rörande bruk av immateriella rättigheter som särskilt tas upp i detta kapitel.

2. Skyldigheterna enligt punkt 1 ska också omfattas av de undantag som föreskrivs i artikel 5 i Trips-avtalet.

ARTIKEL 14.5

Behandling som mest gynnad nation

Varje part ska omedelbart och ovillkorligen bevilja den andra partens medborgare en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som beviljas medborgare i tredjeland med avseende på skydd av immateriella rättigheter, med förbehåll för de undantag som fastställs i artiklarna 4 och 5 i Trips-avtalet.

ARTIKEL 14.6

Procedurfrågor och transparens

1. Varje part ska vidta alla rimliga åtgärder för att främja effektivitet och transparens i förvaltningen av sitt system för immateriella rättigheter.

2. För att uppnå en effektiv förvaltning av sitt system för immateriella rättigheter ska varje part vidta lämpliga åtgärder för att effektivisera sina administrativa förfaranden i fråga om immateriella rättigheter i enlighet med internationella standarder.
3. För att ytterligare främja transparensen i förvaltningen av dess system för immateriella rättigheter ska varje part göra alla rimliga ansträngningar för att vidta lämpliga tillgängliga åtgärder i syfte att
 - a) offentliggöra information om och offentliggöra uppgifter som finns tillgängliga i handlingarna om
 - i) ansökningar om och beviljande av patent,
 - ii) registrering av industriella formgivningar,
 - iii) registrering av och ansökningar om varumärken,
 - iv) registrering av växtförädlingsprodukter, och
 - v) registrering av geografiska beteckningar,
 - b) offentliggöra information om åtgärder som vidtagits av de behöriga myndigheterna för att som en gränsåtgärd enligt artikel 14.51 uppskjuta frigörandet av varor som gör intrång i immateriella rättigheter,

- c) offentliggöra information om sina insatser för att säkerställa ett effektivt skydd för immateriella rättigheter och annan information med avseende på dess system för immateriella rättigheter, och
- d) offentliggöra information om relevanta lagar och andra författningar, slutliga rättsliga beslut och administrativa avgöranden med allmän tillämpning som avser säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter.

ARTIKEL 14.7

Främjande av den allmänna medvetenheten om skyddet av immateriella rättigheter

Varje part ska vidta de åtgärder som krävs för att fortsatt främja allmänhetens medvetenhet om skydd av immateriella rättigheter, inklusive projekt för utbildning och kunskapsspridning om användning av immateriella rättigheter samt om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter.

AVSNITT B

Standarder för immateriella rättigheter

UNDERAVSNITT 1

Upphovsrätt och närstående rättigheter

ARTIKEL 14.8

Upphovsmän

Varje part ska föreskriva att upphovsmän har ensamrätt att medge eller förbjuda följande:

- a) Direkt eller indirekt mångfaldigande av deras verk, oavsett metod och form, helt eller delvis.

- b) Alla former av spridning till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt av originalet till deras verk eller exemplar/kopior av detta. Varje part får fastställa på vilka villkor den rättighet som föreskrivs i denna bestämmelse konsumeras efter en första försäljning eller annan överlåtelse av äganderätten till originalet eller ett exemplar av verket som företagits med upphovsmannens medgivande.
- c) All slags överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 14.9

Utövande konstnärer

Varje part ska föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att medge eller förbjuda

- a) upptagning av sina framföranden,
- b) direkt eller indirekt mångfaldigande av upptagningar av sina framföranden, oavsett metod och form, helt eller delvis,

- c) spridning av upptagningar av sina framföranden i fonogram till allmänheten, genom försäljning eller på annat sätt, varvid varje part får fastställa på vilka villkor den rättighet som föreskrivs i denna bestämmelse konsumeras efter en första försäljning eller annan överlåtelse av äganderätten till originalet eller ett exemplar av upptagningen av framförandet som företagits med den utövande konstnärens medgivande,
- d) tillgängliggörande av upptagningar av sina framföranden för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och
- e) trådlös radio- och televisionsutsändning och återgivning för allmänheten av sina framföranden, utom när framförandet i sig självt sker vid en radio- eller televisionsutsändning eller härrör från en upptagning.

ARTIKEL 14.10

Fonogramframställare

Varje part ska föreskriva att fonogramframställare har ensamrätt att medge eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt mångfaldigande av sina fonogram, oavsett metod och form, helt eller delvis,

- b) spridning av sina fonogram, inbegripet exemplar av dessa, till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt, varvid varje part får fastställa på vilka villkor den rättighet som föreskrivs i denna bestämmelse konsumeras efter en första försäljning eller annan överlåtelse av äganderätten till originalet eller ett exemplar av fonogrammet som företagits med fonogramframställarens medgivande, och
- c) tillgängliggörande av sina fonogram för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 14.11

Radio- och televisionsföretag

Varje part ska föreskriva att radio- och televisionsföretag har ensamrätt att medge eller förbjuda

- a) upptagning av sina utsändningar,
- b) mångfaldigande av upptagningar av sina utsändningar,

- c) tillgängliggörande för allmänheten¹ av sina utsändningar, på trådbunden eller trådlös väg, som svar på en begäran från en person ur allmänheten²,
- d) återutsändning på trådlös väg av sina utsändningar, och
- e) återgivning till allmänheten av sina utsändningar om detta sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av inträdesavgift. Varje part får fastställa på vilka villkor denna ensamrätt kan utövas.

ARTIKEL 14.12

Användning av fonogram

Parterna är överens om att fortsätta diskussionerna om adekvat skydd för användning av fonogram för återgivning för allmänheten, med vederbörlig hänsyn till betydelsen av internationella standarder när det gäller skydd för användning av fonogram.

¹ För tydlighetens skull påpekas att för Europeiska unionens del är denna rättighet begränsad till situationer där begäran görs från en plats och vid en tidpunkt som en person ur allmänheten väljer.

² För tydlighetens skull påpekas att för Japan ska detta led tillämpas på offentlig överföring som sker automatiskt som svar på en begäran från allmänheten, utom för sådan som sker manuellt.

ARTIKEL 14.13

Skyddstid

1. Skyddstiden för upphovsrätten till ett litterärt eller konstnärligt verk enligt artikel 2 i Bernkonventionen ska löpa under upphovsmannens livstid och 70 år efter upphovsmannens död, oavsett vilken dag som verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten. Om skyddstiden för dessa rättigheter beräknas på en annan grund än en fysisk persons livslängd, ska den inte vara mindre än 70 år efter det att verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten. Om inget sådant tillgängliggörande sker inom 70 år efter det att verket skapades, ska skyddstiden inte vara mindre än 70 år från det att verket skapades.
2. Skyddstiden för utövande konstnärers rättigheter ska inte vara mindre än 50 år efter framförandet.
3. Skyddstiden för fonogramframställares rättigheter ska inte vara mindre än 70 år efter det att fonogrammet utgavs. Om fonogrammet inte utges inom minst 50 år från inspelningen av fonogrammet, ska skyddstiden inte vara mindre än 50 år från det att inspelningen gjordes¹.

¹ Varje part får anta effektiva åtgärder för att säkerställa att de vinster som genereras under den 20-årsperiod som följer efter det att 50-årsperioden löpt ut fördelas rättvist mellan utövande konstnärer och fonogramframställare.

4. Skyddstiden för utsändningsrättigheter ska inte vara mindre än 50 år efter det att utsändningen först överfördes.

5. De skyddstider som föreskrivs i denna artikel ska beräknas från den 1 januari det år som följer på året för den händelse som ger upphov till skyddet.

ARTIKEL 14.14

Begränsningar och undantag

Varje part får föreskriva begränsningar av eller undantag från de rättigheter som fastställs i artiklarna 14.8–14.12 endast i vissa särskilda fall som inte strider mot normalt utnyttjande av det skyddade alstret och inte oskäligt inkräktar på rättighetshavarnas legitima intressen, i enlighet med de konventioner och internationella avtal som parten anslutit sig till.

ARTIKEL 14.15

Konstnärers följerrätt till konstverk

Parterna enas om att utbyta synpunkter och information om frågor rörande rätten till ett intresse av följerrätt till ett originalkonstverk och situationen i detta hänseende i Europeiska unionen och i Japan.

ARTIKEL 14.16

Kollektiv förvaltning

Parterna

- a) erkänner vikten av att främja samarbete mellan sina respektive organisationer för kollektiv förvaltning,
- b) är eniga om att främja insynen i organisationerna för kollektiv förvaltning, och
- c) eftersträvar att underlätta icke-diskriminerande behandling från organisationer för kollektiv förvaltning av rättighetshavare som de företräder, antingen direkt eller genom en annan organisation för kollektiv förvaltning.

ARTIKEL 14.17

Skydd för befintliga alster

1. Varje part ska tillämpa artikel 18 i Bernkonventionen och artikel 14.6 i Trips-avtalet i tillämpliga delar för verk, framföranden och fonogram samt rättigheter till och skyddet för dessa alster i enlighet med detta underavsnitt.

2. En part ska inte vara skyldig att återställa skydd för sådana alster som på dagen för detta avtals ikraftträdande har kommit i allmänt bruk på dess territorium.

UNDERAVSNITT 2

Varumärken

ARTIKEL 14.18

Rättigheter som är knutna till ett varumärke

Varje part ska säkerställa att innehavaren av ett registrerat varumärke har ensamrätt att förhindra tredje part att utan innehavarens samtycke i näringsverksamhet använda¹ identiska eller liknande tecken för varor eller tjänster som är identiska med eller liknar dem för vilka varumärket är registrerat, om denna användning skulle medföra en risk för förväxling. När ett identiskt lika tecken används för identiskt lika varor eller tjänster ska förväxlingsrisk anses föreligga. De ovan angivna rättigheterna ska inte skada äldre rättigheter och ska inte heller påverka en parts möjligheter att bevilja rättigheter på grundval av användning.

¹ Vid tillämpning av denna artikel avses med begreppet *användning* av dessa tecken, åtminstone, import och export av varor eller varupaket på vilka tecknet är anbringat.

ARTIKEL 14.19

Undantag

Varje part ska föreskriva begränsade undantag till de rättigheter som är knutna till ett varumärke, exempelvis en skälig användning av beskrivande uttryck¹, och får föreskriva andra begränsade undantag, förutsatt att dessa undantag beaktar varumärkesinnehavarens och tredje parter legitima intressen.

ARTIKEL 14.20

Förberedande handlingar som betraktas som intrång

När det gäller etiketter och förpackningar ska varje part föreskriva att åtminstone var och en av följande förberedande handlingar anses som intrång i ett registrerat varumärke, om handlingen utförs utan samtycke från det registrerade varumärkets innehavare:

- a) Tillverkning,
- b) import, och

¹ En skälig användning av beskrivande uttryck inbegriper användningen av ett tecken som anger varans eller tjänstens geografiska ursprung, om denna användning är i enlighet med god affärssed.

c) presentation¹

av etiketter eller förpackningar försedda med² ett tecken som är identiskt med eller liknar det registrerade varumärket, i syfte att använda detta tecken eller föranleda att det används i handel med varor eller tjänster som är identiska med eller liknar dem för vilka varumärket är registrerat.

ARTIKEL 14.21

Välkända varumärken

I syfte att ge verkan åt skyddet av välkända varumärken på det sätt som avses i artikel 6a i Pariskonventionen och artikel 16.2 och 16.3 i Trips-avtalet, bekräftar parterna vikten av den gemensamma rekommendation om bestämmelser för skydd av välkända varumärken som antogs vid konferensen mellan parterna i Pariskonventionen för industriellt rättsskydd och Wipos generalförsamling vid den trettiofjärde omgången möten i Wipo-medlemsstaternas församlingar 1999.

¹ Vid tillämpning av denna artikel anser Europeiska unionen att begreppet *presentation* motsvarar att bjuda ut eller släppa ut på marknaden, medan Japan anser att *presentation* motsvarar att anvisa.

² Vid tillämpning av denna artikel för Japans del, betyder *försedda med* att de anger.

UNDERAVSNITT 3

Geografiska beteckningar

ARTIKEL 14.22

Tillämpningsområde

1. Detta underavsnitt är tillämpligt på erkännande och skydd av geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och andra alkoholhaltiga drycker¹ samt jordbruksprodukter² som har sitt ursprung inom parternas territorier.
2. I detta kapitel avses med *geografiska beteckningar* uppgifter som anger att en vara har sitt ursprung i en parts territorium, eller i en region eller ort inom detta territorium, när en viss kvalitet, ett visst anseende eller annan egenskap hos varan i huvudsak kan tillskrivas dess geografiska ursprung.

¹ I detta underavsnitt, med avseende på skyddet av geografiska beteckningar i Japan, avser begreppet *alkoholhaltiga drycker* drycker med en alkoholhalt på minst 1 %.

² I detta underavsnitt, med avseende på skyddet av geografiska beteckningar i Japan, avses med begreppet *jordbruksprodukter* jordbruks-, skogsbruks- och fiskeriprodukter samt livsmedel med undantag för alkoholhaltiga drycker.

3. En parts geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 14-B ska skyddas av den andra parten i enlighet med detta avtal om de ingår i tillämpningsområdet för den typ av varor som den andra parten skyddar i enlighet med lagar och andra författningar som förtecknas i bilaga 14-A.

ARTIKEL 14.23

System för skydd av geografiska beteckningar

1. Varje part ska inrätta eller upprätthålla ett system för registrering¹ och skydd av geografiska beteckningar inom sitt territorium.
2. Det system som avses i punkt 1 ska åtminstone innehålla följande:
 - a) En officiell metod för att ge allmänheten tillgång till förteckningen över registrerade geografiska beteckningar.

¹ Vid tillämpning av detta underavsnitt, med avseende på skyddet av geografiska beteckningar i Japan, kan begreppen *registrering* och *registrera* anses vara synonyma med ”beteckning” eller ”bekräftelse av skydd” och ”beteckna” eller ”bekräfta skydd” enligt landets relevanta lagar och andra författningar.

- b) Ett administrativt förfarande för kontroll av att de geografiska beteckningar som ska registreras enligt led a anger att en vara har sitt ursprung i en parts territorium, eller i en region eller ort inom den partens territorium, när en viss kvalitet, ett visst anseende eller annan egenskap hos varan i huvudsak kan tillskrivas dess geografiska ursprung.
- c) Ett invändningsförfarande som möjliggör att tredje parter rättmätiga intressen kan beaktas.
- d) Ett förfarande för upphävande¹ av skyddet av en geografisk beteckning, med beaktande av tredje parter legitima intressen och de legitima intressena hos användarna av de berörda registrerade geografiska beteckningarna².

¹ I detta underavsnitt, med avseende på skyddet av geografiska beteckningar i Japan, kan begreppet *upphävande* anses vara synonymt med ”undantag från skydd” enligt landets relevanta lagar och andra författningar.

² Utan att det påverkar tillämpningen av partens lagar och andra författningar på det system som avses i punkt 1, ska varje part föreskriva rättsliga medel för ogiltigförklaring av registreringen av geografiska beteckningar.

ARTIKEL 14.24

Förteckningar över geografiska beteckningar

1. Efter slutförandet av ett invändningsförfarande och en undersökning av Europeiska unionens geografiska beteckningar som förtecknas i avsnitt A i del 1 och avsnitt A i del 2 av bilaga 14-B, ska Japan erkänna att dessa beteckningar är geografiska beteckningar i den mening som avses i artikel 22.1 i Trips-avtalet och att de har registrerats av Europeiska unionen enligt det system som avses i artikel 14.23. Japan ska skydda dessa geografiska beteckningar i enlighet med detta underavsnitt.
2. Efter slutförandet av ett invändningsförfarande och en undersökning av Japans geografiska beteckningar som förtecknas i avsnitt B i del 1 och avsnitt B i del 2 av bilaga 14-B, ska Europeiska unionen erkänna att dessa beteckningar är geografiska beteckningar i den mening som avses i artikel 22.1 i Trips-avtalet och att de har registrerats av Japan enligt det system som avses i artikel 14.23. Europeiska unionen ska skydda dessa geografiska beteckningar i enlighet med detta underavsnitt.

ARTIKEL 14.25

Omfattning av skyddet för geografiska beteckningar

1. Med förbehåll för artikel 14.29 ska varje part, vad gäller den andra partens geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 14-B, föreskriva rättsliga medel för intresserade parter att på dess territorium förhindra följande¹:
 - a) Användning av en geografisk beteckning som identifierar en vara som en likadan vara² men där varan inte uppfyller tillämpliga krav i specifikationerna för geografiska beteckningar, även om
 - i) varans verkliga ursprung anges,

¹ Vid tillämpning av punkt 1, och utan hinder av underavsnitt 2 i avsnitt C, får varje part föreskriva att skyddet ska säkerställas genom administrativa förfaranden.

² Vid tillämpning av denna punkt och artiklarna 14.27.4, 14.29.1 och 14.29.2 avses med begreppet *likadan vara*, när det gäller en vara för vilken en geografisk beteckning har skyddats i en parts system enligt artikel 14.23.2, en vara som skulle ingå i samma kategori som den vara för vilken en geografisk beteckning registrerats i den parten.

- ii) den geografiska beteckningen används¹ i översättning eller translitterering², eller
 - iii) beteckningen står tillsammans med uttryck som ”motsvarande”, ”typ”, ”stil”, ”imitation” eller liknande.
- b) Användning av något i en varas beteckning eller presentation som anger eller ger intryck av att varan i fråga har sitt ursprung i ett annat geografiskt område än den egentliga ursprungsorten, på ett sätt som vilseleder allmänheten om varans geografiska ursprung eller egenskaper.
- c) Någon annan användning som utgör illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen.
2. Varje part får fastställa de praktiska villkor under vilka homonyma geografiska beteckningar ska särskiljas från varandra på dess territorium, med beaktande av behovet av att se till att berörda producenter behandlas rättvist och att konsumenterna inte vilseleds.

¹ För tydlighetens skull påpekas att denna bedömning görs från fall till fall. Denna bestämmelse är inte tillämplig om det finns belägg för att det inte finns någon koppling mellan den skyddade geografiska beteckningen och den översatta eller translittererade termen.

² Vid tillämpning av detta underavsnitt omfattar translitterering omvandling av tecken enligt fonetiken i den berörda geografiska beteckningens ursprungliga språk.

3. Om en part enligt ett internationellt avtal avser att skydda en geografisk beteckning i ett tredjeland som är homonym med en geografisk beteckning i den andra parten som skyddas enligt detta avtal, ska den förstnämnda parten senast på dagen för offentliggörandet av invändningar underrätta den andra parten om möjligheten att lämna synpunkter, förutsatt att ett sådant invändningsförfarande för den berörda geografiska beteckning i tredjeland som ska skyddas inleds efter den dag då detta avtal träder i kraft.
4. I det invändningsförfarande och den undersökning som avses i artikel 14.24 får varje part anse att den parten inte ska vara skyldig att skydda en beteckning som geografisk beteckning i bilaga 14-B, av följande skäl:
- a) Om namnet skulle innebära en konflikt med namnet på en växtsort eller en djurras och därmed riskerar att vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung.
 - b) Om namnet är det begrepp som i gängse språkbruk används som vedertagen benämning för varan i fråga.

5. Utan hinder av de specifikationer för geografiska beteckningar som avses i punkt 1 a och för en period av sju år från och med dagen för detta avtals ikraftträdande, ska det skydd som föreskrivs i detta underavsnitt för en viss geografisk beteckning i Europeiska unionen som förtecknas i bilaga 14-B inte hindra, med avseende på en vara som identifieras med en sådan geografisk beteckning, att åtgärder som rivning, skivning och förpackning, inbegripet styckning i portioner och innerförpackning, skulle kunna genomföras i Japan, förutsatt att varan är avsedd för den japanska marknaden och inte för återexport.

6. Parterna ska se över genomförandet av bestämmelserna i punkt 5 senast tre år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning före utgången av den sjuårsperiod som avses i den punkten.

ARTIKEL 14.26

Omfattning av användningen av geografiska beteckningar

1. Var och en får använda en geografisk beteckning som är skyddad enligt detta underavsnitt, förutsatt att användningen gäller sådana varor som identifieras med den geografiska beteckningen och sker i överensstämmelse med omfattningen av skyddet enligt detta avtal.

2. När en parts geografiska beteckning är skyddad enligt detta avtal i den andra parten, ska den legitima användningen av det skyddade namnet inte kräva någon registrering av användarna eller några ytterligare avgifter i den andra parten.

ARTIKEL 14.27

Förhållande till varumärken

1. Om en geografisk beteckning är skyddad enligt detta underavsnitt ska varje part avslå registrering av ett varumärke vars användning sannolikt skulle verka vilseledande i fråga om varans kvalitet, om ansökan om registrering av varumärket lämnas in efter den tillämpliga dagen för skydd av den geografiska beteckningen på det berörda territoriet¹ enligt punkterna 2 och 3. En varumärkesregistrering som har gjorts i strid med denna punkt ska förklaras ogiltig.
2. För geografiska beteckningar som avses i artikel 14.24 och som är förtecknade i bilaga 14-B på dagen för ikraftträdandet av detta avtal, ska den tillämpliga dagen för skydd vara dagen för detta avtals ikraftträdande.

¹ Vid tillämpning av punkt 1 ska granskningen av en ansökan om varumärkesregistrering som lämnas in hos en part efter dagen för detta avtals ikraftträdande eller dagen för offentliggörandet av invändningar mot en geografisk beteckning som avses i artikel 14.24, beroende på vad som inträffar senast, ta hänsyn till offentliggörandet för invändningar mot den geografiska beteckningen.

3. För geografiska beteckningar som avses i artikel 14.30 och som inte är förtecknade i bilaga 14-B på dagen för ikraftträdandet av detta avtal, ska den tillämpliga dagen för skydd vara den dag då ändringen av bilaga 14-B träder i kraft.
4. Parterna medger att förekomsten av ett redan befintligt kolliderande varumärke i en part inte helt hindrar ett skydd enligt detta avtal av en efterföljande geografisk beteckning för likadana varor i den parten¹.
5. Om en ansökan om varumärke har ingetts i god tro eller ett varumärke har registrerats i god tro, eller om rättigheter till ett varumärke har erhållits genom användning i god tro, i en av parterna, innan en geografisk beteckning skyddas enligt detta avtal i den parten, ska åtgärder som vidtas för att genomföra detta underavsnitt inte påverka behörigheten för eller giltigheten av registreringen av varumärket, eller rätten att använda varumärket, på grundval av att varumärket är identiskt med eller liknar den geografiska beteckningen.

¹ De behöriga myndigheterna får ställa vissa villkor för skydd av en geografisk beteckning som strider mot ett redan befintligt varumärke.

ARTIKEL 14.28

Säkerställande av skydd

Varje part ska bemyndiga sina behöriga myndigheter att i enlighet med sina lagar och andra författningar vidta lämpliga åtgärder på eget initiativ eller på begäran av en berörd part för att skydda de geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 14-B.

ARTIKEL 14.29

Undantag

1. Utan hinder av artikel 14.25.1 ska en part förhindra ett upprätthållande av en tidigare användning inom sitt territorium av en viss geografisk beteckning från den andra parten som förtecknas i bilaga 14-B och som identifierar en jordbruksprodukt för en likadan vara tillsammans med varor eller tjänster, efter en övergångsperiod på högst sju år från den dag då den förstnämnda parten skyddar den berörda geografiska beteckningen. Varor som framställts i den förstnämnda parten och som berörs av sådan användning ska vara försedda med tydliga och synliga tecken på det verkliga geografiska ursprunget.

2. Utan hinder av artikel 14.25.1, utom när artikel 24.4 i Trips-avtalet är tillämplig, ska en part förhindra ett upprätthållande av en tidigare användning inom sitt territorium av en viss geografisk beteckning från den andra parten som förtecknas i bilaga 14-B och som identifierar vin, spritdrycker eller andra alkoholhaltiga drycker för en likadan vara tillsammans med varor eller tjänster, efter en övergångsperiod på högst fem år från och med den dag då den förstnämnda parten skyddar den berörda geografiska beteckningen. Varor som framställts i den förstnämnda parten och som berörs av sådan användning ska vara försedda med tydliga och synliga tecken på det verkliga geografiska ursprunget.
3. Varje part får bestämma de praktiska villkor under vilka en sådan användning som avses i punkterna 1 och 2 ska särskiljas från den geografiska beteckningen på dess territorium, med beaktande av behovet av att se till att konsumenterna inte vilseleds.
4. Den övergångsperiod som avses i punkt 1 ska inte tillämpas om användningen av den geografiska beteckningen för den berörda vara som framställs på den andra partens territorium enligt punkt 1 inte överensstämmer med tillämpliga lagar och andra författningar som anges i bilaga 14-A och som ska tillämpas på den andra partens territorium.
5. Ingenting i detta underavsnitt får på något sätt hindra en person att i näringsverksamhet använda sitt namn eller namnet på sin företrädare i rörelsen, utom om användningen av ett sådant namn är ägnad att vilseleda allmänheten.

ARTIKEL 14.30

Ändring av förteckningarna över geografiska beteckningar

1. Parterna är överens om möjligheten att ändra förteckningarna över geografiska beteckningar i bilaga 14-B i enlighet med artikel 14.53.3 och 14.53.4 efter slutförandet av invändningsförfarandet och efter att ha granskat de geografiska beteckningar som avses i artikel 14.24 med ett för båda parter tillfredsställande resultat.
2. Artikel 14.25.4 är tillämplig beträffande tillägg av ett namn som ska skyddas som geografisk beteckning i bilaga 14-B.
3. Ingenting i detta underavsnitt ska förpliktiga en part att skydda en geografisk beteckning från den andra parten som inte är eller som upphör att vara skyddad i enlighet med den andra partens lagar och andra författningar. Varje part ska underrätta den andra parten om en geografisk beteckning upphör att vara skyddad på ursprungslandets territorium.
4. På begäran av en part ska parterna hålla samråd för att ändra bilaga 14-B vad avser varje fråga som påverkar det fortsatta skyddet av de geografiska beteckningar som förtecknas i den bilagan, i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

UNDERAVSNITT 4

Industriella formgivningar¹

ARTIKEL 14.31

Industriella formgivningar

1. Varje part ska föreskriva ett skydd för självständigt skapade industriella formgivningar som är nya och nyskapande, inbegripet formgivningar av en del av en produkt², oavsett om den kan avskiljas från produkten eller inte. Skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ge innehavarna ensamrätt enligt bestämmelserna i denna artikel.

¹ Vid tillämpning av detta underavsnitt, för Europeiska unionens del, avser begreppet *industriella formgivningar* registrerade formgivningar.

² Vid tillämpning av denna punkt och av punkt 2 ska begreppet *produkt* tolkas som *vara*.

2. En formgivning av eller som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska endast betraktas som ny och nyskapande i den mån¹
- a) beståndsdelen, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning² av den senare, och
 - b) sådana synliga detaljer i beståndsdelen i sig uppfyller kraven på nyhet och nyskapande.
3. Varje part får föreskriva begränsade undantag från skyddet av industriella formgivningar, på ett sätt som överensstämmer med artikel 26.2 i Trips-avtalet.
4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel eller av vardera parter lagar och andra författningar avseende andra immateriella rättigheter, inbegripet oregistrerade förekomster av produkter, varumärken eller andra kännetecken och patent.

¹ Som ett alternativ till de omständigheter som anges i leden a och b får en part anse att en formgivning av eller som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska anses vara ny och nyskapande under omständigheter som anges i dess lagar och andra författningar.

² Vid tillämpning av denna punkt avser begreppet *normal användning* slutanvändares användning, dock inte underhåll, service och reparationsarbeten.

5. Varje part ska säkerställa att en innehavare av en skyddad industriell formgivning åtminstone har rätt att hindra tredje part från att utan innehavarens samtycke framställa, sälja, importera eller exportera varor som bär eller ger uttryck för en formgivning som är identisk med eller liknar den skyddade formgivningen, om sådana handlingar utförs i kommersiellt syfte.
6. Varje part ska föreskriva att en person som ansöker om registrering av en industriell formgivning får begära att den behöriga myndigheten undanhåller formgivningen allmänheten under en period som anges av sökanden och som inte överstiger den period som föreskrivs i dess lagar och andra författningar.
7. Varje part ska säkerställa att den totala skyddstid som är tillgänglig för industriell formgivning är minst 20 år.

UNDERAVSNITT 5

Produkters oregistrerade utseende

ARTIKEL 14.32

Produkters oregistrerade utseende

1. Parterna erkänner att produkters utseende kan skyddas genom industriell formgivning, upphovsrätt eller lagstiftning för att förhindra illojal konkurrens.
2. Varje part ska föreskriva rättsliga förfaranden för att förhindra användningen av en produkts oregistrerade utseende, om användningen är en följd av efterbildning av produktens oregistrerade utseende i den mån detta föreskrivs i dess lagar och andra författningar. Användningen ska åtminstone omfatta utbudning till försäljning, utsläppande på marknaden, import eller export av produkten¹.
3. Skyddets varaktighet för en produkts oregistrerade utseende ska uppgå till minst tre år i enlighet med parternas respektive lagar och andra författningar.

¹ Vid tillämpning av denna artikel får en part anse att begreppen *efterbildning*, *utseende*, *utbudning* och *utsläppande på marknaden* är synonyma med *imitation*, *form*, *uppvisande* respektive *försäljning*.

UNDERAVSNITT 6

Patent

ARTIKEL 14.33

Patent

1. Varje part ska säkerställa att ett patent ger patenthavaren ensamrätt
 - a) när föremålet för patentet är en produkt, att hindra tredje part från att utan patenthavarens samtycke framställa, använda, utbjuda till försäljning¹, sälja eller importera den produkten i dessa syften, och
 - b) när föremålet för patentet är en process, att hindra tredje part från att utan patenthavarens samtycke använda processen, och att använda, utbjuda till försäljning, sälja eller importera i dessa syften åtminstone den produkt som erhålls direkt genom den processen.

¹ Vid tillämpning av denna punkt kan begreppet *utbjuda till försäljning* omfatta export.

2. Varje part får föreskriva begränsade undantag från de ensamrätter som är knutna till ett patent, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt hindrar ett normalt utnyttjande av patentet och inte otillbörligt skadar patenthavarens legitima intressen, med beaktande av tredje parts legitima intressen.
3. Parterna erkänner vikten av ett enhetligt patentskydd, inklusive ett gemensamt rättssystem för båda parternas territorium.
4. Parterna ska fortsätta att samarbeta för att förbättra den internationella patenträttens harmonisering, bland annat i fråga om anstånd, tidigare användares rättigheter och offentliggörande av ännu inte avgjorda patentansökningar.
5. Parterna ska ta vederbörlig hänsyn till samarbetet för att stärka det ömsesidiga utnyttjandet av sök- och undersökningsresultat, som till exempel grundar sig på konventionen om patentsamarbete och annat utnyttjande¹, så att sökandena snabbt och effektivt kan erhålla patentskydd, utan inverkan på parternas respektive materiella granskning av patent.

¹ Sådant utnyttjande kan omfatta det som bygger på projektet *Patent Prosecution Highway*.

ARTIKEL 14.34

Patent och folkhälsa

1. Parterna erkänner betydelsen av Dohaförklaringen om Trips-avtalet och folkhälsa, som antogs den 14 november 2001 av WTO:s ministerkonferens. Parterna ska vid tolkning och tillämpning av rättigheterna och skyldigheterna enligt detta kapitel se till att detta sker i enlighet med den förklaringen.
2. Parterna ska följa och bidra till genomförandet av WTO:s allmänna råds beslut av den 30 augusti 2003 om genomförandet av punkt 6 i Dohaförklaringen om Trips-avtalet och folkhälsa.

ARTIKEL 14.35

Förlängning av skyddstiden för patent på läkemedel¹ och lantbrukskemiska produkter²

Med avseende på patent som beviljas för uppfinningar avseende läkemedel eller lantbrukskemiska produkter, ska varje part, med förbehåll för villkoren i dess tillämpliga lagar och andra författningar, föreskriva en kompenserande skyddstid under vilken en patenterad uppfinning inte får användas till följd av ett förfarande för godkännande av saluföring. Från och med dagen för undertecknandet av detta avtal får den kompenserande skyddstiden inte anges till mer än fem år³ i respektive parts lagar och andra författningar.

¹ För Europeiska unionens del avses med begreppet *läkemedel* i denna artikel läkemedel enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 av den 6 maj 2009 om tilläggsskydd för läkemedel.

² För Europeiska unionens del avses med begreppet *lantbrukskemiska produkter* i denna artikel växtskyddsmedel enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 av den 23 juli 1996 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel.

³ För Europeiska unionens del är ytterligare sex månaders förlängning möjlig avseende läkemedel som varit föremål för pediatrika studier, förutsatt att resultaten av studierna kommer till uttryck i produktinformationen.

UNDERAVSNITT 7

Företagshemligheter och ej utlämnade testdata eller andra data

ARTIKEL 14.36

Omfattning på skyddet av företagshemligheter

1. Varje part ska säkerställa att dess lagar och andra författningar tillräckligt och effektivt skyddar företagshemligheter i enlighet med artikel 39.2 i Trips-avtalet.
2. Vid tillämpning av denna artikel och underavsnitt 3 i avsnitt C gäller följande definitioner:
 - a) *företagshemlighet*: information som
 - i) är hemlig i den meningen att den inte, som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman, är allmänt känd hos eller lättillgänglig för personer i de kretsar som normalt sett handskas med typen av information i fråga,
 - ii) har kommersiellt värde genom att den är hemlig, och

iii) har varit föremål för åtgärder som med hänsyn till omständigheterna är rimliga för att bevara hemligheten och som vidtagits av den person som lagligen kontrollerar informationen.

b) *innehavare av en företagshemlighet*: varje person som lagligen kontrollerar en företagshemlighet.

3. Vid tillämpning av denna artikel och underavsnitt 3 i avsnitt C ska varje part, i enlighet med sina lagar och andra författningar, föreskriva att åtminstone följande beteende ska anses strida mot god affärssed:

a) Anskaffande av en företagshemlighet utan innehavarens samtycke genom otillåtna medel, alternativt otillåten tillgång till, otillåtet tillägnande eller otillåten kopiering av handlingar, föremål, material, ämnen eller elektroniska filer som lagligen kontrolleras av innehavaren och som innehåller företagshemligheten eller ur vilka företagshemligheten kan härledas.

b) Utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet utan innehavarens samtycke av en person som uppfyller något av följande villkor:

i) Personen har anskaffat företagshemligheten på det sätt som avses i led a.

- ii) Personen bryter mot ett avtal om konfidentialitet eller någon annan skyldighet att inte röja företagshemligheten, med avsikt att få otillbörlig vinst eller skada innehavaren av företagshemligheten.
 - iii) Personen bryter mot ett avtal eller någon annan skyldighet att begränsa användningen av företagshemligheten, med avsikt att få otillbörlig vinst eller skada innehavaren av företagshemligheten.
- c) Anskaffande, utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet av en person som vid tidpunkten för anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet visste eller borde ha känt till¹ att företagshemligheten direkt eller indirekt erhållits från en annan person som röjde företagshemligheten på det sätt som avses i led b, vilket även omfattar att en person förmått en annan person att utföra de handlingar som avses i led b.
4. Ingenting i detta underavsnitt ska innebära krav på en part att betrakta någon av följande handlingar som stridande mot god affärssed eller att göra dessa handlingar till föremål för de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i underavsnitt 3 i avsnitt C.
- a) Oberoende upptäckt eller skapande av den berörda informationen.

¹ Vid tillämpning av denna artikel får en part tolka frasen *borde ha känt till* som *av grov oaktsamhet inte hade vetskap om*.

- b) Bakåtkompilering av en produkt av en person som lagligen innehar den och som inte lagligen är bunden att begränsa anskaffandet av informationen.
- c) Anskaffande, utnyttjande eller röjande av upplysningar som krävs eller tillåts i partens tillämpliga lagar och andra författningar.
- d) Anställdas utnyttjande av erfarenhet och färdigheter som förvärvats hederligt under deras normala yrkesutövning.
- e) Utlämnande av information vid utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet.

ARTIKEL 14.37

Behandling av testdata i förfaranden för godkännande av saluföring

1. Varje part ska förhindra att personer som ansöker om godkännande av saluföring av läkemedel¹ vilka innehåller nya aktiva farmaceutiska substanser, förlitar sig på eller hänvisar till ej utlämnade testdata eller andra data som inlämnats till dess behöriga myndighet av den första sökanden, under en viss tidsperiod räknat från dagen för godkännandet av ansökan. Från och med dagen för undertecknandet av detta avtal fastställs den tidsperioden till minst sex år i varje parts lagar och andra författningar.

¹ För Europeiska unionens del avses med begreppet *läkemedel* i denna artikel läkemedel enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 av den 6 maj 2009 om tilläggsskydd för läkemedel.

2. Om en part som ett villkor för att godkänna saluföring av lantbrukskemiska produkter¹ som utnyttjar nya kemiska enheter begär inlämnande av ej utlämnade testdata eller andra data, vilkas skapande innebär ett betydande arbete, ska den parten i enlighet med sina lagar och andra författningar säkerställa att de som ansöker om godkännande av saluföring

- a) förhindras från att förlita sig på eller hänvisa till sådana data som inlämnats till dess behöriga myndighet av den första sökanden under en period på minst 10 år räknat från dagen för godkännandet av den ansökan, eller
- b) i allmänhet är skyldiga att lägga fram en fullständig uppsättning testdata, även i de fall då det finns en tidigare ansökan för samma produkt, för en period av minst 10 år räknat från dagen för godkännandet av en tidigare ansökan.

¹ För Europeiska unionens del avses med begreppet *lantbrukskemiska produkter* i denna artikel växtskyddsmedel enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 av den 23 juli 1996 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel.

UNDERAVSNITT 8

Växtförädlingsprodukter

ARTIKEL 14.38

Växtförädlingsprodukter

Varje part ska föreskriva ett skydd för nya sorter av alla växtsläkten och växtarter i enlighet med sina rättigheter och skyldigheter enligt 1991 års UPOV-konvention.

UNDERAVSNITT 9

Illojal konkurrens

ARTIKEL 14.39

Illojal konkurrens

1. Varje part ska föreskriva ett effektivt skydd mot illojal konkurrens i enlighet med Pariskonventionen¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att parterna anser att artikel 10a i Pariskonventionen omfattar illojal konkurrens på området för tillhandahållandet av tjänster i enlighet med deras respektive lagar och andra författningar.

2. I samband med Europeiska unionens och Japans respektive system för förvaltning av sin toppdomän för domännamn (ccTLD)¹, ska lämpliga rättsmedel² vara tillgängliga i enlighet med deras respektive lagar och andra författningar, åtminstone i fall där en person i vinstintresse och i ond tro registrerar eller innehar ett domännamn som är identiskt med eller förvillande likt ett varumärke.

3. Varje part ska föreskriva ett effektivt skydd mot obehörig användning av varumärken genom att genomföra artikel 6f.2 i Pariskonventionen.

¹ För tydlighetens skull påpekas att för Europeiska unionens del gäller denna punkt endast domännamnen ".eu".

² Parterna är överens om att sådana rättsmedel kan omfatta bland annat återkallande, uppsägning och överlåtelse av registrerade domännamn, förelägganden mot den person som registrerat eller innehar ett registrerat domännamn och mot registreringsenheten för domännamn eller en skadeståndstalan mot den person som registrerat eller innehar ett domännamn.

AVSNITT C

Säkerställande av skydd

UNDERAVSNITT 1

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 14.40

Säkerställande av skydd – allmänt

1. Parterna bekräftar sina åtaganden enligt Trips-avtalet, särskilt del III. Varje part ska föreskriva de kompletterande åtgärder, förfaranden och rättsmedel¹ som krävs för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. Åtgärderna, förfarandena och rättsmedlen ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

¹ Utan att det påverkar tillämpningen av de civilrättsliga och administrativa åtgärder, förfaranden och rättsmedel som föreskrivs i detta kapitel, får en part föreskriva andra lämpliga sanktioner i fall då ett intrång i en immateriell rättighet har skett.

2. De åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i punkt 1 ska vara effektiva, proportionella och avskräckande¹ och tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.

3. Varje part ska göra alla rimliga ansträngningar för att

- a) främja inrättandet av offentliga eller privata rådgivande grupper för att behandla frågor rörande åtminstone varumärkesförfalskning och piratkopiering, och
- b) säkerställa den interna samordningen mellan och underlätta gemensamma åtgärder av sina berörda behöriga myndigheter för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, med förbehåll för tillgängliga resurser.

ARTIKEL 14.41

Berättigade sökande

Varje part ska tillerkänna följande personer rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i detta avsnitt:

- a) Innehavare av immateriella rättigheter, i enlighet med partens lagar och andra författningar.

¹ Vid tillämpning av denna artikel får en part anse att begreppet *avskräckande* är synonymt med "som avskräcker" enligt artikel 41 i Trips-avtalet.

- b) Innehavare av företagshemligheter som avses i artikel 14.36.
- c) Andra personer och enheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med partens lagar och andra författningar.

UNDERAVSNITT 2

Säkerställande av skydd – civilrättsliga rättsmedel^{1 2}

ARTIKEL 14.42

Åtgärder för att skydda bevisning

1. Varje parts rättsliga myndigheter ska ha befogenhet att förelägga om snabba och effektiva provisoriska åtgärder för att bevara bevisning av betydelse för ett påstått intrång, i enlighet med tillämpliga förfaranden för att skydda konfidentiell information.

¹ Detta underavsnitt gäller för immateriella rättigheter som beskrivs i underavsnitten 1–9 i avsnitt B, med undantag av underavsnitt 7.

² För Japans del kommer det civilrättsliga säkerställandet av skyddet för geografiska beteckningar att tillhandahållas inom ramen för artikel 10a i Pariskonventionen och artikel 22 i Trips-avtalet.

2. Varje parts rättsliga myndigheter ska ha befogenhet att utan hörande av motparten besluta om provisoriska åtgärder vid behov, särskilt om ett dröjsmål troligen kan vålla rättighetshavaren oersättlig skada eller när bevisning löper uppenbar risk att förstöras.
3. I ärenden som gäller intrång i immateriella rättigheter ska varje part föreskriva att dess rättsliga myndigheter, i civilrättsliga förfaranden, har befogenhet att besluta om beslag eller annat tagande i förvar av misstänkta varor, material och verktyg som är knutna till intrånget, och skriftliga bevis, antingen original eller kopior, som är knutna till intrånget.

ARTIKEL 14.43

Rätt till information

Utan att det påverkar tillämpningen av den egna lagstiftningen om immunitet, sekretesskyddet för informationskällor eller behandling av personuppgifter, ska varje part, i civilrättsliga förfaranden rörande säkerställandet av skyddet för immateriella rättigheter, föreskriva att dess rättsliga myndigheter efter en motiverad begäran från rättighetshavaren har befogenhet att ålägga den som har gjort intrång eller påstås ha gjort intrång att till rättighetshavaren eller de rättsliga myndigheterna, åtminstone för insamlingen av bevis, lämna sådana relevanta upplysningar som föreskrivs i partens tillämpliga lagar och andra författningar och som den som har gjort intrång, eller påstås ha gjort intrång, innehar eller kontrollerar. Dessa upplysningar kan inbegripa upplysningar om en person som deltar i någon aspekt av intrånget eller det påstådda intrånget och om metoderna för produktion eller distributionskanaler när det gäller de varor eller tjänster som gör intrång eller påstås göra intrång, inbegripet identifieringen av andra personer som påstås vara inblandade i produktion och distribution av dessa varor eller tjänster och av deras distributionskanaler.

ARTIKEL 14.44

Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder

1. Varje part ska säkerställa att dess rättsliga myndigheter, på begäran av sökanden, får utfärda ett interimistiskt föreläggande mot en påstådd intrångsgörare i syfte att hindra ett omedelbart förestående immaterialrättsintrång, eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite i enlighet med inhemsk lagstiftning, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en fortsättning avhängig av att det ställs en garanti så att rättighetshavaren kan kompenseras. Ett interimistiskt föreläggande får också vid behov utfärdas på samma villkor mot en tredje part¹ över vilken den berörda rättsliga myndigheten har jurisdiktion och vars tjänster utnyttjas för att göra intrång i en immateriell rättighet.
2. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas i syfte att besluta om beslag eller överlämnande av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet, för att förhindra att varorna införs till eller cirkulerar på marknaden.

¹ Vid tillämpning av denna artikel får en part föreskriva att begreppet *tredje part* inbegriper mellanhänder.

3. När det gäller ett påstått intrång som begås i kommersiell skala, ska varje part se till att dess rättsliga myndigheter, om sökanden påvisar omständigheter som sannolikt äventyrar indrivningen av skadestånd, får belägga rörlig och fast egendom som tillhör den person som påstås ha gjort intrånget med kvarstad, inbegripet frysning av dennes bankkonton och andra tillgångar.

ARTIKEL 14.45

Korrigeringsåtgärder

1. Varje part ska se till att dess behöriga rättsliga myndigheter på begäran av sökanden, utan att det påverkar det skadestånd som kan utgå till rättighetshavaren på grund av intrånget, får besluta åtminstone att varor som har konstaterats göra intrång i en immateriell rättighet slutgiltigt ska avlägsnas från marknaden eller förstöras, utom under exceptionella omständigheter och utan att kompensation betalas. Om så är lämpligt får de rättsliga myndigheterna även besluta att material och verktyg som huvudsakligen har använts för att skapa eller tillverka dessa varor ska förstöras.
2. Varje parts rättsliga myndigheter ska ha befogenhet att besluta om att dessa åtgärder ska bekostas av intrångsgöraren, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

ARTIKEL 14.46

Förbudsföreläggande

Varje part ska säkerställa att, om ett rättsligt beslut som konstaterar ett intrång i en immateriell rättighet har fattats, dess behöriga myndigheter får utfärda ett förbudsföreläggande som syftar till att förbjuda ett fortsatt intrång och som riktas mot intrångsgöraren samt, i tillämpliga fall, en tredje part¹ över vilken den berörda rättsliga myndigheten har jurisdiktion och vars tjänster utnyttjas för att göra intrång i en immateriell rättighet.

ARTIKEL 14.47

Skadestånd

1. Varje part ska föreskriva att dess rättsliga myndigheter i civilrättsliga förfaranden har befogenhet att ålägga den som är skyldig till ett intrång i immateriella rättigheter och som har vetskap om, eller rimligen borde ha vetskap om intrånget, att till rättighetshavaren betala ett adekvat skadestånd för att ersätta den skada som rättighetshavaren lidit till följd av intrånget.

¹ Vid tillämpning av denna artikel får en part föreskriva att begreppet *tredje part* inbegriper mellanhänder.

2. Vid fastställandet av ett skadestånd för intrång i immateriella rättigheter får varje parts behöriga myndigheter bland annat överväga alla rättmätiga mått på värdet som kan lämnas av rättighetshavaren, inbegripet utebliven vinst.
3. En part får i sina lagar och andra författningar föreskriva presumption¹ vid fastställandet av det skadeståndsbelopp som avses i punkt 1.

¹ Detta kan innebära en presumption att skadeståndsbeloppet motsvarar

- a) minst det belopp som rättighetshavaren skulle ha varit berättigad till för sina immateriella rättigheter, vilket kan inbegripa rimlig royalty, och som kompenserar rättighetshavaren för den otillåtna användningen av dennes immateriella rättigheter,
- b) den vinst som intrångsgöraren gör från intrånget, eller
- c) mängden av de varor som gör intrång i rättighetshavarens immateriella rättigheter och som faktiskt överlåtits till tredje personer, multiplicerad med vinsten per enhet för varor som skulle ha sålts av rättighetshavaren om det inte hade skett något intrång.

ARTIKEL 14.48

Kostnader

Varje part ska föreskriva att dess rättsliga myndigheter, där så är lämpligt, har befogenhet att vid avslutandet av civilrättsliga förfaranden rörande intrång i immateriella rättigheter ålägga den förlorande parten att ersätta den vinnande partens rättegångskostnader eller rättegångsavgifter samt tillämpliga kostnader för juridiskt biträde eller andra kostnader i enlighet med den partens lagar och andra författningar.

ARTIKEL 14.49

Presumption om innehav av upphavs- eller äganderätt

1. Varje part ska säkerställa att det är tillräckligt att en persons namn på sedvanligt sätt finns angivet på ett litterärt eller konstnärligt verk för att denne ska betraktas som upphovsman, om inte motsatsen bevisas, och att denne följaktligen ska ha rätt att föra talan om intrång.

2. Varje part får tillämpa punkt 1 i tillämpliga delar på innehavare av upphovsrätten närstående rättigheter i fråga om deras skyddade alster.

UNDERAVSNITT 3

Säkerställande av skydd mot förskingring av företagshemligheter

ARTIKEL 14.50

Civilrättsliga förfaranden och rättsmedel

1. Varje part ska föreskriva lämpliga civilrättsliga förfaranden och rättsmedel för att innehavare av företagshemligheter ska kunna förhindra och få ersättning för ett anskaffande, utnyttjande eller röjande av deras företagshemligheter som sker i strid med god affärssed.

2. Varje part ska i enlighet med sina lagar och andra författningar föreskriva att dess rättsliga myndigheter har befogenhet att förelägga att parterna, deras advokater och andra berörda personer i civilrättsliga förfaranden inte har rätt att utnyttja eller röja företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som de behöriga rättsliga myndigheterna har identifierat som konfidentiella¹, efter en vederbörligen motiverad begäran av en berörd part och som dessa parter, advokater och andra personer har kännedom om som ett resultat av deras deltagande i sådana civilrättsliga förfaranden.

3. I de berörda civilrättsliga förfarandena ska varje part föreskriva att dess rättsliga myndigheter åtminstone har följande befogenheter:

- a) Att utfärda förbudsföreläggande för att förhindra att företagshemligheter anskaffas, utnyttjas eller röjs i strid med god affärssed.
- b) Att förelägga den person som visste eller borde ha känt till² att denne i strid med god affärssed anskaffade, utnyttjade eller rörde en företagshemlighet att betala innehavaren av företagshemligheten ett skadestånd som står i proportion till den faktiska skada som lidits med anledning av anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet.

¹ För tydlighetens skull påpekas att en part får föreskriva att dess rättsliga myndigheter kan identifiera en företagshemlighet som konfidentiell genom ett beslut om att hemligheten ska skyddas.

² Vid tillämpning av denna artikel får en part tolka frasen *borde ha känt till* som *av grov oaktsamhet inte hade vetskap om*.

- c) Att vidta särskilda åtgärder för att bevara konfidentialitet för företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som företes vid civilrättsliga förfaranden avseende påstått anskaffande, utnyttjande eller röjande av företagshemligheter i strid med god affärssed. Sådana särskilda åtgärder får, i enlighet med partens lagar och andra författningar, omfatta möjligheten att begränsa tillgången till vissa handlingar i sin helhet eller delvis, att begränsa tillträdet till förhandlingar och motsvarande protokoll eller utskrifter och att tillhandahålla en avhemligad version av ett rättsligt avgörande där avsnitt som innehåller företagshemligheter avlägsnats eller redigerats.
- d) Att utdöma sanktioner för parterna, deras advokater och andra berörda personer i civilrättsliga förfaranden för överträdelse av domstolsbeslut enligt punkt 2 angående skydd av företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som företes i dessa förfaranden.
4. En part ska inte åläggas att föreskriva sådana civilrättsliga förfaranden och rättsmedel som avses i punkt 1 om beteendet i strid med god affärssed, i enlighet med partens lagar och andra författningar, har ägt rum i syfte att uppdaga försummelser, missförhållanden eller olaglig verksamhet eller i syfte att skydda ett legitimt intresse med stöd i lag.

UNDERAVSNITT 4

Säkerställande av skydd – gränsåtgärder

ARTIKEL 14.51

Säkerställande av skydd – gränsåtgärder

1. När det gäller varor som importeras eller exporteras¹ ska varje part anta eller upprätthålla förfaranden enligt vilka en rättighetshavare får lämna in ansökningar med begäran att dess tullmyndighet skjuter upp frigörandet av eller kvarhåller varor som misstänks göra intrång i varumärken, upphovsrätt och närstående rättigheter, geografiska beteckningar², patent, bruksmönster, industriell formgivning och växtförädlarrätter (i denna artikel kallade *misstänkta varor*) inom dess tullområde.

¹ Vid tillämpning av denna artikel avses med frasen *varor som importeras eller exporteras*, för Europeiska unionens del, varor under tullkontroll som förts in i eller ut ur dess tullområde eller som finns där inom ramen för tillfällig lagring, har hänförts till ett tullförfarande eller återexporterats.

² När det gäller geografiska beteckningar får Japan uppfylla kraven i denna artikel genom att föreskriva att dess behöriga myndigheter i enlighet med dess lagar och andra författningar ska vidta administrativa åtgärder för att förhindra utsläppande på sin inhemska marknad av misstänkta varor.

2. Varje part ska använda elektroniska system för tullmyndighetens hantering av de ansökningar som avses i punkt 1 efter att dessa har beviljats eller registrerats.
3. Tullmyndigheten i varje part ska besluta om beviljande eller registrering av de ansökningar som avses i punkt 1 inom skälig tid från inlämnandet av ansökningarna.
4. Varje part ska föreskriva att de ansökningar som avses i punkt 1 kan tillämpas på flera sändningar.
5. När det gäller varor som importeras eller exporteras ska tullmyndigheten i varje part ha befogenhet att agera på eget initiativ för att uppskjuta frigörandet av eller kvarhålla misstänkta varor i den partens tullområde¹.

¹ Vid tillämpning av denna punkt får Japan föreskriva påföljder som ska tillämpas i fall av tulltransitering eller omlastning av varor som gör intrång i immateriella rättigheter. I samband med detta avses med

- a) *tulltransitering*: ett tullförfarande enligt vilket varor transporteras under tullkontroll från ett tullkontor till ett annat, och
- b) *omlastning*: ett tullförfarande enligt vilket varor under tullkontroll överförs från det importerande transportmedlet till det exporterande transportmedlet inom området för ett tullkontor som tjänstgör som kontor för både import och export.

6. Artikel 4.9 omfattar upptäckt av misstänkta varor som avses i denna artikel.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av dess lagar och andra författningar rörande integritet hos eller konfidentiell information, får en part ge tullmyndigheten befogenhet att tillhandahålla en rättighetshavare information om sådana varor vars frigörande har skjutits upp eller som har kvarhållits, bland annat i fråga om varubeskrivning och kvantiteter och, om detta är känt, namn på och adresser till avsändaren, importören, exportören eller mottagaren och ursprungsland.

8. Varje part får införa eller upprätthålla förfaranden genom vilka dess behöriga myndigheter, inom rimlig tid efter inledandet av de förfaranden som beskrivs i punkterna 1 och 5 kan besluta om huruvida de misstänkta varorna gör intrång i en immateriell rättighet. I sådana fall ska de behöriga myndigheterna ha befogenhet att besluta att varor ska förstöras efter ett beslut om att varorna gjort intrång. En part får införa förfaranden som möjliggör förstöring av misstänkta varor utan att ett intrång formellt har fastställts, om de berörda personerna samtycker till eller inte motsätter sig förstöring.

9. Om en part begär att rättighetshavare ska bära de faktiska kostnaderna för lagring eller förstöring av varor vars frigörande har skjutits upp eller som har kvarhållits i enlighet med punkterna 1 och 5, ska dessa kostnader motsvara de tjänster som utförs för lagring eller förstöring av varor.

10. Det ska inte finnas någon skyldighet att tillämpa denna artikel på import av varor som saluförs i ett annat land av rättighetshavaren eller med dennes samtycke. En part får från tillämpningen av denna artikel undanta små mängder av varor av icke-kommersiell natur som ingår i resandes personliga bagage.

11. De samråd som avses i artikel 4.3.4 ska också behandla de gränsåtgärder som vidtas av tullmyndigheten i varje part enligt denna artikel.

12. Parternas tullmyndigheter kan samarbeta om gränsåtgärder mot intrång i immateriella rättigheter som omfattas av detta underavsnitt.

13. Utan att det påverkar ansvarsområdena för den kommitté för immateriella rättigheter som avses i artikel 14.53 får den kommitté för ursprungsregler och tullrelaterade frågor som avses i artikel 4.14 överväga möjligheten att samarbeta om följande:

- a) Utbyte av allmän information om beslag av varor som gör intrång eller av misstänkta varor.
- b) Dialoger om specifika ämnen av gemensamt intresse rörande
 - i) allmän information om användningen av riskhanteringssystem för att upptäcka misstänkta varor, och

- ii) allmän information om riskanalys i kampen mot varor som gör intrång.

AVSNITT D

Samarbete och institutionella arrangemang

ARTIKEL 14.52

Samarbete

1. Parterna, som erkänner den ökande betydelsen av skyddet av immateriella rättigheter för att ytterligare främja handel och investeringar mellan dem, ska samarbeta i fråga om immateriella rättigheter, inbegripet genom att utbyta information om parternas förbindelser med tredjeländer om frågor som rör immateriella rättigheter, i överensstämmelse med sina respektive lagar och andra författningar och med förbehåll för sina tillgängliga resurser.
2. Vid tillämpning av punkt 1 får samarbete inbegripa utbyte av information, erfarenheter och färdigheter och andra former av samarbete eller verksamhet som kan överenskommas mellan parterna. Sådant samarbete kan omfatta följande områden:
 - a) Utvecklingen inom nationell och internationell politik rörande immateriella rättigheter.

- b) System för förvaltning och registrering av immateriella rättigheter.
- c) Utbildning och medvetenhet om immateriella rättigheter.
- d) Frågor rörande immateriella rättigheter som är relevanta för
 - i) små och medelstora företag,
 - ii) vetenskap, teknik och innovation, och
 - iii) skapande, överföring och spridning av teknik.
- e) Politik för användning av immateriella rättigheter för forskning, innovation och ekonomisk tillväxt.
- f) Genomförande av multilaterala avtal om immateriella rättigheter, såsom de avtal som ingåtts eller förvaltas inom ramen för Wipo.
- g) Tekniskt bistånd till utvecklingsländer.
- h) Bästa praxis, projekt och program för att bekämpa intrång i immateriella rättigheter.

- i) Undersökning av möjligheterna till ytterligare gemensamma insatser mot intrång i immateriella rättigheter i hela världen.
- 3. Parterna ska eftersträva samarbete när det gäller insatser för att förbättra det internationella regelverket för immateriella rättigheter, bland annat genom att uppmuntra till ytterligare ratificeringar av befintliga internationella avtal och genom att främja internationell harmonisering och förvaltning av och internationellt säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och verksamheter i internationella organisationer, däribland WTO och Wipo.

ARTIKEL 14.53

Kommittén för immateriella rättigheter

- 1. Den kommitté för immateriella rättigheter som inrättas enligt artikel 22.3 (i denna artikel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
- 2. Kommittén ska ha följande uppgifter:
 - a) Att se över och övervaka genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.

- b) Att utbyta information om lagstiftnings- och policyutveckling vad avser geografiska beteckningar och övriga frågor av gemensamt intresse på området geografiska beteckningar, inbegripet alla frågor som uppstår till följd av tillämpliga krav i specifikationer för de geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 14-B med avseende på deras skydd enligt detta avtal.
 - c) Att diskutera alla frågor som rör immateriella rättigheter i syfte att förbättra skyddet av immateriella rättigheter och säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och främja en effektiv och transparent förvaltning av system för immateriella rättigheter.
 - d) Att rapportera sina slutsatser och resultatet av sina överläggningar till Gemensamma kommittén.
 - e) Att utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.
3. Kommittén ska på begäran av en part utfärda rekommendationer till Gemensamma kommittén om ändringar av bilagorna 14-A och 14-B.
4. Varje part ska granska varje begäran från den andra parten om ändring av bilaga 14-B i enlighet med artikel 14.30.
5. Kommittén får bjuda in företrädare för andra berörda enheter än parterna, även från den privata sektorn, med nödvändig sakkunskap i de frågor som ska diskuteras.

ARTIKEL 14.54

Undantag i säkerhetssyfte

Vid tillämpning av detta kapitel ska artikel 73 i Trips-avtalet härmed införlivas med och i tillämpliga delar utgöra en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 14.55

Twistlösning

Artikel 14.52 ska inte vara föremål för twistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 15

FÖRETAGSSTYRNING

ARTIKEL 15.1

Mål

1. Parterna är medvetna om att ett effektivt ramverk för företagsstyrning är en viktig förutsättning för att skapa ekonomisk tillväxt genom välfungerande marknader och sunda finansiella system som grundar sig på transparens, effektivitet, tillit och integritet.

2. Varje part ska vidta lämpliga åtgärder för att utveckla ett effektivt ramverk för företagssyrning på sitt territorium, eftersom de är medvetna om att sådana åtgärder kommer att attrahera och främja investeringar genom att de leder till ett ökat förtroende hos investerarna och en ökad konkurrenskraft och därmed också gör att bästa möjliga nytta kan dras av de möjligheter som ges av parternas respektive åtaganden vad gäller marknadstillträde.
3. Utan att det begränsar varje parts möjlighet att utveckla sitt eget rättsliga, institutionella och regleringsmässiga ramverk för företagsstyrning i börsnoterade företag förbinder sig parterna att iaktta principerna och bestämmelserna i detta kapitel i den utsträckning som dessa underlättar tillträdet till parternas marknader i enlighet med vad som föreskrivs i detta avtal.
4. Parterna ska samarbeta i frågor som rör utvecklingen av ett effektivt ramverk för företagsstyrning och som faller inom ramen för detta kapitel.

ARTIKEL 15.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *styrelse*: det styrande organ i ett börsnoterat företag som har beslutanderätt när det gäller övervakning av företagets verksamhet och vars medlemmar (styrelseledamöter) är valda, normalt sett av företagets aktieägare, för att styra företaget.

- b) *företagsstyrning*: förhållandet mellan företagets ledning, styrelse, aktieägare och andra intressenter. Den ger strukturen för hur företaget leds och kontrolleras, särskilt genom fastställandet av hur företagets mål ska sättas och uppnås samt genom att övervaka resultatet.
- c) *ramverk för företagsstyrning*: de principer och regler av bindande och icke-bindande karaktär för företagsstyrning av börsnoterade företag som gäller hos en part, i enlighet med vad som är tillämpligt enligt den partens befogenheter och lagstiftning.
- d) *börsnoterat företag*: en juridisk person vars aktier är noterade eller börsnoterade för offentlig handel på en aktiemarknad eller reglerad marknad i en part enligt definitionen i den partens lagstiftning.

ARTIKEL 15.3

Allmänna principer

1. Parterna erkänner vikten av att ramverket för företagsstyrning garanterar att all väsentlig information rörande börsnoterade företag inom deras jurisdiktioner lämnas ut på ett snabbt och korrekt sätt, inbegripet uppgifter om företagets finansiella ställning, resultat, ägare och styrning.

2. Parterna erkänner även vikten av att ramverket för företagsstyrning garanterar att ledningen och styrelsen är ansvarsskyldig i tillräcklig utsträckning inför aktieägarna, att styrelsens beslut fattas på ett ansvarsfullt sätt på en opartisk och objektiv grund och att alla aktieägare i samma kategori behandlas lika.
3. För tydlighetens skull påpekas att de bestämmelser i en parts ramverk för företagsstyrning som avses i artiklarna 15.4 och 15.5 kan genomföras antingen genom rättsligt bindande mekanismer eller genom icke bindande mekanismer såsom ”följ eller förklara”-principen.
4. En part får föreskriva att vissa principer och regler för företagsstyrning inte är tillämpliga på vissa företag¹ i vissa fall på grundval av objektiva och icke-diskriminerande kriterier såsom företagets tidiga utvecklingsfas eller storlek.

¹ Företag som är noterade utanför en reglerad marknad är exempel på företag som Europeiska unionen kan undanta från tillämpningen av vissa principer och regler för företagsstyrning.

ARTIKEL 15.4

Aktieägars rättigheter och ägarfunktioner

1. Varje parts ramverk för företagsstyrning ska innehålla bestämmelser som syftar till att skydda de rättigheter som aktieägarna i börsnoterade företag har och underlätta utövandet av dessa rättigheter. Dessa rättigheter omfattar, i tillämpliga fall, deltagande och rösträtt vid bolagsstämman samt val och avsättning av styrelseledamöter i enlighet med företagets styrningsstruktur i syfte att göra det möjligt för aktieägarna att bevaka styrelsens agerande¹ och delta i viktiga beslut.
2. Varje parts ramverk för företagsstyrning ska innehålla bestämmelser som syftar till att främja utlämnande av uppgifter om kontrollen över företaget som kan vara värdefulla och användbara för investerare. Det handlar bland annat om uppgifter om företagets kapitalstruktur, med angivande av olika slag av aktier där så är tillämpligt, direkta och indirekta aktieinnehav som anses vara betydande samt särskilda kontrollrättigheter.

¹ För tydlighetens skull påpekas att *bevaka styrelsens agerande* inte innebär att aktieägarna måste utöva en daglig tillsyn över styrelsens verksamhet.

ARTIKEL 15.5

Styrelsens uppgifter

Varje parts ramverk för företagsstyrning ska innehålla bestämmelser som syftar till följande för att ramverket ska främja ett ansvarsfullt beslutsfattande i styrelsen:

- a) Säkerställande av att styrelsen utövar en effektiv tillsyn över ledningen på en opartisk och objektiv grund, vilket kan uppnås till exempel genom att styrelsen har ett tillräckligt antal oberoende styrelseledamöter¹.
- b) Säkerställande av att styrelsen är ansvarig inför aktieägarna.
- c) Säkerställande av att uppgifter som är relevanta för investerare lämnas ut i tillräcklig utsträckning, till exempel uppgifter om styrelsens sammansättning, styrelsekommittéer och styrelseledamöternas oberoende.

¹ Varje part får för sin egen jurisdiktion fastställa vad som utgör *ett tillräckligt antal oberoende styrelseledamöter*, både kvalitativt och kvantitativt sett.

ARTIKEL 15.6

Företagsförvärv

Varje part ska fastställa regler och förfaranden för förvärv av börsnoterade företag. Dessa regler och förfaranden ska syfta till att se till att sådana transaktioner sker till transparenta priser och på rättvisa villkor.

ARTIKEL 15.7

Tvistlösning

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte omfattas av tvistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 16

HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 16.1

Bakgrund och mål

1. Parterna erkänner vikten av att utvecklingen av internationell handel främjas på ett sätt som bidrar till en hållbar utveckling, för nuvarande och kommande generationers välfärd, med hänsyn tagen till Agenda 21 som antogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling den 14 juni 1992, Internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljningsmekanism som antogs av Internationella arbetskonferensen den 18 juni 1998, genomförandeplanen antagen av världstoppmötet om hållbar utveckling den 4 september 2002, ministerdeklarationen med titeln ”Creating an environment at the national and international levels conducive to generating full and productive employment and decent work for all, and its impact on sustainable development” som antogs av FN:s ekonomiska och sociala råd den 5 juli 2006, ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering som antogs av Internationella arbetskonferensen den 10 juni 2008, slutdokumentet från FN:s konferens om hållbar utveckling med titeln ”The future we want” som antogs av FN:s generalförsamling den 27 juli 2012 och slutdokumentet från FN:s toppmöte för antagandet av utvecklingsagendan efter 2015 med titeln ”Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development” som antogs av FN:s generalförsamling den 25 september 2015.

2. Parterna konstaterar att detta avtal bidrar till främjandet av en hållbar utveckling, där ekonomisk utveckling, social utveckling och miljöskydd utgör ömsesidigt förstärkande inslag. Parterna konstaterar vidare att syftet med detta kapitel är att stärka handelsförbindelserna och samarbetet mellan parterna på ett sätt som främjar en hållbar utveckling, men inte att harmonisera parternas miljö- och arbetsnormer.

ARTIKEL 16.2

Rätt att reglera och skyddsnivåer

1. Med hänsyn till varje parts rättighet att själv besluta om sin politik och sina prioriteringar vad gäller hållbar utveckling, att fastställa den egna inhemska nivån för miljö- och arbetarskydd samt att anta eller ändra relevanta lagar och andra författningar, i enlighet med dess åtaganden att följa internationellt erkända normer och de internationella avtal som parten är part i, ska varje part sträva dels efter att se till att dess lagar och andra författningar samt därmed sammanhängande politik garanterar höga nivåer för miljö- och arbetarskydd, dels efter att fortsätta att förbättra dessa lagar och andra författningar och de underliggande skyddsnivåerna.

2. Parterna ska inte främja handel och investeringar genom att mjuka upp eller sänka de skyddsnivåer som föreskrivs i deras respektive lagar och andra författningar på miljöområdet och det arbetsrättsliga området. För detta ändamål ska parterna inte åsidosätta eller göra undantag från dessa lagar eller andra författningar eller underlåta att se till att de efterlevs genom att kontinuerligt eller återkommande agera eller avstå från att agera på ett sätt som har konsekvenser för handeln eller investeringarna mellan parterna.

3. Parterna ska inte använda sina respektive lagar och andra författningar på miljöområdet och det arbetsrättsliga området på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mot den andra parten, eller en förtäckt inskränkning av den internationella handeln.

ARTIKEL 16.3

Internationella arbetsnormer och konventioner

1. Parterna erkänner att full och produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla är viktiga faktorer för att lösa ekonomiska, arbetsrättsliga och sociala utmaningar. Parterna erkänner vidare vikten av att främja utvecklingen av den internationella handeln på ett sätt som leder till full och produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla. Parterna ska i detta sammanhang utbyta åsikter och information om handelsrelaterade arbetsrättsliga frågor av ömsesidigt intresse vid mötena i den kommitté för handel och hållbar utveckling som inrättas enligt artikel 22.3 och, när så är lämpligt, i andra forum.

2. Parterna bekräftar de skyldigheter de har till följd av sina medlemskap i Internationella arbetsorganisationen (nedan kallad *ILO*)¹. Parterna bekräftar vidare sina respektive åtaganden med avseende på ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljningsmekanism. Parterna ska därför i sina lagar och andra författningar samt praxis iaktta, främja och genomföra de internationellt erkända principerna rörande de grundläggande rättigheterna i arbetslivet, nämligen

- a) föreningsfrihet och faktiskt erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar,
- b) avskaffande av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete,
- c) faktiskt avskaffande av barnarbete, och
- d) avskaffande av diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning.

3. Parterna ska på eget initiativ göra fortsatta och kontinuerliga insatser för att fullfölja ratificeringen av grundläggande ILO-konventioner och andra ILO-konventioner som en part anser lämpliga att ratificera.

¹ För Europeiska unionens del betyder ”medlemskap i ILO” Europeiska unionens medlemsstaters medlemskap i ILO.

4. Parterna ska utbyta information om sina respektive situationer vad gäller ratificeringen av ILO-konventioner och ILO-protokoll, inbegripet de grundläggande ILO-konventionerna.
5. Varje part bekräftar sitt åtagande att genomföra de ILO-konventioner som ratificerats av Japan och Europeiska unionens medlemsstater i sina respektive lagar och andra författningar samt praxis.
6. Parterna erkänner att överträdelser av de internationellt erkända principer rörande de grundläggande rättigheterna i arbetslivet som anges i punkt 2 inte kan åberopas eller på annat sätt användas som en legitim komparativ fördel och att arbetsnormer inte bör användas i handelsprotektionistiskt syfte.

ARTIKEL 16.4

Multilaterala miljöavtal

1. Parterna betonar vikten av multilaterala miljöavtal, särskilt de avtal som båda parterna är part i, som ett medel för det internationella samfundet att utöva multilateral miljöstyrning i syfte att hantera globala och regionala utmaningar. Parterna betonar vidare vikten av att uppnå en positiv växelverkan mellan handel och miljö. Parterna ska i detta sammanhang utbyta åsikter och information om handelsrelaterade miljöfrågor av ömsesidigt intresse vid mötena i kommittén för handel och hållbar utveckling och, när så är lämpligt, i andra forum.
2. Parterna bekräftar sitt åtagande att i sina lagar och andra författningar samt praxis genomföra de multilaterala miljöavtal i vilka de är parter.
3. Varje part ska utbyta information med den andra parten om sin situation och sina framsteg vad gäller ratificering, godtagande eller godkännande av, eller anslutning till, de multilaterala miljöavtal och alla eventuella ändringar av dessa, som parten anser att den bör vara bunden av samt om genomförandet av sådana avtal.

4. Parterna erkänner vikten av att slutmålet för FN:s ramkonvention om klimatförändringar, utfärdad i New York den 9 maj 1992 (nedan kallad *UNFCCC*), uppnås för att det ska vara möjligt att hantera det överhängande klimatförändringshotet samt den roll som handeln har i detta sammanhang. Parterna bekräftar sitt åtagande att genomföra UNFCCC och Parisavtalet, utfärdat i Paris den 12 december 2015 av partskonferensen för UNFCCC vid dess 21:a session. Parterna ska samarbeta i syfte att främja handelns positiva bidrag till omställningen till låga växthusgasutsläpp och en klimattålig utveckling. Parterna förbinder sig att gemensamt verka för vidtagandet av åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna i syfte att uppnå UNFCCC:s slutmål och Parisavtalets syfte.

5. Ingenting i detta avtal ska hindra en part att införa eller upprätthålla åtgärder för att genomföra multilaterala miljöavtal i vilka den är part, under förutsättning att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mot den andra parten eller en förtäckt inskränkning av handeln.

ARTIKEL 16.5

Handel och investeringar som ett medel för att främja en hållbar utveckling

Parterna erkänner vikten av att öka handelns och investeringarnas bidrag till uppnåendet av målet om en hållbar utveckling i dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner. Följaktligen

- a) erkänner parterna vikten av principerna rörande de grundläggande rättigheterna i arbetslivet, anständigt arbete för alla och de grundläggande värdena frihet, människans värdighet, social rättvisa, säkerhet och icke-diskriminering för uppnåendet av en hållbar ekonomisk och social utveckling och effektivitet samt vikten av att bättre integrera dessa principer i politiken på områdena handel och investeringar,
- b) ska parterna sträva efter att underlätta och främja handel med och investeringar i miljövaror och miljötjänster, på ett sätt som är förenligt med detta avtal,
- c) ska parterna sträva efter att underlätta handel med och investeringar i varor och tjänster som spelar en viktig roll när det gäller att begränsa klimatförändringarna, till exempel hållbara och förnybara energikällor och energieffektiva varor och tjänster, på ett sätt som är förenligt med detta avtal,

- d) ska parterna sträva efter att främja handel med och investeringar i varor som bidrar till att förbättra de sociala villkoren och miljövänlig praxis, bland annat varor som omfattas av märkningsprogram, och erkänna det bidrag som andra frivilliga initiativ, även privata sådana, lämnar till hållbarheten, och
- e) ska parterna främja företagens sociala ansvar och utbyta åsikter och information om denna fråga i kommittén för handel och hållbar utveckling och, när så är lämpligt, i andra forum. I detta hänseende erkänner parterna vikten av relevanta internationellt erkända principer och riktlinjer, bland annat OECD:s riktlinjer för multinationella företag som utgör en del av OECD:s deklaration om internationella investeringar och multinationella företag som antogs av OECD den 21 juni 1976 och trepartsdeklarationen om principer som rör multinationella företag och socialpolitik som antogs av Internationella arbetsbyråns styrelse i november 1977.

ARTIKEL 16.6

Biologisk mångfald

1. Varje part erkänner vikten av handel och investeringar och den roll dessa spelar när det gäller att sörja för bevarandet och en hållbar användning av den biologiska mångfalden i enlighet med de relevanta internationella avtal som parten är part i, särskilt konventionen om biologisk mångfald som utfärdades i Rio de Janeiro den 5 juni 1992 och protokollen till denna och konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter som utfärdades i Washington D.C. den 3 mars 1973 (nedan kallad *Cites-konventionen*).
2. I detta sammanhang ska varje part
 - a) främja användningen av produkter som framställts genom en hållbar användning av naturresurser och som bidrar till bevarandet och en hållbar användning av den biologiska mångfalden, bland annat genom märkningsprogram, med beaktande av betydelsen av handeln med dessa produkter,
 - b) vidta effektiva åtgärder såsom övervaknings- och efterlevnadskontrollåtgärder och kunskapshöjande åtgärder i syfte att bekämpa olaglig handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter som anges i Cites-konventionen och, där så är lämpligt, med andra utrotningshotade arter,

- c) genomföra, när så är lämpligt, de beslut som antagits inom ramen för de internationella avtal som avses i punkt 1, inbegripet genom lagar och andra författningar, strategier, planer och program, och
- d) utbyta information och samråda med den andra parten på bi- och multilateral nivå om frågor av relevans för denna artikel, bland annat handel med vilda djur och växter och produkter som bygger på naturresurser, värdering, kartläggning och bedömning av ekosystem och därmed sammanhängande tjänster, tillträde till genetiska resurser samt rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning.

ARTIKEL 16.7

Hållbar förvaltning av skog och handel med timmer och trävaror

1. Parterna erkänner vikten av handel och investeringar och den roll dessa spelar när det gäller att sörja för bevarande och en hållbar förvaltning av skog.
2. I detta sammanhang ska parterna
 - a) främja bevarande och en hållbar förvaltning av skog och handel med timmer och trävaror som avverkats i enlighet med lagar och andra författningar i avverkningslandet,

- b) bidra till bekämpning av olaglig avverkning och därmed sammanhängande handel, inbegripet i tillämpliga fall handel med tredjeland, och
- c) utbyta information och erfarenheter på bi- och multilateral nivå i syfte att främja bevarande och en hållbar förvaltning av skog och handel med lagligt avverkat timmer och lagligt avverkade trävaror samt för att bekämpa olaglig avverkning.

ARTIKEL 16.8

Handel med och ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna samt ett hållbart vattenbruk

1. Parterna erkänner vikten av handel och investeringar och den roll dessa spelar när det gäller att sörja för bevarandet och ett hållbart nyttjande och en hållbar förvaltning av fiskeresurserna, skydda de marina ekosystemen och främja ett ansvarsfullt och hållbart vattenbruk.

2. I detta sammanhang ska parterna

- a) följa bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention, avtalet om att främja fiskefartygens iakttagande av internationella bevarande- och förvaltningsåtgärder på det fria havet som utfärdades i Rom den 24 november 1993 och avtalet om genomförande av bestämmelserna i Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982 om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd som utfärdades i New York den 4 augusti 1995, vidta åtgärder för att uppfylla målen och principerna i uppförandekoden för ansvarsfullt fiske som antogs av livsmedels- och jordbruksorganisationens konferens den 31 oktober 1995, främja genomförandet av hamnstatsåtgärder både på global och regional nivå och, om så är lämpligt, uppmuntra tredjeländer att ratificera, godta, godkänna eller ansluta sig till relevanta internationella avtal som båda parter är part i,
- b) främja bevarandet och ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna genom lämpliga internationella organisationer och organ i vilka båda parter deltar, inbegripet regionala fiskeriförvaltningsorganisationer, med hjälp av, såsom tillämpligt, effektiv övervakning, kontroll eller genomförande av de regionala fiskeriförvaltningsorganisationernas resolutioner, rekommendationer och åtgärder och genom genomförandet av dessa organisationers system för fångstdokumentation eller certifiering,

- c) införa och genomföra sina respektive instrument för att bekämpa olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (nedan kallat *IUU-fiske*), inbegripet med rättsliga instrument och, om så är lämpligt, kontroll-, övervaknings- och genomförandeåtgärder och kapacitetsförvaltande åtgärder, varvid de erkänner att ett frivilligt informationsutbyte om IUU-fiske kommer att göra att dessa instrument ännu bättre kan bekämpa IUU-fiske och att medlemmarna i de regionala fiskeriförvaltningsorganisationer som representerar stora fiskerimarknader spelar en viktig roll när det gäller att främja ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna, och
- d) främja utvecklingen av ett hållbart och ansvarsfullt vattenbruk, med hänsyn tagen till dess ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter.

ARTIKEL 16.9

Vetenskaplig information

Vid utformning och genomförande av åtgärder för skydd av miljön eller arbetsförhållandena som kan påverka handeln eller investeringarna ska parterna ta hänsyn till tillgänglig vetenskaplig och teknisk information samt, när så är lämpligt, relevanta internationella normer, riktlinjer och rekommendationer samt tillämpa försiktighetsprincipen.

ARTIKEL 16.10

Transparens

Varje part ska se till att alla åtgärder med allmän räckvidd som syftar till att uppfylla målen för detta kapitel förvaltas på ett transparent sätt i enlighet med partens egna lagar och andra författningar samt kapitel 17, bland annat genom att ge allmänheten rimliga möjligheter och tillräckligt med tid för att lämna synpunkter och genom att offentliggöra sådana åtgärder.

ARTIKEL 16.11

Översyn av konsekvenserna ur hållbarhetssynpunkt

Parterna erkänner vikten av att de gemensamt eller enskilt ser över, övervakar och bedömer vilka konsekvenser genomförandet av detta avtal har när det gäller hållbar utveckling med hjälp av sina egna respektive processer och institutioner samt de processer och institutioner som inrättas inom ramen för detta avtal.

ARTIKEL 16.12

Samarbete

Parterna erkänner vikten av att samarbeta om handels- och investeringsrelaterade aspekter av miljö- och arbetsmarknadspolitiken i syfte att uppfylla detta avtals mål och kan för detta ändamål bland annat

- a) samarbeta på bi- och multilateral nivå på områdena miljö- och arbetarskydd, inbegripet inom lämpliga internationella organisationer och organ som båda parter deltar i,
- b) samarbeta när det gäller utvärdering av den ömsesidiga påverkan som finns mellan handel och miljö och mellan handel och arbetsfrågor samt när det gäller att identifiera sätt att förstärka, förhindra eller mildra sådan påverkan, med hänsyn tagen till resultaten av den övervakning och de bedömningar som parterna genomfört, till exempel bedömningar av konsekvenserna för hållbar utveckling för Europeiska unionens del,
- c) samarbeta i syfte att underlätta och främja handel med och investeringar i miljövaror och miljötjänster, på ett sätt som är förenligt med detta avtal, bland annat genom informationsutbyte,
- d) samarbeta om märkningsprogram, bland annat genom utbyte av information om miljömärken, samt om andra åtgärder och initiativ som bidrar till hållbarhet, bland annat system för rättvis och etisk handel när så är lämpligt,

- e) samarbeta för att främja företagens sociala ansvar, bland annat genom utbyte av information och bästa praxis, inbegripet om anslutning till och genomförande, uppföljning och spridning av internationellt överenskomna riktlinjer och principer,
- f) samarbeta om handelsrelaterade aspekter av ILO:s agenda för anständigt arbete,
- g) samarbeta om handelsrelaterade aspekter av multilaterala miljöavtal, bland annat genom utbyte av synpunkter och information om genomförandet av Cites-konventionen och genom tekniskt samarbete och tullsamarbete,
- h) samarbeta om handelsrelaterade aspekter av den internationella klimatförändringsstrategin, inbegripet sätt att främja koldioxidsnål teknik, annan klimativänlig teknik och energieffektivitet,
- i) samarbeta i syfte att främja bevarandet och en hållbar användning av den biologiska mångfalden, inbegripet bekämpning av olaglig handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter,
- j) samarbeta i syfte att främja bevarande och en hållbar förvaltning av skog och handel med lagligt avverkat timmer och lagligt avverkade trävaror samt för att bekämpa olaglig avverkning, och

- k) samarbeta, bilateralt eller genom lämpliga internationella organisationer och organ som båda parter deltar i, i syfte att främja hållbara fiske- och vattenbruksmetoder och handel med lagligt erhållna fiskeresurser och att bekämpa IUU-fiske.

ARTIKEL 16.13

Kommittén för handel och hållbar utveckling

1. Den kommitté för handel och hållbar utveckling som inrättas enligt artikel 22.3 (nedan i denna artikel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
2. Kommittén ska ha följande uppgifter:
 - a) Se över och övervaka genomförandet och tillämpningen av detta kapitel och, när så är nödvändigt, utfärda rekommendationer till Gemensamma kommittén att överväga i samband med tillämpningen av artikel 22.1.5 d.
 - b) Behandla varje annan fråga som är relaterad till detta kapitel i enlighet med vad parterna enats om.

- c) Interagera med det civila samhället¹ om genomförandet av detta kapitel.
 - d) Utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.
 - e) Hitta lösningar på meningsskiljaktigheter mellan parterna rörande tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel, inbegripet genom de förfaranden som anges i artikel 16.17.5².
3. Kommittén ska sammanträda inom ett år från detta avtals ikraftträdande. Kommittén ska därefter sammanträda i enlighet med artikel 22.3.3 a, utan att detta påverkar tillämpningen av förfaranden enligt artikel 16.17.5.
4. Kommittén kommer att eftersträva samstämmighet och samarbete mellan sitt eget arbete och verksamheten i ILO och relevanta multilaterala miljöorganisationer och miljöorgan.

¹ Vid tillämpning av detta kapitel avses med *det civila samhället* oberoende ekonomiska och sociala aktörer och miljöaktörer, inbegripet arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och miljögrupper.

² För tydlighetens skull påpekas att den rådgivning som lämnas i enlighet med artikel 16.7.4 ska beaktas i det arbete som kommittén utför i enlighet med detta led.

ARTIKEL 16.14

Kontaktpunkter

Varje part ska vid detta avtals ikraftträdande utse en kontaktpunkt för att underlätta kommunikationen mellan parterna om alla frågor som rör detta kapitel och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.

ARTIKEL 16.15

Inhemsk rådgivande grupp

1. Varje part ska kalla till möten i sin eller sina nya eller befintliga inhemska rådgivande grupper om ekonomiska, sociala eller miljömässiga frågor i samband med detta kapitel och samråda med gruppen eller grupperna i enlighet med sina egna lagar och andra författningar samt praxis.

2. Varje part ansvarar för att den rådgivande gruppen eller grupperna innehåller en väl avvägd uppsättning av oberoende ekonomiska och sociala aktörer och miljöaktörer, inbegripet arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och miljögrupper.
3. Varje parts rådgivande grupp eller grupper kan sammanträda på eget initiativ och uttrycka synpunkter på genomförandet av detta kapitel oberoende från parten och lämna dessa synpunkter till parten.

ARTIKEL 16.16

Gemensam dialog med det civila samhället

1. Parterna ska sammankalla organisationer i det civila samhället som är belägna på deras territorier till en gemensam dialog (nedan i denna artikel kallad *den gemensamma dialogen*), inbegripet medlemmar i de inhemska rådgivande grupper som avses i artikel 16.15, för att föra en dialog om detta kapitel.
2. Parterna ska främja en väl avvägd uppsättning av relevanta aktörer i den gemensamma dialogen, inbegripet oberoende organisationer som representerar ekonomiska och sociala intressen och miljöintressen samt andra relevanta organisationer när så är lämpligt.

3. Den gemensamma dialogen ska sammankallas senast ett år efter detta avtals ikraftträdande. Den gemensamma dialogen ska därefter sammankallas regelbundet, såvida parterna inte kommer överens om något annat. Parterna ska enas om den gemensamma dialogens funktionssätt före den gemensamma dialogens första möte. Deltagandet i den gemensamma dialogen kan ske med hjälp av alla lämpliga kommunikationsmedel i enlighet med vad parterna kommer överens om.
4. Parterna kommer att lämna information till den gemensamma dialogen om genomförandet av detta kapitel. Den gemensamma dialogens synpunkter får lämnas till kommittén och offentliggöras.

ARTIKEL 16.17

Samråd på myndighetsnivå

1. I händelse av oenighet mellan parterna kring någon fråga rörande tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel ska parterna endast kunna tillgripa de förfaranden som föreskrivs i denna artikel och artikel 16.18. Bestämmelserna i detta kapitel ska inte omfattas av tvistlösning enligt kapitel 21.

2. En part får skriftligen begära samråd med den andra parten om alla frågor rörande tolkningen och tillämpningen av detta kapitel. Den part som begär samråd ska ange skälen för begäran, inbegripet vilka frågor som ska behandlas och den sakliga och rättsliga grunden, med angivande av relevanta bestämmelser i detta kapitel.
3. När en part begär samråd i enlighet med punkt 2 ska den andra parten svara omgående och inleda ett samråd i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan.
4. Vid samrådet ska varje part lämna tillräckligt med uppgifter för att möjliggöra en fullständig prövning av frågan. Parterna ska beakta verksamheten i ILO och andra relevanta internationella organisationer och organ som båda parter deltar i och kan, om parterna i ett visst fall anser så vara lämpligt, begära rådgivning från dessa internationella organisationer och organ eller andra experter. Parterna ska diskutera vilka åtgärder som bör vidtas och därmed beakta denna rådgivning.
5. Om det samråd som hålls i enlighet med punkterna 2–4 inte leder till en lösning ska kommittén omgående sammankallas på begäran av en part för att behandla frågan.
6. Parterna ska se till att den lösning som nås vid det samråd som hålls i enlighet med denna artikel gemensamt offentliggörs, såvida parterna inte kommer överens om något annat.

ARTIKEL 16.18

Expertpanel

1. Om parterna inte inom 75 dagar efter en parts begäran att sammankalla kommittén enligt artikel 16.17.5 kommit fram till en ömsesidigt tillfredställande lösning på frågan rörande tolkningen eller tillämpningen av de relevanta artiklarna i detta kapitel, får en part begära att en expertpanel sammankallas för att behandla frågan i enlighet med det mandat som avses i punkt 2. En sådan begäran ska göras skriftligen genom den kontaktpunkt som utsetts av den andra parten i enlighet med artikel 16.14 och ange skälen för begäran, inbegripet vilka frågor som ska behandlas och den sakliga och rättsliga grunden.

2. Kommittén ska inom ett år från detta avtals ikraftträdande anta expertpanelens arbetsordning och mandat. Arbetsordningen ska innehålla förfarandena för att hitta relevant information. Panelen ska tolka de relevanta artiklarna i detta kapitel i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten, inklusive de regler som kodifieras i Wienkonventionen om traktaträtten som utfärdades i Wien den 23 maj 1969. I avvaktan på att arbetsordningen och mandatet fastställs ska den arbetsordning som avses i artikel 21.30 vara tillämplig i tillämpliga delar och mandatet ska, såvida parterna inte kommer överens om något annat inom fem dagar efter inrättandet av panelen, vara

”att mot bakgrund av de relevanta artiklarna i kapitel 16 undersöka den fråga som avses i begäran om inrättandet av expertpanelen och att utfärda en rapport i enlighet med artikel 16.18.5 med rekommendationer till en lösning av frågan”.

3. Expertpanelen får hämta information från alla källor som den finner lämpliga. När det gäller frågor som rör ILO-instrument och multilaterala miljöavtal bör den begära information och rådgivning från relevanta internationella organisationer och organ. All information som inhämtats enligt denna punkt ska överlämnas till parterna för synpunkter.

4. Panelen ska bestå av tre experter. Dessa ska väljas ut i enlighet med leden a–e.
- a) Experterna ska ha relevanta tekniska eller juridiska expertkunskaper om de frågor som behandlas i detta kapitel. De ska vara oberoende av och inte knutna till eller ta instruktioner från någon av parterna. De ska uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering och de får inte ha varit involverade i frågan i någon egenskap.
 - b) Varje part ska senast 45 dagar efter dagen för mottagandet av begäran om sammankallande av panelen utse en expert som får vara medborgare eller varaktigt bosatt person i den parten och föreslå upp till tre kandidater till posten som ordförande för panelen. Ordföranden får inte vara medborgare eller varaktigt bosatt person i någon av parterna. Parterna ska ena sig om och utse ordföranden bland de föreslagna kandidaterna senast 15 dagar efter utgången av 45-dagarsperioden.
 - c) Om en part inte utsett en expert eller om parterna inte har enats om eller utsett ordföranden enligt led b ska de experter eller den ordförande som ännu inte utsetts väljas ut senast 15 dagar efter utgången av den 15-dagarsperiod som anges i led b genom lottdragning bland de kandidater som föreslagits enligt led d.

- d) Kommittén ska inom ett år från detta avtals ikraftträdande upprätta en förteckning över minst tio personer som är villiga och har möjlighet att fungera som experter enligt denna artikel och som uppfyller de krav som anges i led a. Förteckningen ska bestå av tre delförteckningar, nämligen en för vardera parten och en för personer som inte är medborgare eller varaktigt bosatt personer i någon av parterna och som kan fungera som panelens ordförande. Varje part ska välja minst tre personer som kan fungera som experter till sin delförteckning. Om inte parterna kommer överens om något annat ska de gemensamt välja ut fyra personer till delförteckningen över ordförande. Kommittén ska se till att antalet personer i förteckningen alltid upprätthålls på den nivå som krävs enligt detta led.
- e) Panelen ska anses ha upprättats den dag då ordföranden utses.

5. Expertpanelen ska för parterna utfärda en interimrapport och en slutlig rapport som ska innehålla en redogörelse för sakförhållandena, tolkningen eller tillämpligheten av de relevanta artiklarna samt de viktigaste skälen till eventuella undersökningsresultat och förslag. Parterna kan lämna skriftliga synpunkter på interimrapporten inom 45 dagar efter mottagandet av rapporten, vilken ska utfärdas senast 90 dagar efter upprättandet av panelen. Efter att ha övervägt alla sådana skriftliga synpunkter kan expertpanelen ändra rapporten och företa ytterligare undersökningar om den anser så vara lämpligt. Den slutliga rapporten ska utfärdas senast 180 dagar efter upprättandet av panelen, såvida panelens ordförande inte skriftligen underrättat parterna om att denna tidsfrist inte kan hållas. I sådana fall ska den slutliga rapporten utfärdas senast 200 dagar efter upprättandet av panelen, såvida parterna inte kommer överens om något annat. Den slutliga rapporten ska offentliggöras. Parterna ska säkerställa att konfidentiell information skyddas.

6. Parterna ska diskutera insatser eller åtgärder för att lösa frågan, med hänsyn tagen till panelens slutliga rapport och förslag. Varje part ska underrätta den andra parten och sin egen inhemska rådgivande grupp eller grupper om alla sina eventuella uppföljningsinsatser eller åtgärder senast tre månader efter utfärdandet av den slutliga rapporten. Uppföljningsinsatserna eller åtgärderna ska övervakas av kommittén. Den inhemska rådgivande gruppen eller grupperna och den gemensamma dialogen kan lämna sina synpunkter i detta avseende till kommittén.

ARTIKEL 16.19

Översyn

1. Kommittén ska vid behov diskutera genomförandet och tillämpningen av de institutionella bestämmelserna och samrådsbestämmelserna i artiklarna 16.13, 16.17 och 16.18, med hänsyn tagen till bland annat de erfarenheter som gjorts vid genomförandet och tillämpningen av detta kapitel och utvecklingen av parternas relevanta strategier. Dessa diskussioner kan röra eventuella ändringar av dessa artiklar.
2. Med hänsyn tagen till resultatet av de diskussioner som avses i punkt 1 kan kommittén i enlighet med artikel 16.13.2 a rekommendera Gemensamma kommittén ändringar av de artiklar som anges i punkt 1.

KAPITEL 17

TRANSPARENS

ARTIKEL 17.1

Definitioner

Vid tillämpning av detta kapitel avses med *åtgärder med allmän räckvidd* alla lagar, författningar, regler, administrativa och rättsliga beslut och administrativa och rättsliga förfaranden med allmän räckvidd som berör frågor som omfattas av detta avtal.

ARTIKEL 17.2

Transparent regleringsmiljö

Eftersom parterna är medvetna om den inverkan som deras regleringsmiljö kan ha på handeln och investeringarna dem emellan ska varje part se till att ha en transparent regleringsmiljö som är ändamålsenlig och förutsägbar för personer, bland annat ekonomiska aktörer och i synnerhet små och medelstora företag.

ARTIKEL 17.3

Offentliggörande

När en part inför eller ändrar åtgärder med allmän räckvidd ska den

- a) omgående offentliggöra dessa åtgärder med allmän räckvidd, eller göra dem tillgängliga för allmänheten på annat sätt, samt bifoga en förklaring av målet för och skälen till dem, om möjligt på elektronisk väg såsom en webbplats på engelska, och
- b) bemöda sig om att medge en rimlig tidsintervall mellan offentliggörandet, eller tillgängliggörandet för allmänheten på annat sätt, av dessa åtgärder med allmän räckvidd och deras ikraftträdande, utom i vederbörligen motiverade fall.

ARTIKEL 17.4

Förfrågningar

1. Varje part ska, på begäran av den andra parten, inom en rimlig tid besvara specifika frågor från, och lämna information till, den andra parten med avseende på dess åtgärder med allmän räckvidd.

2. Varje part ska se till att allmänheten på ett enkelt sätt ges tillgång till namn på och adress till de behöriga myndigheter som ansvarar för dess åtgärder med allmän räckvidd.
3. Varje part ska inrätta eller upprätthålla lämpliga mekanismer för att besvara förfrågningar från personer om dess åtgärder med allmän räckvidd.
4. Parterna är medvetna om att de svar som lämnas på de förfrågningar som avses i punkt 3 eventuellt inte är slutgiltiga eller rättsligt bindande utan endast lämnas upplysningsvis, såvida inte annat föreskrivs i en parts lagar och andra författningar.

ARTIKEL 17.5

Förvaltning av åtgärder med allmän räckvidd

1. Varje part ska förvalta alla sina åtgärder med allmän räckvidd på ett konsekvent, objektivt, opartiskt och skäligt sätt.

2. När en part i samband med administrativa förfaranden tillämpar åtgärder med allmän räckvidd på vissa personer, varor eller tjänster från den andra parten i vissa särskilda fall ska den i enlighet med sina egna lagar och andra författningar ge personer som berörs direkt av det administrativa förfarandet

- a) underrättelse i rimlig tid om inledandet av förfarandet, med angivande av den rättsliga grunden och en beskrivning av vilken typ av förfarande det rör sig om och av fakta och frågor som berörs, och
- b) rimlig möjlighet att lägga fram fakta och argument till stöd för sina ståndpunkter innan det fattas ett slutligt administrativt beslut, med undantag för brådsakande fall.

ARTIKEL 17.6

Omprövning och överklagande

1. Varje part ska införa eller upprätthålla allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden för att man skyndsamt ska kunna ompröva eller överklaga och, om så är motiverat, korrigera administrativa åtgärder eller, om så föreskrivs i dess lagar och andra författningar, underlåtanden att agera med avseende på sådana frågor som faller inom ramen för detta avtal. Dessa domstolar och förfaranden ska vara opartiska och oberoende av den instans eller myndighet som svarar för den administrativa tillsynen av dessa åtgärder och får inte ha ett väsentligt intresse i ärendets utgång.

2. Varje part ska se till att parterna vid förfaranden i domstolar eller vid sådana förfaranden som avses i punkt 1 ges

a) en rimlig möjlighet att lägga fram stöd för eller försvara sina ståndpunkter, och

b) rätt till ett beslut som grundar sig på bevisning och inlämnade handlingar.

3. Varje part ska, med förbehåll för ytterligare omprövningar eller överklaganden i enlighet med dess lagar och andra författningar, se till att de beslut som avses i punkt 2 b genomförs av de relevanta instanserna eller myndigheterna vad gäller den berörda administrativa åtgärden.

ARTIKEL 17.7

Samarbete för att främja en ökad transparens

Parterna ska när så är lämpligt samarbeta i bilaterala, regionala och multilaterala forum för att finna sätt att främja transparens på området internationell handel och internationella investeringar.

ARTIKEL 17.8

Förhållande till andra kapitel

Detta kapitel påverkar inte tillämpningen av några särskilda bestämmelser i andra kapitel i detta avtal.

KAPITEL 18

GOD REGLERINGSPRAXIS OCH REGLERINGSSAMARBETE

AVSNITT A

God regleringspraxis och regleringssamarbete

UNDERAVSNITT 1

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 18.1

Mål och allmänna principer

1. Detta avsnitt har som mål att främja god regleringspraxis och regleringssamarbete mellan parterna i syfte att främja den bilaterala handeln och de bilaterala investeringarna genom att
 - a) främja en ändamålsenlig, transparent och förutsägbar regleringsmiljö,
 - b) främja enhetliga regleringsmetoder och minska onödigt betungande, överlappande eller motstridiga regleringskrav,

- c) diskutera de åtgärder, den praxis och de metoder i fråga om reglering som tillämpas av en part, inbegripet hur genomförandet av dessa skulle kunna förbättras, och
- d) förstärka det bilaterala samarbetet mellan parterna i internationella forum.

2. Inget i detta avsnitt ska påverka en parts rätt att fastställa eller reglera sina egna skyddsnivåer i syfte att uppfylla eller främja sina mål för den offentliga politiken inom områden såsom

- a) folkhälsan,
- b) människors, djurs och växters liv och hälsa,
- c) hälsa och säkerhet på arbetsplatsen,
- d) arbetsförhållanden,
- e) miljö, inbegripet klimatförändringar,
- f) konsumentskydd,
- g) socialt skydd och social trygghet,
- h) personuppgifter och it-säkerhet,
- i) kulturell mångfald,

j) finansiell stabilitet, och

k) energitrygghet.

3. Inget i detta avsnitt ska tolkas som hinder för en part att

a) anta, upprätthålla och tillämpa regleringsåtgärder i enlighet med dess egna rättsliga ramar, principer¹ och tidsfrister i syfte att uppnå sina mål för den offentliga politiken på den skyddsnivå den finner lämplig, och

b) tillhandahålla och ge stöd till tjänster av allmänt intresse, inbegripet sådana som rör vatten, hälso- och sjukvård, utbildning och social omsorg.

4. Regleringsåtgärder får inte utgöra ett dolt handelshinder.

5. Inget i detta avsnitt ska tolkas som en skyldighet för parterna att uppnå ett visst regleringsresultat.

¹ För Europeiska unionens del inbegriper dessa principer de principer som fastställs i EUF-fördraget och i de förordningar och direktiv som antagits i enlighet med artikel 289 i EUF-fördraget.

ARTIKEL 18.2

Definitioner

I detta avsnitt gäller följande definitioner:

- a) *regleringsmyndighet*:
 - i) Europeiska kommissionen för Europeiska unionens del, och
 - ii) de japanska myndigheterna för Japans del.
- b) *regleringsåtgärder*: åtgärder med allmän räckvidd, vilka
 - i) för Europeiska unionens del är
 - A) förordningar och direktiv enligt artikel 288 i EUF-fördraget, och
 - B) genomförandeakter och delegerade akter enligt artiklarna 290 respektive 291 i EUF-fördraget, och

ii) för Japans del är

A) lagar,

B) regeringsbeslut, och

C) ministeriella förordningar.

ARTIKEL 18.3

Tillämpningsområde

1. Detta avsnitt är tillämpligt på regleringsåtgärder som utfärdats av en parts regleringsmyndighet med avseende på sådana frågor som faller inom ramen för detta avtal.
2. Underavsnitten 3 och 4 är tillämpliga på andra åtgärder med allmän räckvidd som utfärdats av en parts regleringsmyndighet och som är relevanta för verksamhet inom regleringssamarbete, till exempel riktlinjer, policydokument och rekommendationer, vilka tillkommer utöver de regleringsåtgärder som avses i punkt 1.

UNDERAVSNITT 2

God regleringspraxis

ARTIKEL 18.4

Intern samordning

Varje part ska upprätthålla interna samordningsprocesser eller mekanismer för att främja god regleringspraxis, inbegripet dem som föreskrivs i detta avsnitt.

ARTIKEL 18.5

Regleringsprocesser och regleringsmekanismer

Varje part ska offentliggöra en beskrivning av de processer och mekanismer som dess regleringsmyndighet använder sig av för att utarbeta, utvärdera och se över sina regleringsåtgärder. Denna beskrivning ska innehålla hänvisningar till relevanta riktlinjer, regler och förfaranden, inbegripet dem som rör allmänhetens möjligheter att lämna synpunkter.

ARTIKEL 18.6

Förhandsinformation om planerade regleringsåtgärder

Varje parts regleringsmyndighet ska minst en gång om året offentliggöra en förteckning över sina planerade viktigare¹ regleringsåtgärder jämte en kortfattad beskrivning av dessa åtgärders räckvidd och mål, inbegripet beräknad tidpunkt för antagande om så är möjligt. Om en parts regleringsmyndighet inte offentliggör en sådan förteckning ska den parten i stället årligen, så snart som möjligt, lämna förteckningen och den kortfattade beskrivningen till den kommitté för regleringssamarbete som inrättas enligt artikel 22.3. Förteckningen jämte den kortfattade beskrivningen kan, med undantag för information som klassificeras som konfidentiell, offentliggöras av en parts regleringsmyndighet.

¹ Varje parts regleringsmyndighet får fastställa vad som anses vara en *viktigare* regleringsåtgärd med avseende på dess skyldigheter enligt detta avsnitt.

ARTIKEL 18.7

Offentliga samråd

1. Vid utarbetandet av viktigare regleringsåtgärder ska varje parts regleringsmyndighet, när så är tillämpligt, i enlighet med relevanta regler och förfaranden
 - a) offentliggöra antingen förslaget till regleringsåtgärder eller samrådsdokument som innehåller tillräckligt detaljerade uppgifter om de regleringsåtgärder som är under utarbetande så att en person kan bedöma huruvida och hur dess intressen kan komma att påverkas i betydande utsträckning,
 - b) på icke-diskriminerande grund ge alla personer rimliga möjligheter att lämna synpunkter, och
 - c) överväga de synpunkter som den mottar.
2. Varje parts regleringsmyndighet bör använda sig av elektroniska kommunikationsmedel och sträva efter att ha en enda särskild webbportal för att lämna information och motta synpunkter i samband med offentliga samråd.

3. Varje parts regleringsmyndighet ska offentliggöra alla synpunkter den mottar eller en sammanfattning av samrådsresultaten. Denna skyldighet ska inte tillämpas i den utsträckning som detta är nödvändigt för att skydda konfidentiell information, ej utlämna personuppgifter eller olämpligt innehåll eller av något annat berättigat skäl såsom risk för skada för en tredje parts intressen.

ARTIKEL 18.8

Konsekvensbedömning

1. Varje parts regleringsmyndighet ska bemöda sig om att, i enlighet med relevanta regler och förfaranden, systematiskt genomföra konsekvensbedömningar av viktigare regleringsåtgärder som är under utarbetande.

2. Vid genomförandet av en konsekvensbedömning ska den berörda partens regleringsmyndighet inrätta och upprätthålla processer och mekanismer som beaktar

- a) behovet av en regleringsåtgärd, inbegripet vilken typ av fråga regleringsåtgärden är menad av åtgärda och hur betydelsefull denna fråga är,
- b) alla genomförbara och lämpliga alternativa regleringsåtgärder och andra åtgärder, inbegripet alternativet att inte reglera, som finns tillgängliga och som kan uppnå partens mål för den offentliga politiken,

- c) i den utsträckning som är möjlig och relevant, de potentiella sociala, ekonomiska och miljömässiga effekterna av dessa alternativ, inbegripet deras effekter på handeln och små och medelstora företag, och
 - d) när så är lämpligt, hur de alternativ som övervägs förhåller sig till relevanta internationella standarder, inbegripet skälen till eventuella avvikelser.
3. Varje parts regleringsmyndighet ska offentliggöra resultaten av sina konsekvensbedömningar senast den dag då den därmed sammanhängande föreslagna eller slutliga regleringsåtgärden offentliggörs.

ARTIKEL 18.9

Efterhandsutvärdering

1. Varje parts regleringsmyndighet ska upprätthålla processer eller mekanismer för att främja regelbundna efterhandsutvärderingar av gällande regleringsåtgärder.
2. Varje parts regleringsmyndighet ska offentliggöra sina planer för och resultaten av sådana efterhandsutvärderingar i den utsträckning som är förenlig med relevanta regler och förfaranden.

ARTIKEL 18.10

Möjlighet att lämna synpunkter

Varje parts regleringsmyndighet ska, utan att detta inverkar på varje parts insatser för att uppnå sina mål för den offentliga politiken, ge alla personer möjlighet att lämna synpunkter på hur en gällande regleringsåtgärd skulle kunna förbättras, inbegripet förslag till förenklingar eller minskningar av onödiga bördor.

ARTIKEL 18.11

Utbyte av information om god regleringspraxis

Regleringsmyndigheterna ska bemöda sig om att utbyta information, inbegripet i kommittén för regleringssamarbete, om god regleringspraxis enligt detta underavsnitt, såsom praxis vad gäller konsekvensbedömningar, inbegripet bedömningen av effekterna på handel och investeringar, och praxis vad gäller efterhandsutvärderingar.

UNDERAVSNITT 3

Regleringssamarbete

ARTIKEL 18.12

Verksamhet inom regleringssamarbete

1. Varje part kan föreslå den andra parten en verksamhet inom regleringssamarbetet. Den ska lämna fram förslaget via den kontaktpunkt som utsetts enligt artikel 18.15.
2. Den andra parten ska granska förslaget i vederbörlig ordning och meddela den föreslående parten huruvida den anser att den föreslagna verksamheten lämpar sig för regleringssamarbete.
3. Kommittén för regleringssamarbete ska på begäran av en part diskutera ett förslag till verksamhet inom regleringssamarbete som avses i punkt 1.
4. I syfte att identifiera lämpliga verksamheter inom regleringssamarbete ska varje part beakta
 - a) den förteckning som föreskrivs i artikel 18.6, och

b) förslag till verksamhet inom regleringssamarbete som lämnats av personer från en part som är underbyggda och åtföljs av relevant information.

5. Om parterna beslutar att inleda en verksamhet inom regleringssamarbete ska varje parts regleringsmyndighet

a) underrätta den andra partens regleringsmyndighet om utvecklingen av nya åtgärder eller översyn av gällande åtgärder som är relevanta för verksamheten inom regleringssamarbete,

b) på begäran lämna information och diskutera åtgärder som är relevanta för verksamheten inom regleringssamarbete, och

c) vid utarbetandet av nya regleringsåtgärder eller andra åtgärder eller översyn av sådana åtgärder, i den utsträckning som är möjlig, beakta den andra partens regleringsstrategi i samma eller en närbesläktad fråga.

6. Parterna får bedriva verksamhet inom regleringssamarbete på frivillig basis. En part får vägra att delta i eller dra sig ur verksamhet inom regleringssamarbete. En part som vägrar att delta i eller drar sig ur verksamhet inom regleringssamarbete bör ange skälen till detta för den andra parten.

7. Regleringsmyndigheterna kan när så är lämpligt genom ömsesidig överenskommelse anförtro genomförandet av en verksamhet inom regleringssamarbete till relevanta organ i parterna.

ARTIKEL 18.13

God praxis för att främja förenlighet mellan regelverken

Varje parts regelringsmyndighet ska i syfte att främja förenlighet mellan regelverken överväga bland annat följande:

- a) Främjande av gemensamma principer, riktlinjer, uppförandekoder, ömsesidigt erkännande av likvärdighet och genomförandeinstrument i syfte att undvika onödig överlappning när det gäller regleringsmässiga krav såsom provning, kvalifikationer, revisioner och inspektioner.
- b) Bilateralt samarbete och samarbete med tredjeländer i relevanta internationella forum, och om möjligt genom gemensamma initiativ och förslag, i syfte att utveckla och främja införandet och genomförandet av internationella normer, riktlinjer eller andra strategier inom reglering.

UNDERAVSNITT 4

Institutionella bestämmelser

ARTIKEL 18.14

Kommittén för regleringssamarbete

1. Den kommitté för regleringssamarbete som inrättas enligt artikel 22.3 ska förbättra och främja god regleringspraxis och regleringssamarbete mellan parterna i enlighet med bestämmelserna i detta avsnitt.
2. Kommittén för regleringssamarbete kan bjuda in intresserade personer att delta vid dess möten.
3. Kommittén för regleringssamarbete kan särskilt
 - a) diskutera förslag till verksamhet inom regleringssamarbete,
 - b) utbyta information om och främja god regleringspraxis,

- c) rekommendera verksamhet inom regleringssamarbete när det gäller frågor av gemensamt intresse för parterna, inbegripet frågor som rör det förberedande undersökningsarbetet innan regleringsstadiet,
- d) främja bilateral verksamhet inom regleringssamarbete i syfte att främja enhetliga regleringsresultat i parterna, särskilt inom områden där det inte finns några regleringsåtgärder alls eller där dessa befinner sig i ett inledande skede,
- e) stödja utarbetandet av praktiska mekanismer, genomförandeinstrument och bästa praxis för att främja god regleringspraxis och regleringssamarbete,
- f) främja regleringssamarbete och samordning i internationella forum, inbegripet regelbundet bilateralt informationsutbyte om relevanta pågående eller planerade verksamheter,
- g) regelbundet identifiera och godkänna prioriterade områden för regleringssamarbete,
- h) utarbeta riktlinjer, om nödvändigt, i syfte att hjälpa andra specialiserade kommittéer som anges i artikel 22.3 och andra bilaterala forum för regleringssamarbete att rationalisera sitt regleringssamarbete,
- i) granska den rapport om resultatet av samråd som avses i artikel 18.16.8 och i tillämpliga fall se över de framsteg som har gjorts i fråga om genomförandet av den tillfredsställande lösning som avses i artikel 18.16.6, och

- j) efter behov inrätta tillfälliga arbetsgrupper för specifika verksamheter inom regleringssamarbete som ska rapportera till kommittén för regleringssamarbete.
4. Kommittén för regleringssamarbete ska
- a) sammanträda inom ett år från dagen för detta avtals ikraftträdande och därefter minst en gång per år, om parternas företrädare inte beslutar något annat, och
 - b) anta sin arbetsordning vid sitt första möte efter detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 18.15

Kontaktpunkter

Varje part ska vid detta avtals ikraftträdande utse en kontaktpunkt för genomförandet av detta avsnitt och informationsutbyte i enlighet med artikel 18.16 och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.

ARTIKEL 18.16

Informationsutbyte om planerade eller gällande regleringsåtgärder

1. En part kan lämna en begäran till den andra parten om information och klargöranden rörande den andra partens planerade eller gällande regleringsåtgärder. Den part som begäran är ställd till ska bemöda sig om att besvara den så snart som möjligt.
2. En part kan lämna en begäran till den andra parten om att denne ska beakta dess farhågor beträffande den andra partens planerade eller gällande regleringsåtgärder. Den begärande parten ska i sin begäran identifiera den berörda regleringsåtgärden och ge en beskrivning av sina farhågor och, när så är relevant, ställa frågor.
3. Den svarande parten ska så snart som möjligt, men senast 60 dagar efter mottagandet av begäran, såvida detta inte är motiverat, lämna skriftliga kommentarer till de farhågor som den begärande parten framfört enligt punkt 2. Dessa kommentarer ska i möjligaste mån innehålla bland annat uppgift om regleringsåtgärdens politiska mål och skälen till den och, när så är lämpligt, en förklaring av varför man inte i stället valt en mindre handels- eller investeringsbegränsande åtgärd som lika effektivt kan uppnå samma politiska mål. Den svarande parten ska besvara alla förfrågningar om klargöranden från den begärande parten.

4. Den begärande parten kan begära samråd med den svarande parten
 - a) efter mottagandet av de skriftliga kommentarer som avses i punkt 3, eller
 - b) efter utgången av den tidsfrist som anges i punkt 3 om den svarande parten inte lämnat skriftliga kommentarer inom den fristen.
5. Samråden kan hållas i form av såväl fysiska som virtuella möten. Varje part ska utse en tjänsteman som ska ansvara för att leda mötena.
6. Under samrådet ska parterna göra sitt bästa för att med de bästa avsikter försöka komma fram till en eventuell tillfredställande lösning på den begärande partens problem, inbegripet förslag till en justering av den berörda regleringsåtgärden eller införandet av en mindre handels- eller investeringsbegränsande åtgärd där så är relevant.
7. Parterna ska inte vara förpliktade att lämna ut konfidentiella eller känsliga uppgifter eller data.
8. Den begärande parten ska utarbeta en rapport om resultatet av samrådet i samråd med den svarande parten. Den begärande partens kontaktpunkt ska sända rapporten till kommittén för regleringssamarbete för övervägande.

9. Den begäran som avses i punkt 2 kan även lämnas i det fall man inte nått fram till en tillfredsställande lösning i den relevanta specialiserade kommittén och påverkar inte parternas rättigheter och skyldigheter enligt kapitel 21 eller tvistlösningsförfarandet enligt något annat tillämpligt avtal.

10. Den begäran som avses i punkt 2 innebär inte att den svarande parten måste uppnå ett visst regleringsresultat och får inte försena införandet av en regleringsåtgärd.

AVSNITT B

Djurskydd

ARTIKEL 18.17

Djurskydd

1. Parterna kommer till ömsesidig nytta att samarbeta om frågor rörande djurskydd med fokus på produktionsdjur i syfte att öka förståelsen av varandras lagar och andra författningar.

2. För detta ändamål kan parterna genom ömsesidig överenskommelse anta en arbetsplan i vilken det fastställs prioriteringar och vilka kategorier av djur som ska omfattas av denna artikel samt inrätta en teknisk arbetsgrupp för djurskydd för utbyte av information, expertis och erfarenheter på djurskyddsområdet och undersökning av möjligheterna till att främja ett ökat samarbete.

AVSNITT C

Slutbestämmelser

ARTIKEL 18.18

Tillämpning av avsnitt A

1. Bestämmelserna i avsnitt A är inte tillämpliga vare sig på avsnitt B eller på det regleringssamarbete om finansiell reglering som föreskrivs i kapitel 8 avsnitt E underavsnitt 5.
2. Trots vad som sägs i artikel 18.3 ska alla specifika bestämmelser i andra kapitel i detta avtal ha företräde framför avsnitt A i den utsträckning som krävs för tillämpningen av den specifika bestämmelsen.

ARTIKEL 18.19

Tvistlösning

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte omfattas av tvistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 19

SAMARBETE PÅ JORDBRUKSOMRÅDET

ARTIKEL 19.1

Mål

Parterna konstaterar att det ligger i deras gemensamma intresse att främja handeln dem emellan med jordbruksprodukter¹ och livsmedel och har som mål att främja samarbete om ett hållbart jordbruk, inbegripet landsbygdsutveckling och utbyte av teknisk information och bästa praxis när det gäller att tillhandahålla säkra livsmedel av hög kvalitet till konsumenterna i Europeiska unionen och Japan.

¹ Vid tillämpning av detta kapitel ska begreppet *jordbruksprodukter* inte omfatta skogsbruks- och fiskeriprodukter.

ARTIKEL 19.2

Tillämpningsområde

1. Parterna ska samarbeta på de områden som avses i artikel 19.1 i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar. Parterna ska främja och underlätta samarbete mellan relevanta grupper, enheter, behöriga myndigheter och andra organisationer i parterna.
2. Det samarbete som avses i punkt 1 ska omfatta
 - a) främjande av handeln med jordbruksprodukter och livsmedel, inbegripet en dialog om relevant reglering,
 - b) samarbete i syfte att förbättra jordbruksföretagens förvaltning, produktivitet och konkurrenskraft, inbegripet utbyte av bästa praxis vad gäller ett hållbart jordbruk samt användning av teknik och innovation,
 - c) samarbete om produktion och teknik inom jordbruket och i fråga om livsmedel,
 - d) samarbete om kvalitetspolitik för jordbruksprodukter, inbegripet för geografiska beteckningar¹, under förutsättning att detta samarbete inte överlappar de uppgifter avseende geografiska beteckningar som åligger den kommitté för immateriella rättigheter som inrättas enligt artikel 22.3,

¹ Vid tillämpning av detta kapitel avser begreppet *kvalitetspolitik för jordbruksprodukter* för geografiska beteckningar kvalitetspolitik för jordbruksprodukter för geografiska beteckningar för sådana produkter som omfattas av artikel 14.22.

- e) samarbete och utbyte av bästa praxis för att främja landsbygdsutveckling, såsom strategier för att hålla kvar producenter och unga lantbrukare i landsbygdsområden, och
- f) samråd om andra frågor som faller inom ramen för artikel 19.1 i enlighet med vad parterna kommer överens om.

ARTIKEL 19.3

Samarbete för att förbättra företagsklimatet

1. Varje part ska, i enlighet med sina egna lagar och andra författningar, vidta lämpliga åtgärder för att ytterligare förbättra företagsklimatet på området jordbruk och livsmedel för personer från den andra parten som bedriver affärsverksamhet i den förstnämnda parten.
2. I syfte att ytterligare förbättra företagsklimatet ska parterna, i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar, främja samarbete mellan parternas myndigheter och företrädare för parternas respektive jordbruks- och livsmedelssektorer.

ARTIKEL 19.4

Begäran om information

Varje part kan lämna en begäran till den andra parten om information och klargöranden om åtgärder rörande jordbruk och livsmedel. Den anmodade parten ska så snart som möjligt, men senast 60 dagar efter mottagandet av begäran, såvida parterna inte kommit överens om något annat, lämna skriftlig information rörande begäran från den begärande parten.

ARTIKEL 19.5

Kommittén för samarbete på jordbruksområdet

1. Den kommitté för samarbete på jordbruksområdet som inrättas enligt artikel 22.3 (nedan i detta kapitel kallad *kommittén*) ska ansvara för att detta kapitel genomförs och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
2. Kommittén ska ha följande uppgifter:
 - a) Säkerställa och se över genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.
 - b) Diskutera alla frågor som rör detta kapitel.

- c) Rapportera kommitténs undersökningsresultat till Gemensamma kommittén.
 - d) Underlätta samarbete mellan privata sektorer i parterna som bidrar till uppfyllandet av målen för detta kapitel.
 - e) Utföra andra uppgifter som kan delegeras av Gemensamma kommittén i enlighet med artikel 22.1.5 b.
3. Kommittén ska anta sin egen arbetsordning och de närmare detaljerna för det samarbete som avses i detta kapitel.
4. Kommittén får, i samförstånd, besluta att bjuda in företrädare för andra relevanta enheter än Europeiska kommissionen och de japanska myndigheterna som har nödvändig sakkunskap i de frågor som ska diskuteras.

ARTIKEL 19.6

Kontaktpunkter och kommunikation

1. Varje part ska vid detta avtals ikraftträdande utse minst en kontaktpunkt för att underlätta kommunikationen mellan parterna om alla frågor som rör detta kapitel och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.
2. Varje begäran rörande detta kapitel som förs fram av en relevant enhet i en part annan än Europeiska kommissionen och de japanska myndigheterna ska av den partens kontaktpunkt anmälas till den andra partens kontaktpunkt som utsetts enligt denna artikel inom en rimlig tidsperiod.
3. Sådan kommunikation som avses i detta kapitel ska ske på engelska.

ARTIKEL 19.7

Förhållande till andra kapitel

1. Detta kapitel är inte tillämpligt på frågor som omfattas av kapitlen 2, 6, 7 eller 14, såvida parterna inte kommit överens om något annat.
2. Inget i detta kapitel ska påverka en parts rättigheter och skyldigheter enligt kapitlen 2, 6, 7 och 14.

ARTIKEL 19.8

Tvistlösning

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte omfattas av tvistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 20

SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Artikel 20.1

Syfte

Parterna erkänner vikten av bestämmelserna i detta kapitel och andra bestämmelser i detta avtal som har till syfte att främja samarbete mellan parterna i frågor av betydelse för små och medelstora företag eller som på annat sätt särskilt kan gynna små och medelstora företag.

ARTIKEL 20.2

Informationsdelning

1. Varje part ska inrätta eller upprätthålla en egen offentligt tillgänglig webbplats som innehåller information rörande detta avtal, bland annat
 - a) avtalstexten, inbegripet alla bilagor, särskilt tullbindningslistorna och produktspecifika ursprungsregler,

- b) en sammanfattning av avtalet, och
 - c) information avsedd för små och medelstora företag som innehåller
 - i) en beskrivning av de bestämmelser i avtalet som parten anser vara relevanta för små och medelstora företag, och
 - ii) all eventuell ytterligare information som parten anser vara användbar för små och medelstora företag som önskar dra nytta av de möjligheter som detta avtal ger.
2. Varje part ska på den webbplats som avses i punkt 1 ange länkar till
- a) den andra partens motsvarande webbplats,
 - b) sina myndigheters och andra lämpliga enheters webbplatser som tillhandahåller information som parten anser vara användbar för personer som är intresserade av att handla, investera eller göra affärer i den parten, och
 - c) webbplatsen för centrumet för industriellt samarbete mellan EU och Japan eller dess efterträdarorganisation.

3. Varje part ska se till att de länkade webbplatser som avses i punkt 2 b innehåller information om
- a) tullagstiftning och tullförfaranden samt en beskrivning av de förfaranden, praktiska steg, formulär, handlingar och annan information som krävs för import till, export från och transitering genom den partens tullområde,
 - b) lagar och andra författningar, inbegripet förfaranden, avseende immateriella rättigheter,
 - c) tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,
 - d) sanitära och fytosanitära åtgärder som är relevanta i samband med import och export,
 - e) offentliggörande av tillkännagivanden om offentlig upphandling enligt artikel 10.4 samt annan relevant information,
 - f) förfaranden för företagsregistrering,
 - g) eventuella skatter som tas ut i samband med importförfaranden, och
 - h) annan information som parten anser vara användbar för små och medelstora företag.

4. Varje part ska på den webbplats som avses i punkt 1 tillhandahålla en länk till en databas som är elektroniskt sökbar på tulltaxenummer och som, om parten anser att detta är tillämpligt, innehåller följande information med avseende på tillträdet till dess marknad:

- a) De tullsatser parten tillämpar på varor med ursprung i den andra parten, tillämpliga mestgynnad-nations-tullsatser och de tullkvoter som inrättats av parten.
- b) Tullar eller andra avgifter, inbegripet produktspecifika avgifter, som tas ut vid eller i samband med import och export.
- c) Andra tulltaxebestämmelser.
- d) Ursprungsregler.
- e) Tullrestitution, anstånd med betalning av tull och andra typer av nedsättningar som innebär tullminskning, tullåterbetalning eller tullbefrielse.
- f) Kriterierna för att fastställa varors värde för tulländamål.
- g) Krav vad gäller ursprungslandsmärkning, inbegripet märkningens placering och märkningsmetod.
- h) Andra relevanta åtgärder.

5. Varje part ska regelbundet, eller på begäran av den andra parten, se över den information och de länkar som avses i punkterna 1–4 för att se till att de är uppdaterade och korrekta.
6. Varje part ska verka för att den information som lämnas i enlighet med denna artikel presenteras på ett sätt som är enkelt att använda för små och medelstora företag. Varje part ska bemöda sig om att göra informationen tillgänglig på engelska.
7. Alla personer från båda parterna ska ha avgiftsfri tillgång till den information som lämnas i enlighet med punkterna 1–4.

ARTIKEL 20.3

Kontaktpunkter för små och medelstora företag

1. Varje part ska vid detta avtals ikraftträdande utse en kontaktpunkt för genomförandet av detta kapitel (nedan kallade *kontaktpunkter för små och medelstora företag*) och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.

2. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag ska i enlighet med varje parts regler och förfaranden ha följande uppgifter:

- a) Se till att det tas hänsyn till små och medelstora företags behov vid genomförandet av detta avtal.
- b) Identifiera sätt att förstärka samarbetet mellan parterna om frågor som är relevanta för små och medelstora företag i syfte att ge små och medelstora företag bättre handels- och investeringsmöjligheter.
- c) Identifiera och utbyta information om sätt för små och medelstora företag i varje part att tillvarata de nya möjligheter som ges av detta avtal.
- d) Övervaka genomförandet av artikel 20.2 och se till att den information som lämnas av varje part är aktuell och relevant för små och medelstora företag.
- e) Regelbundet lämna en rapport om sin verksamhet och lämna lämpliga rekommendationer till Gemensamma kommittén.
- f) Behandla alla övriga frågor som är relevanta för små och medelstora företag och som omfattas av detta avtal.

3. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag kan, i enlighet med varje parts regler och förfaranden, lämna rekommendationer till Gemensamma kommittén om att parterna ska lägga till ytterligare information på sina respektive webbplatser som avses i artikel 20.2.
4. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag ska bemöda sig om att behandla alla andra frågor av intresse för små och medelstora företag i samband med genomförandet av detta avtal, bland annat genom att
- a) utbyta information i syfte att bistå parterna vid övervakningen av genomförandet av detta avtal när det gäller frågor som är relevanta för små och medelstora företag,
 - b) delta i arbetet i de specialiserade kommittéer och arbetsgrupper som inrättats inom ramen för detta avtal, bland annat om frågor som rör regleringssamarbete och icke-tariffära frågor, och förelägga dessa specialiserade kommittéer och arbetsgrupper, inom deras respektive behörighetsområden, särskilda frågor av särskilt intresse för små och medelstora företag, varvid dubbelarbete ska undvikas, och
 - c) identifiera ömsesidigt godtagbara sätt att förbättra små och medelstora företags möjligheter att delta i handel och investeringar mellan parterna.

5. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag ska sammanträda vid behov och utföra sina uppgifter med hjälp av lämpliga kommunikationskanaler, vilka kan omfatta e-post, videokonferenser eller andra medel.
6. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag kan söka samarbete med experter på området små och medelstora företag och externa organisationer, när så är lämpligt, vid utförandet av sin verksamhet.

ARTIKEL 20.4

Tvistlösning

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte omfattas av tvistlösning enligt kapitel 21.

KAPITEL 21

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

Mål, tillämpningsområde och definitioner

ARTIKEL 21.1

Mål

Målet med detta kapitel är att inrätta en effektiv och ändamålsenlig mekanism för att lösa tvister mellan parterna rörande tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 21.2

Tillämpningsområde

Om inte annat fastställs i detta avtal ska detta kapitel tillämpas på alla tvister mellan parterna som rör tolkningen eller tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 21.3

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *skiljeman*: en medlem av en panel.
- b) *brådiskande fall* och *brådiskande ärenden*: fall och ärenden som rör varor eller tjänster som snabbt mister sin kvalitet eller sitt aktuella skick eller kommersiella värde.
- c) *uppförandekod*: den uppförandekod för skiljemän som avses i artikel 21.30.
- d) *klagande part*: den part som begär att en panel ska upprättas i enlighet med artikel 21.7.
- e) *omfattade bestämmelser*: de bestämmelser i detta avtal som omfattas av detta kapitel i enlighet med artikel 21.2.
- f) *tvistlösningsorganet*: WTO:s tvistlösningsorgan.

- g) *panel*: en panel som upprättats i enlighet med artikel 21.7.
- h) *svarande part*: den part mot vilken en tvist har väckts i en panel enligt 21.7. och
- i) *arbetsordning*: den arbetsordning för en panel som avses i artikel 21.30.

AVSNITT B

Samråd och medling

ARTIKEL 21.4

Begäran om information

Innan en begäran om samråd eller medling lämnas i enlighet med artikel 21.5 eller artikel 21.6 kan en part skriftligen begära all relevant information avseende den berörda åtgärden. Den part som begäran riktar sig till ska göra sitt yttersta för att tillhandahålla den begärda informationen i ett skriftligt svar, vilket ska lämnas inom 20 dagar efter mottagandet av begäran.

ARTIKEL 21.5

Samråd

1. Parterna ska bemöda sig om att lösa alla tvister som avses i artikel 21.2 genom samråd med de bästa avsikter i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.
2. En part kan begära samråd genom en skriftlig begäran till den andra parten. I begäran ska den part som begär samråd ange skälen till begäran, inbegripet vilken åtgärd som berörs och den sakliga och rättsliga grunden, med angivande av relevanta omfattade bestämmelser.
3. Vid samrådet ska varje part lämna tillräckligt med uppgifter för att möjliggöra en fullständig prövning av den berörda åtgärden, inbegripet hur åtgärden skulle kunna påverka tillämpningen och genomförandet av detta avtal.

4. Den part som begäran om samråd riktar sig till ska besvara begäran inom 10 dagar efter mottagandet av begäran. Parterna ska inleda samrådet inom 30 dagar efter mottagandet av begäran. Ett samråd ska anses ha avslutats senast 45 dagar efter mottagandet av begäran, såvida parterna inte kommit överens om något annat. Om båda parter anser att ärendet är ett brådskande ärende ska samrådet anses ha avslutats senast 25 dagar efter mottagandet av begäran, såvida parterna inte kommit överens om något annat.
5. Samråden kan hållas i form av fysiska möten eller på annat sätt, beroende på vad parterna kommit överens om. Såvida parterna inte kommit överens om något annat ska fysiska möten hållas i den part som begäran riktar sig till.
6. Samråden, inbegripet all information som lämnats ut och alla parternas ståndpunkter under förfarandets gång, ska vara konfidentiella och inte påverka någon parts rättigheter i framtida förfaranden.

ARTIKEL 21.6

Medling

1. En part kan närsomhelst begära att den andra parten ska delta i ett medlingsförfarande om samtliga frågor som faller inom ramen för detta kapitel vad gäller en åtgärd som inverkar negativt på handel och investeringar mellan parterna.
2. Parterna kan närsomhelst enas om att inleda ett medlingsförfarande, vilket ska inledas, genomföras och avslutas i enlighet med det medlingsförfarande som antas av Gemensamma kommittén vid dess första möte enligt artikel 22.1.4 f.
3. Om parterna är överens om detta kan medlingsförfarandet fortsätta samtidigt som det panelförfarande som anges i avsnitt C pågår.

AVSNITT C

Panelförfarande

ARTIKEL 21.7

Upprättande av en panel

1. Den part som begärt samråd i enlighet med artikel 21.5 kan begära att en panel upprättas om
 - a) den andra parten inte besvarat begäran om samråd inom 10 dagar efter mottagandet av denna eller inte inleder samrådet inom 30 dagar efter mottagandet av begäran,
 - b) parterna enas om att inte inleda något samråd, eller
 - c) parterna inte lyckats lösa tvisten genom samråd inom 45 dagar, eller inom 25 dagar i brådskande fall, efter mottagandet av begäran om samråd, såvida parterna inte kommit överens om något annat.

2. Begäran om upprättande av en panel enligt punkt 1 ska lämnas in skriftligen till den svarande parten. Den klagande parten ska i sitt klagomål uttryckligen ange

a) den åtgärd som berörs,

b) den rättsliga grunden, med angivande av relevanta omfattade bestämmelser på ett sätt som tydligt visar hur den åtgärd som berörs inte är förenlig med dessa bestämmelser, och

c) den sakliga grunden.

ARTIKEL 21.8

Sammansättningen av en panel

1. En panel ska bestå av tre skiljemän.

2. Parterna ska samråda i syfte att ena sig om panelens sammansättning inom tio dagar efter det att den svarande parten mottagit begäran om upprättande av en panel.

3. Om parterna inte lyckas ena sig om panelens sammansättning inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2 ska varje part utse en skiljeman från den delförteckning för parten som upprättats enligt artikel 21.9 inom fem dagar efter utgången av den tidsfrist som fastställs i punkt 2. Om en part inte utser en skiljeman inom denna tidsfrist ska medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten inom fem dagar efter utgången av tidsfristen genom lottning utse en skiljeman från den delförteckning som upprättats enligt artikel 21.9 för den part som inte utsett en skiljeman. Medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten får delegera uppgiften att utse en skiljeman genom lottning till en företrädare.

4. Om parterna inte lyckas ena sig om en ordförande för panelen inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2 ska, på begäran av en part, medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten, inom fem dagar efter lämnandet av begäran genom lottning utse panelens ordförande från den delförteckning över ordförande som fastställts enligt artikel 21.9. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den andra parten. Medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten får delegera uppgiften att utse en ordförande för panelen genom lottning till en företrädare.

5. I det fall de förteckningar som avses i artikel 21.9 inte upprättats eller inte innehåller minst nio personer i enlighet med vad som anges i den artikeln ska följande förfaranden tillämpas:

a) För val av ordförande gäller följande:

- i) Om delförteckningen över ordförande innehåller minst två personer som parterna enats om ska medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten utse ordföranden bland dessa personer genom lottning inom fem dagar efter det att den begäran som avses i punkt 4 lämnats.
- ii) Om delförteckningen över ordförande innehåller en person som parterna enats om ska den personen vara ordförande.
- iii) Om parterna inte lyckas välja en ordförande i enlighet med led i eller ii, eller om delförteckningen inte innehåller någon person som parterna kunnat ena sig om, ska medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten inom fem dagar efter det att den begäran som avses i punkt 4 lämnats genom lottning utse ordföranden bland de personer som formellt föreslagits som ordförande av en part vid tidpunkten för upprättandet eller uppdateringen av den förteckning över skiljemän som avses i artikel 21.9. En part får föreslå en ny person i det fall en person som formellt föreslagits som ordförande av den parten inte längre är tillgänglig.

- b) För val av andra skiljemän än ordföranden gäller följande:
- i) Om en parts delförteckning innehåller minst två personer som parterna enats om ska den parten utse en skiljeman bland dessa personer inom fem dagar efter utgången av den tidsfrist som fastställs i punkt 2.
 - ii) Om en parts delförteckning innehåller en person som parterna enats om ska den personen fungera som skiljeman.
 - iii) Om det inte går att välja en skiljeman i enlighet med led i eller ii, eller om en parts delförteckning över skiljemän inte innehåller någon person som parterna kunnat ena sig om, ska medordföranden för Gemensamma kommittén från den klagande parten välja en skiljeman genom tillämpning med nödvändiga ändringar av det förfarande som anges i led a.
6. Dagen för upprättandet av panelen ska vara den dag då den sista av de tre skiljemännen meddelar parterna sitt godtagande av uppdraget.

ARTIKEL 21.9

Förteckning över skiljemän

1. Gemensamma kommittén ska vid sitt första möte enligt artikel 22.1.2 upprätta en förteckning över minst nio personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som skiljemän.

Förteckningen ska bestå av tre delförteckningar, nämligen en delförteckning för vardera parten och en delförteckning för personer som inte är medborgare eller varaktigt bosatta personer i någon av parterna och som kan fungera som panelens ordförande. Varje delförteckning ska innehålla minst tre personer. Vid upprättandet eller en uppdatering av delförteckningen över ordförande kan varje part föreslå upp till tre personer. Gemensamma kommittén ska se till att antalet personer i förteckningen över skiljemän alltid upprätthålls på den nivå som krävs enligt denna punkt.

2. Gemensamma kommittén kan upprätta en ytterligare förteckning som innehåller personer med dokumenterad sakkunskap inom specifika sektorer som omfattas av detta avtal och som kan fungera som medlemmar i panelen.

ARTIKEL 21.10

Skiljemännens kvalifikationer

Alla skiljemän ska

- a) ha dokumenterad sakkunskap inom juridik, internationell handel och andra frågor som omfattas av detta avtal och, när det gäller en ordförande, även erfarenhet av skiljeförfaranden,
- b) vara oberoende av och inte knutna till eller ta instruktioner från någon av parterna,
- c) uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som har samband med tvisten, och
- d) följa uppförandekoden.

ARTIKEL 21.11

Ersättande av skiljemän

Om det vid ett skiljeförfarande enligt detta kapitel visar sig att en skiljeman i den ursprungliga panelen inte kan delta, avsäger sig sitt uppdrag eller måste ersättas på grund av att han eller hon inte uppfyller kraven i uppförandekoden ska det förfarande som anges i artikel 21.8 tillämpas.

ARTIKEL 21.12

En panels uppgifter

En panel som upprättats i enlighet med artikel 21.7

- a) ska göra en objektiv bedömning av det ärende som föreläggs den, inbegripet en objektiv bedömning av fakta i ärendet och de omfattade bestämmelsernas tillämplighet och de berörda åtgärdernas förenlighet med de omfattade bestämmelserna,
- b) ska i sina beslut ange de faktiska och rättsliga omständigheterna och skälen till alla sina undersökningsresultat och slutsatser, och
- c) bör regelbundet samråda med parterna och se till att det skapas goda förutsättningar för att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 21.13

Mandat

1. Om parterna inte kommer överens om något annat inom tio dagar efter upprättandet av panelen ska panelens mandat vara
”att mot bakgrund av de relevanta omfattade bestämmelser i avtalet som parterna hänvisar till undersöka den fråga som avses i begäran om upprättande av panelen, för att avgöra om den berörda åtgärden är förenlig med de relevanta omfattade bestämmelserna i detta avtal och utfärda en rapport i enlighet med artiklarna 21.18 och 21.19”.
2. Om parterna kommer överens om ett annat mandat än det som anges i punkt 1 ska de anmäla det mandat de kommit överens om till panelen inom tre dagar efter överenskommelsen.

ARTIKEL 21.14

Beslut om huruvida ett ärende är att anse som brådiskande

Om en part så begär ska panelen inom 15 dagar efter upprättandet fatta beslut om huruvida tvisten rör ett brådiskande ärende.

ARTIKEL 21.15

Panelförfarande

1. Alla höranden i panelen ska vara öppna för allmänheten, såvida parterna inte kommer överens om något annat eller en parts inlagor och argument innehåller konfidentiell information. Höranden som hålls inom stängda dörrar ska vara konfidentiella.
2. Om inte parterna kommer överens om något annat ska platsen för hörandena växla mellan parterna, varvid det första hörandet ska hållas i den svarande parten.
3. Panelen och parterna ska iaktta sekretess beträffande all information som lämnats av en part till panelen och som enligt den parten är konfidentiell. Om en part lämnar en konfidentiell version av sina skriftliga inlagor till panelen ska den även, på begäran av den andra parten, lämna en icke-konfidentiell sammanfattning av informationen i inlagorna som kan offentliggöras tillsammans med en förklaring till varför den icke utlämnade informationen är konfidentiell.
4. Panelens överläggningar ska vara konfidentiella.

5. Parterna ska ges möjlighet att närvara vid alla presentationer och framförandet av alla förklaringar, argument och genmälen i förfarandet. Parterna ska ge varandra tillgång till all annan information och skriftliga inlagor som lämnats till panelen, inbegripet alla kommentarer om den beskrivande delen i interimrapporten, svar på panelens frågor och skriftliga kommentarer till dessa svar.
6. Interimrapporten och den slutliga rapporten ska utarbetas utan parternas deltagande och mot bakgrund av den information som lämnats och de förklaringar som gjorts. Skiljemännen ska ta fullt ansvar för utarbetandet av rapporterna och får inte delegera detta ansvar till några andra personer.
7. Panelen ska sträva efter att fatta sina beslut, inbegripet den slutliga rapporten, i samförstånd. Den kan även fatta sina beslut, inbegripet den slutliga rapporten, genom majoritetsomröstning om det inte går att fatta beslut i samförstånd. Skiljemäns avvikande meningar ska aldrig offentliggöras.
8. Panelens beslut ska vara slutgiltiga och bindande för parterna. De ska godtas villkorslöst av parterna. De ska inte utvidga eller begränsa parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal. De ska inte tolkas som att de skapar rättigheter eller skyldigheter för någon person.

ARTIKEL 21.16

Tolkningsregler

Panelen ska tolka de omfattade bestämmelserna i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten, inklusive de regler som kodifieras i Wienkonventionen om traktaträtten. Panelen ska även beakta relevanta tolkningar i panelrapporter och överprövningsorganets rapporter som antagits av tvistlösningsorganet.

ARTIKEL 21.17

Mottagande av information

1. Panelen kan på begäran av en part eller på eget initiativ begära relevant information från parterna som den anser vara nödvändig och lämplig. Parterna ska omgående och till fullo besvara varje begäran om information från panelen.
2. Panelen kan på begäran av en part eller på eget initiativ från alla källor begära all information, inbegripet konfidentiell information, som den anser vara lämplig. Panelen har också rätt att begära expertutlåtanden om den finner det lämpligt.

3. Fysiska personer från en part eller juridiska personer som är etablerade i en part kan lämna in amicus curiae-inlagor till panelen i enlighet med arbetsordningen.
4. All information som panelen erhållit i enlighet med denna artikel ska göras tillgänglig för parterna och parterna kan lämna synpunkter på denna information till panelen.

ARTIKEL 21.18

Interimsrapport

1. Panelen ska lägga fram en interimsrapport för parterna som innehåller en beskrivande del och dess undersökningsresultat och slutsatser inom 120 dagar efter panelens upprättande, på ett sätt som gör det möjligt för parterna att se över den. Om panelen anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska panelens ordförande skriftligen meddela parterna detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum panelen planerar lägga fram sin interimsrapport. Förseningen får under inga omständigheter överskrida tidsfristen med mer än 30 dagar.
2. Varje part kan till panelen lämna skriftliga synpunkter och en skriftlig begäran om översyn av specifika aspekter av interimsrapporten inom 15 dagar efter framläggandet av interimsrapporten. Efter att ha övervägt varje parts skriftliga synpunkter och begäran rörande interimsrapporten, får panelen ändra sin interimsrapport och företa ytterligare utredningar som den anser vara motiverade.

3. I brådskande fall

- a) ska panelen göra sitt yttersta för att lägga fram sin interimrapport inom 60 dagar efter det att den upprättats och den får under inga omständigheter lägga fram interimrapporten senare än 75 dagar efter det att den upprättas, och
- b) kan varje part kan till panelen lämna skriftliga synpunkter och en skriftlig begäran om översyn av specifika aspekter av interimrapporten inom 7 dagar efter framläggandet av interimrapporten.

ARTIKEL 21.19

Slutlig rapport

- 1. Panelen ska lägga fram sin slutliga rapport för parterna inom 30 dagar efter framläggandet av interimrapporten. Om panelen anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska panelens ordförande skriftligen meddela parterna detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum panelen planerar lägga fram sin slutliga rapport. Förseningen får under inga omständigheter överskrida tidsfristen med mer än 30 dagar.

2. I brådskande fall ska panelen göra sitt yttersta för att lägga fram sin slutliga rapport inom 15 dagar efter framläggandet av interimrapporten och den får under inga omständigheter lägga fram den slutliga rapporten senare än 30 dagar efter det att interimrapporten lagts fram.
3. Den slutliga rapporten ska innehålla en tillfredställande genomgång av varje parts alla skriftliga synpunkter och begäran rörande interimrapporten. Panelen kan i sin slutliga rapport lämna förslag till hur den slutliga rapporten skulle kunna genomföras.
4. Panelen ska offentliggöra sin slutliga rapport i dess helhet inom tio dagar efter det att den lagts fram, såvida de inte i syfte att skydda konfidentiell information beslutat att endast offentliggöra delar av den slutliga rapporten eller att inte offentliggöra den slutliga rapporten alls.

ARTIKEL 21.20

Efterlevnad av den slutliga rapporten

1. Den svarande parten ska vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att snabbt och med de bästa avsikter efterleva den slutliga rapport som lagts fram i enlighet med artikel 21.19.

2. Den svarande parten ska inom 30 dagar efter framläggandet av den slutliga rapporten underrätta den klagande parten om längden på den rimliga tidsperioden för efterlevnad av den slutliga rapporten och parterna ska bemöda sig om att ena sig om den rimliga tiden för efterlevnad. Om parterna inte kan enas om en rimlig tidsperiod för efterlevnad ska den klagande parten inom 20 dagar efter att ha mottagit den svarande partens underrättelse i enlighet med denna punkt skriftligen begära att den ursprungliga panelen fastställer den rimliga tidsperiodens längd. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den svarande parten. Den ursprungliga panelen ska underrätta parterna om sitt fastställande inom 30 dagar efter lämnandet av begäran.
3. Parterna kan genom ömsesidig överenskommelse förlänga den rimliga tidsperioden för efterlevnad av den slutliga rapporten.
4. Den svarande parten ska minst en månad innan den rimliga tidsperioden löper ut skriftligen meddela den klagande parten om vilka framsteg den har gjort när det gäller att efterleva den slutliga rapporten, såvida parterna inte kommit överens om något annat.

ARTIKEL 21.21

Efterlevnadskontroll

1. Den svarande parten ska senast den dag då den rimliga tidsperioden för efterlevnad av den slutliga rapporten löper ut underrätta den klagande parten om alla åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten.
2. Om det råder oenighet mellan parterna om huruvida åtgärder för att efterleva den slutliga rapporten verkligen vidtagits eller om sådana åtgärders förenlighet med de omfattade bestämmelserna kan den klagande parten skriftligen begära att den ursprungliga panelen ska undersöka frågan. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den svarande parten.
3. En sådan begäran som avses i punkt 2 ska ange den sakliga och rättsliga grunden, inbegripet vilka särskilda åtgärder som berörs, på ett sådant sätt att det tydligt framgår hur åtgärderna är oförenliga med de relevanta omfattade bestämmelserna.
4. Panelen ska underrätta parterna om sitt beslut inom 90 dagar efter hänskjutandet av frågan.

ARTIKEL 21.22

Tillfälliga korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad

1. Den svarande parten ska på begäran av den klagande parten inleda ett samråd i syfte att komma överens om en ömsesidigt godtagbar kompensation eller ett alternativt arrangemang om
 - a) den ursprungliga panelen i enlighet med artikel 21.21 finner att de åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten och som anmälts av den svarande parten inte är förenliga med de relevanta omfattade bestämmelserna,
 - b) den svarande parten inte anmält några åtgärder för att efterleva den slutliga rapporten innan den rimliga tidsperiod som fastställts i enlighet med artikel 21.20.2 löpt ut, eller
 - c) den svarande parten anmält till den klagande parten att det inte är praktiskt möjligt att efterleva den slutliga rapporten inom den rimliga tidsperiod som fastställts i enlighet med artikel 21.20.2.

2. Om den klagande parten beslutar att inte lämna in en begäran i enlighet med punkt 1 eller, om en sådan begäran görs och ingen ömsesidigt tillfredsställande kompensation eller något annat alternativt arrangemang överenskommits inom 20 dagar efter dagen för mottagandet av begäran i enlighet med punkt 1, kan den klagande parten skriftligen anmäla till den svarande parten att den avser att tillfälligt upphäva alla medgivanden eller andra skyldigheter som den tillämpar med avseende på den svarande parten inom ramen för de omfattade bestämmelserna. Anmälan ska ange omfattningen av sådant tillfälligt upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter.
3. Den klagande parten ska ha rätt att börja genomföra det upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter som avses i föregående punkt 15 dagar efter den svaranden partens mottagande av anmälan, såvida den svarande parten inte begärt ett skiljeförfarande i enlighet med punkt 6.
4. Upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter
 - a) ska ha en omfattning som motsvarar det upphävande eller den minskning av förmåner som den svarande partens bristande efterlevnad av den slutliga rapporten givit upphov till, och
 - b) kan tillämpas på sektorer som omfattas av tvistlösning enligt artikel 21.2, med undantag för den eller de sektorer där panelen konstaterat ett upphävande eller en minskning av förmåner för, särskilt i det fall den klagande parten anser att ett upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter är ett effektivt medel för att åstadkomma efterlevnad.

5. Både sådant upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter och sådan kompensation eller något annat alternativt arrangemang som avses i detta kapitel är tillfälliga och ska endast tillämpas till dess att den oförenlighet med de relevanta omfattade bestämmelserna som konstaterats för åtgärden i den slutliga rapporten har upphört eller till dess att parterna har enats om en ömsesidigt godtagbar kompensation eller något annat alternativt arrangemang.

6. Om den svarande parten anser att upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter inte är förenligt med punkt 4 kan den parten skriftligen begära att den ursprungliga panelen ska undersöka frågan inom 15 dagar efter mottagandet av den anmälan som avses i punkt 2. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den klagande parten. Den ursprungliga panelen ska meddela parterna sitt beslut i frågan inom 30 dagar efter lämnandet av begäran. Medgivanden eller andra skyldigheter ska inte upphävas förrän den ursprungliga panelen meddelat sitt beslut. Upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter ska vara förenligt med beslutet.

ARTIKEL 21.23

Efterlevnadskontroll efter införandet av tillfälliga korrigerande åtgärder

1. Efter den svarande partens anmälan till den klagande parten av den åtgärd som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten gäller följande:
 - a) I det fall rätten att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter har utövats av den klagande parten i enlighet med artikel 21.22 ska den klagande parten avsluta upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter senast 30 dagar efter mottagandet av anmälan, utom i de fall som avses i punkt 2.
 - b) I det fall en ömsesidigt godtagbar compensation eller något annat alternativt arrangemang överenskommits får den svarande parten avsluta tillämpningen av denna compensation eller detta arrangemang senast 30 dagar efter mottagandet av anmälan, utom i de fall som avses i punkt 2.

2. Om parterna inte når en överenskommelse om huruvida den anmälda åtgärden enligt punkt 1 är förenlig med de relevanta omfattade bestämmelserna inom 30 dagar efter mottagandet av anmälan ska den klagande parten skriftligen begära att den ursprungliga panelen ska undersöka frågan. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den svarande parten. Panelen ska underrätta parterna om sitt beslut inom 45 dagar efter lämnandet av begäran. Om panelen beslutar att den anmälda åtgärden enligt punkt 1 är förenlig med de relevanta omfattade bestämmelserna ska upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter eller tillämpningen av en kompensation eller något annat alternativt arrangemang avslutas inom 15 dagar efter dagen för beslutet. När så är relevant ska omfattningen av upphävandet av medgivanden eller andra skyldigheter eller av kompensationen eller något annat alternativt arrangemang anpassas mot bakgrund av panelens beslut.

ARTIKEL 21.24

Avbrytande och avslutande av förfarandet

På gemensam begäran av parterna ska panelen närsomhelst avbryta förfarandet under en period som parterna enats om, vilken dock inte får överstiga tolv på varandra följande månader. Vid ett sådant avbrytande ska de relevanta tidsfristerna förlängas med den tidsperiod som panelförfarandet avbryts för. Panelen ska återuppta förfarandet närsomhelst på gemensam begäran av parterna eller vid utgången av det överenskomna avbrottet på skriftlig begäran av en part. Denna begäran ska anmälas till panelens ordförande och till den andra parten, om så är tillämpligt. Om panelförfarandet varit avbrutet i mer än tolv på varandra följande månader ska bemyndigandet att upprätta panelen upphöra att gälla och panelförfarandet avslutas. Parterna kan närsomhelst enas om att avsluta panelförfarandet. Parterna ska gemensamt anmäla en sådan överenskommelse till panelens ordförande.

AVSNITT D

Allmänna bestämmelser

ARTIKEL 21.25

Förvaltning av tvistlösningsförfarandet

1. Varje part ska
 - a) utse ett kontor som ska ansvara för förvaltningen av tvistlösningsförfarandet enligt detta kapitel,
 - b) ansvara för driften av och bära kostnaderna för sitt utsedda kontor, och
 - c) skriftligen anmäla kontorets lokalisering och kontaktuppgifter till den andra parten inom tre månader efter detta avtals ikraftträdande.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 får parterna komma överens om att gemensamt anförtro åt ett externt organ att tillhandahålla stöd till vissa administrativa uppgifter i samband med tvistlösningsförfarandet enligt detta kapitel.

ARTIKEL 21.26

Ömsesidigt godtagbar lösning

1. Parterna kan närsomhelst nå en ömsesidigt godtagbar lösning med avseende på alla tvister som avses i artikel 21.2.
2. Om en ömsesidigt godtagbar lösning nås under ett panelförfarandes eller ett medlingsförfarandes gång ska parterna gemensamt anmäla denna lösning till panelens ordförande eller medlaren. Efter denna anmälan ska panel- eller medlingsförfarandet avslutas.
3. Varje part ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen inom den överenskomna tidsfristen.
4. Den genomförande parten ska inom den överenskomna tidsfristen skriftligen underrätta den andra parten om alla åtgärder som den vidtagit för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.

ARTIKEL 21.27

Val av forum

1. När en tvist uppstår rörande en viss åtgärds påstådda oförenlighet med en skyldighet enligt detta avtal och en materiellt sett likvärdig skyldighet enligt ett annat internationellt avtal i vilket båda parter är parter, däribland WTO-avtalet, kan den klagande parten välja vilket forum som ska lösa tvisten.
2. Så snart en part valt forum och inlett ett tvistlösningsförfarande enligt detta kapitel, eller enligt det andra internationella avtalet när det gäller en sådan åtgärd som avses i punkt 1, ska den parten inte inleda ett tvistlösningsförfarande i något annat forum med avseende på just denna åtgärd, såvida inte det forum som först valts av skäl som rör juridisk behörighet eller förfarandet inte lyckas nå fram till några undersökningsresultat rörande de frågor som tvisten gäller.
3. Vid tillämpningen av punkt 2 gäller att
 - a) ett tvistlösningsförfarande enligt detta kapitel anses ha inletts när en part begär att en panel ska upprättas i enlighet med artikel 21.7.1,
 - b) ett tvistlösningsförfarande enligt WTO-avtalet anses ha inletts när en part begär att en panel ska upprättas i enlighet med artikel 6 i överenskommelsen om tvistlösning, och

- c) ett tvistlösningsförfarande enligt något annat avtal anses ha inletts när en part begär att en tvistlösningspanel ska upprättas i enlighet med de relevanta bestämmelserna i det avtalet.

4. Ingenting i detta avtal ska hindra en part från att genomföra ett upphävande av medgivanden eller andra skyldigheter som godkänts av tvistlösningsorganet. En part får inte åberopa WTO-avtalet för att hindra den andra parten från att upphäva medgivanden eller andra skyldigheter enligt de omfattade bestämmelserna.

ARTIKEL 21.28

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som anges i detta kapitel ska räknas från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller den händelse de avser inträffade.

2. Alla tidsfrister som anges i detta kapitel får ändras för en viss tvist genom överenskommelse mellan parterna. Panelen kan närsomhelst föreslå parterna att ändra alla tidsfrister som avses i detta kapitel med angivande av skälen till sitt förslag. På begäran av en part ska panelen fatta beslut om ändring av den tidsfrist som avses i artikel 21.18.2 och 21.18.3 b med angivande av skälen till sitt beslut, bland annat med hänsyn till graden av komplexitet i en viss tvist.

ARTIKEL 21.29

Kostnader

Såvida parterna inte kommit överens om något annat ska panelens kostnader, inbegripet ersättning till skiljemännen, delas lika av parterna i enlighet med arbetsordningen.

ARTIKEL 21.30

Arbetsordning och uppförandekod

De panelförfaranden som föreskrivs i detta kapitel ska genomföras i enlighet med den arbetsordning för en panel och den uppförandekod för skiljemän som antas av Gemensamma kommittén vid dess första möte enligt artikel 22.1.4 f.

KAPITEL 22

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 22.1

Gemensamma kommittén

1. Parterna inrättar härmed Gemensamma kommittén som består av företrädare för båda parter.
2. Gemensamma kommittén ska hålla sitt första möte inom tre månader efter detta avtals ikraftträdande. Gemensamma kommittén ska därefter, såvida parternas företrädare inte kommit överens om något annat, sammanträda en gång om året eller, i brådskande fall, på begäran av någon av parterna. Gemensamma kommittén kan sammanträda genom fysiska möten eller på annat sätt, i enlighet med vad parternas företrädare kommer överens om.
3. Gemensamma kommitténs möten ska hållas växelvis i Europeiska unionen och Japan, såvida parternas företrädare inte kommit överens om något annat. Ordförandeskapet i Gemensamma kommittén ska innehas gemensamt av den ledamot av Europeiska kommissionen och en företrädare för Japan på ministernivå vilka ansvarar för de frågor som faller inom ramen för detta avtal, eller deras respektive ställföreträdare.

4. I syfte att se till att detta avtal tillämpas på ett korrekt och effektivt sätt ska Gemensamma kommittén

- a) se över och övervaka genomförandet och tillämpningen av detta avtal och, om nödvändigt, utfärda lämpliga rekommendationer till parterna,
- b) övervaka och samordna, såsom lämpligt, arbetet i alla specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ som inrättats inom ramen för detta avtal, och rekommendera dessa att vidta alla åtgärder som kan vara nödvändiga,
- c) utan att detta påverkar tillämpningen av kapitel 21, sträva efter att lösa problem som kan uppkomma på de områden som omfattas av detta avtal och lösa tvister som kan uppstå rörande tolkningen eller tillämpningen av detta avtal,
- d) behandla varje annan relevant fråga som faller inom ramen för detta avtal, i enlighet med vad parternas företrädare kommer överens om,
- e) vid sitt första möte anta sin egen arbetsordning, och
- f) vid sitt första möte anta den arbetsordning för en panel och den uppförandekod för skiljemän som avses i artikel 21.30 samt det medlingsförfarande som avses i artikel 21.6.2.

5. I syfte att se till att detta avtal tillämpas på ett korrekt och effektivt sätt kan Gemensamma kommittén

- a) inrätta och upplösa specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ, förutom dem som anges i artiklarna 22.3 och 22.4, och fastställa deras sammansättning, funktion och uppgifter,
- b) tilldela ansvarsområden till specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ,
- c) tillhandahålla information till allmänheten om frågor som faller inom ramen för detta avtal,
- d) rekommendera parterna att vidta eventuella ändringar av detta avtal och att anta beslut om ändring av detta avtal i de fall som särskilt avses i artikel 23.2.4,
- e) anta tolkningar av bestämmelserna i detta avtal som ska vara bindande för parterna och alla specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ som inrättas genom detta avtal, inbegripet paneler som upprättas enligt kapitel 21, och
- f) vidta alla andra åtgärder i samband med utövandet av sina funktioner i enlighet med vad parterna kommer överens om.

ARTIKEL 22.2

Gemensamma kommitténs beslut och rekommendationer

1. Gemensamma kommittén får fatta beslut i de fall som föreskrivs i detta avtal. Dessa beslut ska vara bindande för parterna. Varje part ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra de beslut som fattats.
2. Gemensamma kommittén kan utfärda rekommendationer som är relevanta för genomförandet och tillämpningen av detta avtal.
3. Alla Gemensamma kommitténs beslut och rekommendationer ska fattas i samförstånd och kan antas antingen vid fysiska möten eller skriftligen.

ARTIKEL 22.3

Specialiserade kommittéer

1. Följande specialiserade kommittéer inrättas härmed under överinseende av Gemensamma kommittén:
 - a) Kommittén för varuhandel.

- b) Kommittén för ursprungsregler och tullrelaterade frågor.
- c) Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder.
- d) Kommittén för tekniska handelshinder.
- e) Kommittén för handel med tjänster, investeringsliberalisering och elektronisk handel.
- f) Kommittén för offentlig upphandling.
- g) Kommittén för immateriella rättigheter.
- h) Kommittén för handel och hållbar utveckling.
- i) Kommittén för regleringssamarbete.
- j) Kommittén för samarbete på jordbruksområdet.

2. Ansvarsområden och funktioner för de specialiserade kommittéer som anges i punkt 1 fastställs, såsom tillämpligt, i de relevanta kapitlen i detta avtal och kan ändras genom ett beslut av Gemensamma kommittén, men dessa ansvarsområden ska fortfarande falla inom ramen för de kapitel för vilka de har ansvaret vad gäller genomförandet och tillämpningen.
3. Om inte annat fastställs i detta avtal ska de specialiserade kommittéerna
- a) sammanträda en gång om året, såvida parternas företrädare i de specialiserade kommittéerna inte kommit överens om något annat, eller på begäran av en part eller Gemensamma kommittén,
 - b) bestå av företrädare för parterna,
 - c) ha ett ordförandeskap som innehas gemensamt, på en lämplig nivå, av parternas företrädare,
 - d) hålla sina möten växelvis i Europeiska unionen och Japan, såvida parternas företrädare i de specialiserade kommittéerna inte kommit överens om något annat, eller med hjälp av något annat lämpligt kommunikationsmedel,
 - e) fastställa sitt sammanträdesschema och sin dagordning i samförstånd, och
 - f) fatta alla beslut och rekommendationer i samförstånd, antingen vid fysiska möten eller skriftligen.

4. De specialiserade kommittéerna kan anta sin egen arbetsordning. Så länge de inte antagit en egen arbetsordning ska Gemensamma kommitténs arbetsordning vara tillämplig med nödvändiga ändringar.
5. De specialiserade kommittéerna kan lägga fram förslag till beslut som ska antas av Gemensamma kommittén eller fatta beslut i enlighet med relevanta bestämmelser i detta avtal.
6. På begäran av en part, eller efter hänskjutande från den relevanta specialiserade kommittén, kan Gemensamma kommittén behandla frågor som inte har lösts av den relevanta specialiserade kommittén.
7. Varje specialiserad kommitté ska meddela Gemensamma kommittén sina sammanträdesscheman och dagordningar i tillräckligt god tid före sina möten och ska rapportera resultaten och slutsatserna från varje möte till Gemensamma kommittén.
8. Det faktum att det finns en specialiserad kommitté hindrar inte en part från att ta upp en fråga direkt i Gemensamma kommittén.

ARTIKEL 22.4

Arbetsgrupper

1. Arbetsgruppen för vin och arbetsgruppen för motorfordon och delar inrättas härmed under överinseende av kommittén för varuhandel. Dessa arbetsgruppers ansvarsområden och funktioner fastställs i artikel 2.35 och artikel 20 i bilaga 2-C.
2. Följande arbetsgrupper kan inrättas i enlighet med relevanta kapitel:
 - a) Tillfälliga arbetsgrupper under överinseende av kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder.
 - b) Tillfälliga tekniska arbetsgrupper under överinseende av kommittén för tekniska handelshinder.
 - c) Tillfälliga arbetsgrupper under överinseende av kommittén för regleringssamarbete.
 - d) En teknisk arbetsgrupp för djurskydd under överinseende av Gemensamma kommittén.

3. Om inte annat fastställs i detta avtal, eller om inte parternas företrädare i arbetsgrupperna kommit överens om något annat, ska arbetsgrupperna

- a) sammanträda en gång om året eller på begäran av en part eller Gemensamma kommittén,
- b) ha ett ordförandeskap som innehas gemensamt, på en lämplig nivå, av parternas företrädare,
- c) hålla sina möten växelvis i Europeiska unionen och Japan, eller med hjälp av något annat lämpligt kommunikationsmedel i enlighet med vad som överenskommits mellan parternas företrädare i arbetsgrupperna,
- d) fastställa sitt sammanträdesschema och sin dagordning i samförstånd, och
- e) fatta alla beslut och rekommendationer i samförstånd, antingen vid fysiska möten eller skriftligen.

4. Arbetsgrupperna kan anta sin egen arbetsordning. Så länge de inte antagit en egen arbetsordning ska Gemensamma kommitténs arbetsordning vara tillämplig med nödvändiga ändringar.

5. Arbetsgrupperna ska meddela de relevanta specialiserade kommittéerna eller Gemensamma kommittén, beroende på vad som är tillämpligt, sina sammanträdesscheman och dagordningar i tillräckligt god tid före sina möten. De ska rapportera om sin verksamhet vid varje möte i de relevanta specialiserade kommittéerna eller Gemensamma kommittén, beroende på vad som är tillämpligt.

6. Det faktum att det finns en arbetsgrupp hindrar inte en part från att ta upp en fråga direkt i Gemensamma kommittén eller i de relevanta specialiserade kommittéerna.

ARTIKEL 22.5

Arbetet i specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ

De specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ som inrättas i enlighet med detta avtal ska undvika dubbelarbete.

ARTIKEL 22.6

Kontaktpunkter

1. Varje part ska vid detta avtals ikraftträdande utse en kontaktpunkt för genomförandet av detta avtal och lämna kontaktuppgifter till den andra parten, inbegripet uppgifter om relevanta tjänstemän. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om varje ändring av dessa kontaktuppgifter.

2. Kontaktpunkterna ska

- a) leverera och ta emot, om inte annat fastställs i detta avtal, alla anmälningar och underrättelser och all information som ska tillhandahållas mellan parterna enligt detta avtal,
- b) underlätta all annan kommunikation mellan parterna om alla frågor i samband med detta avtal, och
- c) samordna förberedelserna inför Gemensamma kommitténs möten.

KAPITEL 23

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 23.1

Allmän översyn

Utan hinder av bestämmelserna om översyn i andra kapitel ska parterna genomföra en allmän översyn av genomförandet och tillämpningen av detta avtal det tionde året efter detta avtals ikraftträdande eller vid någon annan tidpunkt som parterna kommer överens om.

ARTIKEL 23.2

Ändringar

1. Detta avtal kan ändras efter överenskommelse mellan parterna.
2. Sådana ändringar ska träda i kraft den första dagen i den andra månaden, eller vid en senare tidpunkt som parterna kommer överens om, som följer på den dag då parterna till varandra anmäler att deras respektive tillämpliga rättsliga krav och förfaranden som är nödvändiga för ändringarnas ikraftträdande är uppfyllda och har slutförts. Parterna ska göra dessa anmälningar i form av en utväxling av diplomatiska noter mellan Europeiska unionen och Japans regering.
3. I enlighet med parternas respektive inhemska rättsliga förfaranden kan Gemensamma kommittén fatta beslut om ändring av detta avtal i de fall som avses i punkt 4. Utan hinder av vad som sägs i punkt 2 ska sådana ändringar bekräftas och träda i kraft efter utväxlingen av diplomatiska noter mellan Europeiska unionen och Japans regering, såvida parterna inte kommit överens om något annat.

4. Punkt 3 är tillämplig på

- a) bilaga 2-A, under förutsättning att ändringarna är förenliga med ändringen av Harmoniserade systemet och inte medför någon ändring av de tullsatser som en part ska tillämpa på ursprungsvaror från den andra parten i enlighet med bilaga 2-A,
- b) bilaga 2-C samt tilläggen 2-C-1 och 2-C-2,
- c) bilaga 2-E,
- d) kapitel 3, bilagorna 3-A till 3-F och tillägg 3-B-1,
- e) bilaga 10,
- f) bilaga 14-A,
- g) bilaga 14-B, och
- h) de bestämmelser i detta avtal som hänvisar till bestämmelser i internationella avtal eller som införlivar dessa i detta avtal, när det gäller ändringar av dessa avtal eller efterföljande avtal till dem.

ARTIKEL 23.3

Ikraftträdande

Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då parterna till varandra anmäler att deras respektive tillämpliga rättsliga krav och förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande är uppfyllda och har slutförts, såvida parterna inte kommit överens om något annat. Parterna ska göra dessa anmälningar i form av en utväxling av diplomatiska noter mellan Europeiska unionen och Japans regering.

ARTIKEL 23.4

Uppsägning

1. Detta avtal ska förbli giltigt såvida det inte sägs upp i enlighet med punkt 2.
2. En part kan skriftligen anmäla sin avsikt att säga upp detta avtal till den andra parten. Uppsägningen får verkan sex månader efter den dag då den andra parten mottar anmälan, såvida parterna inte kommit överens om något annat.

ARTIKEL 23.5

Ingen direkt effekt på personer

Ingenting i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer, utan att detta påverkar en persons rättigheter och skyldigheter enligt andra folkrättsliga bestämmelser.

ARTIKEL 23.6

Bilagor, tillägg och fotnoter

Bilagorna och tilläggen till detta avtal utgör en integrerad del av avtalet. För tydlighetens skull påpekas att även fotnoterna utgör en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 23.7

Framtida anslutningar till Europeiska unionen

1. Europeiska unionen ska underrätta Japan om varje ansökan från ett tredjeland om att ansluta sig till Europeiska unionen.

2. Under förhandlingarna mellan Europeiska unionen och det tredjeland som avses i punkt 1 ska Europeiska unionen
 - a) på begäran av Japan, och i den omfattning som är möjlig, tillhandahålla information om varje fråga som faller inom ramen för detta avtal, och
 - b) ta hänsyn till eventuella farhågor som Japan uttrycker.
3. Gemensamma kommittén ska undersöka de eventuella effekterna för detta avtal av ett tredjelands anslutning till Europeiska unionen i tillräckligt god tid före dagen för anslutningen.
4. Parterna ska i den utsträckning som är nödvändig innan ett avtal om ett tredjelands anslutning till Europeiska unionen träder i kraft
 - a) ändra detta avtal i enlighet med artikel 23.2, eller
 - b) genom ett beslut av Gemensamma kommittén införa varje annan nödvändig anpassning eller varje nödvändigt övergångsarrangemang med avseende på detta avtal.

ARTIKEL 23.8

Autentiska texter

1. Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och japanska språken, vilka alla texter är lika giltiga, med undantag för del 2 i bilaga 2-A, Europeiska unionens bindningslistor i bilagorna I till IV och avsnitt A i del 2 i bilaga 10 som är upprättade i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

2. I händelse av tolkningsskiljaktigheter ska versionen för det språk som avtalet förhandlades på ha företräde.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

UTFÄRDAT i [PLATS] den [DAG] [MÅNAD] år [ÅRET]

För Europeiska unionen:

För Japan: